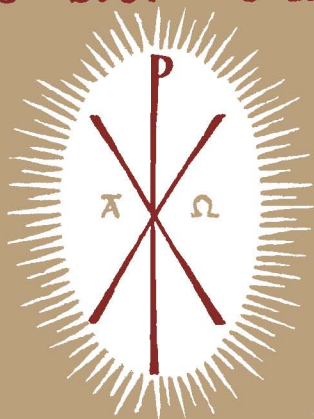

P L U S S . J . – U H L A

PAPI

ELMÉLKEDÉSEK

K O R D A · R T · K I A D Á S A ·

PAPI ELMÉLKEDÉSEK

RÖVID ELMÉLKEDÉSI ANYAG AZ EGYHÁZI
ÉV MINDEN NAPJÁRA

IRTA:
R. PLUS S. J.

FRANCIA EREDETIBŐL FORDITOTTA:
UHL ANTAL

II. KIADÁS

KORDA R. T. KIADÁSA, BUDAPEST

Nihil obstat. Dr. Joannes Hemm censor dioecesanus.
Nr. 5060/1941. Imprimatur. Strigonii, die 23. Julii
1941. Dr. Michael Török vic. gen. subst.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

B E V E Z E T É S

A pap annyit ér, amennyit az elmélkedése.

Ha nem elmélkedik, papsága vérszegény. A fájdalmas meglepetések megtanítják, hogy gyakorlatilag szinte lehetetlen Isten emberének lennie, ha nincs az Istennel bensőséges és személyes kapcsolatban.

Ha elmélkedést végez, papsága termékeny. Tekintsünk bármely eredménytelen apostoli erő-kifejtés mélyére: bármily ragyogóknak látszanak azok külsőleg — hiányzott a lényeg! Csak a lényeg hiányzott: az imazsámolynál végzett buzgó könyörgés. — De tekintsük a gyümölcsöző buzgóságot: bármily kevésbé csillogónak látszik talán — és meglátjuk, hogy az alkotók: imádságos lelkek! És az elért eredmény pontosan arányban van az éltető elmélkedés intenzitásával és nagylelkűségével.

Többet mondhatunk. A rossz lelkiállapotban levő pap hű maradhat szóbeli imádságához, például a breviáriumhoz, ami igen szerencsés eset; az is lehetséges, hogy ilyen állapotban miséz is, bár szentségtörően. De a következő eset sohasem fog bekövetkezni: hogy a halálos bűnben levő pap továbbra is végezzen elmélkedést.

Az elmélkedés biztosítja a pap hűségét. Tanúskodik arról. Mindennél inkább biztosítja számára a kisugárzást.

A papnak kell elmélkednie. Ez majdnem életkérdés. Ez a teljes jelentéktelenség vagy az igazi, eredményes munkateljesítmény kérdése. — És melyik pap lett azért pappá, hogy közepes életszentségre jusson és közepes munkát végezzen?

Miért folytassuk tovább az ösztönzést? Van-e olyan komoly pap, aki magasztos méltóságának, a papság követelményeinek és felelősségének tudatában tagadná a fentieket?

De hol találni megfelelő szöveget, amely minden reggel szent elmélkedésre nyújt anyagot? Nagymennyiségű elmélkedési könyv van már papok számára. Csakhogy egyrészük latin nyelven van megírva, ami többeket elriaszt, másik részük nagyon hosszú, terjedelmes, mondhatjuk túlságosan alapos. A helyett, hogy csupán inspirálna az elmélkedésre, mindent elmond, és ezáltal könnyen megtörténik, hogy egyszerű olvasmány lesz belőle, amely az elmélkedő személyes munkáját helyettesíti.

Két indítóok vezetett minket e könyv megírására: a vágy, hogy másoknak szolgálatára legyünk és a hála.

Másoknak szolgálatára lenni. Több oldalról

kaptunk felhívást e könyv megírására. Közülük idézünk egyet:

„Hogy könyv nélkül elmélkedjünk, az közöttünk papok között is mindenkor keveseknek lesz képessége. Kézikönyv kell! Engedje meg, hogy elmondjam az elgondolásomat. — Legyen benne háromszázhatvanöt elmélkedés. Mindegyik egy pontból álljon és nem két-három pontból, mert ezáltal olvasmánnyá válnék és elnyomna minden személyes erő kifejtést. Terjedelme egy oldalnyi legyen. Ez nem lenne a gondolatok száraz felsorolása, hanem kurzív olvasmány kevésbé kifejtett jó eszmékkel.

Ki kell-e meríteni egy tárgyat sorozatos elmélkedéssel? Nem gondolom. Egymásután következő néhány elmélkedés szólhat ugyanazon tárgyról, így nem lesz szükséges az év folyamán időről-időre visszatérni reá. A lényeges az, hogy legyen rövid, gyakorlatias és valóban papi elmélkedéseket tartalmazó könyvünk, amelynek hatását Aquinói Szent Tamás szavai kevés módosítással így lejezik ki: *Timeo sacerdotis illius libri.*

Nem hangsúlyozom az ilyen munka szükségességét, sem azt a mérhetetlen jót, amit művelne; mindkét dolog nagyon is világos. — Van ideje? Szeretném azt mondani: szakítson rá időt! Nemcsak a tömeg éhezi a kenyeret, hanem a pap is, aki az isteni Mester barátja; a sokszorosító, kinek

apostoli működése annál termékenyebb, minél intenzívebb természetfölötti élete.”

Hogyan lehetne ellenállni az ilyen testvériesen parancsoló ráhatásnak.

Még inkább befolyásolt egy másik indítóok. A jelen munkával személyes hálánk adóját kívánjuk leróni.

Ha valami jót tehattünk tollunkkal a lelkeknek, azt papi méltóságunk kegyelmeinek köszönhetjük. Azután Atyáinknak és Mestereinknek. Nem igazságos-e, hogy énekeljük és magasztaljuk szegényes eszközeinkkel azt az élő forrást, amelyből Isten végtelen jósága oly régóta engedi oltani szomjúságunkat? E sorok hálánkat fejezik ki Krisztus Szíve iránt. Királyi módon kaptunk az Ő kincseiből, amelyeket mindazok megnyerhetnek, akik őszintén keresik Őt.

Összes paptestvéreinknek ajánljuk e könyvet: segítse „kialakítani Krisztust azokban, akik tisztességüknél fogva hivatva vannak arra, hogy Krisztust kialakítsák másokban”. (X. Pius.)

Szolgáljon a mi munkánk az ő javukra, legyen segítségükre, hogy Isten kegyelmével Udvozítónk Szíve szerint való igazi papok, a személyes buzgó imádság emberei legyenek, akik előtt a mindennapi elmélkedés szent cselekmény; az imázsámoly apostolai legyenek, és következésképpen képesek legyenek maguk után vonni a lelkeket az elmélkedő imádság áldott útján.

GYAKORLATI TANÁCSOK

1. Ha valaki könyv nélkül is tud elmélkedni és életkörülményei könnyen segítik összeszedettségre és imádságra, hagyja a nyomtatott papirost.

2. Ha írott szöveg nyomán kíván elmélkedni, mihelyt egy gondolat eszmélkedést és érzelmi lendületet támaszt benne, álljon meg az olvasásban; merüljön bele a gondolatba, élessze szíve érzelmét mindaddig, míg hatásos eredményre jut.

3. Az elmélkedés nem tisztán szellemi magánygyakorlat, hanem égi Atyánkkal vagy az Udvözítő Jézussal való szerető társalgás. Azért sokkal inkább szeretetet váltson ki, mint akármilyen más.

4. Kevésbé (vagy egyáltalán ne) törekedjék arra, hogy szép gondolatokat termeljen (például a következő szentbeszédéhez), mint inkább arra, hogy maga miatt hatoljon be a tanításba és magát adja oda Istennek teljes ajándéknak. Az elmélkedésben nem azt keressük, ami legjobban megtérít másokat, hanem azt, ami legjobban megtérít saját magunkat, engem!

5. Leginkább olyan időt válasszak elmélkedés-

re, amikor senki és semmi nem zavar.¹ Többet ér egyhuzamban félóra, mint három (például gyóntatással) megszakított tízperc. Rendelkezzünk megfelelő idő felett. Csak igazán akarni kell, és lehetséges. Legyünk lojálisak magunkkal szemben.

6. Nagyon jó előttevaló este elolvasni a szöveget (ennek kellene lennie a nap legutolsó cselekményének). Felkelésemtől kezdve gondoljak vissza a főtárgyra. Az elmélkedés alatt a könyvet csak azért használjam, hogy emlékezetemet segítsen, és nem azért, hogy az öntevékenységtől fölmentsem magamat. Isten és én — csak ez számít. Másra vonatkozó szavaknak csupán az a céljuk, hogy összeköttetést teremtsenek közöttünk. Ha ez megvan, bensőséges társalgás folyjék Istennel.

7. Az elmélkedéshez külsőleg tiszteletteljes testtartásra van szükség. Vigyázzak, nehogy anyag testtartásom legyen vagy elszundikáljak.

8. Gondoljak arra, hogy elmélkedésem értéke legtöbbször Isten jelenlétének felébresztésétől függ, *amelyet az elmélkedés elején mindig végeznek el*. Ha egyedül vagyok, maradjak egy pillanatig állva, majd csókoljam meg a földet. Testből

¹ „Te pedig, mikor imádkozol, menj be kamrádba és ajtót betéve imádd Atyádat a rejtekben!” (Mt. 6, 6.) A papnak legjobb elmélkedési hely a plébániatemplom, de azt az időt válassza, amikor a hívek nem veszik igénybe szolgálatát.

és lélekből vagyok, meg kell indítani a „gépezetet”, amint Pascal mondja.

9. Ha a tárgy magával hozza, világosan megfogalmazott elhatározással fejezzem be az elmélkedést. Éljek világosságban! Tudjam azt, amit akarok! Hacsak lehetséges, legalább minden étkezés előtt gondoljak elhatározásomra vagy az elmélkedés után végzett kollokviumra.

„Sohase felejtsd el azt, amire téged régóta tanítottalak: hogy én, az örök Bölcsesség szüntelenül beszélek minden ember szívéhez. De ők nem akarnak rám hallgatni, csak néha az ünnepélyes pillanatokban, amelyeket gyakran egy egész életen át végtelen türelemmel és királyi művészettel készítek elő. Ime, számodra is egy e pillanatok közül. Vonulj magadba, alázd meg magadat, szabadítsd ki magadat minden szórakoztató dologból, háríts el minden akadályt szavam előtt! Vetközzél ki régi szellemi szokásaidból, világosság nélkül kiejtett szavaidból, emberi fogalmaidból, amelyeket a szenvedély elcsúfított, alkalmazkodó beszédeidből és ítéleteidből...

— Ó Mesterem, megteszem. Hogy téged hallgassalak, el akarom hagyni minden régi gondolatomat és messze el akarok vonulni a zajtól. Pusztítsd el mindazt, ami nem tőled származik és amit nem áldottál meg... Igen, közeledem és

akarok közeledni halálomhoz, vagyis ehhez a valódi kiszabadulásomhoz, ehhez a teljes önzetlenséghez, amelynek nincs többé más támpontja, mint te egyedül, ó Istenem, az igazságnak és szeretetnek lényege.”

P. Gratry

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ

A jelen könyv szerzőjét talán nem is kellene bemutatni a magyar klérusnak. P. Plus neve közismert nemcsak Magyarországon, ahol eddig öt könyve jelent meg feltűnően nagy sikerrel, hanem az egész világon. A mai lelki írók gárdájának élén halad. A legolvasottabb valamennyi között. A különböző nyelveken megjelent műveinek példányszáma meghaladja a félmilliót. Nagy elterjedtségüknek titka elsősorban a szerző bámulatos lélekismerete. A mai kor emberének lelkét, annak adottságait, igényeit, jellegzetes képességeit és hiányait, jó tulajdonságait és hibáit tökéletesen ismeri. Az olvasó úgy érzi, mintha a szerző csak neki írta volna a könyvet. Hozzájárul ehhez, hogy P. Plus az örök igazságokat, a lelki élet legnehezebb szabályait mesteri kézzel tudja bemutatni, világos, szabatos és határozott előadásmódjával egészen közel hozza azokat az olvasóhoz. Logikus okfejtéssel biztos meggyőződésre vezet, hangjának lelke mélyéből fakadó melegségével és lendületével valósággal magához láncolja az olvasót, hogy a lelki élet napiényes magas-

latai felé vezesse. Megvan neki az a tulajdonsága, hogy a földön járó embert nehezen megmozgató lelkiségről érdekesen és vonzóan tud beszélni. A krisztusi elvek borát vadonatúj tömlőbe önti.

Az író (szül. 1882-ben Boulogne-sur-Merben), aki idáig nem kevesebb, mint 31 klasszikus művel gazdagította az askétikus irodalmat, mint lelkiatya is gyönyörű munkásságot fejt ki Észak-Franciaország metropolisában, Lille-ben. A lillei katolikus pápai egyetem és a technológiai főiskola diáksága és annyi más lélek, közöttük nem egy magyar lélek biztoskezü, bölcs lelkivezetőt talál benne.

P. Plus a legszebb emberi elismerést kapta, amikor a francia papság felkérte, hogy szakavatott tollával papok számára elmélkedési könyvet írjon. A könyv Mon Oraison címmel 1936 nyarán jelent meg, és ma a francia klérus legkedveltebb elmélkedési könyve. Magyar paptestvéreim lelki javát szolgálom, amikor P. Plus elmélkedési könyvét magyar nyelven bemutatom. Igyekeztem a szerző gondolatait a magyar nyelv és stílus szabályainak megtartása mellett hűen visszaadni. Csupán néhány helyen változtattam az eredeti szövegen, ahol az író a kifejezetten francia egyházi viszonyokat veszi figyelembe.

*Szívből kívánom, hogy paptestvéreim
P. Plus könyvéből mindennap hatásos lelki
indítást nyerjenek önmaguk megszentelésére.
Lille, 1938 február 12.*

Uhl Antal

I. ÁDVENTTŐL ÖTVENEDVASÁRNAPIG

ÁDVENT ELSŐ VASÁRNAPJA

„Fel, itt az óra!”

I. *Eddigi papi életem.*

Buzgó? ... Ha igen, mekkora hálával tartozom!

Rossz? ... Oh! remélem, nem.

Lanyha? ... Talán. Ha igen, mekkora szerencsétlenség!

Azért vettem fel a papi méltóságot, hogy másodrendű pap legyek? Nem, Istenem, te kezeskedel szemináriumi éveim és felszentelésem buzgó vágyairól. Akartam, annyira akartam szent, valóságos Isten embere lenni. Később mégis ellanyhultam.

Lanyha vagyok most is, ha az Egyház szenvedéseit, az emberek közönyösségét, a bűnök terjedését látom. Micsoda méltatlanság! „Negyvenezer pap él Franciaországban, és a hit pusztul — sóhajtott P. Chevrier. — Ha csak nyolcvan arsi plébános lenne, egy minden megyére, milyen virágzó lenne!” „A nép romlásának okai a rossz papok” — mondja

Szent Gergely." („Causa ruinae populi, sacerdotis mali.") Ha nem vagyok is rossz pap, de szent vagyok-e? Ha pedig nem vagyok az, valójában mit látok a papi hivatásban?

II. *Ezutáni papi életem.*

Lánya lesz továbbra is? Nem. Hora est surgere. Egykori és még mostani eszményem ösztönöz... Isten sürget engem... A lelkek várnak rám. Többé semmi késlekedés! Már sokat elpazaroltam Isten ajándékából. Már tíz, tizenöt, húszéves pap vagyok. Mit tudok eddig felmutatni? Annyi pap és oly kevés arsi plébános! Pedig azzá kellene lennem. Ugyancsak Szent Gergely mondja: „Mundus sacerdotibus plenus est, tamen in messe Dei rarus invenitur operator, quia officium sacerdotale sumpsimus, opus officii non implemus." Papságom tisztségét viselem, de hordozom-e a tisztség minden felelősségét is? Honor, onus. Officium, terhem és méltóságom van, opus officii: szentségem — feleljen meg tisztségemnek. Sokat késtem eddig.

Mária, papságom Királynéja, tedd, hogy szentté legyek.

Olvasmány: Krisztus követése I. könyv. 24. fejezet, 1—6.

Az advent megkezdődött. Mi a jelentősége?

Ismét átéljük a Krisztus előtti népek nagy kívánságát, vágyát az ő eljövetele után, aki a meggyötört földre visszahozza az elvesztett isteni életet. *Mögöttük* az eredeti lesüllyedés, az ősi bukás, Ádám és Éva vétke, az isteni ajándékoktól megfosztott emberiség...

Előttük az útszálon egy bölcső, egy jászol és e jászollal az isteninek helyreállítása a világon, Istennek új lakásvétele az ember szívében, vagyis kegyelem a földön (a lélek árnyékos Isten-birtoklása) és dicsőség az égben (a lélek fényes Isten-birtoklása).

Istenivé teremtésünk csodája áll a világ kezdetén.

Újra istenivé tételünk csodája történt Jézus Krisztus által. — Verbum caro. Az Isten emberré lett, hogy minket újra istenivé tegyen. Mennyire megértem, hogy az Egyház vissza-idézi ennek az emlékezetes eljövetelnek várását.

Jöjj, Uram, hogy életet adj a világnak!
Jöjj el és add életedet különösen a te szolgádnak! E liturgikus év elején érzem, hogy te

hívsz. „Azért jöttem, — kellett mondanod az evangéliumban — hogy életük legyen bőséggel.” Uram, szükségem van ez életre, e bővelkedő életre. Szükséges ez nekem, bárán्याimnak, környezetemnek, az egész világon minden léleknek, akik az én szentségemhez vannak kapcsolva. Jöjj, Uram Jézus! Jöjj! Készen vagyok. Jól akarok dolgozni. De egyedül semmit sem tehetek. Jöjj!

Olvasmány: Izaiás 1, 16—19.

KEDD

Adveniat regnum tuum

A 19. század elején

Kanadában	1	püspökség volt, ma 32
Egyesült Államokban	3	„ „ „ 95
Ázsiában	45	„ „ „ 165
Afrikában	9	„ „ „ 55
Ausztráliában	egyetlen	püspökség sem volt, ma 38.

Mekkora *hittérítő munkásságot*, mennyi fáradalmat, imát és nagylelkűséget kívánt ez az eredmény!

Az *én plébániámon* (munkakörömben) kiterjedt-e Isten országa, mióta itt vagyok? Több lélek tartozik-e azóta Krisztushoz? Jobban tartoznak-e hozzá? Milyen alkotások

létesültek? Hogyan működnek? *Stagnálnak, visszafejlődnek vagy gyarapodnak?*

Vajjon érdek-e mindez, vagy nem törődöm velük? „Lesz, ami lesz, nem tehetek semmit róla.” Az ellenfelek megsokszorozták ütegeiket. Én semmit sem tettem!

— Apostol az ilyen? — Nem; *hulla apostol.*

Egy orvostanár fiatal hallgatóit a kórterembe vezette és a középre állítva őket, kérdezte:

— Nos, e távolságból mondják meg, ki a legsúlyosabb beteg?

— Az ott, akinek az arcán legyek vannak. Mihelyt a beteg teljes közömbösséggel tűri, hogy a legyek megtámadják arcát, biztos jelét mutatja a közeli halálnak.

Mihelyt a pap megmozdulás nélkül hagyja, hogy plébániáján (vagy más művében) Isten ellen dolgozzanak, biztos jele annak, hogy *buzgósága meghalt.*

Olvasmány: Ap. csel. 5, 12—17.

SZERDA

„Si scires”

A kereszténység nagy titka, hogy Isten az ember *istenítése* által akarja magát dicsőíteni. Az ember fiainak istenítése Istennek emberré

lett Fia által, íme a *hír*, amelyet az apostoloknak hirdetniök kellett a világ számára.

Vajjon ez csupán beszédmód? — Nem. Igazi valóság. Minden keresztény isteni elhatározás folytán szent „*Isten-hordozó*”, a „*Három Személy tabernákuluma*”.

De ha ez igazi valóság, akkor világos, hogy az összes dogmák között nincs ennél fönségesebb, vigasztalóbb, fundamentálisabb. *Valósággal* bírni magában a Magasságbelit, a kifejezés teljes értelmében az Udvözítő *élő ereկlyetartójának* lenni, kell-e több ennél számomra, hogy elméletileg megalapozzam jámborságomat, — nemcsak jámborságomat, hanem apostoli működésemet?

Hogy az ördög elkeseredetten dolgozik, csak hogy elfeledtesse az emberekkel ezt a hasonlíthatatlan méltóságot, — *laicizmus, naturalizmus* stb. — azt megértem; de hogy a keresztények, az én híveim, növendékeim rá sem hederítenek az ilyen gazdagságra, és gyakorlatilag úgy élnek, *mintha a természet-főlötti nem léteznék*, ez fölfoghatatlan. Nem származik ez onnan, hogy én, a pap, jámborságomat nem alapoztam eléggé a fődogmára? Higgyek Isten-hordozó méltóságomban, hogy segítsen körülöttem a megkeresztelteket az Isten-hordozó *életre*.

Olvasmány: Jn. 1—31.

Az Ige nemsokára testet ölt. Szemlélni fogom Őt ebben a különös bölcsőben, a félre-eső városkától, Betlehemtől 200 méterre levő jelentéktelen istállóban.

Milyen okok vezethették az Igét, hogy ezt az óriási lépést megkísérelje — sicut gigas? — Ez a piszkos dísz, ez a favályú vonzotta? Nem. Lelkünk élő jászola csábította. Azt az ábrándot szötte, hogy eljön lakni az Atyával és Szentlélekkel egyetemben minden ember szívébe. Sajnos, az emberek nem akarták ezt a fölséges és titokzatos vendéget befogadni: „Nincs hely számodra.” Ez volt az eredeti bűn.

Az Ige eljön a földre, hogy mindent ismét helyreállítson. Az élettelen jászol csak egy állomás; amire Ő vágyik, az a mi lelkünk *élő jászola*. Karácsonykor az Egyház három szent-misést mondhat velem, mert az Ige hármasszületését lehet megkülönböztetni,

— örök születését az Atya ölében,

— *időleges* születését Betlehemben,

— *lelki* születését (az Atyával és Szentlélekkel) mindegyikünk lelkében a kegyelmi állapot által.

A betlehemi eljövétel nem magáért van, hanem másért; nem az a cél, a cél elrejtettebb, titokzatosabb, de bizonyos.

A megtestesülés célja a kegyelmi állapot. Az igazi jászol *az én lelkem*.

Elhatározás: Hozzászokom ahhoz, hogy magamat mint *élő jászolt* kezelem, a valóságot valónak tartom. Ime, ez vagyok, ebben a szellemben cselekszem.

Olvasmány: Jn. 1, 1—19.

PÉNTEK

„Ecce venio”

Üdvözítőnknek mint Igének irántunk való szeretete.

Az ember az eredeti bűn által elvesztette isteni ajándékait. Ki fogja nekünk visszaadni? A mi megromlott kis csillagzatunkból senki sem tudja megfelelően helyrehozni a hibát. Az elégtételnek kétségtelenül *emberinek* kell lennie, mert a vétek is emberektől származik, de viszont *végtelen* értékűnek is kell lennie, mert a sérelem végtelen.

Ime, az *Ige* felajánlja magát Atyjának: az emberi áldozatok nem elégségesek... Én, az Ige menni fogok, vagy inkább, minthogy az Isten élete örök jelen, megyek!

Ki ez az Ige? Ez az isteni személy, az a rendkívüli személyiség, akit irántunk oly szeretet tölt el, hogy megváltásunkért lejön a földre és testet ölt, aki örökké felajánlja magát Istennek e célból. Atyám, íme, itt vagyok. Ecce venio. Nem „jönni fogok” a jövőben, hanem a jelenben „jövök”. Az Ige az, aki az örökkévalóság minden pillanatában szeretetből felajánlja magát érettünk Istennek.

Vessek számot Urunk ezen örök szeretetéről... Mélyedjek bele... Micsoda mélység!

Gondoljak rá, kiváltképen valahányszor a mise Credo-jában vagy az Utolsó evangéliumban az Egyház parancsára térdet hajtok e szavakra: „Et homo factus est. Et Verbum caro factum est.”

Örökké rám gondolt Ő. Örökké följajánlotta magát érettem. Örökké. Nagy dolog az: örökké. Caritate perpetua dilexi te. Minden idő előtt szeretett engem, végtelenül szeretett, ennyire képes volt szeretni.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 5.

SZOMBAT

Szent Ambrus megkereszteli Ágostont

A keresztség. Gyakran kiszolgáltatom. Vajjon megértem-e? „Menj ki e gyermekből,

tisztátalan lélek, és adj helyet a Szentléleknek!” Hiszem azt, amit mondok? Amikor annak a kis lénynek, akit keresztelek, kívánom, hogy igazán úgy éljen, mint *Isten temploma*, mint a Szentháromság élő *ereklyetartója*, vajjon ezek pusztá szavak előttem vagy a valóság-
nak kifejezései?

Mint *megkeresztelt*, „megvalósítom-e” keresztségemet? Mint *keresztelő*, valóságnak tartom-e a keresztség valódi cselekményeit, melyek én általam mennek végbe?

Az írók, hogy a kegyelem által bennünk levő isteni *jelenlét* valóságát kihangsúlyozzák, nem haboznak párhuzamot vonni e ki-mondhatatlan jelenlét és az *Igének Szűz Máriában való jelenléte* között. Bizonyos, hogy különbség van a jelenlét módjában: a kegyelmi jelenlét tisztán lelki jelenlét, míg a megtestesülésnél testi jelenlét van, — de a jelenlét *egyformán valóságos*; ugyanúgy valóságos jelenlét van az egyik oldalon, mint a másik oldalon.

„Szent Tamást követő összes teológusok közös véleménye, — írja P. d'Argentan — hogy a Szentlélek személye (egyesülve az Atyával és Fiúval) éppenúgy igazán jelen van a megszentelő kegyelem által Isten gyerme-

kévé lett lélekben, mint a Fiú személye a Szent Szűzben."

Ez nem pusztán tollából kicsúszott állítás. Így ír tovább: „A megszentelő kegyelem nem csupán a Szentléleknek egy kegye, hanem *ajándék, amely magával hozza magát az ajándékozót*, azaz a Szentlélek saját személyét, aki éppen úgy igazában lakik ebben a lélekben mindaddig, míg ez megőrzi a kegyelmet, miképen az Ige személye lakozott a Szent Szűzben, míg méhében hordozta."

Végül így fejezi be: „Ó, szeretet Istene. Mily tiszteletet kell tanúsítani azon lélek iránt, aki így el van telve Isten Lelkével? Nem kell-e ugyanannyi tiszteletet adni neki, mint a tabernákulumnak, amelyben az oltáriszentségi Jézus Krisztus imádandó teste pihen, vagy mint a Szent Szűznek, amíg ő tiszta méhében saját Fiát hordozta, mivel ez a lélek egészen telve van a Szentlélekkel, ki a Fiúval egy Isten?"

Olvasmány: A keresztség szertartása.

ADVENT MÁSODIK VASÁRNAPJA

Radix Jesse

A rossz angyalok bukása után Isten maga intézte el az ördög büntetését. Ádám és Éva

bukása után ugyancsak maga járhatott volna el közvetlenül, hogy a gőgös kísértőt megfenyítse. De hogy a gonoszlelket még inkább megalázza, jobbnak találta, hogy a büntetés végrehajtásával megbízzon valakit, és ez a valaki egy asszony legyen: „ő megrontja fejedet”.

Egy 1610-ből való régi kép Szűz Máriát ülve ábrázolja, amint mosolygó Fiát tartja; lába a kígyó fején van, és a kised Jézus Anyja lábán. Ugyanez a gondolat vezette Quellin Erasmus festőt, midőn a louvaini Saint Michel-templom képét festette. Krisztus egyedül is megtehetette volna, nem szorult rá Anyjára, hogy letapossa a kígyót, de őt használta fel az ő és Szűz Mária dicsőségére és a mi vigasztalásunkra.

Elképzelhetjük a sátánt, amint a századok folyamán keresi, ki lehet a földön az az asszony, akit már *előre megátkoz* az asszonyok között. Tudja, hogy közöttük lesz egy, aki meg van bízva, hogy fejét megrontsa. De *hogyan lehet felismerni* Istennek ezt a választottját? Minden nagy korban, amikor úgy látta, hogy harcba kell szállnia Izraellel, egy nő emelkedett ki, hogy megvédje Isten népét: amikor meg akarta akadályozni a Szentföld birtokbavételét, ott volt Débora, az asszír

inváziókor *Judit*, a perzsa uralomkor *Eszter*. Débora egy szeggel átszúrta Sisara halántékát, Judit karddal levágta Holofernesz fejét, Eszter kieszközölte Ámán felakasztását. Jelkép volt ez a sátán részére. És Jézus mellett, úgy látszott, mintha egy asszony sem játszott volna oly szerepet, hogy féljen tőle. Csak nem az a *fiatal Szűz*, aki a betlehem-i jászol mellett ült; sem az a harminchárom év homályába *elrejtett Asszony*, még kevésbé a kereszt lábánál *síró Anya*? Mit félne egy ilyen látszólagos gyengeségtől? — Hogy a megalázás teljes legyen, ez a *gyengeség* fogja őt legyőzni.

Olvasmány: Izaiás 26, 1—20.

HÉTFŐ

Ádvent értelme

Ádventnek két jellemző vonása van: a bűnbánat ideje, a reménység és öröm ideje.

A bűnbánat ideje. Régi eredetű az a gondolat, hogy imádsággal és fokozottabb nagylelkűséggel szenteljük meg karácsony előkészítő időszakát. Biztos nyomát találjuk az 5. század folyamán a toursi egyházmegyében. A 6. században a szokás elterjed egész Galliában és Itália egyes helyein, a 7. században

egész Nyugaton. A 17. századig a hetek száma ingadozik.

Gyakorolták a böjtöt (amely ma a kántor-hétre és karácsony vigiliájára zsugorodott), tiltva volt a menyegzők tartása, amely szokásnak nyoma ma is megvan, minthogy az Egyház a fölmentett eseteket kivéve tiltja a házasulandók ünnepélyes megáldását.

A reménység és öröm ideje. Ha igaz az, hogy Jézus fogadásához bűnöktől való megtisztulás szükséges, úgy Jézus várásához inkább való az örvendezés, mint a bűnbánat. Az Egyház megszünteti a Glóriát, és violaszínt vesz fel, de meghagyja az Alleluját; a liturgikus imák, amennyiben előkészítik a lelkeket, inkább a reménységet igyekeznek magasztalni.

„Hozzád emelem lelkemet, ó Isten, benned reménylek...” (I. vasárnapi bekezdés.)

„Sion népe, íme, az Úr el fog jönni...” (II. vas.)

„Örvendezzetek, közel az Úr.” (III. vas.)

A kántorheti és IV. vasárnapi miseimádások a Megváltó eljövetelét sürgetik. Végül a vigiliai mise az eljövetel örömét hirdeti.

És az egész idő alatt Mária gondolata,

ki velünk imádkozik, és várja az isteni Gyermekeket, beragyog minden napot.

Olvasmány: Verbum supernum.

KEDD

Conversatio in coelis

Egy fiatal festő bejelenti Courbet művésznak, hogy a közeljövőben elutazik Keletre. Courbet álmosan hallgatja a bejelentést, az utolsó szóra egyszerre fölrebben, fölnyitja csodálkozó szemeit, és ezt mormolja: „Ah, Keletre megy, hát nincs önnek hazája?”

Ki gondolná, hogy az a pap, aki néha felémészti magát a külső dolgok keresésében, egészen közel magához (a templomában, a tabernákulumban) és önmagában (*a lelkében, élő Isten*) a javaknak legnagyobb gazdagságát birtokolja?

— Hová még? Micsoda kincset még keresni? Milyen ösvényen jársz és hová vezet a szép tevékenység? — Azt feleled: Ezt meg ezt meg kell tennem.

— Megengeded, hogy valamit kérdezzek? Ma reggel elvégezted elmélkedésedet?

— Ó, nem volt rá időm.

— Olyan vagy, mint az a fiatal festő és Courbet válaszat érdemled: „On tehát elmegy,

nem tudom, milyen Keletre. Nincs hát magának hazája?" Nem az a fontos, hogy az ember messze menjen, hanem, hogy *betérjen magába*. Tehetséged van a hódításhoz, felfedezéshez, tanításhoz. Kezdd meg tehát mindezt e *belső világban*, amelyet magadban hordozol. A Kelet később következze. És jobban föl leszel szerelve, hogy meghódítsad.

Az Advent kiváltképen az *önmagábaszállás* ideje. Vegyünk példát Máriától. Jó Anyám, taníts meg elmélyedni, hogy ne járjak csupán e szép titkok mentén, hanem átéljem azokat. *Prope est Dominus*. Mennyire igaz az sokféle értelemben, hogy „*az Úr közel van*”.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 3.

SZERDA

Sohasem egyedül

Éljek e gondolat jegyében... Amíg a kegyelem állapotában vagyok, sohasem vagyok egyedül, mindig ketten vagyunk: én és Isten énbennem.

A megtestesülés évenkénti visszaidézésének fényénél tekintsem ezt a csodálatos dolgot. Az Udvözítő eljövetelének nem volt más célja, mint ez: visszahozni a világba az isteni életet.

Mily nagy tehát a megkereszteltnek az élete!

„Az az élet, amelyet Krisztus hozott a földre, az egyszerű keresztény élet, amelynek nagysága oly ismeretlen; tulajdonképen magának Istennek az emberi lélek száraz talajába ültetett, akklimatizált és meghonosított élete, ez az a tanulmányi idő, amely már az örökkévalóság teljes értékét rejti magában.” (P. Gardeil.)

„Boldog a lélek a *kegyelem állapotában*. A három isteni Személy lakik benne. Az Atya, Fiú és Szentlélek eljött hozzá és szállást vett nála, és hatalmat adott neki, hogy a Szentháromsághoz csatlakozzék és vele egyesüljön. Ez a hatalom abban a mértékben erősödik, amily mértékben emelkedik a lélek a természetfölötti életben. Minél jobban beleoltja a kegyelem képességeit, annál jobban él az isteni bensőségben. Mindez igaz és egyike keresztény hitünk nagy igazságainak.” (Joret.)

Szentháromságról nevezett Erzsébet nővér e kérést intézte Istenhez: „Uram, legyen teljesen éber hitemben...” Mily szép imádság! Ébren élni. De Claye Zsófia, az Örökimádás rendből való apáca mondotta: „Nem tudom kifejezni, hogy mennyire Isten templomának érzem magamat, Ő inkább van énbennem, mint

önnönmagam, ez a gondolat elragadtat." Az életet e földön csak azért kaptuk, hogy ezt a természetfölötti életet kifejlesszük, amelynek fokát a halál mindenkorra lerögzíti.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

CSÜTÖRTÖK

„Medius vestrum”

Keresztelő Szent János Jézusról, az Istenemberről beszélt, ki jelen van a zsidók között, de ők nem ismerték. Ugyanez a mondás alkalmazható a lelkekre, kikben a jó Isten lakik, de a legtöbbje nem ismeri Őt. „Közöttetek — bennetek — van valaki, akit ti nem ismeretek.”

Vegyem elő — és ízleljem meg — a leg szebb idézeteket:

„Ha valaki engem (Jézust, az Istenembert) szeret, Atyám is szeretni fogja, és hozzá megyünk és *lakóhelyet* szerzünk nála.” (Jn. 14, 23.) Ez a jellegzetes bibliai vers is oly igaz és oly valóságos hatással teljes, mint a szentmisének „Ez az én testem” szavai.

„Az *Istennek temploma* vagytok... az Istennek *Lelke lakik* bennetek.” (I Kor. 3, 16.) Ezenkívül más idézetek is vannak még. (Gal. 4, 6; Róm. 5, 5; Tim. 1, 14.)

Aquinói Szent Tamás az egyházatyák összes állításait összefoglalva ezeket jegyzi meg a Boldogságról szóló művében (III. fejezet): „Nagy vaksággal és oktalansággal találkozik az ember többeknél, akik Istent mindennél keresik, szüntelenül sóhajtoznak utána, Őt kívánják gyakran, Őt kérik mindennap imádságukban (mintha távol lenne), amikor az Apostol szavai szerint ugyanők az *élő Isten templomai*, és *Isten valóban lakik bennük*, mert lelkük Isten lakóhelye, ahol Ő állandóan pihen” — cum ipsi, secundum verbum Apostoli, sicut templum Dei vivi et Deus veraciter habitet in eis, cum anima ipsorum sit sedes Dei, in qua continue requiescit.

Valamivel tovább így folytatja: „Ez életben Istent állandóan úgy kellene élveznünk, mint a mi legteljesebb valóságunkat — in hac vita continue deberemus frui Deo tamquam re plenissime propria.”

Fontoljam meg, hogy előrehaladásom mindaddig közepes lesz, míg ennek a bennem levő isteni *valóságnak* (imádság, hit fölindítása stb. által) *valódi értéket* nem adok.

Olvasmány: Gal. 4, 1—7.

Krisztussá lettünk, vagy még inkább Krisztussá képződtünk. Szent Ágostontól vesszük e kifejezést.

Ezt magyarázta meg Üdvözítőnk e hasonlaltal: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővessző.” Krisztus teljes teste — mondja Szent Ágoston — nem más, mint Jézus a kegyelem állapotában levő összes lelkekkel, kik az ő tagjait képezik. Miképen a fa csak úgy teljes, ha törzse és ágai megvannak, hasonlóképen a *teljes Krisztust*, az egész Ember, azaz Jézus, Mária Fia és az Atya Gyermek, valamint mi képezzük. (L. I Kor. 12, 12—27; 6, 15—18; és az efezusiakhoz írt napi szentlecke.)

A kereszténység kiváltképen csodálatos ténye nem az, hogy Krisztus *lejött a földre*, hogy nekünk az eredeti bűnnel elvesztett isteni életet visszaadja, sem az, hogy megváltásunk biztosítására *meghalt a keresztfán*. Az Üdvözítő Jézusnak az a legmagasztosabb ajándéka, hogy *beleoltott minket magába*, titokzatosan egy lénnyé tett minket önmagával, és ezáltal visszaadja nekünk az elvesztett isteni életet.

A megtestesülésnél és megváltásnál még szebb a *betestesülés* (incorporatio).

Az Ige leszáll a földre; az Istenember lesz az isteni élet egyedüli letéteményese, hogy az ember ezentúl istenivé legyen Krisztusba oltva. A bűnbeesés előtti első üdvrendben még nem szerepelt Krisztus mint a megtestesült Ige. Isten és az istenített emberiség. Eljön a bűnbeesés, — *felix culpa!* — hogy a tervezet még szebb legyen. Isten és az emberiség, mint azelőtt, de a *többség* a kettő között az Istenember, aki által szükségszerűen minden végbemegy, Jézus, az *isteni Közvetítő*, akinek kiegészítő részét alkotjuk. Semmi sem száll le az égből hozzánk, ami nem ő általa jön, amiképen semmi sem emelkedik tőlünk Istenhez, ami nem ő általa megy. Igazi főpap (pontifex) Ő, — mondja Sziénai Szent Katalin — mint aki hidat (pons) készít.

Jézus számomra is azt jelenti-e, ami Ő lényegileg és önmagában: az isteni Közvetítő?
Olvasmány: Jn. 15, 1—12.

SZOMBAT

Betemesülés Jézus Krisztusba

Jézustársaságának a 17. században egyik legjobb aszkétikus írója, J. Judde, ki a rend fiatal papjainak lelki képzését hosszú időn keresztül végezte, harminc napos lelkigyakor-

latának Jézus Krisztusról, a Vezérről szóló egyik elmélkedésében Szent Pál apostol tanítása nyomán ezeket írja *a keresztény élet természetéről*: „Bizonyos értelemben minden keresztény elmondhatja azt, amit Szent Pál apostol mondott: Élek én, de már nem én, hanem *Krisztus él bennem*. Az az élet, amelyről beszélni akarunk, nem Jézus Krisztusnak az emberben való titokzatos élete, amely az ember szellemének, szívének és erkölcsének Jézus Krisztussá való átalakulásában áll, vagyis, amely abban áll, hogy úgy gondolkozunk, mint Ő, úgy szeretünk, mint Ő, úgy cselekszünk, mint Ő. Az az élet ennél még lényegibb valami. Mert először kereszténnyé kell *lennünk*, és azután lehetünk *tökéletes* keresztények. Az első alapja a másodiknak, és ez az az élet, amiről beszélni fogunk, ami minket keresztényekké tesz.

Gondoljuk meg hát, *miben áll ez az élet . . . ?* Ha ezeket az igazságokat nem ismerjük, magát a vallás alapját sem ismerjük. Az Úr Jézus maga tanít meg minket arra, hogy miben áll Jézus Krisztusnak bennünk levő élete, midőn azt mondja, hogy Ő a *szőlőtő* és mi a *szőlővessző*. (Jn. 15, 5.) Szent Pál megtanít rá, mikor azt mondja, hogy az Egyház csak egy testet alkot, és a testnek feje Jézus Krisztus,

mi pedig a tagjai. (I Kor. 12, 27.) Amint tehát az ágak és a szár, a venyige és a tőke csak egy szőlőtőkét alkotnak, és amint a testtagok és a fő csak egy testet képeznek, úgy Jézus Krisztus és a keresztények bizonyos módon csak egy összetételt, egy személyt képeznek. Sőt még többet. Amint az ágak csak a szárból kapnak életet, és a tagok a főből, úgy a keresztény természetfölötti élete csakis abból az egyesülésből jön, amelyben Jézus Krisztussal van. Ha elválik Jézus Krisztustól, halott, ha egyesül vele, és amíg ez az egyesülés tart, él. Végül *annál inkább él*, minél szorosabb ez az egyesülés, és ellenkezőleg, elsorvad, — hogy úgy mondjam — elszárad, amint gyengül az egyesülés vagy akadály gördül elébe és megszakad.

Az embernek Jézus Krisztussal való eme egyesülését a keresztség eszközli. A keresztség által lettünk elsősorban beoltva Jézus Krisztusba . . . Nem gondoltam erre. Nemcsak Jézus Krisztushoz tartozom, hanem Jézus Krisztusnak bizonyos módon egy részét alkotom."

Olvasmány: 91. zsoltár.

ADVENT HARMADIK VASÁRNAPJA

Gaudete ... In Christo Jesu

Öröm ez az egész evangélium. Karácsony éjtszakájában Urunk jászolánál az angyalok „nagy örömet” fognak énekelni a pásztoroknak. „Gaudium magnum.”

Az örömhír, vagyis az evangélium azt a kettős csodát jelenti, hogy Urunk a keresztségben engem — minden keresztényt — *Krisztus* életének részesévé tesz, hogy ismét Isten temploma lehessen. Udvözítőnk azáltal, hogy minket önmagával egyesít, újraistenít bennünket.

Az aszkétikus könyvekben néha felhívják az olvasót, hogy azonosuljon Jézus Krisztussal, vegye fel az ő érzületét, cselekvésmódját; ez többnyire az erkölcsi rendhez tartozó gyakorlat, szent kísérlés, nagylelkű igyekezet. Nem hangsúlyozzák ki, hogy ez az igyekezet, amellyel a lehető legtökéletesebben reprodukálják Jézus Krisztust, nem más, mint logikus következménye annak a ténynek, hogy minden megkeresztelt teljes valóságban alter Christus.

Hogy *Krisztusban cselekedjünk*, ezt azért kívánjuk, mert „Krisztus” vagyunk.

„Bár tudnák a keresztények, mit jelent

kereszténynek lenni, — mondja abbé Boudon — bár tudnák, hogy méltóságuk és állapotuk ugyanaz, mint az Istenemberé! Ó, lelkem, belemélyedtél-e valamikor ebbe az igazságba? Jézus a mi főnk, mi az ő tagjai, de ő nem csupán a főben van, hanem a tagokban is éppenúgy jelen van. Tehát nemcsak a főben kell Őt felismerni, hanem a *tagokban is*. De Istenem, mennyire meg kell semmisülni a kereszténynek, hogy egészen Jézus Krisztus legyen benne, hogy Jézus gondolkozzék és szeressen benne, hogy Jézus tekintsen és hallgasson benne, hogy Jézus beszéljen, szenvedjen és cselekedjék benne! Micsoda szentség van életünkben, ha az Jézus élete!

Olvasmány: Jn. 17, 24-től végig.

HÉTFŐ

A világ

„A világ nem más, mint zajos és tarka-barka látványosság, amely megakadályoz minket abban, hogy belső valóságunkra figyeljünk.” — Így beszél egy konvertita. (René Schwob.)

Mennyire igaza van!

A világ nagy veszedelme nem annyira abban áll, hogy bűnre vezet, hanem hogy

elveszi tőlünk az igazi értékelést. A lényeg eltűnik és a semmi foglalja el az egész helyet. A világ nem veszi figyelembe azt a munkát, ami csendben folyik, ha mindjárt elsőrendű az, mert nem csinál zajt, ellenben, ami kívülről csillog, ha csak egyszerű szalmaláng, tüzi-játék, éjtszakai villám, fölkelte bámulatát.

A megtestesülés kora előtt mi foglalja el a világ színpadát? Ki gondol az Üdvözítő jöve-telére? A jövendölések beteljesedésére? Máriára? Az „idők teljességének” igazi ütkö-zőpontjára? Ki gondol erre? Senki. Minden helyet Augustus és a római nagyság foglal el. Mindent az időleges foglal el, a természet-fölötti eltűnik.

Én is így félreismerem-e az igazi értékeket? Én is engedek-e a „világ” rettenetes és alat-tomos betörésének? Számolok-e a benső va-lósággal, amely a *lényeket* alkotja, az egyedül szükségeset?

Mennyire ki kell fejlesztenem a *hit szel-lemét!* A külső disznak vagyok a rabja. Egy kis szín, egy kis zaj, ez már elég, a lényeg eltűnt tekintetem elől, és nem szenvedek miatta.

Pap, mennyire a világé vagy még! Mélyedj magadba!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 10.

Hallgatni tudni, mondhatjuk, annyi mint *létezni* tudni. Amikor az ember beszél, valami eltávozik az ő egyéniségéből; amikor az ember magába száll, meggazdagszik. „Ha egy másvalakivel vagy, magadnak csak fele vagy, ha egyedül vagy, te vagy egész teljességedben” — mondotta Leonardo da Vinci.

Mily kevésbé szeretek „létezni” és „egészen, teljesen önmagam lenni!”

Mily kevésbé szeretek ebbe az *élő szentélybe* lépni, ami az én lelkem. Mert ha magamba szállok, azt nem azért teszem, hogy egyszerűen társalogjak magammal, bármilyen gazdagító is legyen az, hanem azért, hogy *megtaláljam Istent* lelkemnek központjában, ahol a kegyelem által jelen van.

És lám, önmagam lényege itt a mélyben van elrejtve, de én sohasem vagyok ott található. Ha az én nagy gazdagságom *ottbenn* van, hogyan lehetek akkor *felszínes* ember? Igaz, hogy a kegyelmi állapot alakít belőlem szentélyt, a csend fedezi fel e szentélyben a valóságos jelenlétet. Minthogy az én lényegem a láthatatlanban van, csakis a láthatatlanban tudom azt megtalálni. Ha ezt nem

teszem, akkor csupán felszínes személyiség leszek, *a mélységes életnek nagy nemismertője.*

„Legtöbb barátkozás célja csupán a csend elűzésében áll” — írja egy lelkivezető, míg a Krisztus követése szerzője ezt írja: „Valahányszor emberek között voltam, mint kevésbé ember jöttem vissza”, és ugyanígy hozzáfűzhetette volna: kevésbé isteni.

Beszéljek úgy, ahogy illik, és annyit, amennyit illik, de különösen *hallgassak*, amikor szükséges és hasznos, amikor hallgatásom — és ez gyakran lesz — termékenyebb, mint a beszédem.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20.

SZERDA

Ecce ancilla

Ecce, ime, itt vagyok. Szüksége van valakinek *a készségemre, a szolgálatomra*? Itt vagyok, számíthatsz reám, kerül, amibe kerül. Én nem vagyok semmi. Isten dicsősége, a világ üdvössége, egyedül ez a fontos. Ecce, ime, itt vagyok.

Szűz Mária gondolt-e arra, hogy e fönséges szó *visszhangja* annak a szónak, amelyet az Ige öröktől fogva kiejtett: Szükség volna va-

lakire, aki elmenjen és újra átistenítse az emberiséget, amely elvesztette isteni ajándékait? Atyám, számíts reám. Ecce, itt vagyok. Az örökkévalóságnak abban a szakában, amely az Igének megtestesülése előtti életét jelenti, a mélységeket ez az egyetlen törekvés és felajánlás tölti be: Ecce.

Az idő letelt. Itt a megtestesülés ideje. Ecce infans, ecce puer. Mária legtitokzatosabb rejtekében, ahol az Ige most egyesült a testtel, — Verbum caro — csendes és ékes-szólo Ecce hangzik: „Íme, itt vagyok!”

A születés... a harminchárom év nem más, mint örökös Ecce.

A kínszenvedés... A fölajánlás ereje növekszik. A vége felé közeledik és a vége vérszínű. És amikor Pilátus az Antonia-vár erkélyén a vádlottat bemutatja a tömegnek, — Ecce homo, mennyire kifejezi ez az Ecce az isteni Keresztrefeszítettnek belső hangulatát: Ó igen, igen, mindezekért felajánlom magamat. Igazad van, Pilátus. Ecce, ecce homo, íme a fájdalom embere!

De Jézus még messzebb megy a megsemmisülésben és önmaga átadásában. Ecce Agnus Dei. Mielőtt meghal, átváltoztatja a kenyeret az ő testévé, — és számomra mi-csoda felszólítás és meghívás! — az ostya

látszólagos semmittevése alatt micsoda hatalmas felajánlás... *Én vagyok* az, ki felajánlom magamat.

És mi a te ajándékod? Vajjon a te életed örökös Ecce? Ha nem, mennyire távol vagy tőlem lélekben, ki oly közel vagy hivatásoddal.

Tanuld meg és tudjad kimondani: Ecce.
Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 9.

CSÜTÖRTÖK

A Míasszonyunk várakozása

Minthogy Gyümölcsoltó ünnepe gyakran a nagyhétre esett, a toledói tizedik zsinat 656-ban áthelyezte az ünnepet december 18-ra, és ezzel a karácsonyi előkészület nyolcadának első napja lett. A római egyház mindenkor megtartotta március 25-ét, később Spanyolország is ehhez igazodott, de e mellett megőrizte az Udvozító születése várakozásának, vagy jobban mondva, az akkori napokra eső ó-antifónák Nagyasszonyának ünnepét.

Messiás-várás ünnepe minden századok ünnepe. Kezdődik a bűnbeeséssel: „Egy asszony meg fogja törni fejedet.” A Szentírás tele van a Megváltó utáni vággyal, amint ezt

a karácsonyig szóló antifónák mutatják, amelyek az ószövetségi Szentírásból valók.

Képzelmem el magamnak ezt a *hosszú várakozást*. Mikor az ember bajban van, mennyire kívánczik szabadulás után (a megszállott lakosság, foglyok, katonák a háború alatt).

Én nem *kívánczok* eléggé, mert nem fogom fel eléggé azt a mérhetetlen veszteséget, amely az emberiséget érte, midőn elvetette magától az isteni ajándékot...

Használjam fel a Magnificat szép antifónáit: „Ó jöjj, Krisztus, örök bölcsesség! Jöjj, Adonai, Izrael népének vezére, nyujtsd ki karodat, hogy megválts minket! Jöjj, örök világosság fényessége, ó Krisztus, igazi fényesség! Jöjj, nemzetek királya!”

Ez a várakozás különösen a Miasszonyunknak az ünnepe, hiszen ő hozta a világra Jézust. Ha az ószövetség szentjei lángadoztak, amikor a Messiás jöveteléről elmélkedtek, mit érezhetett Mária, midőn várta a rövid időn belül érkező Üdvözítőjét, Fiát, a világ Megváltóját.

Ezt a hetet töltssem el én is szent várakozásban és növekvő szeretetben.

Olvasmány: Rorate mise.

PÉNTEK

Unde hoc mihi?

A Szűz Mária méhében rejtőző Jézus *megszenteli* az Erzsébet méhébe zárt Keresztelő Jánost.

Különös kedvezmény, amelyet az *isteni Gyermek közelsége okozott*. Legyen gondom arra, hogy én is hasznot merítsek az Ige jelenlétéből, ki ha nem is ugyanazon módon, de föltétlen valósággal van jelen a lelkem mélyén.

Hallottam-e már, hogy egy lelki író a valóság értéke szerint miképpen tesz hasonlatot a kegyelem által *bennünk* levő Isten jelenléte és a *Szűz Mária méhében* megtestesülő Ige jelenléte között? Különbség van a jelenlét módjában, azonosság a jelenlét valóságában.

Igy ír erről Faber: „Bármilyen csodálatos is legyen Máriának ez az élete, várakozása, mégis nagyszerű jelképe minden keresztény életnek. Az Ige mindnyájunkban benne van az ő lényege, jelenléte és hatalma által... A kegyelem által lelkünkben való természetfölötti lakozása minden csodánál nagyszerűbb és hatásosabb erővel van felruházva. A kegyelem tanáról való jámbor és figyelmes

elmélkedés meglepő távlatokat nyit elménk előtt, mert szembetűnik a nekünk adott ajándékok nagysága és megrendítő közelségünk Istenhez... Az Ige a kegyelem által folytonosan megszületik bennünk, ugyanígy a jócselekedetek által, amelyeknek véghezvitelére képesít minket, és a kegyelemmel való közreműködésünk által... Ezért a kegyelem állapotában levő lélek átvitt értelemben istenanyai bensőség, végnélküli Betlehem."

Vajjon ez az isteni Ige, ki a kegyelem által bennem él (az Atyával és Szentlélekkel egyetemben), nem rendelkezik azzal a csodálatos hatalommal, hogy engem megszenteljen? Vagy inkább az én hitem gyengesége képezi az akadályt? Én közelebb vagyok Istenhez, mint Keresztelő János a kisded Jézushoz vizitációkor. Merjem ezt hinni.

Olvasmány: Lk. 1, 30—56.

SZOMBAT

Parate viam Domini

Az Ige, az örökkévalóság mélyén, a Szűz méhében időbeli eljövételét előkészítő Jézus, Mária, Keresztelő János — íme a különböző személyiségek, akik ádvent oly eleven, oly

tanulságos és összeszedettségre hangoló liturgiájában tekintetünk előtt járnak-kelnek.

„Készítsétek elő az Úr útját”, — mondotta Keresztelő Szent János hallgatóinak — legyetek önmehtagadók, távolítsátok el magatok elől a torlaszokat! A bűnbánat köteles és szent gyakorlásával távolítsátok el magatokból mindazt, ami illetéktelenül elfoglalta az isteni Mester helyét. Az Úr csak oda jön, ahol nincs más, ahol nincs bálványssereg. Ha bened a föld és vér *mindent lefoglalt*, hogyan lehet menedéket találni egy égi sarok számára?

Sajnos, szegény jó Mesterünk földi életének kezdete óta tapasztalta e lefoglaltságot. Ő szüleinek szavával *szerény helyet* kér Betlehem néhány karavánszerájában. *Nincs szabad hely*, minden le van foglalva. Egy helyet az Isten Fiának? Nem gondolnak rá. Másképen kezelt vendégek vannak. Ő keveset számít. A többiek többet fizetnek.

... És az én lelkem? *Eltorlaszolt karavánszeráj* vagy tiszta hely, mely kész befogadni az eget Urát? Non erat locus in diversiori. Micsoda összetorlódás! Mennyi ócska holmi, mennyi összehalmozott haszontalanság! Befogadtam minden átmenőt, megszámlálhatatlan nem-kívánatos vendéget; most úgy van-

nak itt nálam, mint otthon. Van-e hely az Úr számára? Igazán nincs több férőhely.

Vajjon rendjén van ez így? Pap vagyok vagy nem? Ha csupán egyszerű világi keresztény lennék, akkor is már be kellene hívnom. De pap vagyok! Nos hát! Elő kell készíteni az Úr útját. A kántorbőjtök ideje nem hívja-e fel figyelmünket arra, hogy több gondot fordítsunk az önmegtagadásra? *Tegyük igazán széppé a helyet az Úr jövetelére!* Külső ön-megtagadás és főképen belső lemondás!

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 1.

ÁDVENT NEGYEDIK VASÁRNAPJA

Vocabitur Emmanuel

Az egész ószövetség *kiáltás* volt ahhoz, akinek jönnie kell. Az újszövetség ugyancsak kiáltás ahhoz, aki megjött. Bezárul az égő váagnak azzal a kiáltásával, amelyben millió és millió szív törekvése egyesül, amelyek a századok hosszú folyamán érezték a száműzetés kínját és az Isten utáni éhséget: „Jöjj, Uram Jézus. Veni Domine Jesu!” (Titk. jel. k. 22, 20.)

Isten adatott nekünk, *datus est nobis*, Isten van velünk, *Emmanuel*. Mennyire emlékeztet ez a szó az Üdvözítő jászola közelében a

miséző pap szavaira, amelyeket én is kiejtek a communio előtt: „et ne permittas me separari a te!”

Mily jó ez az Emmanuel, hogy az Isten velem van! Ezt a szót kiejtem ama két áldott pillanat között, amikor Őt az oltárra hozom, és amikor még mélyebbre száll, az én szegény szívembe, a szentáldozáskor.

Istenem, velem! Minden boldogságom! Minden hatalmam, minden szentségem!

Minden *boldogságom!* Nemde, te vagy, ó Jézus, örök igazság, szépség, jóság és bölcsesség? Udvözítőm, Mesterem, isteni Barátom, Uram és Mindenem. Te áthidaltál minden távolságot, hogy velem légy.

Minden *hatalmam*. Benned, ki engem megerősítesz, mindenre képes vagyok. Te mondtad: „Minden hatalom nekem adatott... Menjetek!” A te hatalmasságod és az én gyengeségem. Mi ketten erősek vagyunk.

Minden *szentségem*. Soha el nem szakadni tőled: ez az örökös kegyelmi állapot, a lényegi szentség. Jöjjön el a veled való egyesülés a magambaszállás folytonosan növekvő készsége által. Isten velem, én Istennel; ez a fokozatosan nagyobbodó életszentség.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 31.

Vegyük az „Alma Redemptoris Mater” himnusz szavait és elmélkedjünk lassan róluk.

Alma Redemptoris Mater, quae pervia coeli porta manes. Üdvözlégy, Megváltónk királyi és jóságos Anyja, üdvözlégy, mindenkor kinyílt kapu!

Mily jó vagy, ó Mária, ki által üdvösség jön hozzánk. Nélküled nem lenne világ Üdvözítője, mivel Isten a te beleegyezésedtől tette függővé a Megváltó jövetelét. Te vagy a kapu, a diadalkapu, amelyen keresztül akart haladni Jézus, hogy egészen hozzánk jöjjön. Áldott légy azért a szerepért, amelyet szabadságunkért vállalni akartál. Benned ütötte fel trónját az ég Fejedelme. Nem elégedtél meg azzal, hogy csak a boldog éjtszakán add nekünk Emmánuel, hanem mindannyiszor újra nekünk adod, valahányszor hozzánk jön, minthogy általad kíván hozzánk jönni.

Et stella maris, succurre cadenti, surgere qui curat populo. Jöjj elesett néped segítségére, amely erőlködik, hogy ismét felkeljen. Én magam, a te papod, ó Mária, azon szegény gyengékhez tartozom, akiknek szüksége

gük van csillagra az éjtszakában, menedékre a többé-kevésbbé fájdalmas hajótörésükkor. Bűnös keresztények menedéke, bűnös papok menedéke, könyörülj rajtam!

Tu quae genuisti... Te szülted a világ bámulatára szent Alkotódat. Dante hív téged így: „Fiadnak leánya.” Hű fordítás... Genuisti tuum Genitorem.

És hogy betetőzzed dicsőségedet: sértetlen maradtál, inviolata permansisti...

Olvasmány: Izaiás 35.

KARÁCSONY VIGILIÁJA

Mária a Jászolnál

„Isten világot teremtett a *zarándok* ember számára; ez az, amelyben mi lakunk. Egy másik világot is teremtett az üdvözült ember számára; ez a Paradicsom. És ismét másikat készített, hogy abban Ő lakjék, és annak Mária nevet adott.” (Boldog Monforti Grignon.)

Valóban, *ez a világ*, amelyben élünk, tüneményes ragyogást nyújt annak, aki szépségeit fel tudja fedezni. Victor Hugo, kinek hite nagyon meggyengült, sőt majdnem kialudt, egy alkalommal, mikor felidézte a világ mérhetetlen gazdagságát nagyban és kicsinyben, e szavakra fakadt: „Vigyetek el engem

innét, ha nem akarjátok, hogy imádkozzam!”

Mit mondjunk akkor a *kegyelem világáról*, amely világ a menny dicsőségének fényéből nézve hasonlíthatatlanul szebb a természetes szépségek világánál? Üdvöztőnk Szent Teréznek mondotta: „Ha neked megadatnék, hogy a kegyelem állapotában levő lelket szemléld, a látvány oly sugárzónak tűnnék fel előtted, hogy nem tudnád elviselni, meghalnál.”

Van még egy világ, melynek tündöklése a kegyelem és a dicsőség paradicsomának ragyogását is felülmúlja — és ez *Mária lelke*. Izleljük meg a kegyelmek teljességét, amely benne volt. Ave, gratia plena... Hatoljunk be hivatásának csodálatos nagyságába: emberi anyaság, isteni anyaság. Ó anyám, ó Szűz Mária... egészen elveszek az ő közvetítésének szemléletében, együtt szenvedésének halatlan jótéteményében, közbenjárásainak kiemeríthetetlen jóságában. *Emlékezzél meg, ó legkegyesebb Szűz Mária...*

Mária dicsőséges címeinek fényénél értsem meg, izleljem meg és élvezzem ez ismeretes szavak értelmét: Tota pulchra es, o Maria.

Olvasmány: Lk. 2, 1—21.

„1435. év karácsony éjtszakáján Bolognai Szent Katalin kolostorának templomában imádkozott. Ekkor megjelent neki a Szűzanya, a gyermek Jézust tartva kezében, feléje közeledett és Fiát kezeibe tette. Szent Katalin szívére szorította, majd arcát és ajkait a drága Kincshez érintette. A látomásnak egyszerre vége lett, de ettől a pillanattól kezdve a Szent ajkai és arca bájos színt öltöttek — mondják a bollandisták. (Insolitum ex eo contractu traxere candorem. VIII. kötet, 57. lap, 47—49. sz.) Az *isteni csóknak* ezt a jelét még a halálnak is tiszteletben kellett tartania. Ma is megvan még a csodálatos jel. A Szentnek enyészettől megkímélt, de színtelen teste ezen a helyen az élet színét őrzi.” (Ribet. *Mystique divine*. I. 289—290.)

Kétségkívül tisztelni kell a szentek meg-hitt intimitásait a nélkül, hogy az ember szolgailag utánozni akarná. Mindazonáltal Loyolai Szent Ignác lelkigyakorlatos könyvében ajánlja, hogy *a szemlélődéseknél vegyek részt az eseményekben*, így legyek én is szereplő személy a születés misztériumában, egy

kis szolgálattevő személy, aki Szent József és Szűz Mária segítségére van.

Ha a Szűzanya egy pillanatra karjaimba helyezte volna az Istengyermeket, nem követtem volna-e Bolognai Szent Katalin gesztusát? Ez nem merészség, hanem természetes egyszerűség. Hiszen Ő maga, a végtelen Nagyság tette magát *egészen kicsinnyé*. És minden szentmisében nem kezelem-e Őt? Mansvetus, kezelhető. „Ha jobbra teszem, jobboldalon marad, — mondja az arsi plébános — ha balra teszem, baloldalon marad.”

Közeledjem a jászolhoz... Végtelen *tisztelet*... édes *egyszerűség* is. És ha e napon túl is lépem a megszokott határt, tegyem azt gyengédséggel. Nem lenne-e nevetséges, ha e mellett az *egészen kicsiny* Gyermekek mellett *nagy gyermeket* játszanék?

Olvasmány: A három szentmise orációi.

DECEMBER 26.

Transeamus et videamus

Transeamus. Ez a dolog kemény oldala. Meg kell mozdulni, le kell küzdeni tunyaságot, föl kell ébredni álmomból, megrögzött szokásomból, közömbösségemből... Fel hát! Annuntio vobis. Csodás üzenetről van szó.

Miért poshadok meg ebben a puhaságban?!

Et videamus. A jászol tudományát könnyű megérteni.

A *tanítómester* egy gyermek, ki szeretetreméltón mosolyog.

A *feladat* rövid. Az örök Ige a legszűkebb dimenziókra szorítkozik, hogy kifejezze magát a mi lázongó, szegény értelmünk előtt... *Verbum abbreviatum*... Majdnem azt mondhatjuk technikai nyelven, hogy miniatűr kiadásban adja tudtul tanítását.

A lecke nem szól a fülhöz. *Infans.* A Kisdéd nem tud még beszélni, nem mond szavakat. József és Mária még kevésbé beszélnek.... Mindenki hallgat a jászolnál. *Dum medium silentium tenerent omnia.* Csak tekinteni kell, itt „szemléltető tanítás” folyik.

Tekints oda! Mit látsz? A világ Királya pólyába takarva és jászolba fektetve. Igaz ez? Nem képzelődöm?

Nem, nem. *Videamus.* Nyissuk ki jól a szemünket: egy istálló, egyszerű állatok, piszkos szalma, néhány derék ember, aki imádkozik. Ott lenn, a bárányok vályújában a Bárány: *Ecce Agnus Dei.*

Ó én, a külsőségek embere... A külső-

ségek micsoda összeroppanása van itt! Dominus meus et Deus meus!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 44.

DECEMBER 27.

„... Quem diligebat”

A tanítvány, kit Jézus szeretett, Szent János. Én is az vagyok... Idézzem fel a jó Mester minden kedvességét...

Elégedjem meg azzal, hogy mindig csak elfogadjak? Quid retribuam? Hogyan viszonozzam? Hogyan és mint szeressem?

Szent Ignác a nagylelkűség három fokát ismerteti. Annyira szeretni, hogy sohasem egyezünk bele a súlyos vétekbe; annyira szeretni, hogy sohasem egyezünk bele a bocsánatos bűnbe; végül annyira szeretni, hogy amennyire lehet, vállaljuk a keresztet a keresztfeszített Jézussal.

Hol vagyok én? Melyik sorba tartozom? Vajjon az én Isten iránt való szeretetem igazán szeretetnek nevezhető?

Hallgatom, mit mond de Foucauld atya: „Istenem, nem tudom, lehetséges-e az, hogy bizonyos lelkek téged szegényen látva, szándékosan gazdagok maradnak?... Tudom jól, hogy szeretnek téged, Istenem, és mégis azt

hiszem, valami hiányzik a szeretetükből, mert legalábbis én nem tudom felfogni a szeretetet a nélkül a parancsoló szükségérzet nélkül, hogy *mindenben hasonló legyek* a szeretettséghez, és főképen megosszak vele minden szenvedést, az élet minden keménységét... Gazdagnak lenni, kényelemben, jólétben élni, mikor Te szegényen és szűkösen éltél, kemény munkával tartottad fenn magadat... én nem tudok így szeretni." (Écrits spirituels, 106. o.)

Milyen nagy különbség van Foucauld és én között! Szemem előtt van a jászol. Levonom-e ebből azt, hogy bizonyos lemondás, elszakadás fontos számomra? Nem. Én ezt az életstílust valósítom meg: látom Istenemet a teljes nélkülözésben, és én a megfosztottságtól a lehető legtávolabb élek! Szemlélem keresztreszegezett Mesteremet, és én lehetőleg menekülök a kereszt elől...

Ó szeretetem, mily *szegény szeretet* vagy! Nem tudnál jobban cselekedni, *többre* törekedni? Kísérelj meg!

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 11.

DECEMBER 28. APRÓSZENTEK

Formam servi

Az Isten emberré lett, hogy az emberek ismét isteniek legyenek. A Fiú rabszolgává lett, — formam servi accipiens — hogy a rabszolgák fiakká legyenek.

A rabszolgaság egyik jele az, hogy Jézus a *legnagyobb szegénységben* született; és ez a főtanulság, amelyet Szent Ignác lelkigyakorlatai szerint a jászol szemléléséből merítenünk kell.

A tanulság kétségkívül és elsősorban az *anyagi szegénységre* vonatkozik. — Szemléld, hosszasan szemléld az idegen dísz... ez nagyon jó, ez tökéletes egy Istenhez. Ő mást is választhatott volna, de íme ezt választotta.

De kiváltképen a *lelki megfosztottságra* vonatkozik a tanulság. „Mennyire érzi az ember, — írja abbé Perreyve — hogy a tudomány, a szellem, a hiúság, az önszeretet nem való a jászolhoz, amelyben Isten Igéje fekszik.” És Barat Szent Zsófia ezt írja: „Jöjjön ide a büszkeség, hogy kimúljon! Elűttem nagy titok, amelyet nem tudok magamnak megmagyarázni, hogy a jászol láttára hogyan képes egy szerzetesnő — vagy egy pap — önszeretemben maradni!... Ha a jászol nem

tanít meg a végesről, a teremtetről való föltétlen lemondásra, akkor esztelenek és vakok vagyunk. Térjünk vissza a világ kicsiny házaiba, amelyek ezzel vannak tele.” (La vie de Sophie Barat par Baunard. II. 558.)

Vizsgáljam meg *jólét utáni vágyamat*, hiúságomat és látszathiúságomat! Ha szükség van rá, kemény vágást gyakoroljak.

Olvasmány: Ünnepi oráció és himnusz.

KARÁCSONY UTÁNI VASÁRNAP

Mirantes

Az evangélium mondja, hogy József és Mária *csodálkoztak* azokon, amiket a Gyermekről mondtak. „Mirantes super his, quae dicebantur de illo.”

Látnom kell, hogy hol van a helye a csodálatnak karácsony különös misztériumában és az én lelki életemben.

Gyakran annyira el vagyunk foglalva a lelkeknél a rossztól való félelem kifejlesztésével, hogy egészen elfelejtjük kifejleszteni mindazon csodás dolgokat, amelyeket szent hitünk magába zár. Isten csodája, hogy az embert *semmiből* teremtette, hogy a teremtéskor *természetfölötti életet* adott nekünk, hogy amikor Ádám által a természetfölötti

élet elveszett, a földreszállt Ige keresztáldozatával *újra istenivé tett* minket. Csodás az Egyház élete, amely a pusztulásra vezető állandó belső és külső okok ellenére nemcsak fennmarad, hanem fejlődik és megszenteli a lelkeket. Csodás a *szentségek* működése, amelyek életünk különböző körülményeihez vannak szabva.

Mennyi csodával van tele a jelen titok: a *megtestesülés* csodája, a végtelen Isten eljövetele egy asszony méhébe, egy istálló szalmájára. Szűz Mária csodája, aki szűz és anya egyszerre, a *csendes alázatosságnak*, a *megváltói erőnek* a csodája, amely titkos, mint az ismeretlen sziklanyílásból kijövő mérhetetlen folyam...

Tanítsam meg magamat és másokat a *csodálkozásra*. Nem értékelem nagy keresztény kincseimet *való értékük szerint!*

Olvasmány: 8. zsoltár.

DECEMBER 30.

Év vége

I. Voltak *kegyelmeim*, ... amelyek minden alakban jelentkeztek:

az értelem megvilágosítói: elmélkedések,
olvasmányok, sugallatok;

az akarat segítői: szentségek, aktuális kegyelmek, lelkigyakorlat.

Milyen volt a hűségem?... In propria venit... non receperunt. — Ilyen volt Isten Fiának ideje. Talán ilyen volt ez az elmúltott esztendő.

II. Voltak *megpróbáltatásaim*:

fizikai: betegség, gyász, bánat...;

erkölcsi: híveim ellenállása, eredménytelen küzdelmek... stb.;

lelki: kísértések, szárazság.

Én okoztam-e azokat? — Miben voltam mások fájdalmára? Hogyan viselkedem majd a megpróbáltatásokkal szemben a jövő évben?

III. *Hibáim?*

Túlzás, hanyagság, mulasztás által?

Melyik erény ellen hibáztam?

Visszaéltem az idővel, a kegyelemmel?

Si observaveris, quis sustinebit?

Gyakorlati következmény: Redimentes tempus, ... explevit tempora multa. Ne csupán szentségi terveket készítsek, hanem effektív szentségre törekedjem.

Szalézi Szent Ferenc szép *elhatározása*: „Nemde, ezután többé nem leszünk azok a régi emberek, akik ezelőtt voltunk, hanem más emberek leszünk, akik kivétel, főntartás

és feltétel nélkül, mindenkorra feláldozzuk magunkat Istennek és az ő szeretetének. Ha eddig nem viszonyoztuk a jóságos Üdvözítő szeretetét érzelmeinknek az ő szent akarátával való szent és elválaszthatatlan egyesítésével, tegyük meg ezután olyképen, hogy ez év végén jobban szerethessük ezt az isteni jószágot."

Olvasmány: Miserere zsoltár.

DECEMBER 31.

Életem estéje

P. Aubry, a Beauvais-i nagyszeminárium tanára és későbbi kínai misszionárius a *Le Radicalisme du Sacrifice* című könyvecskéjének végén ezeket írja: „Érzem, hogy öregszem, költői éveim egyre-másra múlnak; ó Istenem, öregbedjem a te szeretettedben!

És amikor *a kor majd megtör*, amikor a halál kezdi felszívni azt a természetes nedvet, amely bennem dolgozik, ez megzavar engem és ellenszenvessé teszi előttem az áldozatot. Amikor előttem nem lesznek többé mosolygó tervek, sem sugárzó reménységek, sem jövő, sem érzelmi lángolás, és amikor nincs mi jóra törekedjem az életben, amikor többé nem látnak bennem mást, mint egy szegény ki-

használt és megrokkant öregembert, amikor a körülöttem elhaltak után egyedül leszek az életben, és amikor az évek rendje szerint *rajtam lesz a sor, hogy meghaljak*: akkor, ó jó Jézus, papok barátja és szüzi magányunkban hozott áldozatainknak megjutalmazója, akkor a te szereteted, amely túléli elvesztett ifjúságomat és mindazt, amitől az élet meg fog fosztani, elfoglalja mindennek a helyét és örökre *megfiatalítja lelkemet*, és szeretni foglak még. És irántad való szeretetem mindig ifjú, mindig mély és mindig bájjal teli lesz. Vérem heve meg fog hűlni, de lelkem heve akkor is lángoló lesz az áldozatos élet hosszú áldozataitól, és akkor elragadtatva feléd fogom küldeni lelkem mosolyát. Öregségtől lankadó karjaimat lendülettel fogom feléd emelni, kortól megtört hangom fel fog kiáltani, hogy messziről hívjon téged, ki a földön áldozataimnak tanúja és fájdalmaimnak vigasztalója voltál. Veni, veni, Domine Jesu! (Titk. jel. k. XXII. 20.)

És hallani fogom válaszat: Igen, igen, jövök. Ecce venio.

Akkor kiáltani fogom százezredszer a földön és először az égben: „Dominus pars hereditatis meae et calicis mei.” (Zsolt. 15, 5.)

Olvasmány: Te Deum.

Meg kell *törni* a szokást. Megszoktam és közönséges lett előttem a megváltás. Ezen isteni dolog *különössége*, amelyben élek, nem ejt többé csodálatba.

Nézzek ismét új szemekkel!

Oly rendkívüli ez a hitvilág, amelyben élünk! Oly *különös*, hogy minket az Isten szeret... (úgy, ahogy a hit mondja nekünk). Öröktől fogva gondol ránk, a semmiből hoz elő! Azután Isten szereti teremtményeit felmérhetetlen szeretettel, és arra rendeli őket, hogy „barátai” legyenek, hogy *bensőségben éljenek*. Nem egy órára, hanem örökké és oly föltétlen bensőségben, amelynek gazdagságát nem fejezi ki ez a szó: barát. Oly szó kell ennek a kifejezéséhez, amely a lények szorosabb közelségét jelenti, amely mikor Istenről van szó, valósággal szédületbe ejt; amely azt mondja, hogy „Isten házanépe vagyunk” (Efez. 2, 19.); ennél is több: örökbe-fogadás által az ő *fiai*. (Róm. 8, 15—16. 23.)

És ez a szeretet, amely mielőtt léteztünk volna, végtelenül és határtalanul szeretett, olyannyira örök, változhatatlan az Isten Szívében, hogy amikor ez a szeretett ember vétke-

zik és szükségszerűen és végzetesen Isten haragját és ezzel a saját halálos ítéletét vonja magára, az *Atya szeretetének akarata* megmarad fölötte, végtelen irgalmassággá változik. Mintegy „maga ellen cselt szöve” — ahogy Sziénai Szent Katalin mondja — Fiát, az ő szent Igéjét megtestesíti ugyanolyan emberi testben, mint amilyenben vétkeztünk ellene, mivelhogy nem tudja elviselni azt a szerencsétlenséget, amely Őt elválasztja az emberektől. Hogy újra meghódítson minket, elmegy a legvégső határig. Megtestesült Igéjét *felelőssé teszi* a vétékért, minthogy mi tehetetlenek vagyunk... Elküldi Őt a *keresztre*, és megtestesült Fia vérével visszavásárol minket, újra felépíti a hidat Ő és mi közöttünk, hogy végre szeretetét újra nekünk adhassa. (P. Vallée O. P. Trid. sur sainte Catherine de Sienne.)

Necsak *csodálkozzam*, hanem *tanuljak* is ebből. Elemezzem a szentlecke minden szavát... Erudiens nos. Búcsú a „világi” élettől — *abnegantes saecularia desideria*. Szigorúság, kegyelemállapotbeli tökéletesség — *sobrie et juste et pie vivamus*.

Pontosan kifejezve: új ember legyek, igazi pap „in Christo Jesu Domino nostro”.

Olvasmány: Lk. 11, 21.

Jézus neve

Egy apáca-hitoktató proletárgyerekeket tanít hittanra, és a gyermek ezeket mondja neki: „Mindíg ezt hallom: Jézus Krisztus előtt, Jézus Krisztus után... *Ki ez a Jézus Krisztus?*” — A szegény gyermek nem tudott semmit a világ Üdvözítőjéről.

Az 1913-i katolikus nagygyűlésen Gasquet, a későbbi bíboros beszélt ezeket: „Mikor Angolországban a bányavidéken voltam, egyik nap keserűen panaszkodtam a protestánsok előtt sok munkás vallási tudatlanságáról. Állításomat túlzásnak tartották. Erre kísérletet tettünk. Mikor a bányászok elvonultak előttünk, találomra megszólítottam az egyiket és kértem, álljon meg egy percre, majd megkérdeztem: Megengedi, hogy egyet kérdezzek? — Mit tud Jézus Krisztusról?

— *Jézus Krisztust nem ismerem* — válaszolta az ember. — *Legalábbis nem dolgozik a mi tárnánkban.*

Micsoda szomorúságot érezhet az, aki megáll egy percre és gondolkozik e két megtörtént eset fölött!

Mit cselekszem én, hogy *Jézus neve* — és személye — ismert, szeretett és tisztelt

legyen? Bizonyára megtanítom híveimet és iskolásgyermkeimet hitűnkre, de törekszem-e nekik megadni az isteni Udvözítő egyenes, benső és mély ismeretét és személyes, nagyobbodó szeretetét?

E szent feladat előtt igyekszem-e a *magam számára is* megszerezni Jézus Krisztus benső ismeretét és mély szeretetét?

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

JANUÁR 3.

Datus est nobis

Elmélkedtem Emmánuelről. A liturgia tovább ösztönöz erre: Puer natus est nobis — Gyermek született nekünk. És még: Filius datus est nobis.

Nobis. Nekem adatott e kicsiny Gyermek. Mindenkinek, de bárkinél inkább nekem, ki az ő papja vagyok.

Bérulle ezeket írja: „*Mienk* az Isten, Deus noster. Ő a mienk oly sok címen és oly sokféleképen. Mienk Ő lényegével, és nem csupán néhány cselekedetével; mienk Ő születése által, és nemcsak állapota által. Natus est nobis. Mienk Ő *mindörökre*, és nem csupán egy időre; mienk Ő minden szükségletünkben és mindenben használatunkra van; mienk Ő

ugyanazon hatalommal, mint amellyel az Atya önmagában nemzi. Milyen nagy dolog ez, és Ő mennyire a mienk! Mily nagy az Isten hatalma és szeretete irántunk! És mily nagy a mi természetünk méltósága!... Ő a Fiú, és az Atya nekünk adja Őt; Ő a Szentlélek eredete, és önmagát adja nekünk. Ő a mienk örök állapota által, mienk az Atya hatalma által, a Fiú akarata által, a Szentlélek működése által. Ő a Szentlélek eredete, Ő nekünk adja ezt a Lelket, akit Ő önmagában és bennünk nemzett."

Ez év folyamán, valahányszor lehetséges, tanulmányozzam, elmélkedjem, imádjam Jézust. Tegyem *magamévá* ezt az Istent, aki ennyire a *mienk*.

Nemde, a *templomomban* kiváltképen az *enyém* Ő, mindenkinek isteni Üdvözítője? Lássák híveim, és különösen lássa Isten és az ő angyalai, hogy szívesen időzöm a templomban, itt elmélkedem s itt breviáriumozom, itt merítek erőt, mielőtt meglátogatnám juhaimat vagy mielőtt visszatérek a plébánia-épületbe.

Datus est nobis... *Mihi*... Datus est nobis... *Mihi*.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

JANUÁR 4.

Dominus vobiscum

Igen könnyen gondolok arra, hogy Jézus az én Jézusom, ha a tökéletes hit szellemével mondom ezt az előttem talán banális imaformulát: Dominus vobiscum!

Valóban kínos ironia lenne, ha híveimnek kívánom, hogy az *Isten velük* legyen, de nem fordítanék gondot arra, hogy Ő először és a lehető legbensőségesebben *velem* legyen.

„Az Úr legyen veletek!” Ezzel az üdvözléssel szólította meg Booz aratóit szántóföldjén. Sokkal több, mint udvariassági formula volt *Jákob* szavaiban, melyeket fiaihoz intézett: „Ime, én meghalok, de Isten veletek lesz és visszavezet titeket atyáitok országába.” Midőn *Jahaziel* Jozafátnak hírül adja a moabiták és ammoniták fölött aratandó győzelmet, ezzel a buzdítással fejezi be szavait: „Ne ijedj meg! ... Menj eléjük holnap, és Jehova veled lesz.”

Isten maga is több alkalommal használja ezt a kifejezést, hogy megígérje segítségét. Az általa hívott, ingadozó és gyengeségének tudatában lévő Mózesnek mondja: „Veled leszek”; és népét így erősíti: „Amikor kimégy,

hogy megküzdj ellenségeiddel, ne félj, . . . mert Jehova, a te Urad veled van."

A Magasságbelitől a názáreti Szűzhöz küldött Gábor arkangyal a hagyományos formulát használja, hogy megkapja beleegyezését az Emmánuel megtestesüléséhez: „Az Úr van teveled."

Az isteni üzenet által megszentelt szavak átmentek a keresztény beszédmódba. *Szent Pál* szereti velük befejezni leveleit. „Az Úr kegyelme legyen veletek” — üzeni a rómaiaknak. — „A békesség és szeretet Istene legyen veletek” — írja a korinthusi híveknek. *Szent János* második levelének elején így fejezi ki ugyanezt a kívánságot: „Legyen veletek kegyelem, irgalom, békesség az Atyaistentől és Krisztus Jézustól, az Atyának Fiától igazságban és szeretetben."

Ez a formula tömörségében oly kifejező volt, hogy úgy Keleten, mint Nyugaton bevették a liturgiába. Bizonyítja ezt az 560 körül Portugáliában, *Bragában* megtartott zsinat, amely elhatározta, hogy a püspökök és papok kivétel nélkül e szavakkal köszöntsék a népet: *Dominus vobiscum*, amelyekre a hívek felelik: *Et cum spiritu tuo*. A zsinat szövege megjegyzi, hogy „egész Nyugat így kapta ezt az apostoli hagyománytól".

A mise alatt, amikor *nyolcszor* intézem ezt a nagyszerű kívánságot népemhez, érezzem át különösen e formula mélységét. Négyszer csókolom meg az oltárt a Dominus vobiscum előtt. Az oltár Krisztus. E négy alkalom fűzze szorosabbá egyesülésemet Krisztussal. Christus mecum. Dominus meus et Deus meus.

Olvasmány: Ruth könyve 2, 1—8.

VIZKERESZT VIGILIÁJA

Vidimus, venimus

Tegyük föl, hogy a bölcsek nem engedelmeskednek a csillagnak. Nem találták volna meg Jézust.

Boldog de la Colombière jegyzi lelkigyakorlatába: „Az Isten kegyelme vetőmag, amelyet nem szabad megfojtani... Hűnek kell lennünk azokhoz az indítékokhoz, amelyek bizonyos alkalmakkor valamely erénygyakorlat megtevésére vezetnek minket, mert ez a hűség gyakran boldogságunk feltétele. Egy önmegtagadás, amit Isten bizonyos körülmények között sugall nekünk, ha szavát meghallgatjuk, igen nagy gyümölcsöket teremhet bennünk, sőt magát a szentséget is, míg e kis kegyelem megvetése nagyon gyászos következményekkel járhat.”

Manning és Gratry hasonlóképen beszélnek: „Mi a hozzánk jött kegyelmek százai között csak vagy húszra válaszolunk, vagy pedig csak huszat számlálunk (ily nagy figyelmetlenségünk) és csak egyre válaszolunk (enynyire gyenge a nagylelkűségünk)” — írja Manning. (Quand le soir tombe.) — És Gratry Urunk félelmetes szemrehányását („Jerusalem, Jerusalem, quae occidis prophetas”) magyarázva ezeket írja: „Jeruzsálem a lélek, a próféták az Isten követői, az Úr lendítései, miket nem szűnik meg a lélekhez küldeni. A kérdés lényege ebben van: Mit fogok cselekedni Istennek hozzám küldött ösztönzéseivel? Mit művelek az indításokkal és csírákkal, miket szüntelenül belém ültet, és amelyek úgy váltják egymást, mint a hullámok, vagy jobban mondva, mint egy folyton hangzó szózat? Vajjon a szózat a pusztába kiált? Vissza akarom verni a szót, megfojtom a sugallatot, lábbal tiprom a csírákat, megrontom és elfordítom a lelkesedést? Végezetül megkövezem a prófétákat és megölöm az Isten követőit?”

Kövessém a csillagot, becsüljem a csírákat, hallgassam a prófétákat. Sohase vessem meg a világosságot, se ne tapossam össze a

vetőmagot, se ne vessem meg a fölülről jött üzenetet. „*Láttam — jövök.*”

Olvasmány: Mt. 2, 1—13.

JANUÁR 6.

Vízkereszt

A bölcsek a *kegyelemhez való hűség* mintaképei. Milyen az én hűségem az isteni meghívásoknál? A kegyelem nem egyszer a hosszú élet folyamán, hanem egy nap hússzor is hív engem. A Szentlélek bennem nem halott, nem mozdulatlan holttest, Ő az Élő, aki mozog, meghív, sürget, szólít.

Gratia Dei urget nos. Erős, mint a zsilip vize, lágy, mint a lenge szellő. Gemitibus inenarrabilibus. Az erősség az Isten jele, a légység a hozzánk alkalmazkodó Isten jele. Ha isteni köntösében mutatná meg magát előttem, ellenállhatatlan lenne és akaratomon erőszakot tenne. De nem így tesz. Isten elfátyolozza fölségét; csillag lesz, csengés nélküli hang. „És hallottalak téged, Uram, amint nagyon messziről beszéltél hozzám” — mondotta Szent Ágoston.

És ha nem hallgatják meg, visszajön a Szentlélek. Mivel nem fogadják Őt a fölépcsőházban, a *melléklépcsőn* megy föl, türelmesen

vár és olt marad a lélek küszöbénél, lesi a jóakaratot, koldulja a befogadást és mennyire boldog, ha jelenlétét és kívánságát figyelemre méltatják...

Idézzem fel emlékeimet. Itt a *felkelés* ideje... Kelj föl, áldozópapom: az imazsámoly és a hívek várnak rád. Itt az elmélkedés ideje... Nos, áldozópapom, ébredj fel. Én vagyok. Szedd össze magad, beszélőnivalóm van veled. Maradj, még nem mondtunk el mindent. Az *oltárnál*... *irodámban*... az *ebédlőasztalnál*... *látogatáskor*... mindenütt, mindenütt a kegyelem irányítson engem.

Föl kell emelnem a fejem, hogy fölfedezzem a csillagot. Figyelmesnek kell lennem, hogy megkapjam a kegyelem meghívását. Összeszedetten éljek.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 53, 1.

JANUÁR 7.

Hogyan kövessem a csillagot?

Hogyan lehet a kegyelemre válaszolni? Háromféleképpen. Határozott *nemmel* felelek, visszautasítom. A világosság elleni véték. Látom, mit kell cselekednem, nem akarom. Ha Isten *parancsáról* van szó, akkor ez *bűn*, mégpedig súlyos természetű parancsnál súlyos

bűn és kisebb természetű parancsnál bocsánatos bűn. Ha Istennek nem parancsáról, hanem (tisztá és világos) óhajáról van szó, a hűtlenséget *tökéletlenségnek* nevezzük. Nem mondhatom, hogy a teljes beleegyezéssel elkövetett tökéletlenségnek nincs következménye. „Szeretném, ha te ezt megtennéd, fiam!” — mondja az anya. — „Nem, ez nehezemre esik.” — Ugyanaz a finomtalanság, csak hogy itt az anya az Isten, és a gyermek az ő papja.

Második válasz a *kibúvó*. Nem mondok nemet, de igent még kevésbé. Igyekszem oldalt menni. Nem akarom magam elhatározni, nincs hozzá bátorságom, és keresek megfelelő okokat, hogy kimentsem magam. Nem akarok nyersen engedetlenkedni, és hogy ne kelljen engedelmeskednem, *megvitatom* a dolgot. Sajnos, alkudozom és *egyezkedem* a kegyelemmel, míg a végén *meghátrálok*. — A bölcsek körül nem hangzottak-e el ilyen ellenvetések: Bizonyosak vagytok ebben? Ez az a hirdetett csillag? És ha tévedtek? Miért keltek útra? Az út hosszú, vegyétek figyelembe mindazt az áldozatot, amivel az utazás jár!...

A harmadik válasz a kegyelemre az *azonnali engedelmesség*. Keljünk fel! Induljunk! Messze van? Annyi baj legyen, az nem számít.

Nehéz lesz? És aztán? Majd csak az úton fogom meglátni.

Ime, az ernyedetlen és hűséges isteni vándorok!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 53, 1.

JANUÁR 8.

Arany, tömjén, mirha

A jászolhoz járulók között egy sincs, aki nem hozott volna magával valamit. A pásztorok gyapjút, a bölcsek Arábia ajándékait.

A lelkeség két megnyilvánulása: az érzelmi (affektív) és a cselekvő (effektív) szeretet.

Az *érzelmi szeretet* szavakban, lelkesültségben, líraiságban, lángoló dicshimnuszokban mutatkozik. A Szentírás azt mondja róla: „Ne bízzatok a hazugság ígéiben, mondván: az Úr temploma, az Úr temploma; ha nem úgy éltek, mint ahogyan Isten akarja, hiábavaló az istentisztelet” (Jer. 7.), „ez a nép szájjal tisztel engem”, inkább szeretném, ha cselekedetekkel tisztelne.

A *cselekvő szeretet* megvalósulásokat ad. Talán kevésbé lángolókat, de valódiabbakat. Ez nem jelenti azt, hogy a lendület és a szavak nem hasznosak, jobb híján már ez is jelent valamit. Azonban mennyivel komolyabb az a

szeretet, amely cselekedetekben nyer bizony-
ságot. „Te azt mondod, hogy szeretsz engem?
Mutasd meg nekem! Serva mandata.”

Ismerem a bölcsek három ajándékának
klasszikus értelmét: az arany a szív, az akarat
ajándéka; a tömjén az *imádság* hódolata; a
mirha az *áldozatok* felajánlása.

Vizsgáljam meg, hol van hiány, hol vagyok
leginkább kapható a zsugoriságra? Hogy sem-
mit se vigyek az isteni Gyermekeknek, azt nem
tehetem. De még kevésbbé akarok hozzá vinni
molytól megrágott gyapjút, forgalomból ki-
ment pénzt, imádság nélküli imádságokat vagy
pótáldozatokat.

Donum perfectum. Mensuram bonam, con-
fertam, coagitavam, supereffluentem.

Olvasmány: Izaiás 7, 1—6.

JANUÁR 9.

A Gyermekek és Anyja

A bölcsek jutalma: invenerunt puerum et
matrem — megtalálták a Gyermekeket és Anyját.

A hűség jutalma: a megtalált Isten. A csil-
lagot követni annyi, mint a fényesség felé
járni. Qui facit veritatem, venit ad lucem,
— mondotta Szent János. Ha az ember hű
marad a fényhez, elérkezhet a fény teljessé-

géhez. Kövesd a platános út minden fáját, és elérkezel az út végéhez, amely nem más, mint az Úr. Dominus est. Invenietis puerum cum Maria matre eius.

Jézus és Anyja nem ér-e meg bizonyos erő kifejtést: erős hitet, hogy ne hagyjuk magunkat elcsüggedni a csillag eltűnése miatt; erős bátorságot, hogy mindennap folytassuk az utat onnan, ahol megpihentünk; bizalmat a lelkivezető iránt, hogy az isteni bölcső valódi helyén világítson a fény.

Papságom útja úgy, amint nekem megjelent, fényes volt, hivatásom eszménye uralkodott fölötte, fényes csillag világította be... És Isten segítségével elindultam az úton. Talán bizonyos napokon, úgylátszik, hogy a csillag elhomályosodik, sőt eltűnik, mellékösvények hívogatnak, sötétség borul rám, legalábbis kétség: igazán a jó úton vagyok?

Gondoljak a bölcsekre. *Hit és bizalom.* És ha valamelyik Heródes tervemet keresztül akarja húzni, maradjak csak az úton. Fidelis Deus, per quem vocati estis. Hű az Isten. Láttam: az út jó. Kövessem. Egészen egyenesen.

Olvasmány: János 3, 19—22.

Az Egyház egyetemessége

Vízkereszt erkölcsi tanítása a *kegyelemhez való hűség*. Dogmatikai tanítása: az *Egyház egyetemessége*.

Jézus nem csupán a zsidókért jött. Nem. Az egész világért. És ezért akarta, hogy jászolánál az imádókat ne csupán az ő népe alkossa, hanem más nép is. Elejétől fogva bizonytságot kellett adni a korlátolt zsidó partikularizmussal szemben, hogy a megváltás nem csupán Izrael népének szólt, hanem az egész világnak.

Menjete a világ legszélső határáig — mondotta Urunk. Kétségkívül először Izraelhez, az ő igazaihoz és elveszett juhaihoz; azután Izraelen túl a világ minden nemzetéhez.

Ime, a katolicitás, az *egyetemesség*.

Rómában van egy festmény, mely Loyolai Szent Ignácot ábrázolja, amint Jézus Szíve lángjánál meggyújt egy fáklyát. Alatta a felírás: *Ite, incendite mundum*. És amikor Mascaregnas II. Fülöp király nevében hat misszionáriust kér Indiába, Szent Ignác azt feleli: „Tizen vagyunk, kettőt adok közülünk; ha hatot adok, mi marad nekem a világ többi részére?”

Universus orbis; az egész földkerekség. Így volt ez a kereszténység kezdetétől fogva, amikor az apostolok felosztották maguk között a földet. Credo ecclesiam catholicam.

Olvasmány: Ap. csel. 9, 20—43.

JANUÁR 11.

Az irgalmas szamaritánus

„És látván őt, tovább méne.” Erre a szentírási részletre vonatkozólag az egyik egyházi író maliciózusan megjegyezte: „Ez a jó pap bizonyára tett volna valamit a sebesülttel, ha plébániáján lett volna.”

Vigyázzak arra, hogy mialatt az Úr szőlőjének rám eső részén munkálkodom, meg ne feledkezzem a *többi munkásokról*, nevezetesen a *missziós országokban* levő távoli telepítvényesekről.

P. Drehmans redemptorista, Van Rossum bíboros egykori titkára, a katolikus érületről írt tanulmányában bizonyos szűkkeblűségről ezeket írja: „Valóban, a plébánia az Egyház szervezetének integráns részét alkotja... azonban hamis és helytelen, ha a plébánia csak a saját határai között akar buzgó hitéletet látni, és kizárja az általános Egyház nagy szükségleteire való gondolatot. Ez a

gyászos gyakorlat szélesben el van terjedve az Actio Catholicában. Az Egyesült Államoknak egyik érseke megjegyzi, hogy néha bámulatos a plébániai tevékenység, de e mellett előfordul az Egyház szükségletei iránt való teljes közömbösség."

Érdeklődjem a *missziók* iránt. Gyűjtessek a misszionáriusok részére. Készítsem elő az *apostolokat*, akik a távoli népekhez viszik az evangélium világosságát. Xavéri Ferenceket inspiráljak. *Egyesüljek* az ottani nagy emberekkel. Ha van plébániai könyvtáram, helyezzek el benne néhány szép misszionárius életrajzot és érdekes történetet.

Értsem meg és terjesszem az *imaapostolságot*.

Olvasmány: Lk. 10, 30—42.

VIZKERESZT UTÁNI ELSŐ VASÁRNAP

A Szentcsalád

A *multra* nézve megköszönöm Istennek azt a családot, amelyet nekem adott, talán nagyon is szent családot, vagy amely legalábbis valóban hű lelkeket (anyámat, atyámat, testvéreimet) számlált, kiket Ő nagyon szeretett... Visszaemlékezem a főkegyelmekre, amelyeket egykor a családi szentélyben kap-

tam. Talán a külső keret elég egyszerű volt, de annál gazdagabb az isteni Gondviselés kegyelmében. Mindeme kegyelmek nélkül vajjon kicsírázott volna-e hivatásom?

A *jelenre* nézve mélyítsem áhítatomat Jézus, Mária, József iránt. Élénken képzeljem el a názáreti kis házat, élvezzem annak isteni békéjét, egyszerűségét, munkaszellemét, szeretet-léghőjét, összeszedettségét... Ismételjem gyakran a három áldott nevet... Olymódon tegyem ezt, hogy amikor kiejtem őket, gondolatomban felébred egyik-másik erényük, amelyre abban a pillanatban legnagyobb szükségem van.

A *jövőre* nézve apostoli munkámban kihangsúlyozom a családi gondolatot. Megtanítom híveimet családi kötelességeikre, a házasság szent parancsaira, a keresztény gyermeknevelés fontos feladatára. Plébániámban mindenképen elősegítem a családi érzés kifejlesztését, tevékenységemet kiterjesztem a szülőkre és gyermekekre egyaránt. Egész apostoli működésemet a családi gondolat körül összpontosítom. Áttanulmányozom XI. Pius pápa mindkét körlevelének, a házasságról szóló Casti connubii (1931) és a nevelésről szóló Repraesentantiin terra (1929) szövegét és tanítását. Sokat imádkozom, hogy plébá-

niám családjai lehető legszebben éljenek a Szentcsalád mintaképe szerint.

Olvasmány: A jelzett körlevelek egyikének részlete.

VIZKERESZT NYOLCADA

Erat in desertis

Keresztelő Szent Jánosról Szent Lukács írja: „Erat in desertis usque in diem ostensionis suae ad Israel.” Tanulság: a nyilvános működés kötelező előfeltétele a *puszta*.

Az Egyház mielőtt papját a lelkek elé állítja, a szeminárium munkás és hosszadalmas *magányába* viszi. Kétségtelenül sietve állítja ezer kiáltó szükségletnek szolgálatába a választottat, kit a *csendben* készít elő, de ugyanakkor mondhatnók, hogy aggodalom nyugtalanítja: vajjon az a pap, akit a világ színe elé akar állítani, rendelkezik-e mindazon tulajdonságokkal, amelyek szükségesek, hogy a világnak gyümölcsöző jópéldát és tanítást adjon?

Az Egyház szeretné meggyorsítani lépteit, megkettőzni a kiszálló rajokat, kívánná, ha minél előbb megjönne a nap, dies ostensiones ad Israel... De még nincs itt az óra. A pusztában való előkészületi gyakorlat sohasem

nagyon hosszú. Többet ér, ha a lelkek tovább várnak, mintsem hogy meg nem felelő papot kapjanak. A pusztában készül a legbiztosabban Izrael megtérítése és megszentelése.

Tanuljak az Egyház eme módszeréből. Értsem meg jól, hogy a lelkekkel való munkám szoros összefüggésben van a magánnyal, amely azt megelőzi. Ne kezdjek semmiféle lekipásztori munkát, mielőtt lelkileg föl nem készülődöm.

Olvasmány: 95. zsoltár.

KEDD

Missziós apostolkodás

Elmélkedtem már arról, hogy plébániám gondja nem feledteti el a *világ többi részét*. Krisztus mindenkiért eljött. Érdekeljen engemet és híveimet a pogányok megtérítése.

Ismerni kell a mostani kor missziós apostolkodásának új feltételeit.

I. A missziós apostolkodást ma *megkönnyíti* a következő tényezők: a közlekedés viszonylagos könnyűsége, a missziós országok (viszonylagos) civilizációja, a keletiek érdeklődése Európa dolgai iránt.

II. Jobban, mint bármikor *megnehezíti* a munkát: a pogány népek ébredő nacionaliz-

musa, az elvi vagy gyakorlati materializmus, amelyet nagyszámú európai képvisel ezekben az országokban, a keresztény nemzetek meggyengült keresztény érzületének látványa, a mindig erősebb protestáns beáramlás (a katolikusoknak nyolc egyetemük és 5000 hallgatójuk van, a protestánsoknak száz egyetemük és 25,000 hallgatójuk), az apostolok megfelelő számának hiánya. Az egy milliárd pogány részére csak 17,000 pap van, kiket 40,000 apáca és 65,000 világi hitoktató támogat.

Legyen meg bennem és adjam meg híveimnek is a világ üdvösségének, megváltásának nagy gondolatát.

Olvasmány: Római levél 10, 10—20.

SZERDA

A lehetetlenség Mestere

P. de Foucauld szava volt: „Jézus a *lehetetlenség Mestere*.”

Az apostoli feladatok mérhetetlen súlya és nehézsége előtt az ember bizonyos pillanatokban majdnem elveszti a bizalmát. Keresztet prédikálni a világnak, amely nem akar róla hallani; egységet hirdetni a világnak, amely

megoszlásról álmodik; szeretettel kívánni a világtól, amely nem tud szeretni; különösen tisztaságot kérni a világtól, melyet ellenállhatatlanul vonz a paráznaság. Mily *nehéz vállalkozás ez!*

Mióta az Üdvözítőnktől kiválasztott tizenkét halász elindult, hogy meghódítsa a világot, mennyi nehézség és akadály állott az útba, micsoda lassúság az evangélium terjedésében, mekkora egyhelyben-topogás, mondhatni cseppeket-mérő apostolkodás. Kétségkívül az Egyház általánossága *jogi*, azaz elvi általánosság, de semmiképen sem mondható *ténybeli* általánosságnak, ha figyelembe vesszük a még mindig gyenge számadatok tényét. Tizenkilenc század evangéliumhirdetése után az emberiségnek még kétharmadrésze pogány! Kínában négyszáz millió lakos között kétmillió katolikus! Afrikában háromszáz millió lakos között három millió a katolikus!

Mennyire magamévá kell tennem az Egyház könyörgését: Surge, illuminare, Jerusalem! Micsoda szárnyalást kell adni magamnak, mikor a Miatyánkban mondom: Jöjjön el a te országod!

Szélesítsem ki az én kereszténységemet a világ határáig. Nem kértek meg, hogy menjek oda. Azonban, ha én itt szentebb lennék,

misszionárius testvéreim *ott* csodákat művelnének. Segítsem őket *erénnyel*, hogy a lehetetlenség mesterei legyenek.

Olvasmány: Izleljem meg lassan a Miatyánkot.

CSÜTÖRTÖK

Száz mérföld

„Száz mérföldet megtennék, hogy egy lelket megmentsek” — mondotta de Quélen, Párizs szent érseke.

Nem Kanadában, nem Kínában vagy Szahara Hoggár-hegytömegében kell magamat fárasztanom. Munkaterületem nem terjed egy egész vármegyére. Nem kell száz mérföldet bejárnom, hogy elérjem juhaimat. Nincs szükségem tízre, ötre sem.

Az én missziósterületem, melyet pasztorálnom kell, az én plébániám. Kiterjedése talán egy mérföld sincs, az én osztályom, az én intézetem, az én művem és e munkaterület szélessége elég kicsiny.

Ami bennem hiányzik, az nem más, mint a nagy apostolok *lelke*. Bizonyára a lelkekért lettem pappá, és az ő üdvösségük szívemen fekszik. De valójában megtennék-e *száz mérföldet*, hogy egy lelket üdvözítsek? Vajjon nem késlekedtem-e akkor, mikor sietni kellett

volna egy haldoklóhoz, kit bejelentettek, vagy fölkerestem-e azt a családot, mely nem küldi gyermekét rendszeresen az iskolába a hitoktatásra? Nem törődtem vele... elhagytam... *Buzgóság hiánya, szeretet hiánya.*

„Nem elég Istent szeretni, ha a felebarát nem szereti Öt” — mondotta Páli Szent Vince. Szomjazom-e látni, hogyan szereti Istent lán-golóan, teljes lelkéből felebarátom, különösen legközelebbi felebarátom, a *hívem?*

Nem vagyok-e talán hamar megelégedett? „Megy itt minden rendben. Azonkívül én nem vagyok arra kötelezve, hogy annyi áldozatot hozzak.”

De igen. Ha az ember pap, kötelezve van ... száz mérföldet is megtenni, ha arra szükség van, hogy egy lelket megmentsen.

Olvasmány: Mt. 18, 12--15.

PÉNTEK

Segregatus in evangelium

„Kiválasztott az evangéliumra.” (Róm. 1, 1.) Az *evangélium* terjesztése, kisugárzása az én életem célja, és tulajdonképen az én hivatásom. Ha más dolog miatt vettem föl a papi rendet, szentségtörést vagy nagy tévedést, hibát követtem el. Ha már minden keresztény

számára szükséges, hogy *társalgása*, azaz gondolkozás- és életmódja az égben legyen, mennyivel inkább áll ez az én gondolkozás- és életmódomra. Az evangélium Isten uralmának terjesztése, az Egyház érdekei mindenekelőtt.

Kétségtelenül *természetes* érdekeket is meg kell védenem, az anyagi élet feltételeit is biztosítanom kell. Csakhogy ezek ne húzzanak le. Az ilyen ügyekkel való túlzott foglalkozás az evangéliumnak szánt idő elrablásával jár.

Mily szomorú, hogy amikor *Isten és a lelkek* érdekét szívügyemnek kellene tartanom, ugyanakkor paptestvéreimmal való *társalgásomban* igen gyakran nem esik másról szó, mint fizetésem vagy jövedelmem kicsinyes dolgairól, a plébániai jövedelmek összehasonlításáról. Nincs apostolibb beszéd-téma, mint a *papi fizetés* kérdése? Miért alacsonyítom le magamat és hivatásomat az ilyen zsigori számítások színvonalára, amely az állásából csakis anyagi hasznot merítő *zsoldosra* emlékeztet, és nem az apostolra, aki arról álmodik, hogy a lelkeket az evangéliumnak megnyerje. *Opus fac Evangelistae!* (II Tim. 4, 3—5.)

Ha az ember papi hivatást vállal, akkor

jövedelmező állásról, megtisztelő társadalmi pozícióról, nagy mellékjövedelemről van szó? *A lelkek pusztulnak* és Jézust nem szeretik. Igen sajnálatos lenne, ha ez a gondolat nem fogna meg.

Olvasmány: II Tim. 12, 1—8.

SZOMBAT

A világ szomorúsága

Boldog Theophane Vénard, kit Szent Terézke nagyon tisztelt, 1854 január 22-én ezeket írta P. Dallet, tonkingi misszionárius barátjának: „Őn azt mondja: szomorú dolgok vannak a világon; boldog, aki távol tartja magát tőle, aki saját szívében él és egészen meghal magamagának. Élénken átérzem tépelődéseit, megértem azokat, és ha nem ismerném lelki hajlamait, sajnálnám önt.” És felhívja testvérét, hogy *merítsen hasznót az akadályból*, hogy magasabbra emelkedjék: „Isten azt akarja, hogy ön az övé legyen... Tökéletes embernek kell lennie, hogy Isten embere legyen... *Ne legyünk félapostolok, ne legyünk félemberek...* Én úgy vagyok, hogy a rossz dolog azáltal, hogy nem tetszik nekem, jobban visz előre, mint a jó. Érzem, hogy erőre kapok, mialatt szenvedek.”

Boldog Vénardnak szenvednie kellett a *vértanúságig*. És nincs szebb, mint amit vas-ketrecéből ír hozzátartozóinak és barátainak. Benne egy szó mindent kifejez: „Fejem fölött lóg a pallos, de nem borzongok csöppet sem. Sőt örvezdem...”

A pallosnak háromszor kellett lesujtania, hogy megölje a Szentet. 1861 február 2-án, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján történt.

1854 februárjában, mikor misszióba ment, ezt írta: „Mondd meg Paziot barátomnak, hogy Tonkingba megyek, és készítsen egy ereklyeszekrényt jövődő ereklyéim számára... Mekkora boldogság Theophanének, ha a jó Istennek úgy tetszik...”

Istennek úgy tetszett...

Abból a magból vagyok-e, amelyből vértanúk lesznek? A nélkül, hogy odáig mennék, egész apostol vagy *félapostol* vagyok-e, egész ember vagy *félemler* vagyok-e? Az én esetenben nincs szó vértanúhalálról, hanem arról, hogy az élet apró bajai és nyomorúságai előtt tudom-e én is elég hittel és bátorsággal mondani: „Nem borzongok csöppet sem, hanem örvezdeve fogadom keresztmet.”

Olvasmány: Mt. 5, 1—12.

VIZKERESZT UTÁNI MÁSODIK VASÁRNAP

Deficiente vino

Jézus Mária kérésére első csodáját műveli. Nézem az eseményt... a személyeket... a részleteket. Mária... Jézus... a hitvestársak és családtagok... a szolgák.

Hallgassam a szavakat:

1. *Mária szava Jézushoz: „Nincs boruk.”*

Jó Anyám! És én? Nézd mindazt, ami nekem hiányzik! Mondd Jézusnak: „Jézus, szeretett Fiam, te látod az én papomat ott a...-i plébánián (...i intézetben), ő igazán nagyon szegény. Pappászentelése napján ígéretet tett, mégpedig sokat. Azt gondolhattuk, hogy tartalya sohasem fog kiszáradni. Korsója régóta kiszáradt...”

Nézzem meg alázatosan és igazán, mi hiányzik belőlem.

2. *Mária szava a szolgákhoz: „Cselekedjétek mindazt, amit mondani fog!”*

Az utasítás egyszerű. Tudom, mit kíván Jézus, csak nem teszem meg. Cselekedni. Működni. Hajtsam végre azt, amit kérnek tőlem.

3. *Jézus szava a szolgákhoz: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!”*

Ő magának fenntartja az átváltoztatásokat. Nekem oda kell vinni jóakaratomat. A műben az én részem „semmi”, de a szükséges semmi. Jézus azt „átalakítja” valamivé. Bízom benne. „Helyezkedjék eléje, mint a vászon a festőállványon” — ajánlotta Alacoque Szent Margitnak ujoncmesternője, Thouvant anyja. Igaza volt. Udvozítónk maga nyomja rá a vászonra az isteni hasonlatosságot.

Adjak meg részemről minden lehetőt és számítsak a kegyelemre.

Olvasmány: Jn. 2, 1—13.

HÉTFŐ

Megszokottság az áhítatban

Amidőn a lelkigyakorlat alatt vagy egy eleven és megindító olvasmány közben, vagy még inkább egy megkapó elmélkedés alatt azt tapasztalom, hogy örvények szélén járok, a nélkül, hogy megfélemlítenének, tapogatom a fényt, a nélkül, hogy sejteném, állandó érintkezésben vagyok felmérhetetlen titkokkal, a nélkül, hogy lenyűgözné lelkemet a titkok csodás nagysága, ilyenkor *szánom magamat* és kész vagyok *korholni is magamat*, sőt vádoló magamat az érzéketlenség miatt, a lendület és ama képességek hiánya miatt,

amelyek éltetik és fenntartják a lelket a legmagasztosabb tényeknél és igazságoknál. De azután így mentetetem magamat: ez a megszokás hatalma, amely hamut hint a leglángolóbb tűzre. Így lesz ez mindig, nem változtathatok ezen semmit.

Vajjon nem az ellenkezője az igaz? Ha a nagy vallási témák: a végtelen Isten, az én isteni személyiségem, Jézus, a megtestesült Ige, az áldozat, a Kálvária, Mária, nem jelentenek nekem mást, mint nagyon kicsiny, szegény és vérszegény valóságokat, nem azért van-e ez, mert nem fejtettem ki elég erőt, hogy szüntelenül összeköttetésben legyek azzal a mély valósággal, amelyet mindezen titkok jelentenek? Nem azért nem tudok mindent felfedezni bennük, amit magukban rejtenek, mert túlságosan szemlélttem őket, hanem, mert *nem elég hosszan tekintettem* őket. Ki veszi jobban szemügyre a megrendítő titkok reliefjét, amelyekben szent hitünk bővelkedik: a *fel-színes* keresztény, aki sohasem elmélkedik vagy a *szemlélődő* keresztény, akinek a szemlélődés mindennapi kenyere?

Tanulság: több igyekezet az imádságban.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 2.

Savonarola huszonkétéves korában elhagyja övéit és belép a bolognai dominikánusok zárdájába. Elhatározását így magyarázza meg:

„Magamban *gondolkozni* kezdtem azon, hogy milyen lángbuzgalommal küzdünk szüntelenül haszontalan célokért, és milyen hanyagok vagyunk a szükséges és kívánatos célok elérésében. Láttam, hogy megállás nélkül rohanunk a halál felé, azért elhatároztam, hogy elhagyok mindent és sohasem fogom elveszteni szemem elől az *ember célját*, és minden erőmmel arra készülök... Isten kegyelmével hozzáláttam, hogy megvessem a világ dolgait. Az égi haza utáni ellenállhatatlan vágy gyullasztotta szívemet és elhatároztam, hogy *kizárólag* Urunknak szolgáljak.”

Én sem kerestem mást, mikor pap akartam lenni, mint hogy *kizárólag* Jézus Krisztusnak *szolgáljak*. Nem akartam küzdeni a világban a világért, hanem elhatároztam, hogy belépek az isteni Mester szolgálatába és a lelkeknek szentelem magamat.

Ez jellemezte szemináriumi éveimet, papszentelésemet és papi működésem kezdetét.

Micsoda szomjúság és vágy égetett akkor! Kétségkívül a világ igyekezett alkalmat keresni, hogy engem visszaszerezzen. Ha nem is nagy dologban, de ezer és egy apró dologban rám akaszkodott és több esetben hálójába kerültem. Hála Istennek, kijutottam belőle, és néhány gyengeség ellenére *nagylelkűen* Urunknak adtam magamat...

De most? Hol vagyok? Irtózom a világtól? Tisztán látom, hogy mi a semmi és mi a lényeges? És gondom van erre?

Elhatározom, hogy kizárólag a mi Urunk Jézus Krisztusnak szolgálom. Találjam meg újra e szavaknak megkapó üdeségét. Jobban, mint bármikor, ez legyen egész életem.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 25.

SZERDA

Isten szeret engem

Isten nemcsak keresztény életre hívott meg engem, hanem *papságra* is.

Mit jelent ez?

Hogy azzá tett engem, aki 1. Jézus Krisztus után a *legnagyobb*, 2. aki a *leghasznosabb* a földön.

1. *A legnagyobb.* Bizonyos, hogy minden hívő a keresztség által kapott megszentelő

kegyelemmel fel van szentelve és folytatólagosan él Krisztusból. De én mint pap, nem vagyok-e kétszeresen Krisztus? A keresztség által eszközölt Krisztushoz tartozás már gyönyörű részesedés, de teljesen belső és lelki, míg a Krisztus papságában a hozzá való tartozás jogot ad arra, hogy mindenegyes konzekrációkor lehozzam Őt az oltárra...

2. A leghasznosabb a földön.

a) *Istennek.* Rám van bízva a nyilvános imádság, az officium, az örökös sanctus éneklésének elvégzése itt lenn, amely az ott fenn levő angyalok énekének visszhangja.

b) A leghasznosabb az *embereknek*, akiknek orvosává rendelt. Szívemen viselem-e a lelkek gyógyítását? Képezem-e magamat, hogy képességem legyen a gyógyításra?

Az emberek *vigasztalójává* lettem. Valóban helyettese vagyok-e a Szentléleknek — Consolator optime — híveimnél?

Az emberek *megszentelője* vagyok. Mint a föld sója és az isteni kovász, jelenlétemmel emelem-e a lelkeket Isten felé?

Mily küldetés az, hogy kiosztom Krisztus szavát, Krisztus bocsánatát, Krisztus testét!

Quid retribuam Domino?

Olvasmány: 73. zsoltár.

Invisibilem tamquam videns

Ezzel a kifejezéssel jellemzi a Szentírás Mózeszt a Sinai-hegyen Istennel való érintkezése után: „A láthatatlant *látta*.”

És én látom a *láthatatlant*? Vajjon, amikor „mesterségem kényszerítő erejénél fogva” vagy apostoli lélekből róla beszélek, hallgatóságom észreveszi-e, hogy a „láthatatlan” számomra „Valaki”, vagy pedig olyan előadó benyomását keltem, aki szavakat mond, szép dolgokat beszél, amelyek őt nem érdeklik és amelyekben alig hisz?

Amikor imádkozni megyek, — szobámban levő imazsámolyomhoz vagy templomom oltárához — igaz hit-e a hitem, hegyeket áthelyező, horizontokat megvilágító hit? Keresem-e a láthatatlant, hogy lássam? Érdekel-e Ő? *Tisztelem-e Őt, szomjazom-e* utána?

Reggel, ha megjön az ujság, mohón veszem a kezembe és olvasom a híreket. Az *isteni dolgok* körében — az egyetlen valóság, ami számít — milyen az én *mohóságom*?

Valóban kíváncsi vagyok-e Istenre, Krisztusra, a Szent Szűzre, az angyalokra, a lelkekre? Vagy pedig a *láthatatlan a legkisebb*

gondomat okozza? Ebben az esetben szegény ember, szegény pap vagyok!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 26.

PÉNTEK

Dolgok, amelyek nem láthatók

„Emelje föl lelkét az *olyan dolgok szemlélete* által, *amelyek nem láthatók.*” Ez egy világi ember tanácsa világinak.

Nekem papnak hasonlíthatatlanul többet jelent ez a tanács. Ne legyek a *külső dísz áldozata*. Ez a világ, amelyben élek, a *látszólagos dolgok játéka*. Én másra vagyok teremtve. Azonfelül hivatva vagyok megtanítani a lelkeket, hogy szakadjanak el a látszólagos dolgoktól. Hogyan hirdessem, hogy le kell dönteni a bálványokat, ha nálam uralkodnak a *bálványok*?

Az egyetlen mód, hogy a nem látható valóságoknak a valóság értékét megadjuk, a *szemlélődés*.

Hol vagyok szemlélődő készségemben? Hogyan sikerülnek *elmélkedéseim*? Mit is mondjak? (Beszéljünk egészen halkan, már félélve, hogy nem elmélkedem rendesen.) Tulajdonképpen *vágyom-e a szemlélődés után*?

Nem vagyok komoly. Ki kell osztanom a

lelkeknek Isten kincseit és e kincseket nem ismerem. *Hideg hanglemez* vagyok. Mivel rátették a tűt a lemez barázdájára és „felhúztak”, elkezdem mondani a megfelelő szavakat. Csakhogy ezek a szavak sohasem *ragadják meg* a lelkeket, se nem *győzik meg*, se nem *térítik meg* őket. Nos hát! Orvos, gyógyítsd meg magadat! Vagy pedig . . . gyorsan térdre! *Imádkozz*, imádkozz, kezd el újra napi imádságodat! *Sinai hegye* kíván téged, ha te nem is kívánod Sinai hegyét. Isten hív téged. *Menj!*

Olvasmány: Élet Istennel, 25—33.

SZOMBAT

Sedebitis judicantes

(Máté 19, 28.)

Igen, én bíró leszek . . . a világítélet bírāja.
„Ti lesztek a bírák.”

Izrael minden törzse egymásután fog elvonulni előttem, és én ott szétválasztani, értékelni, mérlegelni, elítélni fogok.

A tizenkét törzs . . .

Elvonulnak a *hitetlen* törzsek! . . . Ott mint bíró nem fogok nagyon pirulni. Különben, ki tudja?

Ha a hitetlen törzsek közül mindenki a tizedrészét kapta volna azoknak a kegyelmek-

nek, amelyeket én kaptam, a szerep nem cserélődne-e föl, nem lennének-e ők az ítélők „judicantes” és én az ítélendő... az elítélt? De nemcsak hitetlen törzsek lesznek ott... Mások is... És én hidegen, hivatalosan fogok ítélkezni és rendelkezni: „Te bűnös vagy, te fel vagy mentve, te bűnös vagy.” Hivatalom ez lesz: a Krisztust ismerők tömegében külön választom azokat, akik neki engedelmeskedtek és akik föllázadtak ellene vagy nem szolgáltak neki; parancsomra az egyik rész jobbra fog sorakozni, a másik balra.

Parancsomra... Jól mondom: „Sedebitis judicantes?” Lesz-e bátorságom, hogy a *bírói asztalhoz* üljek? Lássuk csak, egyedül önmagammal Isten előtt, mit gondolok erről a kintüntetésről, erről a küldetésről?

A világítélet bírása... Kicsoda? Én.

Az egész világ ítélőszékem előtt... duodecim... Valóban ki vagyok jelölve e félelmetes hivatalra?

A nyáj bírása... de a pásztoroknak is a bírása — duodecim... Nemcsak a hívek, hanem a papok is ítélőszékem előtt... Chrysostomus, Páli Vince, Régis Ferenc, az arsi plébános...

Nem beszélek komolyan? Hogyan?...

És én, a nélkül, hogy ráeszmélnék és kü-

lönbséget tennék a legmegszokottabb cselekedetem és misém között, minden reggel ismétlem: „Judica me...”

Minden reggel — mekkora merészség ez tőlem!... *Judica me Deus...* Menj, Uram, ne feszélyeztesd magad, ítélj meg engemet; mintha azt mondanám neked: én romlatlan vagyok, én szent vagyok, én mindegyiknek ítélője vagyok... Nincs miért szemrehányást tegyek magamnak, legalábbis nagyon kevés...

Uram, ítélj meg engem!

Olvasmány: 42. zsoltár.

VIZKERESZT UTÁNI HARMADIK VASÁRNAP

Non sum dignus

...Uram, ha ítélsz engem, *ne nézz mindent!* Mert bizonynal non sum dignus. Iratcsomómnak hagyd el a felét, a háromnegyedrészét! Csak szolgálati lapomat, felhatalmazásomat nézd és ne tekintsd személyemet és a módot, ahogyan szolgáltam.

Ne respicias peccata... oh ne, ne!

... Sed fidem Ecclesiae. Csak ezt.

Milyen az én hitem, aki oly szigorú vagyok a világgal szemben... aki gyakran látom azt lesüllyedni az önzésbe, tehetetlenségbe, kö-

zömbösségbe? Nagy, mint a mustármag, képes áthelyezni a hegyeket? Ha a világ olyan, amilyen, az legalábbis részben az én hibám?

Parvuli petierunt panem. A kicsinyek kenyeret kértek. Nem osztottam-e gyakran olyan kenyeret, melynek talán csak a színe és íze hasonlított a kenyérhez, de semmi táplálóereje nem volt, nem készült lisztből és nem tudtak tőle jóllakni?

Hol van a hithű nagy századoknak keresztény illata? Az igazságok csökkentek, diminutae sunt veritates, a vallási gyakorlat gyengült. Minden elvesztette az ízét. *Ki ebben a hibás?* Nemde én, akinek a föld sójának kellene lennie, „quod si sal evanuerit, in quo salietur?”

Sok vidéken megjött az aratás ideje. Hol vannak a munkások, az igazi munkások? Olyan munkás vagyok-e, amilyennek hivatásom, kapott kegyelemem és ígéretem szerint lennem kell?

Ha nem jön el az Isten országa, jóllehet mindennap kérjük, hogy jöjjön el — nem vagyok-e én is oka annak és ennek a rettenetes változásnak, ennek az örökös sikertelenségnek?

Sokat kaptam. Van-e arány a között, amit kaptam és amit adtam?

Urunk egyik napon fügefafa előtt ment el és gyümölcsöt keresett rajta. De hiába keresett. Ha élém jönne, mit találna itt?

Mindazt, amit tettem és amit nem kellett volna tennem... Mindazt, amit nem tettem és amit tennem kellett volna...

Olvasmány: Jn. 4, 46-tól végig.

HÉTFŐ

Holnap

Poshadok, tengődöm, *elalszom*... Ez — a mindennapi erő kifejtése, ez a mindent elborító, lagymatag bágyadtság — hű visszfénye szemináriumi életemnek? Ez a visszhangja azoknak az elhatározásoknak, amelyeket pappászentelésem napján tettem? Utolsó lelkigyakorlatom feltételeinek ez a megvalósítása? Ezerszer nem.

És azután? Meg akarok maradni az ilyen állapotban? Meg akarom szokni a különböző gyakorlatokban (elmélkedés, mise, breviárium stb.) való hanyagságot? Állandósítani akarom a nagylelkűségnek ezt a hiányát, ezt a lendületnélküliséget, ezt a lelkipásztori munkásságot jellemző lustaságot (készületlen szentbeszéd és hitoktatás, híveim látogatásának elhanyagolása, beteglátogatás elmulasztása)?

Hová jutok ezzel a lelki állapottal?

Mi lenne, ha Isten megállítaná életemet még ma, nemsokára, ez éjjel?

Corot francia festőről mondják a következő esetet. Egyik tanítványának néhány javítanivalót mutatott a képén.

— Köszönöm, — mondotta a tanítvány — *holnap* ki fogom javítani.

— Miért *holnap*, — válaszolta a mester — és *ha ez éjjel meghalna?*

És *ha én ez éjjel meghalnék?*

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 23.

KEDD

Utat tévesztve

„Életem utazásának közepén sötét erdőben találtam magamat, mert *a helyes utat elvesztettem.*” Így beszél a Pokol első énekében Dante, egyike a legnagyobb költőknek, akiknek a hangja századok múltával sem gyengült meg. Majd így folytatja: „Kínos lenne leírni, mily vad, zord és sűrű volt ez az erdő . . . Nem tudnám megismételni, miképen léptem be, annyira álomba merültem, mikor elhagytam az igaz ösvényt.

De mikor elérkeztem a völgy végére, föl-

tekintettem a magasba és láttam, hogy a hegy-csúcs már napsugárba öltözött."

Mennyire hű ez a leírás! Ha valamikor megtörtént velem, hogy eltávolodtam az igaz ösvénytől, nemde igaz, hogy nem tudnám megmondani, *hol, melyik ponton tértem el?* Ez oly észrevétlenül és alattomosan történik... Egy szép napon felébredtem és első alkalommal vettem észre a *távolságot*, amely már hosszú volt. Több hete elhanyagoltam áhítatgyakorlataimat, elmélkedést többé nem végeztem, mindig kevésbé örököttem magam fölött; elég volt egy alkalom és elestem... Ime, a sűrű erdőbe való belépés... Az ember azt mondaná, hogy ezt másvalaki élte. Valóban teljes álomban voltam, mikor elhagytam az igaz ösvényt...

Hála Istennek, *kijöttem* a sűrű erdőből, visszatértem a világosság, a fény útjára, amely egyenesen Istenhez vezet...

Ha véletlenül azt kell mondanom, hogy a jelen pillanatban még az erdő tévelygő embere vagyok, az erdő rengetegében *eltévedt utas*, ó, akkor egy pillanatig sem akarok így tovább bolyongani. *Gyorsan, gyorsan az egyenes út felé!* Ott a völgy végén nap fénylik a hegy-

tetőkön, Isten vár engem. Ki az erdőből, ki az egyenes útra!

Olvasmány: 6. zsoltár.

SZERDA

Mindenkinek a szolgálatára

„Látja, mi püspökök nem tagadhatjuk meg magunkat senkitől, ha meg akarjuk tenni kötelességünket — mondotta Szalézi Szent Ferenc egy kérdezősködőnek. — Olyanoknak kell lennünk, mint a *nyilvános nagy kutak*, amelyekből mindenkinek joga van meríteni, amelyekből nemcsak az emberek, hanem az állatok is felfrissítik magukat.”

Kitűnő szabály a püspöknek és minden papnak.

Amennyiben tőlünk függ, szervezzük meg minden napunkat, tartsunk *napirendet*. Ne hagyjunk mindent a véletlenre. Határozzuk meg előre az imádság, a napi foglalkozás, a kimenet idejét. Elég gyakoriak az előre nem látott esetek, de azért nem kell mindent a bizonytalanra hagyni. Ha az ember nem rendezi idejét, semmit sem végez. *Csak a szabályozott erők a termékeny erők*. Azonban bármilyen szabályozott legyen a pap élete, helyet kell adnunk — éspedig sokféleképen — a vá-

ratlan eseteknek. Látogatást kell tenni vagy fogadni, beteget kell látogatni, sürgős utánjárást kell elvégezni, gyors postát kell elintézni; mindezen esetekben tudjuk félretenni kedvtelésünket, sőt napirendünket is.

Ezekben az esetekben különösen áll a kút hasonlata. Ha a plébánia papjának olyan szentnek kell lennie, mint a szerzetesnek, azért mégsem szerzetes, hanem mindenekelőtt népének pásztora.

„Én nyilvános haszon miatt ki vagyok sajátítva”, mondotta *de Geuser Mária Antónia*, ki kénytelen volt lemondani szemlélődési hajlamáról, hogy testvéreinek a latin fordításban segítsen és kifoltozza harisnyájukat. „Én elkezdett ember vagyok”, mondotta a tiszteletreméltó *Chevrier abbé*. Ez talán *nagy kereszt*, de bizonynyal *nagy kötelesség*.

Olvasmány: Róm. 14, 1—7; I Kor. 9, 19—24.

CSÜTÖRTÖK

A bűnösök szeretete

„Nemsokára csak a jó Isten és én, mi ketten fogjuk szeretni a bűnösöket”, mondotta Szalézi Szent Ferenc.

Vigyáznom kell itt. Szükségképen a jó hívek, a hű juhok rokonszenvesebbek, mint

az elveszett bárányok és kellemesebb őket felkeresni. A nélkül, hogy szándékosan akar-nám, ösztönszerűleg kész vagyok nekik szentelni időm javát és talán miattuk elhanyagolni a többieket.

Inkább cseréljem föl a tételt. A hűséges híveknek, minthogy jók, kevésbé van szükségük rám. Kétségtelenül tudniok kell, hogy szolgálatom minden pillanatban az övék, de minthogy az egész plébániai keret legfőképen öérettük van, ők már kiváltságosak. Inkább *törekedjem tehát az elveszett bárányokat megkeresni és gondozni.*

Örizedjem attól a gyakori veszélytől, hogy minden buzgóságom a meglévő hívek őrzésében merül ki és a mellett nem fordítok gondot új hódításra. A plébánia nem a *stagnálás kis szigete*, hanem *meghódítandó bástya*. Azt a napot vagy azt a hetet, amelyben szám vagy minőség szerint nincs javulás plébániámban, ebben a személyben, vagy ebben a családban, vagy ebben a plébániai egyesületben, szigorú elbírálás alá kell vennem.

Talán nincs ebben részemről hiba, jobban mondva szándékos mulasztás, de okozója lehet a cselekvéstudásnak, természetfölötti bátorságnak a hiánya.

Olvasmány: Lk. 15, 8-tól végig.

Viszonylagos tökéletesség

Lehetetlen dologra vállalkoztam, amikor *abszolút tökéletességet* kívántam. Földi és gyenge ember létemre azt képzeltem, hogy meg tudom valósítani az égi tökéletességet, hogy bizonyosságot tehetek gyengeség nélküli nagylelkűségről. Mivel reményemet oktanul nem létező világba helyeztem, *elkedvetlenedtem*, mikor közönségesnek és gyengének láttam magamat.

Tudnunk kell azt, hogy itt a földön kevés jóra vagyunk képesek. Még ezt a kevés jót sem tudnánk megvalósítani, ha Isten nem adna hozzá hatalmas kegyelmet.

Azért nem kell mindjárt ledönteni az ideált, nagyon hamar megelégedettnek lenni és azt hinni, hogy megvan bennünk a megkívánt középszerű szentség. Nem erről van szó. Hanem tudnunk kell, hogy mi emberek nem valósíthatunk meg más szentséget, mint *emberit* és nem arkangyalit. Isten a szeráfoktól szeráfi szentséget kíván, az embertől csak emberi szentséget óhajt, mégpedig azt a teljes emberi szentséget, amelyet az ő sajátos énjében tud felmutatni, ami pedig nem csekély dolog.

Egy hasonlattal élhetünk. Mikor a pisai ferde torony építésmérnöke rémülettel látta, hogy a talaj engedett, pillanatig azt gondolhatta volna, hogy mindent lebont. De nem tette, hanem az elhajlás ellenére is folytatta az építést.

Én magam is egyenes és magas építményről álmodtam, de sajnos, cik-cakos vonalak alakultak ki. Szem elől tévesztettem a talaj igazi természetét, összetorlódás és repedés állott be. Türelem. *Fejezzem be a remekművet a hibák ellenére, fejezzem be elhajolt életemet.*

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 25. eleje.

SZOMBAT

A játék

Egy pap, aki később az issouduni Szent Szív-kongregáció tagja lett, Vianney Szent János vezetése alatt lelkigyakorlatot végzett. Szentgyónása alatt, mikor már azon volt, hogy befejezze, hirtelen eszébe jutottak azok az órák, amelyeket a paptársaival való kártyázás közben elfecsérelt, és ezzel is vádolta magát. Vianney megjegyezte:

— Többet ér, ha távol tartja magát ettől.

— De atyám, a játék talán kisebb rossz.

Az összejövetel alatt...

— Ó, hát nem szükséges összejönniök.

— Atyám, az embert néha meghívják, hogy valami szolgálatot tegyen paptársának és aztán...

— Mikor az ember a szolgálatot megtette, hazamegy.

A Szent tudta, kihez beszél, azért szólt hozzá olyan kurtán és keményen, az illető bizonyosan hasznát vehette a tanácsnak.

Természetesen ebben a dologban nem szabad túlságosan szigorúnak lenni. A papnak, mint mindenkinek, joga van a *pihenésre* és az ő gyakran magános életében paptestvéreivel való vidám *szórakozásra*. Sőt nem való mindig *leckét adó* magatartást tanúsítani a tökéletességre kevesebb gondot fordító kollégák előtt.

Viszont az is bizonyos, hogy sok idő vész kárba a véget nem érő kártyázással, a rádióhallgatással, az apostoli érdek nélküli, céltalan pepecseléssel. Ez alatt az *elfecsérelt idő* alatt a lelkek pusztulnak, a betegek várokoznak, Urunk a templomban egyedül van, a teológiai és a lelki könyvek a szekrényben porosodnak.

Tartsunk mindenben bölcs mértéket és

értékeljük a kicsiny áldozatokat és apró percek.

Olvasmány: I Kor. 1, 26—31.

VIZKERESZT UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNP

Plenitudo legis

Boldog Monforti Grignon a következő imával kérte az Istent, hogy adjon küldetésükhöz méltó papokat: „Mit kérek tőled? Nagylelkű, szabad papokat, akik *elszakadtak mindentől*, atyától, anyától, testvértől, nővértől, rokonoktól, világi barátoktól, javaktól, akadálytól, gondoktól, sőt a saját akaratuktól.

Szeretetednek és akaratodnak rabszolgáit: *szíved szerint való embereket*, akik öncéljaikat kereső akaratok nélkül — amely csak beszennyezi és megakadályozza őket — cselekedjék minden akaratodat és verjék le összes ellenségeidet... Kereszt és rózsafüzér legyen kezükben...

...*Hozzád mindig készséges embereket*, akik mindenkor készek engedelmeskedni neked, elöljárójuk szavának, akárcsak Sámuel: *Praesto sum*; mindig készek futni és mindent elszenvetni veled, érted, miként az apostolok: *Eamus et nos et moriamur cum eo*.

...*A Szent Szűz igazi szolgáit...*”

Mily nagyszerű portréja ez az igazi papoknak! Vajjon én is erre a mintára faragott pap vagyok? Pedig papságom kegyelme ezt kívánja tőlem. Fontoljam meg a szavakat, értsem meg, mit akarnak kifejezni, a teljes valóságot, amit magukban rejtenek. Ha kevesebbet akarnék, gyáva lennék. Plenitudo legis. A szeretetteljesség: a hűség teljessége.

Olvasmány: I Kor. 4, 1—2.

HÉTFŐ

Igazán Istennek adva

Az Úr Jézus egy szentéletű kanadai apácának, Dina Bellangernek a következőket mondta: „Az én papjaim . . . ha igazán szentek lennének, elég volna csak látni őket, akárhol, a templomban, az utcán vagy bárhol, és máris reám gondolnának az emberek; *hozzám vonzanák* a lelkeket. Midőn találkoznak velük, azt gondolnák: Krisztus jár itt. Az ördög sokkal jobban fél egy lélektől, akiben szabadon működöm, mint a hanyag és közömbös lelkek seregétől, akikben cselekedetem megbénul, mert az elsőben hatalmammal cselekszem, míg az utóbbiakat kénytelen vagyok gyengeségüknek átadni.”

Egyik nap reggel az apáca az Üdvözítő

haláltusájának érzelmeibe mélyedt el, ahogyan az Úr a neki szentelt lelkekre gondolt halálküzdelmében és így ír erről: „Megmutatta nekem a neki szentelt lelkek ezreit, akik előtte voltak. Igen nagy száma volt azoknak, akik szórakozottan gondoltak ismét Mesterükre és egészen kis számban, csupán egynéhányan voltak, kik állandóan, elválaszthatatlanul hozzá voltak fűzve.

És így szólt hozzám: Tekintsd mindezeket a lelkeket! Látod, mily kevés *marad szüntelenül és teljesen átadva nekem*. Az ajándékozás napján fenntartás nélkül nekem adják magukat, de azután *fokozatosan elszakadnak tőlem*. A nagy dolgokban teljesítik akaratomat (adja Isten, hogy mindig így legyen), de az egészen kicsiny dolgokban nem törődnek az én tetszésemmel.”

Egy másik napon ezeket mondja az Úr neki: „Nagyszámú lélek pusztul el a miatt, mert sok papom *nem szeret engem eléggé*.”

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 27. eleje.

KEDD

Kezdem magammal

„Mielőtt az ember *mások reformálását* munkálja, *ön maga* reformálásához kell hozzá-

látnia, mert az előbbi feltételezi az utóbbit.” Igy buzdította magát a szentségre Joseph M. Girard abbé.

Ezt a nagy, általános igazságot minden aszketikus író jól ismeri, megerősíti a józan ész és a mindennapi tapasztalat. A világiak maguk is ezt prédikálják a világiaknak. Ime, hogyan buzdítja egy főiskolás az ifjakat, hogy valóban olyanok legyenek, mint akik hatni tudnak kortársaikra. Az első szabály: „Lelki-leg élni; előre le vannak verve, ha nem értik meg, hogy külső cselekedetük belső életük működése... A katolikus cimke nem használ semmit, csak hazugság, ha nem fődöz való-ságos katolikus életet.”

Ha mások reformját nem a saját magad reformálásával kezded, ha a világnak *élet-mintát* adsz, de *magadat felmented az alól*, már nem katolikus módon mutatod be azt a világnak, áruló vagy és *prédikációd önmagadat ítéli meg*.

Hol vagyok én ebben? Faber ezt a kérdést teszi fel valahol: „Van-e köztetek olyan, aki meghalni szeretne a nélkül, hogy *többet tenne Istenért*, mint amennyit most tesz?”

Megvalósítom-e az egész szentséget, amire kötelezve vagyok? *Mielőtt beszélnék, cselekedjem*.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 16.

„Aki pedig megbotránkoztat egyet a kicsinyek közül... jobb volna annak, hogyha malomkövet kötnének a nyakára és a tenger mélységébe merítenék.” (Mt. 18, 6.)

A pap a világ, az angyalok és az emberek színe előtt van. (I Kor. 4, 9.) Az emberek szigorúak vele szemben. A hívek, sőt a hitetlenek előtt ő képviseli az evangéliumot, a válást, egyszóval Krisztust. Ezért figyelemmel kísérik legkisebb cselekedetét és mozdulatát, és összehasonlítják az isteni mintával. Ha úgy ítélik, hogy nem felel meg annak az ideálnak, amit ők az Üdyözítőről és üzenetéről maguknak alkottak, megkezdődik a botrány. Valljuk be: mi nem fordítunk elég gondot arra, hogy mikor Krisztust sugározzuk, ne kisebbsítsük Őt, ne változtassuk meg Őt, ne parodizáljuk Őt nyomorultan. Mekkora felelősség! Engem néznek, hozzám közelednek. A szelíd és alázatos Jézust kívánják bennem feltalálni. Mekkora csalódás, ha durvaságomba, haragomba, helytelen felsőbbbségi büszkeségembe botlanak! A szegény, önmegtagadó, összeszedett, komoly Krisztust keresik. Mit fognak szólni, ha sokat adok a kitüntetésekre, a méltóságokra, ha kihívóan keresem kedvteléseit

met, ha szórakozott vagyok, ha mindent a külső cselekedetekre irányítok, ha szerénytelen vagyok, ha súlyosan vakmerő dolgoknak teszem ki magamat?

„Minden szabad nekem, csak nem minden használ az épülésre.” (I Kor. 10, 23.) És ha *megbotránkoztatok* egyet a kisdedek közül?

Ezek a „kisdedek” a hívek. Ők leggyakrabban kitárt lélekkel, bizalommal jönnek pásztorukhoz, akárcsak a jó Istenhez. Sajnos, ha csalódnak, a baj súlyos. Hányan csak azzal mentegetődznek vagy magyarázkodnak az Egyháztól való későbbi elidegenülésükben, hogy azt mondják: Ez a pap nem volt az, akit vártunk.

Ez néha farizeizmus, de igen gyakran való tény.

Minthogy a lelkek égi lényegűek, gondozásukra ha nem is angyalokat, de legalábbis emberfölötti erényeikkel *átistenített munkásokat* kívánnak. Apostoli sikereink zátonya ez is lehet: könnyen megállapítjuk magunkról, hogy rendes, becsületes, bölcs, tartózkodó, hűségesen breviáriumozó, pontos emberek vagyunk, de emberek vagyunk, kik mindig a tömegemberekhez hasonlítunk. Mindenesetre *nincs elég olyan pap, aki a nagy név teljes jelentését hordozza, azaz önkéntes áldozat,*

elő ostya, az alázatosság és önmegtagadás keresztrefeszítettje, a *hit hőse* lenne, akinek *az evangélium a mindene*.

Olvasmány: Mt. 5, 13—16.

CSÜTÖRTÖK

„Cogitavi vltas meas”

(113. zsoltár 50.)

A lelkiismeretvizsgálat szükséges az egész papi életben. Minél nehezebb és veszélyesebb az út, annál inkább kíván bölcseséget és figyelmet a járásban. Pie bíboros mondotta: „A papok akadályokkal körülvett emberek. Majdnem ez a mi meghatározásunk. Lehetetlen valamit fegyver nélkül elérni.” Senki sem tagadhatja, hogy nagy veszedelmek és zátonyok leselkednek a papra. *Belül*: a természet, amely mindig keresi, hogy visszaszerezze jogait, a kedvetlenség, az érzékek meglepetései, a megrögzött szokás, a lustaság. *Kívül*: a világ csábítása, az ördög csele, minden rendű és rangú ellenség és nehézség.

Egyike a legjobb fegyverünknek a lelkiismeretvizsgálás. Ez a gyakorlat Egyházunkban *hagyományos*. Üdvöztőnk nem sürgette-e ezt több alkalommal? „Vigyázzatok és legyetek készen!” azaz: öröködjétek lelketek fölött!

Tartsátok rendben lelki ügyeiteket! Vizsgáljátok meg lelkiismereteket!

A lelkiismeretvizsgálás megszokott gyakorlat volt a *keleti atyáknál*.

Szent Dorottya ezt a kitűnő okot hozza fel mellette: „Ha hozzászokunk ahhoz, hogy mindennap jót cselekszünk és mindennap vádoljuk magunkat a hibákról, megakadályozzuk, hogy a bűn gyökeret verjen szívünkben és a rossz szokások megerősödjenek benne.” Biztosítani a szív tisztaságát, mily nagyszerű eredmény! A „*Krisztus követése*” így ír a lelkiismeretvizsgálásról: „Örködj magad fölött, buzdulj fel az erényre, figyelmeztess magadat, és bármit tegyenek mások, te ne hanyagold el magadat!” (I. k. 25, 25.) Mintha az ember *Loyolai Szent Ignácot* hallaná, akit lévesen neveznek a lelkiismeretvizsgálás atyjának. Ő nem találta föl, hanem a lelki előrehaladásnak egyik módszerévé tette, lelket adott neki, a magasfokú imádság lelkét, és ebben van az ő zseniális újítása. Ő a szoros értelemben vett vizsgálatot — ezt a természetnek nehezeére eső és magában véve kevésbé tetsző gyakorlatot — körülvette a lelki élet legfőbb cselekedeteivel, mint amelyek: a hálaadás, a Szentlélek segítségül hívása, a bánat, az erősfogadás. Már magukban

véve ezek a jól végzett imádságok is megújítják a lélek erejét, lendületét, a kikerülhetetlen hibák által elhomályosított ragyogását. Midőn e gyakorlatok belekapcsolódnak a mulasztások őszinte és alázatos vizsgálatába, a hatás bizonyos. A léleknek a jó lelkiismeretvizsgálatból megifjodva, megtisztulva és az újabb győzelmekre felfegyverkezve kell kijönnie.

Milyen helyet foglal el az én életemben az általános és részletes lelkiismeretvizsgálat?

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 7.

PÉNTEK

A föld súlya

Egy öregasszony készül meghalni a szegényházban. Régóta sűrűn látogatta őt egy irgalmas szívű személy, aki minden alkalommal egy aranyfrankot adott neki. Így az asszony szép kis megtakarított pénzt gyűjtött össze. A tolvajoktól félve, kincsét nyakához kötött erszényben tartogatta éjjel-nappal.

Élete már csak hajszálon lógott és ő úgy ragaszkodott aranyához, mint az Istenhez. Várni kellett, míg az agónia bekövetkezik, hogy levegyék róla az erszényt, amelynek zsinórja szinte belevágódott nyakába.

Nevetséges ez az asszony; nem tragikus az aranynak ez a bálványimádó szeretete?

Van talán nekem is ilyen nyakhoz kötött erszényem? Nem nehezedik az a — könnyű vagy nehéz — erszény mellemre?

Opera enim illorum sequuntur illos. Ezeket mondom minden halottnál, akit eltemetek. Műveik követik őket, de nem aranyuk.

Minek ragaszkodjam ahhoz, ami nekem kötőféket ad? Nem, nem. Fejem legyen szabad. Igazán csak aziránt érdeklődjem, amim kincs az égben.

Lelekiismeretvizsgálat. Elhatározás.

Olvasmány: Mt. 19, 13—24; Mk. 6, 8—9; 10, 23—26.

SZOMBAT

Vos dixi amicos

Az Üdvözítő az én *barátom*.

Ő... és én... Ő, a világ királya. Én, nyomorult, semmi, mindenki alatt levő, ki talán megtagadtam vagy képes lennék megtagadni Őt... Sőt akkor, az áruló csók pillanatában, mint egykor Júdástól, a barátság címén kérte hűségemet: „Barátom...”

Mi van ebben a szóban, mikor Jézus engem „barátjának” nevez?

I. Napóleon császár végrendeletében e néven illeti első lakáját, Marchand-t. Száműzetésének első kísérői elhagyták Szent Ilona szigetét. Maga Bertrand tábornok sem titkolja unalmát. „Mindannyian el fognak menni, — mormolja a császár — legalább te itt fogsz maradni mellettem és le fogod csukni szemeimet.”

A halál eljön, Napóleon diktálja végrendeletét. Végső tanúságtételt tesz arról, aki mindig ragaszkodott hozzá, és Marchand lakáját ugyanazon a címen jelöli ki végrendeleti végrehajtójának, mint gróf Bertrand tábornokot, Illyria egykori kormányzóját, a Tuille-riák császári palotájának volt nagymesterét. Sőt még többet tesz, e halhatatlan végrendeletben Marchand-t barátjának nevezi.

Jézus és én. Hasonlítsam össze Őt magammal. Mérjem meg a távolság, a különbség örvényét... Maga Isten a „barát”. A világ Üdvözítője végrendeletében engem is barátjának nevezett: dixi amicos.

Olvasmány: 83. zsoltár.

VIZKERESZT UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP

Hymnis et canticis

A *liturgikus* szertartások szépsége; az *ének* gyönyörűsége.

Midőn a hittérítők Kanadába érkeztek, hogy magukhoz vonják a bennszülötteket, zenélni kezdtek. Nem ez volt az egész hódítás, csak a kezdet. Xavéri Szent Ferenc is énekeltette páriáit... *Hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes.*

Az Egyház megértette az *ének* és a *szertartások* megkapó erejét. Micsoda szájalmas látni és hallani, hogyan énekelnek egyes plébániákon a papok, a kántorok és a hívők. Ordítást hallani, ahol istentiszteletnek kellene lennie, gyorsaság van ott, ahol szent lassúságnak kellene lennie.

A X. Pius pápa által 1908 november 23-án kiadott „*Motu proprio*” szerint (amelyet XV. Benedek jóváhagyott és XI. Pius törvényesített) az egyházi zene célja *Isten dicsőítése, a lelkek épülése és megszentelése.*

Isten dicsőítése. Legyen ez tehát valóban imádság és nem mérkőzés, amelyben a leg erősebben kiáltó a győztes. Hacsak tehetjük, magyarázzuk meg híveinknek a szavak jelentését.

A lelkek épülése és megszentelése. Ez nem ugyanaz, mint a szórakoztatás vagy kellemes időtöltés. Itt arról van szó, hogy a hívő lelkét áhítatra és erényre hangoljuk. Az Egyház nem azt kívánja, hogy a *szentmise alatt* játsszanak és énekeljenek (a mise szellemétől idegen darabokat), hanem hogy a szentmisét imádkozzák és énekeljék. A híveket lehető legjobban hozzá kell kapcsolni a szertartásokhoz.

Olvasmány: 46. zsoltár.

HÉTFŐ

Az állapotbeli kötelesség tökéletes teljesítése

Egy kiránduló társaság felment a kölni dóm egyik tornyának tetejére, hogy megtekintse az akkor ott végzett munkálatokat. Egészen fenn egy öreg munkás nagy gonddal dolgozott a kővirágok és csipkék kifaragásán. „Minek fárad annyit ezzel a munkával, — kérdezték — onnan alulról nem lehet látni, sem csodálni azt, amit maga itt tesz.” — „Én ezt a jó Istenért teszem” — válaszolta a munkás.

Ime, az *állapotbeli kötelesség tökéletes teljesítése*, vagy ahogyan még mondják: „a

közönséges cselekedetek tökéletessége". Világiak adnak nekem erre példát. Ne legyek mint pap a hatás embere, aki csak akkor dolgozik jól, amikor látják, vagy amikor reméli, hogy emberi jutalmat, kitüntetést fog kapni . . .

A következő eset a háború alatt történt Aix és Manosque között, a Durance folyó fölött levő Mirabeau-hídnál. A híd felügyeletét egy özvegyasszony és közel nyolcvanéves törődött atyja végezte. A híd fönntartására küldött anyagok nem voltak mindig a legjobb minőségűek, igen gyakran cserélni kellett a gerendákat, és ezt a munkát az aggastyán végezte. Egyik este a híd alatt egy kis állványon elhelyezkedve ezzel a munkával volt elfoglalva. Leánya, miután este 8 óráig nem látta feljönni, nyugtalan lett és hívni kezdte, de nem kapott rá választ. Erre fölment a hídra és karfájára támaszkodva észrevette, hogy atyja egy kötélén fenntartva dolgozik. Gyorsan lesiet, hogy segítségére menjen, de nem tud hozzáférközni. Az aggastyán csak ismétli: „Még két gerendát kell összekapcsolnom.” Az asszony elsiet, hogy a közelben segítséget találjon, de mire visszatért, atyja már otthon volt és elterülve feküdt az ágyon. Hozzá sietnek, felnyitja szemeit és csak azt suttozza:

„A gerendák össze vannak kapcsolva” — és meghalt.

Én is, ha kell, *munkámnál haljak meg*, miután egy életen keresztül mindent Istennek, egyedül Istennek adtam és igyekeztem *legjobban* elvégezni azt, amivel megbíztak.

Olvasmány: 63. zsoltár.

KEDD

Mater admirabilis

Szent Ambrus Szűz Máriáról oly magasztalást mond, amely az első látszatra különösnek tűnik fel. Azt mondja: „*Ő mindig követte az értelmet.*”

Elégséges ez, hogy az ember jó pap legyen? Bizonyyal nem, még arra sem elég, hogy jó keresztény legyen. Csakhogy erre szükség van mint *előfeltételre*, hogy az ember szilárd keresztény, biztos és erőlelkű pap legyen. Lehetnek az embernek kiváló természeti és természetfölötti képességei, de ha nem kiegyensúlyozott, nem tökéletes ítélőképességű és nem megfontolt, sok veszélyes kockázatnak teszi ki magát. Szent Teréznek bemutatnak egy jelöltet, ki szentnek látszik, de nincs benne elég megfontoltság és bölcsesség, és a Szent nem vette föl. Minél magasabb az épület,

annál szilárdabbnak kell lennie a talapzatnak. Ha a szentség nem nyugszik a józan ész gránitkemény talapzatán, akkor nagyon bizonytalan az a szentség; előbb vagy utóbb meginog az az épület. Mindíg kövessem az értelmet, mint Mária. Kétségtelenül ez az egyik oka annak, hogy ezt a jelszót adjuk neki: *Mater admirabilis. Mindíg kövessem a józan ész*t, mert különben nyitva lesz a kapu a képzelődés, az érzelmi hullámvadások, a zavaros ideológiák előtt. Nem lehetek sem Dorgelés (Saint Magloire), sem Bernanos (Sous le soleil de Satan) regényének a papja. Legyünk először értelmesek, azután szentek. Ez nem pótol mindent, de ezt nem pótolja semmi más.

Olvasmány: Krisztus követése: III. k. 4.

SZERDA

A kényelem

A tudományok kifejlődésének egyik következménye a találmányok gyakorlati hasznosítása, amellyel az életet mindig könnyebbé, kellemesebbé és kényelmesebbé tesszük.

Az Egyház semmiképpen sem zárkozhatik el a haladás elől, sőt maga is elősegíti és azon dolgozik, hogy minél több ember részesüljön

a haladás jótéteményeiben. Anyailag hajlik le kevésbé kiváltságos fiaihoz, hogy könnyebben jussanak megfelelő emberi életszínvonalra és részesüljenek jogos földi örömekben. Azonban az Egyház nem szűnik meg figyelmeztetni, hogy *az élet igazi célja nem ez a földi élet*, hogy a föld nem takarhatja el az eget, az idő nem fátyolozhatja el az örökkévalóságot. Urunk nem azért jött, hogy a könnyű életmód, a süppedő fotőjben való pihenés, a vasúti hálókocsi, a központi fűtés apológiáját hirdesse. Hány keresztény, sőt viszonylagosan hű keresztény teszi ki magát a veszélynek, hogy elveszti és valóban el is veszti a keresztény önmegtagadás szellemét, mert a kényelemnek és a puha örömek folytonos keresése lesz életének egyik fontos feladata.

Ezeknek az igazi evangéliumot teljes ízében és eredeti értelmében kell hirdetnem. De hogyan tegyem ezt, ha engem is elfogott a jólét után való kívánság, az életörömek és kényelem falánk keresése?

Vizsgáljam meg magamat, szembesítsem életemet az evangélium elveivel! Lássam, hogy hol vagyok? Ha szükséges, csináljak rendet!

Olvasmány: Mt. 8, 20; Mk. 6, 8—9; Lk. 9, 3; 15, 33.

A pap öltözetének *mindíg tisztának* és gondozottnak kell lennie. Ezt kívánja az *önmegbecsülés* és *mások épülése*.

Ha *talun* vagyok, könnyen megzöldülhet a reverendám, de nem annyira a szegénység, mint inkább a *hanyagság* miatt, nem annyira a természetfölötti elszakadás vágya, mint inkább a környezet hatása következtében. A külsőben is méltónak kell lennem hivatásomhoz! Az egyszerűség nem jelent elhanyagolt-ságot. Minden körülmények között „*tiszteletben kell tartani tisztségünket*” — amint ezt Szalézi Szent Ferenc mondotta, vagyis sohasem szabad elfelejteni, hogy nem vagyunk közönséges emberek, hanem papok, kiket Isten tett azokká.

Ha *városban* vagyok, a kísértés különbözik. Az *elegancia* veti ki hálóját. Kézelőm, órám, aranyláncom, gondosan ápoltságom ne kiáltson mesterkéeltséget. Külsőben természetes egyszerűség, modorban fesztelenség, megválogatott környezet jellemezze a papot, akinek mindenkor és mindenütt a mi Urunk emberének kell lennie. És ha van fölösleges javam, használjam fel felebarátom megsegítésére, hisz oly nagy a szükség.

Don Bosco Szent János ifjúkorában gyakran felkereste boldog Cottolengo plébánost, a Karitásznak ezt a mesterét. Egy alkalommal Cottolengo kezébe vesz egy talárnak való szövetdarabot, és amint dörgöli, mondja: „Ez a szövet nagyon könnyű. Igyekezzél erősebb minőségűt beszerezni, amelyik nem szakad el, mert sokan fognak belékapaszkodni.”

... Megértettem.

Olvasmány: 85. zsoltár.

PÉNTEK

Introlbo

A francia forradalom rémuralma alatt történt, 1788-ban, hogy Noël Pinot abbé, louroux-béconnais-i plébános nem fogadta el a forradalmi alkotmányt, és hogy szent hivatalát gyakorolhassa, a vidéken rejtőzködött és meghitt emberek házában mutatta be titkon a szentmisét. Valaki följelentette, elfogták és ítélőszék elé állították. A kihallgatásról szóló jegyzőkönyvet az angers-i levéltár őrzi, amely többek között így hangzik:

— Miért nem alkalmazkodott a törvényhez, amely előírja, hogy az esküt le nem tevő papok deportálandók?

— Mert oktatni akarta plébániáját, amely-

nek gondozásával Jézus Krisztus, ki Isten, bízta meg.

— Hol vannak küldetésének a bizonyítékai, amelyekkel, amint szemtelenül mondja, Jézus Krisztus felruházta?

— Küldetésének bizonyítékai a joghatóság, amelyet az Egyház adott neki a louroux-i plébániára és amelyet csak az Egyház vehet el tőle...

— Kinél rejtőzködött el?

— Hívei közül nem akart senkit sem megterhelni.

A plébánost halálra ítélték. Megengedték neki, hogy a vérpadra *papi ornátusban* mehessen föl. Noël Pinot felvette és utoljára elmondhatta: Introibo ad altare Dei. 1926-ban avatták boldoggá.

Korunk papjairól elmondhatták: „A plébániai papság a papi szentség új szellemével mélyen munkálkodik a mostani időben.”

Abból az anyagból vagyok-e, amelyből a szentek készülnek, sőt ha kell, a vértanúk?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 47.

SZOMBAT

Ha minden kő...

„Ha minden vétek, melyet a világban elkövetnek, ugyanarra a helyre esne, hegy-

omlás indulna meg, mely nem szűnne meg éjjel-nappal."

Ha minden emberi lény, amely eltűnik az életből, ugyanazon a napon és helyen halna meg, micsoda hekatomba lenne!

Ha minden vétek, melyet a világban elkövetnek, egy helyen összpontosulna, mekkora hegy támadna! Az, amely összeroppantotta Krisztust haláltusájában.

Ha az összes megvetett kegyelmek találkoznának Jozafát elképzelt völgyében, micsoda erő és hatalom gyűlné ott össze!

Ha minden csíra, minden jókívánság, minden jó elhatározás, mely nem nyert beteljesedést, fölkelne a földről és agóniájának vagy megöletésének kiáltását küldené az égre, mily borzalmasan fájdalmas körmenet lenne ez!

És most beszéljek magamról. Ha szemem előtt megjelenne *minden gyengeségem*, minden elvesztegetett időm, minden gyávaságom, minden megrövidített vagy összetákolt vagy elmulasztott imádságom, minden tiszteletlenségem és szeretetlenségem, minden szerénységtelenségem, a breviáriumban és a szentmisében elkövetett szándékos szórakozásom, minden jóváhagyott veszedelmes és egészségtelen ábrándom, paptársaimra való minden irigyke-

désem, hatóságom intézkedései fölött való igazságtalan ítéletem, ha mindez és a többi, amit nem is merek megnevezni, itt lenne előttem és egy tömeget alkotna!... Istenem! Istenem!

Olvasmány: De profundis, 12. zsoltár.

VIZKERESZT UTÁNI HATODIK VASÁRNAS

Scientes electionem vestram

1903 május 23-án Párizsban azon alkalommal, hogy egy szerencsétlen kilépett szerzetes pap több templomban botrányt okozott, a keresztény ifjak tiltakozó nagygyűlést tartottak, hogy megtorolják az Egyházon ejtett sérelmet. Egyszerre csak az aposztata pap is megjelenik a gyűlésen. Heves tiltakozások robbannak ki, majd az egyik katolikus szónok feláll és ezeket mondja:

— Barátaim, valami nagy és rettenetes dolog történik itt. Ez az ember nem olyan ellenfél, mint a többiek. *Az ő homloka meg van jelölve örökre szent jellel*, amely még áruságait is uralja és túlszárnyalja. Azt az Istent, akit megtagad, azt a Krisztust, akit támad, egykor az oltárra hívta, mialatt föl-szentelt kezei az ostyát tartották... Miért ne

szűnjön meg az erőszak e szörnyű erkölcsi nyomor előtt?

Micsoda lecke! Micsoda elmélkednivaló van e szavakban: „ellenfél”, „homloka meg van és meg marad jelölve”, „árulásai”, „fölszentelt kezei”, „szörnyű erkölcsi nyomor”.

Ó, imádkozzam, imádkozzam, nem annyira azért, hogy velem ne történjék hasonló szörnyű veszély: hála Istennek, hála Szűz Máriának, papságom Királynőjének, *remélni merem*, hogy sohasem leszek az Egyházban botrányokozó, inkább azért imádkozzam, hogy állandóan haladjak előre a bölcsesség és a hűség útján, és ezáltal megbecsülést szerezzek hasonlíthatatlan méltóságomnak, amivel fel vagyok ruházva.

És azután *imádkozzam*, alázatosan imádkozzam a szegény elesett papokért, nemcsak azokért, akik botrányt okoznak, hanem mindazokért, akik a lelkükben nincsenek rendben Istennel, vánszorognak és csúsznak a helyett, hogy előre mennének, élnek, ha talán nem is a *mélységben*, de a földön heverve...

És most tegyek egy bátor és lelkiismeretes visszapillantást *magamra*.

Olvasmány: Confiteor.

Mennyi tevékenység, amelybe a hiúság keveredik, — vagy még inkább, mily kevés tevékenység, amelybe a hiúság nem keveredik.

Keverékből születünk, és igen nagy fáradtságba kerül, hogy Istennek *tökéletesen tiszta* munkát adjunk. Mily ritka az az oculus simplex, amelyről a „Krisztus követése” beszél. Bizonyos, hogy Istent és dicsőségét keresem. De vajjon *csak ezt* keresem-e? Vajjon többé-kevésbbé ferde szándékok nem kúsznak-e fel főszándékomra és nem akadályozzák-e meg abban, hogy legjobb gyümölcsöt hozzon?

Én az Isten embere vagyok, de kicsinyes érdekeimnek, kis hiúságomnak is az embere, jövedelmemnek is az embere vagyok, amelyet enyéimnek juttatok. Maradhat ez így? Nem. Homo Dei. Isten embere és semmi egyéb nem lehetek. Hátra az önszeretettel, a pénzügyekkel, a családi és egyéb gondokkal! Nem azért lettem pap, hogy bőségesen jövedelmező hivatalt töltsék be, hogy nagy vagyont hagyjak az örökösöknek, hogy híres szónok hírére tegyek szert és az adminisztrációs ügyeket kitűnően

elintéző ember hírében álljak. Nem! Homo Dei, Isten embere vagyok.

Rampolla bíborostól valaki megkérdezte, hogy ha pápa lesz, milyen szó fogja cselekedeteit sugalmazni. A nagy bíboros egyszerűen csak ezt felelte: „Pap”.

Ne keressek más jeligét, mint ezt: pap, Isten embere.

Olvasmány: I Kor. 4, 4—5.

KEDD

Angyal és pap

Mily sokat mond *Assisi Szent Ferenc* e szavakkal: „Ha találkoznék egy angyallal és egy pappal, először a papnak köszönnék.” Mint Szent Lőrinc és Szent Efrém, ő sem vette fel a papi rendet.

Páli Szent Vince mondja: „Ha tudtam volna, mit jelent papnak lenni, sohasem engedtem volna, hogy rám tegyék a kezeket.”

Az *arsis plébános* ezeket mondja: „Ha tudtam volna, mit jelent papnak lenni, a helyett, hogy a szemináriumba mentem volna, gyorsan elmenekültem volna a trappista rendbe . . . Ó, milyen nagy dolog az, ha valaki pap; ha az ember megértené, meghalna.”

Szent Bernadette egy pap képét kapta,

amelyen e szavak voltak: „Megáldom önt.” A Szent megcsókolja a képet. „Igaza van, — mondják neki — ez egy szent pap.” — „Ó, én az áldást csókolom meg, — feleli — ő egy pap.”

Egy pap. Az angyal tökéletesebb *természeténél* fogva; én tökéletesebb vagyok az angyalnál *működésemnél* fogva.

Pap, azaz fölszentelt, azaz minden profán használattól *visszavonult* és az Úr kizárólagos használatára *fenntartott*.

Felmértem-e ezeknek a szavaknak, e két valóságnak mélységét: profán használattól *visszavonult*, az Úr kizárólagos használatára *fenntartott*? . . .

„Egy keresztény, akinek hite lenne, meghalna a szeretettől” — mondotta az arsi plébános. Egy keresztény. És egy pap, kinek hite lenne, ki az isteni fényességben felfogná a papság egész teljességét, tudna-e élni?

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 5.

SZERDA

Épületesség

Bourdoise abbé, ki Bérulle-el és Páli Szent Vincével a 17. század papi szellemének megújítója volt, nem tudta a papban a hanyagság látszatát sem elviselni.

„Vannak festők, — mondotta — kik oly rosszul festenek, hogy ha lovat mintáznak, az ember a kép alá akarná írni: ez egy ló. Hasonlóképen, mikor némelyik papot látjuk, rá szeretnénk írni a kalapjára: ez egy pap.”

Vele történt meg, amikor látja, hogy egy pap a szentmise végeztével azonnal el akarja hagyni a templomot, gyertyát gyújt és azzal igyekszik elkísérni a sietős misézőt. „Mit csinál?” — kérdi az illető. — „Kisérem a Szentiséget, amelyet maga még hordoz.”

Ellensége volt a templomokban a pókhálóknak az Úr Jézus tabernákulummi jelenléte miatt. Nagy gondot fordított a *külső istentiszteletre*, és örömmel nevezte magát általános templomatyának.

Tudta, hogy a külső tisztelet mennyire elősegíti a *belső* tiszteletet.

Hasonló buzgóság vezessen engemet. Bizonyos, hogy a ruha nem teszi az embert, de segíti az embert, hogy mindenütt megőrizze méltóságát és működésének szellemét. Amikor méltóan viselik, a hívekben épülést és tiszteletet támaszt.

Olvasmány: Róm. 7, 14—20.

„Nekem pedig jó az Istenhez ragaszkodnom.” (72. zs. 28.)

Mi lemondottunk sokféle emberi örömről: a család, a kitüntetések, a világi sikerek, a gazdagság örömeiről, hogy teljesen szabadon fussunk a legnagyobb, a legbiztosabb, a legelkábítóbb boldogság után, és ez az *Istennel való egyesülés*.

Szent Pál mondotta: „Az igaz a hitből él.” Ugyanígy lehet állítani: „Az igaz az Isten szeretetéből és a vele való egyesülésből él.” A két állítás között összefüggés van. A hit, a hit erős szelleme egyedül adhat bátorságot, hogy napról-napra *elvessük* mindazt, ami elgáncsolja és meglassítja haladásunkat az isteni egyesülés, az isteni bensőség felé, vagy akár csak megkockáztatja, hogy figyelmünket elvonjuk ettől a célunktól.

Meg kell szerezni az égtől azt a kegyelmet, hogy szívünket sohase elégítse ki az, *ami nem lényeges*. A kapcsolatok, külső tevékenység, anyagi dolgok kezelése csupán a ruhát, a külső réteget, a járulékot alkotják. Mindezeket lélekkel kell megtölteni, keresztül kell menni rajtuk és meg kell találni az Istent, ki engem

kíván és vár. Az élet megváltozik annál, aki boldogságát az Istennel való egyesülésbe helyezi. Minden eseményben, minden keresztben, minden kegyelemben, minden cselekedetben eszközt lát, amely nagyobbítja az isteni egyesülést és szorosabbra fűzi az áldott láncot, amely őt Jézushoz, Egyházához, a lelkekhez, a Szentháromsághoz fűzi. Az élet bajainak és ügyeinek hulláma meg fog törni az ő „belső várkastélyának” falainál, amelyben ő egyedül él Istennel.

De melyik út visz e csodás helyre? Milyen anyagból építsük ezeket a falakat?

a) Mindíg nagyobb *szívtisztaság*, amelyet kiváltképen a mindennapi lelkiismeretvizsgálással, az önmegtagadással és a gyónással, a szeretet és a tökéletes bánat cselekedeteivel lehet megszerezni. Meg kell őrizni a lélek felületének és mélységeinek föltétlen tisztaságát és tündöklését azáltal, hogy eltüntetjük a legcsekélyebb beszennyező dolgot.

b) *Hűség a napirend megállapított áhítatgyakorlataiban*. Gondosan végezzük azokat. Gyakori ismétlésük a helyett, hogy megszokottságra vezetne, inkább fejleszti a buzgóságot. A kegyelemre való újabb és újabb válasz szintén növeli és megújítja azt.

c) *Cselekedjünk mindig az Istennel való*

egyesülés vágyából, amely lelkünknek mintegy megrögzött gondolata legyen. Kérjük gyakran Istentől: „Istenem, ne elégítsen ki engem semmi sem kívüled... Jöjj, Uram Jézus, boldog leszek, ha megjelenik dicsőséged.”

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 4.

PÉNTEK

Egy keveset

Ügylátszik az evangélium egyes példái szerint, hogy a kevés ugyanannyi, mint a sok. Lásd az özvegy adományát (Mk. 12, 41—44.), a mustármagot, a kovászt (Mt. 13, 31—33.), a szőlőműveseket. „*Kicsinyben hű voltál, sokak fölé helyezlek.*”

Ez a különös számtan elbűvölte Péguyt és Jacques Rivièret. (A la Trace de Dieu, 114.) „Egyrészt mindent kér tőled az Isten, másrészt, ha oly keveset is adsz, az már sok... igen sokat követel, igen sokat elnéz.”

Ha találkozom lelkekkel, akikből hiányzik a bizalom, magyarázzam meg nekik ezt a számtant, amely mélységesen igaz.

Igaz, hogy Isten sokat kér; Ő mindent kér. És nekünk igyekeznünk kell, hogy a legtelje-

sebb mértékben adjuk neki hűségünket. Tehát a *cselekvés előtt*: őszinte és teljes szándék.

Azonban a *cselekedet után*, most, hogy a megtett dolog elmúlt és nem tehetek többet abban, ami volt, mire való a meddő bánat, a töprengés, a halott mozdulatlanság, a keserűség? — Egy lelkipásztor nagylelkű, de folyton nyugtalankodó lelki gyermekének mondotta: „Égesse el számlakönyveit!”

— Sokat akartál adni, — feltételezzük ezt a megelőző jó szándékot — tekintve gyengeségedet, csak keveset adtál. Búsulni akarsz?

— Ne búsulj! Csak keveset adtál, de sokat akartál adni. Ez esetben kevés egyenlő *sokkal*. Isten szeret téged, de nem a *megvalósulás*, hanem *jó szándékod* mértéke szerint.

Olvasmány: Lk. 18, 10-től végig.

SZOMBAT

A Gondviselés

Bizonyos napokon elkedvetlenedem. A mai idők oly rosszak, a láthatár sötét. Hová megyünk?

Jól kell tudnom, hogy

1. a jelen élet csak *átmeneti* próba. Ez nem az Isten utolsó szava. Mily hamar megfelekeznenk az ott felül valóról, ha minden jól

menne. A szenvedés felemeli tekintetünket.

2. Isten műveit a maguk egészében kell megítélni és nem részletekben. Az embernek nem adatott meg, hogy a maga egészében tudja felfogni a Gondviselés teljes tervét. Az, ami előttem hibának vagy bajnak látszik, talán a valóságban Isten előtt siker, a sikernek jele.

Isten elrejtett Isten és nem távol levő Isten. Ő a fátyol mögött szeret maradni. Ha nagyon nyíltan mutatná magát, hol volna a helye a hitnek és a bizalomnak? Minden úgy történik, mintha Ő nem lenne itt. És mindezt figyelemből teszi, hogy el ne vakítson minket. Elrejtí fényét. Az emberi törpék nyugtalanodnak, vagy azt hiszik, hogy ők kormányozzák a világot. Pedig semmi sem történik Ő nélkül, aki mindent kormányoz és szabályoz.

Hiába nézem a szövőfonalakat egyenkint, csakis az összes szövőfonalak teljességében fogom felismerni a képet, mely Isten nagy jelét hordozza.

Olvasmány: Mt. 6, 25-től végig.

HETVENEDVASÁRNAP

„Test testvérem”

Assisi Szent Ferenc közel van a halálhoz. Az orvosok nem tudják meggyógyítani, mégis

szeretnék, ha egy kis erősítést adna gyengülő testének.

— A te tested nem volt jó és hű szolgád?

Ferenc igazságot ad az ő „szamár testvérének”.

— No és te furcsán jutalmaztad meg!

Ferencnek el kellett ismernie, hogy nem volt hozzá mindig szelíd, és igen gyakran rosszul bánt vele és nem sok pihenést hagyott neki. Minthogy eljött az óra, és az orvosok is ajánlották, meg akarta enyhíteni szigorúságát: „Örvendj testvérem és bocsáss meg nekem; íme, most kész vagyok engedni kívánságaidnak.”

A hetvened vasárnapi szentlecke Szent Pál apostol szavait hozza: „*Sanyargatom testemet és szolgálat alá vetem.*”

Íme, a szentek. És én? Vártam-e, mint Szent Ferenc, míg eljön a betegség, mely elvisz, hogy testemnek enyhületet és jólétet adjak?

Milyen az én *bűnbánati szellemem*, *külső önmegtagadásom* gyakorlata? Nem az a meggyőződés, hogy a *cilicium* és a *fegyelem* egyedül a kolostoroknak jó? Megtartom-e az Egyház *bőjtjeit*? Reggel pontos időben kelek?

Testemnek életem végén aligha lesz oka, hogy megbocsásson szigorúságomért; de nem fog-e szemrehányást tenni nekem, — éspedig

szigorúan — hogy szabadjára hagytam és sohasem helyeztem korlátok közé?

Olvasmány: Mt. 5, 29—30.

HÉTFŐ

Liturgikus szemlélet

Közeledik a *nagybőjt*; egykor az volt a célja, hogy *előkészítsen a keresztségre*. A keresztséget a nagyszombatról húsvétvasárnapra virradó éjtszaka szolgáltatták ki. Ekkor egyszerre ünnepelték Jézus Krisztusnak, a *Főnek* feltámadását, és azoknak felébredését, akik a keresztséggel Krisztus *tagjai* lettek.

A régebben megkeresztelt hívek önmegtagadást gyakoroltak és a szentség kiszolgáltatása körül buzgólkodtak, hogy Isten áldását lehozzák hitujonc testvéreikre. A hitujoncok befejezték mindazon hitismeretek megszerzését, amelyekre a keresztség felvétele előtt szükségük volt.

Ez a nagybőjt kettős távlata, amelybe bele kell állítani magamat és híveimet. Amint jó lesz a nagybőjt folyamán elmélkedni a mindennapi propriumról, úgy alkalmas lesz elmélkedni a nagybőjtöt megelőző hetekben (amelyek előcsarnokul szolgálnak) a keresztség által megszerzett átistenítésünk és Jézus Krisztussá való átformálásunk csodáiról.

Már az ádvent folyamán érintettem ezt a fontos és lényeges témát, a dogmának uralkodó eszméjét. Bele kell mélyednem.

Arra születünk, hogy az istengyermekség részesei legyünk, hogy nagyobbak legyünk a természetnél. Csakhogy elvesztettük a természetfelettit az eredeti bűnnel. Krisztus mindent visszaad nekünk. Hogyan? Nem külső megváltás által, hanem azáltal, hogy minket mint vesszőket önmagához mint tőkéhez forraszt, hogy minket önmagával azonosít. A keresztség szertartásával leszünk Krisztusba oltva. Ennek a teljes jelentőségét tudnom és átélnem kell. Mi itt a kereszténység szívében vagyunk. Mélyedjünk bele.

Olvasmány: 44. zs. 14; Lk. 17, 21; Jn. 14, 23; Róm. 14, 17.

KEDD

Az ismeretlen természetfölöttség (I)

Szívszaggató látni a *keresztény szellem süllyedését*. (Még ha egyébként itt-ott előrehaladás is észlelhető.)

Főoka: *a természetfölötti gazdagság nemismerése*.

Mgr. Isoard írja: „Tudnunk kell azt, hogy a hívek a természetfölötti dolgokban tudat-

lanok. Nem ismerik a megszentelő kegyelem értelmét. Az Isten ajándékait, melyeket Ő a hű lelkeknek ad, a valóságos szent közösséget az isteni természettel Jézus Krisztusban, az Istennek hit által való bennünk lakását, a földi kincseknél hasonlíthatatlanul gazdagabb természetfölötti kincseket, azoknak lényegi valóságát, egyszóval a természetfölöttiség világát *nem is sejtik*.

Akkor még dicsekedhetünk, hogy megértettek minket, ha a mennyországról, a keresztény reménység legtávolabbi beteljesüléséről beszélünk, de ha az *itt levő mennyországról* beszélünk, amely az Isten élete mi bennünk, hallgatóink nem fognak megérteni. Nem tudják, hogy miyük van, amikor a *kegyelem állapotában* vannak."

Mikor Montalembertnek (1860) megjelent „Les Moines d'Occident” című könyve, abbé Combalot a következőket írta a szerzőnek:

„A modern idők nagy tévedése a *krisztianizált naturalizmus* vagy a *naturalizált kereszténység*, melyet egy sereg író művel és tart teológiának. Mióta a 16. század pogány renaissance-a megfertőzte az összes ismeretforrásokat, mióta... az isteni dolgok értelmét mélyen megváltoztatták...

Ezért, kedves barátom, nem ismerni e dol-

gokat annyi, mint nem ismerni a természetfölötti rend csodálatos működését a lelkekben.

El fog jönni a nap, amely nincs messze, amidőn a mérhetetlen csodálat és *szánalom* fogja eltölteni a keresztény világot, mert látni fogják, hogy az együgyűség milyen fokára süllyedt le a naturalizmus és a világosság százada."

Bizonyos, hogy a *laicizmus* sokat hódított. Hogy lábra tudott kapni, annak okozója a *természetfölöttség előzetes meggyengülése* a lelkekben. Most, hogy uralkodik, a természetfölöttség gyengülése csak tovább terjed.

Az összes eszközök között, melyek előrehaladását megakasztják, a legelső: megmagyarázzuk a keresztényeknek a természetfölöttséget. Mielőtt meghódítjuk azokat, akik nem hisznek a természetfölöttségben, tegyük meg, hogy azok, akik hisznek benne, *valóban ismerjék* kincsük mivoltát.

Olvasmány: Plus, Krisztus testvéreinkben 14–15. o.

SZERDA

Az ismeretlen természetfölöttség (II)

Mercier bíborosnak is az volt a véleménye, hogy nem prédikálják eléggé a *kegyelem dogmáját*. Nem kell ugyan mindig erről be-

szélni, de *mindent erre kell visszavezetni*. Ebbe a szemléletbe kell beállítani minden tanítást. Átistenítve vagyunk vagy nem? Milyennek kell lennie Istennel való kapcsolatunknak? A mi természetfölötti fölemeltetésünk nem mellékes tanítás, nem az a dogma, amely a többi dogma mögé való, ez a központ, amely körül minden kikristályosodik.

Igen találóan írja de Tourville abbé:

„A természetfölötti, vagyis Isten és az ember egyesülésének kapcsolatai képezik a ki nyilatkoztatás tulajdonképeni tárgyát.

A kegyelem a vallás világának központi ténye, minden más körülötte sugárzik. A többi vallási tény a kegyelem következménye, illetve abban van a létoka.” (Lumière et vie.)

Ime Mercier bíboros szavai:

„Ti az *erkölcstant prédikáljátok*... mégpedig túlságosan, *a dogma kárára*, és inkább negatív formában. A vétkek és szenvedélyek ellen való küzdelemre indítotok, de nagyon keveset prédikáltok pozitív formában... Krisztust kell adni, Őt, az ő evangéliumát, kegyelmének gazdagságát, az Ő és a Szentlélek jelenlétét a lélekben, a belső imádságot, az isteni egyesülésben való békét és mindenhatóságot, ezt kell hirdetni. De ezt nem

hirdetitek, vagy ... ritkán, mert ez dogma és ügylátszik, féltek a dogmától.

Ti Istent prédikáljátok, ... de a bölcséleti Istent és nem a *kinyilatkoztatott hitünk Istenét*. Hirdetni kell az istenség benső termékenységét, Krisztus küldetését az Atyától és a Szentlélek láthatatlan küldetését az Atyától és Fiútól a lelkekhez ... az ő közreműködésüket a természetfölötti terv megvalósításában, a Szentháromságnak bennünk lakását és a Vele való egyesülésünket a megszentelő kegyelem által.

Ti megismertetitek Krisztus földi életének történetét ... de az *Isten országát*, mely pünkösdkor vette kezdetét és rendezkedett be az Egyházban és minden megkeresztelt lélekben ... minden keresztényhez intézett folyamatos felhívását, hogy magukat úgy tekintsék, mint akik meghaltak a jelen élet dolgainak és igazi életüket a Krisztusba bekebelezett, Istenben elzárt életben lássák, ezt elfelejtitek, nem beszéltek róla eléggé.

És ki ismeri a keresztény tömegben a *Szentlelket*; ki hívja Őt segítségül; ki él vele bensőségben?"

Olvasmány: Krisztus testvéreinkben 15—16. o.

CSÜTÖRTÖK

Kinyilatkoztatni a természetfölöttit

A legjobb mód, hogy a természetfölöttit megismertessük, hogy „kinyilatkoztassuk”, abban áll, hogy megragadjuk a kiindulópontjánál, a *forrásánál*, Jákob kútjánál, vagyis a *keresztségnél*, mely minket kereszténnyé tett.

A természetfölöttség, a kegyelem, elvont szavak, a keresztség minden keresztény életében előforduló *konkrét* eset. Innét induljunk ki, magyarázzuk meg megkereszteltjeinknek a keresztséget; ők *nem értik*, nem ismerik fölséges jelentőségét, mély szerepét. Iskolás-gyermekeinknek és a felnőtteknek egyaránt magyarázzuk meg, *nyilatkoztassuk ki* — ez számukra valóban *kinyilatkoztatás* lesz — azokat a csodákat, amelyek bennük végbe mentek azon a napon, amikor a keresztvíz végigfolyt homlokukon, amikor a Három Isteni Személy győzelmes és elrejtett bevonulását tartotta az újjászületett kis lelkekbe, kiket *szent tabernákulumokká* — és példátlan csoda — *Krisztus életének folytatóivá* szentelt fel.

És van-e jobb alkalom az év folyamán arra, hogy a híveknek a keresztséget a maga

terjedelmében megmagyarázzuk, mint a *húsvétot megelőző negyven nap*, mely alatt az Egyház előkészítette és befejezte a kereszteny beavatást, mely a feltámadás éjszakáján kiszolgáltatót keresztségben nyert betetőzést.

Mily jó alkalom számomra is ez az áldott idő, hogy mélyen elmélkedjem erről az elrejtett nagy titokról, hogy teljes felkészültséggel és szeretettel nyilatkoztassam ki híveimnek.

Olvasmány: Kol. 2.

PÉNTEK

A keresztség forrása

Fénelon ajánlja: „Mutassátok meg nekik (a gyermekeknek) a *keresztutat*, lássanak keresztelest, szemléljék meg nagycsütörtökön az olajszentelést és nagyszombaton a keresztvizeszentelést.”

Kitűnő figyelmeztetés. Ezen az úton — a keresztség bemutatása által — lehet legkönnyebben megmagyarázni a gyermekeknek (és általában a keresztényeknek) azt a gazdagságot, amelyet a kegyeleni állapot, azaz az isteni élet rejteget számunkra. Ezért a *keresztség egész szertartását* meg kell mutatni és magyarázni nekik. Azelőtt a hívek ima-

könyvei csak két szentséget ismertek, a gyónást és az Oltáriszentséget; a többieket bizonyosan helyszűke miatt egyszerűen kihagyták, így a hívek nagy kárára a keresztséget is. Minthogy a keresztséget az ártatlanság korában szolgáltatták ki, azért az bizonyos értelemben jelentőség nélküli, *ismeretlen dolog* volt. Jelenleg a hívek számára íródott misszálék öröndetesen hozzák a keresztség szertartását. Igaz, hogy legtöbb gyermeknek ez nincs meg, azért is fontos, hogy megmagyarázzuk nekik azt a szertartást, amely által keresztények leszünk.

De hogy szenvedélyes magyarázója legyek a keresztségnek, szükséges, hogy a saját magam keresztségének a jelentősége áthasson engemet. A 17. században élt Edme Calabre-ról írták: „Midőn Troyesba ment, első dolga volt, hogy felkereste azt a templomot, amelyben megkeresztelték és sokáig időzött a keresztkút mellett imádságban elmerülve.”

Ez az idős világi ember példát ad nekem.

Olvasmány: I Kor. 12, 12—27.

SZOMBAT

A keresztség csodái (I)

A keresztség szentsége a megkeresztelt embert

élő tabernákulummá teszi. „Menj ki e gyermekből, tisztátalan lélek és adj helyet a Szentléleknek!” Itt a kép egyszerű és mindenre alkalmazható. A gyermek megérti.

Én a Szentháromság „ereklyetartója” vagyok. A *valóságos jelenlétnek* nem csupán egy szentsége van (ahogyan azt sokan hiszik), hanem kettő: az Eucharisztia és a keresztség. Jegyezzük meg továbbá, hogy az Eucharisztia lényeges és főszerepe nem annyira abban van, hogy a *jelenlét*hez *újabb jelenlétet fűz*, azaz a keresztségi kegyelmi állapottal bennünk lakozó Szentháromság állandó jelenlétéhez a szentáldozásban tíz percre vagy negyed-órára hozzánk jövő Istenember jelenléte csatlakozik — hanem inkább abban van, hogy minket *Krisztus részeseivé tesz*, ki előttünk és velünk megújítja a nagy áldozatot, amely üdvözíti a világot és folytonossá teszi a Kálváriát. Az *Eucharishtiában* az uralkodó eszme az *áldozat* eszméje, a *keresztségben* az uralkodó eszme az *isteni jelenlét* eszméje:

Isten bennük van. A jelenlét igazi szentsége a keresztség.

Miért nincs akkora hitünk a *keresztségi jelenlétben*, mint amilyen van az *oltáriszentségi jelenlétben*? Miért nem hisszük ugyanúgy, hogy Isten a kegyelmi állapottal napról-napra bennünk van, mint ahogy hisszük, hogy Urunk mint Istenember bennünk van azon néhány pillanatra, amely a szentostya magunkhoz vételét követi?

Olvasmány: Szent János 3, 1—11.

HATVANADVASÁRNAP

A magvető

Mint magvetőnek hármas kötelességem van.

Az első: *őrizzem meg keresztény népemet*, hogy a világ el ne fojtsa lelki életét. Ezért nagyon örködjem magam fölött is. A világból jöttem, az ő nyomát viselem többé-kevésbbé. A vele való gyakori érintkezés miatt érzem az ő kényúri befolyását. Mint minden ember, a hármas kívánságot viselem természetemben és azért vonzódok a kevésbbé jó és a rossz után. — Orvos, gyógyítsd meg magadat, ha egészséges és szent működést akarsz kifejteni nyájad megvédésében.

A második kötelesség: vezessem vissza keresztény népemet az igazabb és mélyebb *evangéliumi szellemre*. Hogyan vezessem oda vissza, ha én magam is elhagyom? Valamikor a pap nagyobb kár nélkül — ez ugyan kétséges — talán még lehetett *középszerű*. Jelenleg ez lehetetlen. Ha középszerű, minden elveszett. A jövő kereszténysége a jelen papság szentségétől függ. Szent vagyok-e én, amit hivatásom elvár tőlem?

A harmadik kötelesség: esdjem ki Istentől az *evangéliumi szellem újjászületését* a lelkekben. A panaszkodás nem használ semmit, cselekedni kell és — ugyanakkor, amikor apostoli tevékenységem határáig megyek — az imádsággal és áldozattal kérem az isteni Mestert, hogy termékenyítse meg szőlővesszőjét.

Ha minden korban szükség van szent papokra, a mi korunkban jobban, mint bármikor.

Olvasmány: Mt. 13, 3; Mk. 4, 3; Lk. 8, 4.

HÉTFŐ

A keresztség csodái (II)

A keresztség a keresztény embert *Krisztus élő tagjává teszi*.

Itt a „kép” már kevésbé egyszerű, de a

valóság nem kevésbé igaz. Vissza kell térni a dogmához, amely megadja, és pedig egyedül adja meg az igazi kereszténység igazi kulcsát, ami nem más, mint a Jézus Krisztusba való bekebelezés vagy szóról-szóra *betestesítés*.

A keresztség hatása és célja, hogy a keresztényt beoltja Krisztusba. Krisztus a törzs, a keresztény e törzs ága. Christus, christiani, ime, ezek alkotják a *teljes Krisztust*.

Az ősegyház a kereszténységbe való felvétel eljárását és szertartását úgy rendezte be, hogy a megkereszteltek teljesen megértésük, hogy a keresztség által ők Krisztussal egyet alkotnak.

A hitujoncot sokáig oktatták. Midőn elérkezett a nagybőjt, megkezdődött a végső tanítás. A keresztények imádsággal és böjttel szentelték meg magukat a leendő testvérekért. Így alakult ki aztán a mai negyvennapos böjti fegyelem.

Melyik időpontot választották a végleges beavatásra? A nagyszombatról húsvétvasárnapra virradó éjtszakát. Mit akartak ezzel a megkereszteltnek tudomására adni, ha nem azt, hogy ezentúl csak egyet alkot Krisztussal?

Hol van Jézus Krisztus, a Fő, nagypéntek óta? A halálban, s a halálban van az is, aki nem tartozik Krisztushoz. A pogány, mikor

hívó lett, kijött a halálból. Két feltámadás, egy élet, egy Krisztus.

Olvasmány: Gal. 4, 1—8.

KEDD

A keresztség a halál szentsége

Az ősi keresztségnek nemcsak az *időpontja* világítja meg keresztény hivatásunkat, hanem kiszolgáltatásának *módja* is.

A keresztség szertartása, legalábbis a római egyházban, erősen kihangsúlyozta az *eltemetés jelképét*.

A baptisztérium közepén egy derékszög alakú mélyedés, amelynek alján a keresztvíz — íme a sír, amelybe egy pillanatra leszáll a hitujonc, és otthagyja az ő halálruháját, bűnös multját.

Hol van Krisztus, a Fő? Emlékezzünk; nagyszombat este van: Jézus a *sírban*, a halálban fekszik.

A mostani nagyszombat reggeli szertartást az őskeresztények nagyszombat este tartották. A húsvéti gyertya jelenti a fényt az éjtszakában, ennek megszentelése után a proféciák olvasásával várták meg az esti 11 órát, ekkor történt a keresztkút megszentelése és végezetül a hitujoncok megkeresztelése.

Húsvét hajnalán Jézus, a Fő, élve kijött sírjából; húsvét hajnalán az új tanítványok szintén kijönnek élve sírjukból. A Fő nem támad fel egyedül, az új tagok hozzá kapcsolódnak. És hogy kifejezően megmutassák, mennyire csak *egy*et alkotnak vele, a természetfölötti életre való ébredéskor nemcsak ugyanazt az *időpontot*, hanem ugyanazt a módot is kiválasztották, amellyel az Üdvözítő felébredt a halálból.

Igy tehát két sír van, a Főé és a hitujoncé (alámerítéssel kereszteltek). A *feltámadás* első fényénél, az isteni *Feltámadottal* egy időben kiszáll a Krisztus hívőjévé vált pogány a sírból, felébredt a *feltámasztottak* életére.

Tanítsam meg híveimet erre a szép szimbolizmusra. És én magam is éljek e szerint.

Olvasmány: Róm. 6, 1—15.

SZERDA

Hátra van, hogy meghaljak

A tegnapi elmélkedésem nyomán megértem, hogy a keresztség, amint Szent Pál mondja, a *halál szentsége*. Tizennégyszer ismétli meg ezt az efezusiakhoz írt levelében. Ő nem mondja: „meghaltok”, hanem „meghaltatok”. Bizonytal nem a *valóságban*, de

a jog szerint igen, azaz többé semmi sem lehet bennem az énemből, az én nehézkes, eltorlaszolt, önző énemnek teljesen el kell tűnnie, nem lehet többé bennem senki más, csak „Jézus Krisztus” és semmi más, mint ami az Ővé.

Szent Pál megjelöli az utat, és kijelenti: „Én nem élek többé”, bennem Krisztus és semmi egyéb. *Iam non ego, Christus.* És a galatáknak még rövidebben mondja: *Mihi vivere Christus;* három szó, mihi, vivere, Christus. E három szó közül az első semmi. Az „én” eltűnt, nem létezik. A saját akaratom, az én szeszélyem megszűnt. A második szó, az élet számomra csak egy lehet: *Krisztus.*

Fönséges ideál. Meghaltam *jog* szerint, képletesen. De a *valóságban* is? Ó, de messze vagyok a haláltól! Az önszeretetem, a szenvedélyem talán az imént volt itt, egészen közel, szabadjára eresztve.

Halál. Nekem meg kell halnom. Mily jó lenne egyszerre, egy alkalommal meghalni, és aztán vége lenne. Ha az ember egyszer-smindenkorra elvégezné az önlegyőzést...

De nem így van... Minden alkalommal meg kell halni, valahányszor az alkalom

kívánja. Megértem-e, hogy ez a keresztségem követelménye?

Olvasmány: Efez. 2, 1—11.

CSÜTÖRTÖK

A halál élete

Meg kell halnom, igen; ez nem jelenti azt, hogy kisebbítenem kell bennem a jóra való készséget, hanem hogy meg kell semmisítenem magamban mindazt, ami kárt okoz Jézus Krisztusnak, vagyis mindazt, ami csökkenti és kisebbíti az életet.

Meghalni? Azt kellene mondani: *születni*. A keresztség még inkább születés, mint halál. Csak azért halál, hogy születés legyen. Születés az istenire, születés a Krisztusban való életre, születés a keresztyénségre, a krisztusításra.

De mekkora távolságot kell befutni, hogy a tökéletes, teljes kort elérjük, *ad mensuram plenitudinis Christi!* „Istennek”, „Krisztusnak” születni, ez nagy dolog, de ebben nagyobbodni is kell.

Mit tettem? Nagyobbodtam-e az isteni életben? Krisztus *növekedhetett-e* bennem?

Szent Jeromos a keresztséget — kétségkívül vonatkozással a Szent Pétertől mondott

„királyi papság”-ra — „a világi személyek papságá”-nak nevezi. Először keresztségem, azután papi rendem címén, tehát kétszer is „Krisztus” vagyok. Mennyire kellene ragyognia bennem a Mesternek!

Ő növekedjék, és én kisebbedjem!

Vizsgáljam meg, hogy utolsó gyónásom, legutóbbi lelkigyakorlatom, utolsó nagybőjt óta milyen tekintetben *haladtam előre, növekedtem, nagyobbodtam*, vagy jobban mondva, növesztettem-e, vittem-e előbbre, nagyítottam-e bennem *Krisztust*?

Olvasmány: Efez. 2, 19-től végig.

PÉNTEK

Mihi vivere Christus

Hogyan lehet „*Krisztust élni*”? Mit szüntessek meg bennem, hogy Ő éljen? Hogyan *alakítsam át magamat „másik Krisztussá”*?

Az isteni minta fényénél lássuk a valóságot, melyet tőlem kívánnak.

Mi volt Krisztusnak az élete? Az Atya akaratának teljesítése minden pillanatban. Ő eljött, hogy engedelmességével helyrehozza az ősi engedetlenséget, és ezért földi létének miéértje minden pillanatban ez volt: megcsele-

kedni tökéletességgel azt, amit az Atya kívánt és kért.

Íme, Krisztus mélységes lelkülete. Öröktől fogva felajánlotta magát, hogy engedelmességével jóvátegye az ember lázadását. Az ember arról ábrándozott, hogy Istenné teszi magát. Az Isten emberré teszi magát. A vétek emberi volt, és bizonyos tekintetben *végtelen* erejű, mert Istent egyenesen szíven találta. A bűn elégtétele ugyanazon természetű: *emberi*, az Ige testté lesz, de e mellett *végtelen* is, mert mialatt az Ige emberré lesz, semmit sem veszít isteni lényéből. Ő, aki az égben nem tudott Atyjának más tiszteletet adni, mint az egyenlő tiszteletét az egyenlőnek, ezután felajánlhatja Istennek az alsóbb tiszteletét a felsőbb iránt, de ez alsóbbnak a tisztelete ugyanakkor isteni hódolat is.

Ennek az isteni Nagyobbnak akaratát cselekedni minden pillanatban: íme, Krisztus egyetlen célja.

Olvasmány: Zsid. 12, 1—13.

SZOMBAT

Sensum Christi

„Nos autem sensum Christi habemus. Benünk pedig Krisztus értelme vagyon” — mondotta Szent Pál. (I Kor. 2, 16.)

Beszélhetek úgy, mint Szent Pál?

„Sok pappal és szerzetessel találkoztunk, — írhatta egy egyetemi tanár — akiknek életén és viselkedésén nem mindig láttuk a valódi keresztény szellem bélyegét.”

A *Krisztus értelme* nem más, mint gyakorlati tudása annak, hogy mi második Krisztus vagyunk, mégpedig a *keresztség* címén, mint minden hívő; azután mint papok az *egyházi rend* címén. Ennek következtében emberi lényünket egyedül azért kaptuk, hogy neki adjuk, és Ő, a Krisztus éljen rajtunk keresztül.

A földön élő „Jézus Krisztus”: íme, ennek kellene lennie a papnak, hogy tökéletesen bírja Krisztus értelmét. Az ilyen papnak megvan a képessége, hogy tovább *folytatja Krisztus életét, egyet alkot vele*. Fontoljam meg e szó nagyságát és jelentőségét. Az ilyen papról elmondhatták, hogy „Jézus Krisztus élő és folytonos megtestesülése volt”. Ez minden pap az ő méltósága által, melyet kapott, és annak kell lennie élete által is, amelyet folytat.

Olvasmány: Efez. 1, 3—13.

II. NAGYBŐJT ÉS HÚSVÉT

ÖTVENEDVASÁRNAP

Ut videam!

Newman bíborosnak egy gyönyörű beszéde van, melynek címe: „A láthatatlan világ.”

Termier, a híres keresztény geológus ugyanerről ezeket írja: „Értsük meg, hogy a látható világon túl, melynek jelenségei érzékszerveinket foglalkoztatják, van egy világ, mely láthatatlan, de *nem kevésbé valódi, mint a másik...*, értsük meg, hogy ez a láthatatlan világ lelkünk igazi hazája.”

Majd hozzáfűzi: „Sok ember végigjárja az utat a bölcsőtől a sírig a nélkül, hogy csak sejtené is e haza létezését. Mások legalább homályosan érzik, hogy az anyagi és szerves világ jelenségei mögött valami való és élő dolognak kell lennie, de jobbnak tartják, ha nem gondolnak rá, részint félelemből, amit nem vallanak be, részint értelmük miatt, amely határozottan nem kívánja érinteni ezt a kérdést, amelyet megoldhatatlannak ítél. Ismét mások — akiknek kategóriájába én is

tartozom — *szívesen merülnek a láthatatlan világba*, de vizsgálódásuk tisztán *szellemi*; lelkük *érzelmi* képességei egyáltalában nem vesznek benne részt — mert az ember lehet metafizikai bölcselő, sőt *teológus* a nélkül, hogy finom és termékeny érzéke lenne a láthatatlan világ iránt.”

Ugyanígy lehet gondolkodni a dogmáról és azt teljesen *megérteni* a nélkül, hogy az ember *szeretné*, lehet *értelmileg* ragaszkodni hozzá a nélkül, hogy az ember szívvel, gyakorlatilag *teljesen neki adná magát*. Az én teológiai tudásom ne legyen csupán ismeret, hanem olyan ismeret, „amely szeretetre vezet” — amint Bossuet mondta.

Olvasmány: Róm. 4.

HÉTFŐ

Mindennapi szenvedés

Huysmans, a konvertita író nyelvrákot kapott, és orvosa nem tudott neki mást ajánlani, mint fájdalomcsillapító morfiumot. Később maga az orvos is rákbajt kapott. Midőn Huysmans megtudta, hogy az orvos is csak nagymennyiségű morfiummal tudja fájdalmát enyhíteni, azonnal visszautasította a fájdalomcsillapítót e szavakkal: „Mivel doktor P. nem

tudja elviselni szenvedését, megteszem érte azt, amit lehet. Lelkének üdvösségeért *szenvedni akarok helyette*. Nem akarok több morfiumot.” Szavát megtartotta mindvégig.

Szép példa arra, hogyan lehet szenvedést *megváltói célból* elfogadni.

„Lelkének üdvösségeért szenvedni akarok helyette.”

A jó Isten bizonytal nem kíván rendkívüli szenvedéseket . . . Csupán a mindennapi élet apró *bajait*. Nem kell *hősiesség*, elég a közepes *türelem*. És ezt fejlesszük ki végig a nagybőjt folyamán.

Miért ne adjunk ennek az egyszerű, de néha oly nehéz gyakorlatnak megváltói erőt és jelleget? A helyett, hogy a szenvedések súlya alatt keseregnénk, értsük meg azokat. Miért ne építsünk inkább hidat a között, amit mondunk és amit élünk? Szent Pál szavait: „*Betöltöm azt, ami hiányzik Jézus Krisztus kínszenvedésében*” — tudom kívülről, de kapcsolatba hozom-e a fejfájással, ami gyötör, az előforduló lelkipásztori sikertelenséggel, híveim rossz nyelvével, egyik-másik paptársam rosszindulatával és az élet annyi más bajával?

Vigyem be Szent Pál szavait konyhámba, irodámba, sekrestyémbé. „*Betöltöm . . .*” Olyan mondat ez, amelynek nemcsak könyvszekeré-

nyem polcán, a Szentírásban van a helye, hanem amelyet gyakorolnom kell, valahányszor kellemetlenség, fájdalom — ha mindjárt a legcsekélyebb is — ér engemet.

Gondoljak plébániám minden rendű és rangú hívére, mindenféle szerencsétlenre és mondjam az orvosáért szenvedő íróval: „Lelkének üdvösségéért szenvedni akarok helyette”; és sokféle megpróbáltatásomban mondjam az Apostollal: „Betöltöm azt, ami hiányzik Jézus Krisztus kínszenvedésében.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 12. I. r.

KEDD

Negyvenórai szentségimádás

Szórakoznak, mulatnak, elfelejtik Istent, bűnösen mulatnak, gyalázattal illetik a legfőbb Urat. — Imádkozni, engesztelni kell.

Elmegyek és meglátogatom az egész nap imádásra kitett oltáriszentségi Jézust. Menjek gyakran hozzá és legyek az ő társa. Számára ez szeretetet és híveimnek épülést jelent.

Tegyek hosszabb látogatást nála, mondjam el breviáriumomat előtte, vagy folytassam előtte reggeli elmélkedésemet.

Lássam már előre, hogy milyennek kellene lennie az én nagybőjtömnek:

1. *Imádkozzam jobban* e szent időben. Biztosítsam, vagy jobban biztosítsam *elmélkedésem*et, meghatározott időben és kissé tovább végezzem. Mindenesetre jobban törődjem vele, mint bármikor. *Szentmisém*: előkészület; rendes menet, méltóság, áhítat, hálaadás. *Breviárium*, olvasó, lelki olvasmány.

2. *Dolgozzam jobban*. Több gonddal. *Szentbeszédeim*. *Szentírás* tanulmányozása. *Idővesztegetés* a rádió mellett. *Időpazarlás* semmitérő dolgokkal.

Az én időm papnak az ideje.

3. *Gyakoroljak több önmegtagadást*.

Szerényen visszautasítom ezt és ezt a *meghívást* az ebédre. Itt az alkalom a nagybőjt folyamán, hogy rágondoljak Szent Jeromos szavaira (Ad Nepotianum. Litt. XXXI.): „Könnyen megvetik azt az egyházi férfiút, aki a gyakori meghívást az ebédre sohasem utasítja vissza.”

Dohányzás. Ha dohányos vagyok, húsvétig nem dohányzom. Híveim sokra fogják becsülni ezt az áldozatot, amit érettük hozok.

Semmi *szeszes ital*. Józanság.

Vezeklési gyakorlatok: fegyelem, cilicium. Fel akarom venni a keresztet Mesteremhez hasonlóan.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 12. II. r.

Az emlékezet a felejtés képessége. Semmit sem tart meg.

Semmit a *multból*. A háborúra gondolok. Hogy elfelejtettek mindent. Vége, vége. Emlékműveket állítottak fel a nyilvános tereken, hogy annál könnyebben lehessen kivetni az emlékeket emlékezetünkől. Az ember szándékosan nem kíván visszaemlékezni. Egyéb-ként e szándékosság nélkül is az ember természeti hajlamánál fogva felejt. Az Egyház visszaemlékeztet multamra: „Memento homo!”

Semmit a *jelenből*. Nemcsak a multa nem gondolunk, de általában a jelenre sem. Gondolatunk legtöbbször távol van attól a pillanattól, amelyben vagyunk. Azt mondták: „Mi sohasem élünk, csak remélünk élni.” Minden nap úgy múlik el, hogy holnapra gondolunk, és holnap ugyanazt tesszük, mint ma. Az Egyház tekintetemet ráirányítja jelenemre. Por vagy. Jelenleg ez a te értéked. Pulvis es.

Semmit a *jövőre* nézve. Ha az emlékezet képtelen a multa gondolni, képtelen megragadni a jelent, hogyan érdeklődne a jövő iránt? Az Egyház merészen, de bizalommal megmondja nekem: Ime, a jövőd: In pulverem

reverteris. Egykor por, ma is por, később is por. Most élj erre nem gondolva, ha tudsz!

Bizony meg tudom ezt tenni. Döntsem meg azt a nagy hatalmat, azt a rossz szokást, hogy nem emlékezem semmire. Emlékezzem. Memento!

Olvasmány: 70. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Morieris tu

A Barberini-család két tagjának Rómában rendkívül kifejező síremléke van.

Az egyik, VIII. Orbán pápa síremléke, a Szent Péter-templom apszisában áll. Bernini alkotása. Rajta a pápa bronzszobra, az igazságosság és a szeretet márványszobra és a *halál* szobra, amint csontkezével kitörli az élők könyvéből e nevet: Urbanus VIII. Barberini.

A másik, a pápa testvére, Antonio Barberini bíboros, a szigorú kapucinus síremléke. A bíboros rendtársai számára nem messze a család palotájától rendházat és a Szeplőtelen Fogantatásnak szentelt templomot építtetett. Ott láthatók a kápolnává alakított kriptában a szerzetesek csontjai, csontvázai, koponyái. Kevésbé rideg, de talán jobban beszélő az

alapító bíboros síremléke a templom hajójában. Egyszerű sírkő és rajta ez egyszerű felirat: „*Hic jacet pulvis, cinis, et nihil.*” Itt nyugszik a por, a hamu, a semmi.

Ime az igazság. Pápa, bíboros, püspök, egyszerű pap, egyszerű halandó, valamennyiünknek ugyanazon és igazi sírfelirata: *Hic jacet cinis et nihil.*

Elmélkedjem e mondat és e gesztus felett. Templombamenet keresztülmegyek a *temetőn*, talán a plébánia régi pásztorainak *síremléke* mellett haladok el. Alig lehet már ezt vagy azt a nevet elolvasni. Néhány év, és az idő úgy letörölte a nevet a sírkőről, mint ahogy már előbb kitörölte az emberek emlékezetéből.

Mire jó tehát törtetni a hírnév után, dolgozni a képcsarnok számára?

És fontoljam meg ezeket a szavakat, *pulvis, cinis, nihil.* Én, aki magamat valaminek tartom, holttestemet gondozom...

Lássunk hát tisztán! *Nihil. Semmi.* Ez nem nagy dolog. Nos hát, én teljesen ez vagyok. *Nihil, semmi.*

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 23. II. r.

Az atya gyermeke. Keresztségem által (és még erőbben papságom által) egyet alkotok Jézussal, az Atya szeretett *Fiával*, kiben neki kedve telik. Jézus a szőlőtő, a Fő, én a szőlővessző, a tag. És mivel egyet alkotok a Fiával, mondhatom Istennek: *Atyám*. Mert Ő Atyja Jézusnak és nekem, mindkettőnk Atyja, közös Atyánk, mondhatom egyesszámban Istennek: *Atyám*.

Vajjon az a gondolat, hogy az Atya gyermeke vagyok, föllelkesít és igazán boldoggá tesz?

Az egyik kármelita apáca belép Szent Terézke cellájába és őt elragadóan boldognak találja.

— Mire gondol? — kérdi tőle.

— Elmélkedem a Pater fölött. Mily boldogság, hogy Istent *Mi Atyánknak szólíthatom!* — És a kis Szentnek kicsordul a könnye.

De távol vagyok én ettől a megindulástól! Hogy Isten az „én Atyám”, az oly kevésbé kap meg engemet! És mégis . . .

De ha Ő az „én Atyám”, miért bánik velem

olyan keményen? Néha van eset, hogy nehezen tudom felismerni irgalmasságát.

Ez azért van, mert rosszul látok és nem gondolkozom eléggé. Akkor is, ha a jóság nem jelentkezik, az Atya mindig Atya. És ha úgy találom, hogy a kéz egy kissé kemény, nézzek tovább a kéznél, nézzem a szívet. Hallgassam Szent Ágoston tanácsát: „Noli attendere, quam poenam habeas in flagello, sed quem locum in testamento!”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 9.

SZOMBAT

Phantasma est

Mi az Üdvözítő számomra?

Szó vagy valóság? Egy név vagy igazi személy? Néhány összehordott betű vagy test, lélek, szív, Valaki?

Az apostolok előtt, kik távolról látták az éjtszakában, mi volt a mi Urunk? Csak *képzetet*, homályban elveszett sötét árnyék. Urunk *oly messze* van tőlem, vagy jobban mondva, én maradok *oly távol* tőle, oly kevés erőfeszítést teszek, hogy személyéhez közeledjem, hogy hosszasan szemléljem imádandó arcát, átszúrt kezeit, megnyitott keblét. És azután annyi többé-kevésbé hiú foglalatossággal

vettem körül a láthatárt, hogy az *isteni valóságok* mintegy elmerülnek a jelentőségtelen dolgok óceánjában, és nem tudnak kibontakozni megragadó képpel.

Ennél is rosszabb, ha Urunk talán a képzeletnél is távolabb valaki, egy *idegen*, olyan személyiség, akinek ismerem a létezését és nem vonom kétségbe hitelességét, de aki nem több számomra, mint az adóhivatalnoknak az adóalany, akit az adóívről ismer, de még sohasem látott. Egy idegen. Minden kapcsolatom adminisztratív jellegű... Kiszolgáltatom a szentségeket. A Vezérnek *bizalmasa* lenni, ez más dolog... Hol vagyok én ebben?

Használjam fel erre a nagybőjtöt.

Olvasmány: 62. zsolt.

NAGYBŐJT ELSŐ VASÁRNAPJA

Tamquam nihil habentes

Don Bosco Szent János édesanyja a papi hivatásról beszélve, ezt a szép intelmet adta fiának: „A plébános úr szeretné, ha öreg napjaimra való tekintettel lebeszelnélek téged. De ne okozzon neked gondot az én jövőm. Jegyezd meg ezt: *szegényen születtem, szegényen éltem, szegényen is akarok meghalni.*” És a nagyszívű, alázatos parasztasszony hozzá-

fűzi: „Biztosítlak, hogy ha véletlenül plébániai életre határoznád el magadat (a szentferencesekhez akart belépni) és gazdag lennél, sohasem tenném be a lábamat tehozzád. Ne felejtssd el soha!”

Ime egy anya, aki megértette, hogy mindig kíváncsi a pap *eiszakadása* a földi javaktól.

Jegyezzem meg e példa szellemét. Abban a században, amely csak a gazdagságra gondol, tettekkel kell hirdetni a *gazdagság gyakorlati megvetését*. Mindazoknak, akik csak a földre gondolnak, meg kell mutatni, hogy a pap az ég embere.

Érdemeljem ki én is azt, amit Péter papról mondtak, aki 425-ben Szent Szabina vértanúsága helyén az első templomot építette a Szent tiszteletére: *Pauperibus locuples, sibi pauper, qui bona vitae praesentis fugiens, meruit sperare futuram.*

Olvasmány: Krisztus követése, III. k. 22.

HÉTFŐ

Visitat pastor gregem

Sürgős kötelesség ez különösen a mai korban, amikor sokan nem jönnek többé a paphoz. Erre mondotta XIII. Leó pápa: „Mikor a

népek visszahúzódnak a pásztoroktól, kell hogy a pásztorok fussanak a népek után.”

Tehát *buzgóság*. Látogassak meg minden családot legalább egyszer egy évben. Úgy intézzem, hogy a férfiakat is otthon találjam. Vezessem a Liber status animarum-ot, illetőleg a kartotékot.

Természettőlotti szellem. Isten hívjon ki engem lakásomból. Az Ő dicsőségét tartsam szem előtt és nem az én szórakozásomat. Ne keressek ürügyet, hogy kimenjek, hogy magamtól megszabaduljak, hogy elhagyjam az összeszedettséget, a munkát, a szentbeszédre vagy konferenciaelőadásra való előkészületet.

Okosság. Itt is, ott is vigyáznom kell. Talán nem azért, mert veszély van, de gonoszság leselkedik rám. Tökéletes egyenesség. Mindíg tudhatják, hová megyek, hol és mennyi ideig maradok.

Szeretet. Ott, ahol megfordulok, sohase engedjem meg, hogy fecsegenek, pletykáljanak, ezt vagy azt a hívet vagy paptársamat megszólják, gúnyolják. Tiszteljem mindenki jó hírnevét. Mindíg csillapítani, mások hibájáról szándékosan nem tudni és mentetgetni.

Vágyódjam Istent adni. „A jó pap sohasem hagyja el lakását haszontalanul” — mon-

dotta abbé Pie, a későbbi bíboros, káplánjának. Ugyanezt mondotta fordított értelemben Boldog de la Colombière: „Istent adni mindenütt, ahová megyünk.”

Olvasmány: János 10, 1-től végig.

KEDD

Domus orationis

Nemcsak *imádságát elvégző* ember legyek, hanem *imádság embere is*.

Mit jelentsen ez? — Hogy az imádság embere legyek, nem elég a mindennapi elmélkedés, bár ez legyen a főeszköz, hanem szükséges, hogy az igazságok szemlélete és elmélkedése *megszokott* tevékenységem legyen, hogy a magamba mélyedés gyakorlata szokássommá váljék. Ugyanaz a különbség a *hit bírása* és a *hit szellemének bírása* között. Más dolog csatlakozni ahhoz, amit az Egyház hisz, és más dolog ezt a hitet állandóan felhasználni az élet mindennapi cselekményeiben.

Tehát törekedjem nemcsak jól végezni az elmélkedést reggelenként, hanem megmaradni egész nap a meglátott és mélyebben megfontolt isteni igazságok és gondolatok befolyása alatt. Alapjában véve nem kellene olyan nagy különbségnek lennie, különösen a papnál az

elmélkedés ideje és a nap többi része között. A külső elfoglaltság más lehet, és kell is, hogy más legyen. A szellem, a lélek, a belső mélység ugyanaz kell hogy legyen, mégpedig olyképen, hogy mihelyt kiszabott munkámat elvégeztem, és így külső tevékenységem megszűnt, lelkem természetsszerűleg és ösztönszerűen repül vissza Istenhez, hogy Őt ismét megtalálja, áldja és egyesüljön vele.

Munkáljam különösen ma és ezen a héten a *magamba mélyedést*.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20.

SZERDA

Sinai

P. Poulain a „Les Grâces d'Oraison” című könyvében, melyben az imádság kegyelmeinek hatásairól értekezik, többek között ezeket írja: „Ügyszólván valamennyi szent gyakorolta a *hosszú elmélkedést*. Ez az út a *magas* imádság felé. Nem mondom, hogy gyakorlatainknak hosszúaknak kell lenniök. Hiszen az engedelmesség, ha nem is semmivé, de legalábbis igen rövidre tudja szűkíteni az elmélkedésre szánt időt. Isten tehát nem büntethet meg, ha engedelmességből nem tudunk elég időt fordítani az elmélkedésre. Csak annyit

mondtam, hogy szeressünk hosszú ideig Istennel maradni. Ha ez az érzés bennünk őszinte, tudunk találni szabadidőt, és vigyázunk arra, hogy nem vetjük magunkat olyankor az elfoglaltság forgatagába, amikor az engedelmesség azt nem parancsolja, hanem legfeljebb csak megtűri."

Szeretek *sokáig* Istennel maradni? Vagy ellenkezőleg, amily készséges vagyok minden másra, oly lassú az imádságra? Amikor imádkozom, nem tartom mindig hosszúnak az időt? Nem használom fel a legelső *űrügyet* (többé-kevésbé sürgős papi foglalkozás), hogy magamat kivonjam az imádság alól, hogy azt megrövidítsem vagy elhagyjam?

Vagy ha nem vagyok a hosszú imádság embere, talán a rövid imádság embere sem vagyok? Talán az elmélkedő imádságnak nincs is nyoma az életemben?

Bizonyos, hogy nem így kovácsolódnak az apostollelkek!

Olvasmány: 65. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Magna fides

A kananeai asszony evangéliuma.

Kettős tanulság van benne. *Sürgető kérés az imádságban.* „Leányom beteg. Irgalom!”

Az apostolok el akarják távolítani. Udvöztőlünk nem utasítja vissza a kérést. Határozottan azért jött, hogy a szükségben levő és segítségre szoruló embereken segítsen. Urunk megpróbálja a gyötrődő asszony hitét, és nem hajtja végre azonnal a gyógyítást. De az asszony szilárd marad és nem lesz kishitű.

Hogy az asszony sűrget, ez onnan van, mert *bizalom* tölti el szívét. Urunk csodát művelhet, és fog is művelni.

Dupont, „a toursi szent ember” mondotta: „Amikor imádkozunk, azt mondhatná az ember, nem törekszünk arra, hogy a kérést megnyerjük.” És valóban, ajkunkról jönnek csak a szavak, és nem meggyőződésünkből.

Nem ezek az imádságok nyernek meghallgatást.

Bizonyos, hogy okosan kell megválogatnom azokat a kegyelmeket, amelyeket kérni akarok. Elsősorban a természetfölötti kegyelmeket. De ha elhatároztam, hogy kérni fogom, legyőzhetetlenül higgyem, hogy meg fogom nyerni. Erős és ellenállhatatlan hit. Éppen azért történt a csoda, mert a kananeai asszony hitt, ahogy hinni kell, remélt, ahogy remélni kell. Magna fides... Fiat sicut vis. Nagy a te bizalmaid, meghallgatom.

Olvasmány: Máté 7, 7—12.

PÉNTEK

Homlnem non habeo

Betegeim.

Vajjon buzgón látogatom-e őket? ... Az egyházjog mondja: „Sedula cura et effusa caritate ... aegrotos adjuvare.” (Can. 468.)

A *hit szellemével* látogatom-e őket, vagyis felismerem-e bennük Jézus szenvedő tagjait, vagy lelkiismeretem megnyugtatóására, vagy egyszerűen emberi tekintetből, vagy mint egy robotmunkát, úgy végzem azt?

Az *elszakadás szellemével* látogatom-e őket, vagyis megtéve az észszerű egészségi óvintézkedéseket, nem riadok-e vissza semmiféle betegségtől?

Ha érzem, hogy ebben a tekintetben túlságosan hagyom magam befolyásolni a természettől, buzduljak fel a belpoklosok nagy apostola, P. Damján példájától, ki önkéntes elhatározásból harminc éven át egészen haláláig e szerencsétlen betegek gondozására szentelte magát, és maga is e szörnyű betegségben halt meg, miután tíz évig szenvedett benne. Vagy gondoljak d'Orgeval abbéra, aki az üresedésben levő helyet kívánta és elfoglalta. Ő oly bátran és megvetően viselkedett a ragályos veszéllyel szemben, hogy igyeke-

zett a betegek lelkéből is kiűzni a betegség veszélyes és undorító voltát.

Olvasmány: Mt. 9, 2; Mk. 2, 3; Lk. 5, 18.

SZOMBAT

Sine intermissione

Nyilvános és saját egyéni istentiszteleti cselekményeket végzek.

Az előbbiek a szentmise, a szentségek kiszolgáltatása stb., az utóbbiak elmélkedésem, breviáriumom, szentségimádásom stb. Nem szabad elfelejtenem, hogy ezenkívül is *imád-ságos állapotban* kell élnem, azaz tiszta és nagylelkű *szándékom felindításával* minden cselekedetemet Istenhez kell irányítanom.

P. Sertillanges ez utóbbi pontra való hivatkozással nagyon jól írja: „Minden helyzetben van egy égi körülmény, minden tárgyban van egy örök szempont, mindenütt e földön, utunk hosszában és otthonunkban *van hely térdeink számára.*”

Majd így fejtí ki a kérdést: „Minden cselekedetünknek megvan a módja és eszköze, hogy istentisztelet legyen. Reggeleink és estéink találkozhatnak Azzal, aki megjelenik nappal és ragyog még éjtszaka is. Ha akarjuk, kimenetelünk és bejövételünk tisztelheti

Őt mint szertartásos cselekmény. Felébredésünk fölemel Hozzá, és lepihenésünk letérdeltet Előtte, ha Jézussal mondjuk reggel: „Ecce venio, íme jövök, Uram” és ha este ugyancsak vele mondjuk: „Uram, kezeidbe ajánlom lelkemet.” Isten jelenléte minden dologban és ügyben nem más, mint találkozó; mindenütt és mindenkor Vele találkozunk, és gyermeki imádással borulunk le Előtte. Nekem jobban *Istennel* kellene lennem, mint tárgyaimmal, és azokban is jobban kellene Istent dicsérnem, mint velük élni és felhasználni, mert az ő hasznosságuk és céljuk mindenekelőtt ebben áll. Jobban kellene *Istent látogatnom*, mint barátaimat és házam népét, mert irántam való szeretetük csak visszfénye, kezdete, és az én irántuk való szeretetem csak eszköze és jelképe az igazi szeretetnek.” (Notre vie.)

Ha ez a mennyben való társalgás „conversatio in coelis” minden kereszténynek szól, mennyivel inkább nekem, az Úr papjának! Hallgassam a Szentlélek szavát, melyet Olier gyakran hallott: „Akarom, hogy örökös szemlélődésben élj!”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 9.

NAGYBŐJT MÁSODIK VASÁRNAPJA

Krisztust keresztülsugározni

Urunk egyes lelkeknek megadta azt a — természetfölötti rendbe tartozó és misztikus kiváltságokat jelentő — kegyelmet, hogy önmagukban teljes változást, mondhatni, átlényegülést tapasztaltak.

Aimée nővér írja: „Jézus tudomásomra adta, hogy teljesen Jézussá kell átalakulnom, mégpedig annyira, hogy személyiségemnek látszólagossága maradhat csak meg, miként Ő az Oltáriszentségben a kenyér és a bor járuléka, azaz egyszerű fátyol alatt egészen elrejtőzve, ezerféleképen nyilatkoztatja ki isteni jelenlétét.”

Alacoque Szent Margit mondotta: „Ez az uralkodó szellem, amely tőlem függetlenül dolgozott és működött bennem, oly föltétlen uralmat gyakorolt lelki énem fölött, hogy nem állott hatalmamban más öröm- vagy bánat-érzést felébreszteni szívemben, mint ami neki tetszett, és még kevésbbé üzhettem más szellemi tevékenységet, mint amelyet Ő előírt.”

Hasonló értelemben ír *Surin* és *Olier*.

„Úgy éreztem Őt magamban, — írja *Surin* — mint egy uralkodót, ki mindent föltétlen hatalommal kormányoz, de telve van szelíd-

séggel és bájjal. Gyakran éreztem, mint telik öröme, hogy lelkem és testem minden mozdulatán uralkodjék. Mindezt rendes hatalommal tette, mintha Ő lett volna lelkem és testem lelke."

„Gyakran érzem, — mondja *Olier* — hogy egészen Urunkká változtam, mégpedig oly módon, hogy úgylátszik, mintha egyáltalában nem lennék az, ami voltam, hanem valami más. Több mint nyolc éve annak, hogy ez az állapot megkezdődött, és ugyanannyi éve, hogy Jézusom szólott hozzám."

Velem kétségkívül sohasem fog történni hasonló kegyelem. De legalább állandó törekvéssel és a rendes isteni kegyelem segítségével tüntessem el magamból mindazt, ami nem Jézus Krisztusé, hogy az isteni Vezér állandó üzenete legyek.

A francia keresztény ifjómunkás-mozgalom, a J. O. C. kezdetén az egyik keresztény ifjómunkást, ki szervezeti jelvényét viselte, egy másik munkás e szavakkal illette: „Menj, te Jézus Krisztus!” Mily büszke volt e szavakra a derék ifjú. „Jézus Krisztusnak lenni!” Van-e ennél szebb dicséret?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 18.

„Miért nem tudok mindenkit felgyullasztani, hogy szeresse Jézus Krisztust?” Oliernek ez a kiáltása minden apostol kiáltása. Egy apostolnak szenvedélyesen kell szeretni a mi Urunkat. És mily fájdalom az a szenvedélyesen szerető szívnek, ha látja, hogy égő szeretetének tárgyát mindenki megveti, elfelejti, félre ismeri. Assisi Szent Ferencet valósággal gyötörte az a fájdalom, hogy Mesterét nem imádják, nem szolgálják. „Nem szeretik Jézust, nem szeretik Jézust” — panaszkolta lángoló szívvel kolostorának folyosóján végigjárva. Ugyanezt mondotta Sziénai Szent Katalin és Alacoque Szent Margit.

Számomra is valóban *szenvedést jelent-e* az, ha látom, hogy mennyi lélek oly kevésbé szereti Jézus Krisztust? Annyi lélek mindenfelé, bűnösök, pogányok, Isten ellen lázadók lelke? Annyi lélek az én aklom bárányai között is!

Mit cselekszem, hogy ezeket a lelkeket föltüzeljem Jézus Krisztus szeretetére? Imádkozom-e, föláldozom-e magamat, felhasználom-e buzgóságom minden forrását? Vagy pedig nem veszem ki belőlük részemet, és azt mondom,

ez már így van, nem változtathatok rajta, minek gyötörjem magamat?

Ha jobban szeretném az Urat, keserűség töltene el annak láttára, hogy mily kevésbé szeretik Őt. És nem volna ez egyik hatalmas eszköze a világ üdvözítésének?

Olvasmány: Mt. 14, 16-tól végig.

KEDD

Dicunt, non faciunt

Mgr. d'Hulst az 1869. évben ezt jegyezte lelkigyakorlatos naplójába: „Szomorú vagyok... Mily kevés a száma azoknak, kiket Istenhez vezetünk... És íme, végre ez a szó megkapta lelkemet: Quos praescivit et prae-destinavit conformes fieri imaginis Filii sui. Kiket előre látott, előre is rendelt, hogy hasonlók legyenek Fia képéhez. Ime a titka annak a sikernek, melyről álmodom és annak a bizalomnak, melynek híjával vagyok. Hasonló vagyok-e Jézus Krisztus képéhez? Őt mutatom-e a lelkeknek és a többi papok is Őt ismertetik-e meg személyükben? Ha ez így van, sikerrel kellene dolgoznunk, és ha sikertelenek vagyunk, az onnét van, hogy távol vagyunk ettől... Ha végigtekintek magam körül, kezdek szigorú lenni... És én? Ah,

íme a szó, mely megkapott a lelkigyakorlatban: *Milyen az én hasonlatosságom a keresztfeszített Jézus Krisztushoz?*''

1872. évben, mikor a párizsi papságnak lelkigyakorlatot adott, ezeket írta: „A mi szent érsekünk kérdi önmagától, meg lehet-e téríteni Párizst, vagy nem? Ő azt vallja, hogy igen. Én még erősebben állítom, de egy majdnem megvalósíthatatlan feltétel mellett: Párizs minden papja legyen jó, és közülük több szent legyen... Kértem Szűz Máriát, hogy adjon egynéhány igazi szentet. Ekkor éreztem, hogy újra feltámad bennem a kérdés, amely mindig megmozgat és nyugtalanít: Miért nem kéred ezt önmagad számára? És féltem ezt kérni, mert féltem, hogy meghallgatást nyerek.”

Egy világi, Jacques Rivière hasonló értelemben könyörgött: „Istenem, távolítsd el tőlem a szentségre való kísértést!”

Nem! Nem! Félre minden helytelenül értelmezett alázatossággal! Ha én nem vagyok szent, én pap, ki annyit kaptam, ki lesz akkor szent? Ha én nem vagyok szent, ki másokat tartozom megszentelni, ki fogja a lelkeket megszentelni?

Olvasmány: Mt. 5, 6. 48.

Szent Gergely pápa hozta be a pápák hagyományos címét: servus servorum Dei, Isten szolgáinak szolgája. Ő a legfőbb tisztséghez a legfőbb elszakadást fűzte. Egyik nap, látva a konstantinápolyi pátriárka intrikáit, nem tarthatta vissza méltatlankodását e szavakkal:

„Európa a barbárok martaléka... a bálványimádók dühöngenek a keresztények ellen. És a papok, kiknek könnyezve és hamut hintve kellene földreborulniok, igyekeznek hiú jelvényeket létesíteni.”

A papoknak bizonyos körökben az a hírük van, hogy a külső sallangok, a lila szegély és lila öv, a kitüntető címek megszerzésének rögeszméje hajtja őket. Ezen élcelődnek és a papi méltóság nem kerül ki belőle megnagyobbodva.

Talán engem is gyötör ez a *fonákság*? Időről-időre van alkalmunk látni, hogy tör ki egy-egy botrány világi kitüntetések adományozása kapcsán. Ne tegyem magamévá azt, amit másoknál elítélek. „Több becsület, mint kitüntetés”, mondja egy családi címer jelszava. Ime a helyes gondolat. Mit adhat hozzá a valódi huzgósághoz a lila szín, a kissé szeb-

ben hangzó cím? Mit adhatott a becsületrend egy olyan embernek, mint az arsi plébános? Nem gondolhatjuk, hogy izgatta, vagy hogy a kisujját is kinyújtotta volna, hogy megkapja.

Olvasmány: 52. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Scrutans cor

Izaiásnál olvasom: „Et erit sicut populus, sic et sacerdos. (24, 2.) A pap az, ami a nép.” Ugyanezt meg is lehet fordítani: *amilyen a pap, olyan a nép*. És ez még igazabb.

Legyünk meggyőződve, hogy mi papok nagyrészen *telelősek vagyunk a keresztény szellem meggyöngüléséért*. A szentek előtt ez nem okozott kétséget. Látom, mint vádolják magukat például Páli Szent Vince és Xavéri Szent Ferenc, hogy apostoli és papi buzgóságuk elégtelensége is elősegítette a nyilvános gonoszságokat, a kicsapongást, a kisszámú megtérést.

Bármily kevés is legyen a hivatások száma, mi mégis *papi hadsereget* alkotunk. Ha minden erőnkkel ellenállunk a gonoszság hatalmának és előretörésének, vajjon lenne-e olyan az ő győzelme, mint amilyen az valójában? Kétség-

telen, hogy sok szép papi tevékenységet látunk. De e mellett mennyi a hiányos munka, mennyi a tudatlanság, az elfecsérelt idő, az elmulasztott megszentülés, az elfelejtett imádság és elégtétel, az apostoli eszközök nem alkalmazása. Senkit sem vádolni nagyon könnyű, de sajnos igazságtalan. Vádoljam *magamat*. Ha mindenki söpör a kapuja előtt, az utca tiszta. *Rólam* van szó. *Szent vagyok-e?*

Olvasmány: Mt. 5, 13—17.

PÉNTEK

Az írigyelt József

Az írigység. Az ember azt hinné, hogy ez nem tartozik a *pap hibáihoz*. És mégis.

Mennyire nem evangéliumi, nem keresztényi és nem papi tulajdonság ez! Mivel egyik kollégámnak *jobban sikerült*, emberileg kedvezőbb helyzetben él, magasabb állásban van, kitüntetést kapott, (amelyet én nem kaptam, de amelyet, úgy gondolom, én is megérdemeltem volna), feltámad bennem az írigység. Elítélem az intrikus szellemet és azt a módot, amelyet egyesek használnak, hogy kitüntetést nyerjenek. Külsőleg mutatom, hogy a címek után való törtetés távol van tőlem, belül azonban *írigy* vagyok. Az a néhány millimé-

teres lila szegély, a birétum tetején díszlő lila bóbita képes sárgaságot adni és megzavarni gondolataimat. Micsoda kicsinyesség egy papban!

Hasonlóképen irigykedem paptársam szentsége, erénye miatt, *kigúnyolom túlzott buzgóságát, túlzásba vitt önmegtagadását*, amelyet az egészség veszélyeztetésének és így oktalanságnak minősítek. Ha ez a paptársam szentebb, a helyett, hogy irigykednék vagy boszszankodnék, inkább örülnöm kellene. Az ő természetfeletti java nem az enyém is és én gyarló ember nem meríthetnék-e hasznat az ő szentségéből? Elfelejtettem talán a *szentek egyességét*? Örvendj, mondotta Szent Ágoston, ha Isten kegyelmet adott testvérednek! Ez a kegyelem a tied. Congaude cui Deus aliquam gratiam donavit, tua est! Néha mily kevésbé keresztény az én papi életem!

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 10.

SZOMBAT

Dissipavit substantiam

A tékozló fiú... A tékozló keresztény... Mit mondjunk a tékozló papról? *Substantiam*: vagyont kaptam örökségül. Keresztény család, talán szent is... atyám, anyám. Isten felé

irányozottságom és növekvő jámborságom látára nem mondotta-e gyakran az én anyám is azokat a szavakat, vagy legalábbis hasonló értemű szavakat, melyeket az arsi plébános anyja mondott kisfiának: „Ha testvéreid és nővéreid megbántanak a jó Istent, az nagyon fájna nekem, de még jobban fájna, ha te tenéd azt.”

Substantiam. A szeminárium kegyelmei... a pappászentelés... az Istennek szenteltség mérhetetlen öröme... az első érintkezés a lelkekkel, amely oly önzetlen, oly égő, oly tiszta volt...

Dissipavit. Mindez talán elfecsérelve, szét-szórva, eldobva. A téren, sertések között. A gonoszság előrehaladott uralma, a bűn vonzóereje és elkövetésének szokása. Kívülről talán még valami erénylátszat, de a szív rothadt... Megfehéredett sír... „Aki velem kezét a tálba nyújtja, az árul el engem.” (Mt. 26, 23.) Ez az ember, aki minden reggel konszekrált, el-árulta, megtagadta Mesterét egy csókkal. *Dissipavit substantiam.*

És ha, Istennek hála, nem estem a vétekbe, ne higgyem, hogy minden meg van nyerve. „Amikor látom, hogy Júdás az apostolok társágában volt — írta Nagy Szent Teréz — és állandó kapcsolatban volt magával az Isten-

nel, hallgatta szavait, megértem, hogy ez sem *biztosíték.*"

Természetesen nincs szükségem oktalanné félelemre. *Mérhetetlen bizalom.* De a bűn esetét elvonatkoztatva nem kell-e felfigyelnem arra a lanyhaságra, amely bizonyos napokon hatalmába ejt, erre a nagylelkűség hiányára? „Ó, mily kevésbé szeretik a jó Istent még a papok és szerzetesek is!” sóhajtott a halálos ágyán Lisieuxi Szent Teréz.

Olvasmány: 14. zsoltár.

NAGYBŐJT HARMADIK VASÁRNPJA

Ejiclens Daemonium

A napi evangélium gazdag az ördögre vonatkozó részletekben.

Urunk már nagybőjt első vasárnapján megtanított, hogyan kell bánni a sátánnal. Feketevasárnap hosszú részletet fogunk még kapni Szent Jánostól az ördög szerepére és a világban való működésére vonatkozólag.

Itt megtanuljuk, hogy mit gondol és mit beszél az Üdvözítő róla és mint összpontosul egész üdvözítő rendszerünk ebben a föltételben: vagy Jézusnak, vagy a sátánnak zászlaja alatt haladunk. „Qui non est mecum, contra me est.”

Jézusnak alkalmat ad magyarázatra a siketnéma gyógyítása, kinek betegségét ördögi művelet okozta. Urunk kiváltképen hangoztatja, hogy az emberiség a sátán zsákmányává lett. De eljön és itt van. Ő, ki megszabadítja.

Ne kicsinyeljem le a sátán hatalmát.

Még kevésbé túlozzam. Jól ír e tekintetben Mgr. Gay: „A mi ellenségünk önmagában félelmetes, de valójában nem kell félnünk tőle.

Csak Isten engedélyével képes valamire.

Sanyargathatja testünket, nagy hatást gyakorolhat idegrendszerünkre, érzékeinkre, képzeletünkre, de *nem tud egyenesen hatni értelmünkre és akaratunkra.* Ha itt nyer valamit, az inkább a mi behódolásunknak, mint az ő hódításának az eredménye.

Ő nem olvas a lelkünkben. A lélek szentély, amelyet csak Isten nyithat ki.

Természetfölötti dolog az ő számára istenileg tilos terület, nemcsak hogy nem lép be ebbe a világba, de nem is ért belőle semmit.

Ő nem tudja és nem is tudhatja azt, amit Isten bennünk cselekszik, és még kevésbé azt, amit bennünk cselekedni akar.

Sokkal inkább meg kell vetni őt, mint félni tőle.”

Olvasmány: Mt. 12, 43; Lk. 11, 24.

„Ne ítéljetek, és nem ítéltettek!” Nem kell soha senkivel szemben *szigorú bírálatot* gyakorolni, még akkor sem, ha valakinek botlása nyilvánvaló. Szalézi Szent Ferenc mondotta: „Ki tudja, vajjon felebarátunk, ki egy esetben legyőzetett, nem volt-e száz esetben győztes?”

Még több ok van arra, hogy kerüljük a szigorúságot paptestvérünk hibáival szemben. Először: *amilyen gyenge vagyok*, velem is megtörténhetik ugyanaz, ami mással megesett, ha Isten nem akadályozná meg mindenható kegyelmével. Azután, *ha én buzgóbb lettem volna*, talán életszentségemmel kiérdemeltem volna a hiányzó kegyelmeket szerencsétlen kollégámnak. Példámmal talán még visszatarthattam volna a lejtőn. Finoman mondja Páli Szent Vince: „Isten csak azt várja, hogy minket olyanoknak lásson, amilyeneknek lennünk kellene, és akkor tesszük majd környezetünket is olyanná, amilyennek kívánjuk.”

Ne ítéljek meg mást, ítéljem magamat. Ha olyan lettem volna, amilyennek Isten engem kíván, ez a barátom, az a paptestvérem lanyhaságba esett volna-e, azzá lett volna-e igazá-

ban, amivé lett? Az ember vétkezhet és sok rosszat tehet *mulasztással*. Az ő *cselekvési* bűnük nincs-e összekötve az én *mulasztási* bűneimmel?

Olvasmány: Mt. 5, 15; Lk. 8, 16. 17.

KEDD

Quaecumque alligaveritis

Huvelin abbé, akinek döntő szerepe volt de Foucauld megtérésében, valahányszor rátekintett valakire, azonnal feltette magában a kérdést: „A kegyelem vagy a halálos bűn állapotában van-e?” Ezzel nem ítélni, hanem imádkozni, megalázkodni és ha szükséges volt, engesztelni akart.

„Nem nézhetek valakit *a nélkül*, hogy ne kívánnék neki *feloldozást* adni, és azt nézem, hogy milyen kapcsolatban lehet ezzel a feloldozással. (Úgy gondolom, más papok is olyanok, mint én.) Azt mondhatnák, hogy ez viszonylagosan szűk látókör. A pap a lélekben a *reményt* keresi, ami benne marad, azt a különös szükségletet, hiányt, azt a pontot, hol Isten valamit kíván tőle. A világ szenvedélyeket, érdeket, ambíciót, sós vizet lát benne, mely betölti a dolgokat, s mi a sós vizek alatt az *édes víz kicsiny forrását* keressük, a mé-

lyebben elrejtve létező kegyelem kis folyását."

Aubry abbé, a beauvais-i nagyszeminárium tanára, mielőtt a kínai misszióba ment volna, növendékeinek lelkére kötötte, hogy ezt a hitszemléletet alkalmazzák a lelkeken.

Nagy Szent Teréz ajánlja: „Kérlek titeket, emlékezzetek meg Isten szerelmére azokról, akik a halálos bűn állapotában vannak. Nagy alamizsna az, ha imádkozunk a halálos bűn állapotában lévőkért. Ha nem imádkozunk érettük, olyasféle eset ez, mintha egy keresztényt karóhoz láncolva látnánk, mint hal meg az éhségtől az előtte lévő ételek mellett. Micsoda kegyetlenség lenne, ha nem adnánk neki belőlük!"

Minden szentnél megtalálható ez a hitszemlélet.

Foucauld mondotta: „Minden ember úgy jelenjen meg előttünk, mint testvérünk, akit köpeny gyanánt Krisztus vére takar."

Olvasmány: Mt. 18, 18.

SZERDA

Labils me honorat

Megesik velem, hogy breviáriumom végzésébe nem viszem be a teljes hitszellemet, a szükséges imádságos buzgóságot.

Hogy megkönnyítsem figyelmemet és felébresszem a kívánt áhítatot, leleményesen változtassam imametódusomat, bizonyos kipróbált szempontok és eljárások igénybevételével igyekezzem az imádságot élénkké, kedveltté és valóban hasznossá tenni. Gyakran ajánlott eljárás az, ha mindegyik órát egyesítem az Udvozító kínszenvedésének meghatározott titkával, mégpedig azzal, amelyik abban az órában ment végbe, amelyik órában az Egyház imádságra hív engemet. Ezeket hexameterbe gyűjtötték össze és nagyban segítségünkre lehetnek.

Haec sunt septenis propter quae psallimus horis:

Matutina ligat Christum qui crimina solvit;

Prima replet sputis, causam dat *Tertia* mortis;

Sexta cruci nectit, latus eius *Nona* bipertit;

Vespera deponit, tumulo *Completa* reponit.

E szerint a *Matutinum* alatt emlékezetembe idézem, mint árulta el Jézust Júdás, és utána megköttették, elhagyták tanítványai és elvitték Jeruzsálembe, hogy elítéljék. A *Prima* alatt szemlélem az Antonia-vár tömlöcében megrohant, leköpdösött, tövissel koronázott Krisztust. A *Tertia* alatt látom Őt, amint mellette Barrabást előtérbe helyezik és Őt halálra

ítélik és viszi a keresztet. A *Sexta* alatt látom Jézust a kereszten két lator között, amint ecettel és epével itatják és gúnyolják. A *Nona* alatt összegyűjtöm Jézus utolsó sóhaját, átszúrt Szívének utolsó vércseppjeit. A *Vesperas* alatt felidézem a keresztről való levételt és a Piétát, a *Completoriumkor* a bebalzsamozást és eltemetést.

Minden *Gloriakor* új erőt merítek. Általában igyekszem, amennyire csak lehet, szóbeli imádságomba *szellemi* imádságot belevinni. Valóban „lélekben és igazságban” imádkozzam.

Olvasmány: Mt. 15, 8.

CSÜTÖRTÖK

Evangelizare

„*Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot*”, mondotta Szent Pál. (I Kor. 9, 16.) Nem azért lettem pap, hogy jövedelmemből éljek, hogy *könnyű életet* folytassak, hogy szép karriert befutva kényelemben tegyem meg az utat az ég felé.

Az én életprogrammom egészen más: azért szenteltek pappá, hogy elmenjek és *hirdessem az evangéliumot* a világnak. Ez nem töképezés élet, nem nyugalmas foglalkozás. Ez *ret-*

lentő felelősség. Lelkek csüggenek személyemen és szavamon, lelkek csüggenek szentségemen és tisztségemen, lelkek csüggenek az evangéliumon, melyet nekem kell hirdetnem. Jaj nekem, ha nem hirdetem nekik az evangéliumot, ha nem nyujtok nekik belőle eleget, oly mértékben, amely mértékben szükségük van rá!

Én voltam üdvösségük eszköze. Ha hanyagságból, lustaságból, rosszakaratból hibát követek el, felelős vagyok a lelkek pusztulásáért. Az *ítélet napján* ellenem fognak szólni: Mit tettél te pásztor miérettünk? Mi eltévelyedtünk, igen, kétségkívül, de egy szavad, egy *hívásod az éjtszakában*, utánunk járásod a tövisbokorban megmentett volna minket. Te káplán, mit csináltál velem suhanc inassal, mikor oktanul utánad kiabáltam? Megfenyegettél, hogy megpofozol, de nem jöttél lelkem segítségére, pedig az szomjazott buzgóságod után. *Jaj nekem*, hogy abban a pillanatban nem voltál velem! *Jaj neked is!*

Olvasmány: I Kor. 9, 16—24.

PÉNTEK

Date nobis aquam

Az én híveim olyanok, mint az *ígéretföldje* felé vándorló izraeliták. Hozzám fordulnak,

az ő vezérükhöz és lelkiatyjukhoz, és *isteni vizet* kérnek. (Minél kevésbbé kérik, annál inkább szorulnak rá.)

És én, az ő vezérük és atyjuk mit adok nekik? *Felelős* vagyok lelkükért, üdvösségükért. Én magam el vagyok-e látva bőségesen, hogy szomjúságukat olthassam?

Mózeset és Áront, a nép vezéreit és Isten embereit az Úr felruházta hatalommal, mindent megtehetek, és a sokaság negyven éven keresztül követte őket.

Az én hatalmam, mint papé, kisebb-e? Kiszolgáltatom a szentségeket, ismerem és közlöm hitünk tanítását. Mi hiányzik még?

Az, hogy nem vagyok szent!

Isten vágyódik a tökéletes tisztaság után azoknál, kiknek küldetésük, hogy testvéreiket vezessék! Mózes a helyett, hogy egyszerűen beszélt volna a sziklához, megütötte vesszőjével. Engedetlensége egyszerű *bocsánatos bűnnek* látszik. És e miatt Mózes *nem léphetett be* az ígértföldre. Áron testvérére hárult a feladat, hogy oda bevezesse a népet.

Vegyem figyelembe ezt az *isteni igényt*.

Töltekezzem minél gyakrabban Jákob természetfölötti kútjánál, amelyre a napi evangélium hív.

Olvasmány: II Tim. 2, 9—12.

Liguori Szent Alfonz írja:

„Isten Szent Brigittának kinyilatkoztatta, hogy a bűnös papok mélyebben merülnek a pokolba, mint az ördögök. Ó, *mekkora öröme* lehet az ördögnek, ha egy elkárhozott pap száll le közéjük! Ezekkel a szavakkal fogadják őt: Ó pap, volt idő, mikor te uralkodtál fölöttünk, annyiszor lehoztad a megtestesült Igét az oltárra, annyi lelket mentettél meg a pokoltól, íme *most* hasonló vagy hozzánk és gyötrődsz, mint mi. Mivel király vagy, a királyi ág és bíbor megfelel méltóságodnak, nos hát itt a tűz és a férgek, amelyek örökké rágni fogják testedet és lelkedet. — Ó, hogy fognak gúnyolódni az ördögök az *elkárhozott papok* szentmiséivel, szentségeivel és minden szent ténykedésével!”

Majd így fordul a Szent paptestvéreihez:

„Papok, paptestvéreim, legyetek résen! Az ördögök jobban támadnak egy papot, mint száz világít, mert ha a pap elkárhozik, egy tömeget ránt magával az örvénybe. Arany-szájú Szent János mondja, hogy az, aki romlásba dönti a pásztort, nemsokára eléri azt, hogy szétszóródik az egész nyáj. Nem keve-

sebb okkal mondja egy másik író: „A háborúban az ellenség mindenekelőtt a vezéreket igyekszik megölni.”

Jelenleg mekkora a *paphiány*! A missziókban egy papra 100,000 pogány esik. Párizsban egy papra 10—15,000, néhol 20,000 lélek esik. És ha ott, ahol papok vannak, ezek a papok rosszak, mily tragikus akkor a helyzet! Itt *paphiány*, ott *romlott* papok! Ilyen körülmények között hogy lehet még álmodni is *Isten országának növekedéséről*? Gondoljam meg a papi romlás rettenetes csapását!

Olvasmány: II Kor. 4, 11.

NAGYBÓJT NEGYEDIK VASÁRNAPJA

Kenyérszaporítás

A dublini nemzetközi eucharisztikus kongresszusra a Szentföld őre két zsák búzát küldött Kafarnaum közeléből, arról a helyről, ahol Urunk a kenyérszaporítás csodáját művelte, ami jelképe és előhírnöke volt az Eucharisztia csodájának. E búzalisztból készült a gyermekek szentáldozására szükséges ostya.

Van-e gondom arra, hogy megsokasítsam a kenyeret, kívánom-e mindig több mennyiségben kiosztani az *Oltáriszentséget* plébániám lakóinak? *Beszélek-e* gyakran erről?

Meghívom-e őket a *szentáldozásra*, amikor csak lehet? Otthonos vagyok-e az *Eucharisztia tanában*, hogy megfelelő magyarázatot adjak róla híveimnek, ami elengedhetetlen feltétele annak, hogy lelkesedjenek érte? Ha ismernék Isten adományát, nem lennének-e buzgóbbak, hívebbek? Eléggé rendelkezésére vagyok-e mindenkinek, hogy *gyónását* elvégezze? *Reggel* elég korán vagyok-e a templomban?

Gondoskodom-e mindenekfelett arról, hogy a *gyermekeknek* is megsokasítsam a kenyeret? Tanítványaim körében, ifjúsági egyesületeimben törekszem-e erre? Lelkiismeretesen előkészítem-e a *gyermekeket* a *szentgyónás* végzésére, és vigyázok-e arra, hogy megfelelő időközökben *rendesen* gyónjanak?

Természetesen a hívek gyakori *szentáldozása* megkívánja a *paptól* az *állandó buzgóságot* a *gyóntatásban*, és az *eucharisztikus szomjúságot*.

Használjam fel a húsvéti *gyónás* idejét, hogy híveimet erősebben *buzdítsam* a *szentáldozásra*, és magamban *tökéletesítsem* a *szeretetet* az *élő kenyér* iránt.

Olvasmány: Jn. 6, 11; Mt. 14, 15; Mk. 6, 35; Lk. 9, 2.

Michel Le Nobletz, a tiszteletreméltó breton apostol egyik téli napon, mikor misézni akart, szomorúan látta, hogy milyen poros az oltár. Felvett a földről egy otthagyt és elszáradt liliumot, és mialatt szárával leporolta az oltárt, kezében a növény újra virágozni kezdett, életre keltette az új nedv, melyet az Apostol szentsége öntött belé.

A legnagyobb gondot kell fordítanom templomom szentségére és kivált az *oltár tisztaságára*.

Urunk az evangélium szerint csak kétszer gyulladt haragra: a *képmutatás* és az *Isten házának kijáró tisztelet hiánya* láttára.

Szentnek kell tartani mindazt, ami Isten házáat érinti és illeti. Követeljem, hogy ott *csendet* tartsanak, és ezért magam is csak akkor beszéljek, ha nagyon szükséges, mégpedig nagyon halkán. Kívánjam, hogy ott *rendesen* és tisztelettudóan viselkedjenek, és ebben magam adjak példát. Tanítsam meg híveimet, különösen a gyermekeket a helyes *térdfajtásra*.

Gond legyen a *rendes tisztogatásra*, a templomi tárgyak, *ornátusok* tisztántartására.

Az *oltár* kiváltképen tiszta és szeplőtelen legyen. Fektette volna-e Szűz Mária az isteni Kisdedet szennyes fehérneműbe? Ügyeljek az *oltárterítőre, a korporáléra, a purifikatóriumra, a kéztörlőre, a szentségház* ragyogó tisztaságára, az *öröklámpára*.

Istennek tisztelet, ha az ő háza rendben van tartva, *nekem* vonzalom és meghívás gyakori látogatásra, *híveimnek* épülés. Mondani fogják egymás között: A plébános úrnak mily élő hite van az Oltáriszentségben, mivel annyi gondot szentel rá. Ez őket is nagyobb hitre és buzgóbb imádásra fogja vezetni.

Olvasmány: Jn. 2, 15.

KEDD

Multiplícabo semen

Mit kértek tőlem? Hogy vessem el a magot. Hogy ez a mag *kihajtson* és megsokszorozódjék, az az Isten gondja.

Értsem meg jól a *szereposztást*: mi tartozik énram, és mi függ Istentől?

Az *én munkám*, hogy előkészítsem a szántóföldet, vagyis mélyszántást végezzek az ekével, azután tele marokkal, lankadatlan hévvel szórjam a kiválasztott magot, oltalmazzam meg a gyenge hajtást a rossz növény-

zettől és a madarak csőrétől, hintsem be vízzel...

Az Isten gondja, hogy az éltető nedvnek termékeny erőt adjon; a kegyelem napjával termő és sokszorosító képességet nyújtson. Incrementum dat Deus. Növeszteni csak Isten tud.

Tehát:

hit Annak a hatalmában, akinek az eszköze vagyok,

remény, mikor mindent megcselekedve úgy látszik, hogy semmi sem sikerül,

önzetlenség, amikor a fáradságot siker kíséri,

lankadatlan állhatatosság, mikor változás és visszaesés következik be,

tiszta öröm, amikor a szomszédban minden jobban sikerül,

természettőlöttség elbizakodottság nélkül, ha Isten, látva jóakaratomat és hasznosnak találva az ő dicsőségére, megsokszorozítja a magot.

Olvasmány: Mk. 4, 26.

SZERDA

Cor novum

Egy író következőképen írja le az életbelépés pezsdülő frissességét: „Mily szép volt az

elindulás. Húszévesek voltunk, minden ház előtt megszólaltak a harsonák, valami egészen új és hallatlan dolgot hoztunk a világba, amelyet a világ kétségkívül imádni fog... Mit ártott az, hogy nagyon szegények voltunk? Nem volt ez még több nagyság? Tele volt a koldustarisznyánk gyümölcscsel, amely a csillagokhoz hasonlított, és amelyet két kézzel szedtünk a napsugaras erdőben, és nem kételkedtünk az emberi nemben."

Nemde ez a visszhangja annak az éneknek, melyet az én *húszéves korom* dalolt nekem? Enyém még ez a paradicsomi dal?

Ó, mily lángoló voltam egykor a *szemináriumban!* Semmi sem látszott nehéznek, minden feladatra vállalkoztam Isten előtt. Perreyve és Paul Seigneret érzelmeit egész természetesnek találtam.

Az első ezt írta: „Neked adom magam, ó Jézus Krisztus, hogy azt tedd velem, amit akarsz, hogy elvonjam a lelkeket a hamis ideáltól és jót tegyek az emberekkel. *Mérhetetlen dolgokat szeretnék.*”

A második így ír: „Szeretném, ha *óriási karom* lenne és rendelkeznék az idővel, hogy mindent megfogjak e lelkek nevében, akiket messziről megőlelek, és akiknek, hogy meg-

hódítsam őket, oda szeretném adni mindazt, ami legszebb, leggyengédebb és legerősebb."

Jelenleg hol vagyok az én lángoló buzgalmamban? Nem nevezem most naívságnak azt, ami egykor ideális isteni szomjúság volt? Kinek van igaza a két énem között, az egykori énemnek vagy a mostani énemnek?

Az Egyház minden reggel imádkoztat, hogy Isten *újítsa meg ifjúságomat*. Nincs szükségem arra, hogy hitem megújuljon, hogy lelkesültségem felébredjen?

„...Mérhetetlen dolgokat szeretnék... óriási karokat...”

Ismételjem e röpimákat, e lángszavakat.

Olvasmány: Jn. 10, 16; Mk. 16, 15.

CSÜTÖRTÖK

Nalm

Feltámasztani az ifjakat. Még jobb: *megakadályozni, hogy meghaljanak*. Segítsem őket, hogy éljenek és természetesen fejlődjenek.

Jean-Joseph Allemand, a marseille-i ifjak Don Boscója (meghalt 1836) ezekkel a szavakkal tüzelte buzgóságát: „Vae canibus mutis. Jaj azoknak a kutyáknak, amelyek nem mernek ugatni. Én kiáltani akarok szünet nélkül,

mindaddig, míg csak egy ifjú lesz, aki nem tért még meg."

Ezeket jegyezte föl: „*Foglalkozzunk mindig az ifjakkal, legyünk velük mindig elfoglalva.*

Mindegyik iránt *egyforma szeretetet* tanúsítsunk és igyekezzünk megnyerni bizalmukat.

Ne képzeljük azt, hogy valódi buzgóságtól űzve az ifjoknak mindig csak istenes dolgokról kell beszélni. Gyakran vidáman részt kell venni a közömbös tárgyú társalgásokban.

Órizzedjünk attól, hogy haragra gyulladjunk az ifjaknál.

Köszöntsük előre az ifjakat, még a fiatalabbakat is."

Végül ez a megjegyzés időszerűbb napjainkban, mint az ő korában: „Ha az ifjúsággal való foglalkozásunk nehezebb lesz, *kétszerezze meg imádságunkat* megszentelődésükért, és kapcsoljuk az imádsághoz *az önmegtagadás és áldozat szellemét.*"

Csináljak hasonló programot. És valósítam meg azt teljes erőmből.

Olvasmány: Lk. 7, 11-től végig.

PÉNTEK

Vilít illus

A mai szentlecke igen tanulságos.

Egy azon ifjak közül, kikről tegnap elmél-

kedtem, meghalt. Anyja elhívta *Illést*, az Isten emberét. Ő bizonyosan életre tudja támasztani a halottat.

„Mi történt? Hol ez az ifjú?”

Mit csinál Illés? Bizonyosan imádkozik. És azután? Egyedül az élő hit heve képes felmelegíteni ezt a halottat. A beszéd és sűrített levegő nem használ, de ha *élő lelkét kapcsolatba hozná a holttesttel?* És a próféta lehajol a halotthoz és végigfekszik mellette. Az első esetben semmi, a második esetben ismét semmi, a harmadik esetben... a gyermek feltámad.

És az Isten embere visszaadja a gyermeket anyjának. Micsoda jelkép!

Egy ifjú, aki gondot okoz nekem... aki elhagy... aki nem jön többé áldozni... akit barátai elcsábítottak... *Mit csináljak, mit csináljak, hogy felébresszem, feltámasszam?*

Először *imádkozzam*. — Mondjam Illéssel: „Uram, ki Istenem vagy, esedezve könyörgök, kérem tőled ezt a gyermeket. Térjen be hozzá újra az isteni élet.”

És azután szelíden, finoman, — ez magától megy — de buzgón hozzam kapcsolatba az én *élő lelkemet a meghalt vagy leverl lélekkel*. Legyek jószágos, együttérző, odaadó,

mutassak férfias, önzetlen, természetfölötti melegséget, bölcs és biztos buzgalmat.

Kiséreljem meg egyszer, háromszor... tízszer.

„Vir Dei es tu” — kiáltja elragadtatással az édesanya.

Vir Dei. Megértem.

Olvasmány: Jn. 11, 1—45.

SZOMBAT

Secundum carnem iudicatis

„Nem könnyű a feladat, amelyet végre kell hajtanunk: a *világot* látogatjuk, a *világban* élünk, a *világ ügyeit* intézzük, a *világgal* társalgunk, és mégis kell, hogy ellenségei legyünk a *világnak*, úgy éljünk, mintha belőle ki lennénk zárva, és végül ne emberek legyünk, hanem angyalok.” (Nagy Szent Teréz.)

Általában az őszintén vallásos világiak papjaikat nagyon is „emberieknek”, túlságosan *földieknek* tartják, kik sokat áldoznak a világ kedvéért. Igen magas fogalmuk van a papi méltóságról és búsulnak, ha látják, hogy mily nagy különbség van a között, amit a papság szemükben jelent és amit a papok élete mutat.

El kell szakítanom másokat a világtól, legyek hát én is elszakadva a világtól. „Habe primo celum super te ipsum, et tunc juste celare poteris etiam proximum tuum” — írja a Krisztus követése szerzője.

Ez annyira igaz, hogy ha véletlenül a felebarátom iránt való buzgóság megakadályozná, hogy az én lényeges lelki ügyemmel foglalkozzam, föl kellene áldozni a felebarátomról való gondoskodást.

P. Judde ezeket merte mondani a jezsuita újmiséseknek:

„Önmagunk megszentelése annyira az első kötelességünk, hogy ha mások megszentelése közben magunkat nem tudnók megszentelni, feltétlenül *el kellene hagyni a felebaráttal való törődést*, hogy csak arra gondoljunk, hogy *önmagunkat megszenteljük*.”

„Nem tudok úgy élni, mint az arsi plébános!”

De igenis. Éppenséggel igen.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 1.

FEKETEVASÁRNAP

A leföldött kereszt

Brémond elmondja a 17. században élt szentéletű Marguéríte Romanet következő vallomását: „Mikor a keresztet szemlélem,

azt érzem, hogy valami titok van itt elrejtve. Szeretném valahogy levenni a leplet minden feszületről, mert a testi szemek nem ismerik titkát."

Előírás szerint lefátyoloztam oltárom feszületét. Érdekes volt? Az én közömbösségem nem vonta-e be már régóta Krisztus sebeit *áthatolhatatlan fátyollal*? Jézus a kereszten. Igen. Ismerem. Hosszú ideje nem mond ez már nekem semmit.

Nekem inkább az kellene, hogy lekerüljön a fátyol a keresztről és szemtől-szembe lássam vérző Udvözítőm imádandó arcát és hallgassam vértelen ajkairól elhangzó szavait, amiket Folignói Szent Angélának mondott: „Nem nevetni való, hogy szerettelek téged."

Az ő tövissel koronázott *homloka*... És az én homlokom, gondolataim?... Még tegnap este, az imént.

Az ő elhomályosodott égő *szemei*... És az enyéim? Nem is oly régen... e tekintetek... a bűn felé vezettek.

Az ő feltépett, átvert *kezei*... És az én kezeim, felszentelt, felkent kezeim, melyek minden reggel Őt érintik...

Az ő átszúrt *lábai*... Az elvesztett bárány után futottak, porosak és fáradtak voltak az úton. Felmentek a véres Kálvária-úton.

Ó, nézzek fátyol nélkül... Vessem el a megszokottságot, a közömbösséget, az apátiát.

Mysterium fidei... Mysterium amoris.

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 9.

HÉTFŐ

Megrostált kereszténység

Sokaknak ez a kereszténysége. Olyan kereszténység, amely senkinek sem okoz se bajt, se jót. Negatív kereszténység, amely csak a meredek út mentén kanyargó korlát szerepét tölti be, megóv attól, hogy nyakunkat szegjünk.

Néha bizonyos papoknak is ilyen a kereszténysége. Talán az enyém is?

Igy is mondhatnók: „*az ember magasságában lévő kereszténység*”.

Vagyis nem a *kereszt magasságában* levő kereszténység a Mester nagy és magas tanítása az ő gyökeres és fönséges épségében, hanem valami közepes maradék, megrostált kereszténység, ahol nem található többé sem a nyolc boldogság, sem a „jajok”, sem a Jézus Krisztusba való bekebelezés (ego vitis, vos palmites). Evangéliummal fűszerezett becsületes stoicizmus, amely a kortársaknak nem

nagyon mogorva és hithirdetőinek nem nagyon kényelmetlen.

Szegény Jézus! Hol van a kötél, amellyel kiűzted a templomból az *árusokat* és a többi profanizálót, kik összekeverték a merkantilizmust az imádással, és igen gyakran az utóbbit az előbbivel pótolták.

Hol van szigorúságod a *lanyhák*kal szemben? „Ki fogom vetni őket a szájbából.” Mikor értem meg és fogadom el gyakorlatilag a keresztet?

Tekintsem saját keresztényi életemet. Hasonlítsam össze az *evangéliummal*; azt, amit cselekszem, azzal, amit mondok és amit hiszek. Kereszténység az *ember* magasságában? Akkor, amidőn a mi fölséges vallásunk az *Isten magasságában* levő tanítás? *Filios Dei fieri*... Non jam servos, sed filios et cohaeredes... Palmites Christi.

Talán e szavak csak üres szavak? Akkor jól élek. Vagy e szavak valóban azt jelentik, amit mondanak? Akkor hogyan tudok egy pillanatig is úgy élni, ahogy most élek?

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 12, 1.

Expecta Dominum

Várjam az Urat. Ne gondoljam, hogy mi-helyt elkezdtem imádkozni, azonnal elhalmoz az Isten engem. Nem. Sitit sitiri Deus — mondja Szent Ágoston. Isten szereti, ha várják, szomjazza, hogy szomjazzák Őt.

Kevés ember tud *kitartóan imádkozni*. Ha azonnal nem kapják meg azt, amit kérnek, abbahagyják az imádságot. „Isten nem hallgat meg engemet.” Gyakran nálam is előfordul ez a hiba, és észre sem veszem.

„Helyezkedjék Isten elé, mint a festő várakozó vászna” — mondotta Alacoque Szent Margitnak főnöknője. Ez a várakozás mindekelőtt személyes tevékenység legyen, és oly kitartó, mint amilyennek Isten akarja. Nem az Isten van a mi rendelkezésünkre, hanem mi vagyunk az Ő rendelkezésére.

A várakozás *nem lehet tisztán szenvedőleges*.

„Nem kereszténység az, — írja Nagy Szent Teréz — aki a kegyelem segítségével nem tud eljutni a valódi egyesülésig, miután minden erejével igyekezett ellenállni saját akarátának, hogy egyedül Isten akaratahoz kapcsolódjék.”

Mi sokat szeretnénk kapni, és semmit sem adni. Ezt hiába várjuk. Ugyancsak Szent Teréz mondja: „Mi azt képzeljük, hogy élvezettel és szórakozással megkaphatjuk azt, amit Krisztus annyi vér árán nyert meg nekünk.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 31.

SZERDA

Dominus Deus vester

„Én a ti Istenetek vagyok.” Értsem meg: nekem Istenem van, ki az *enyém*.

Gondolhatok Istenre, mint aki *távol* van tőlem. De sokkal helyesebb, ha úgy gondolok Istenre, mint aki egészen *közel* van hozzám.

Tudom, hogy a *megszentelő kegyelemmel* lelkem *élő tabernákulum*. Nem kell addig várni az imádsággal, míg a templomban leszek. Minthogy *szentély vagyok*, mindenütt Istennel lehetek, vele élhetek és társaloghatok. Aranyszájú Szent János tökéletesen tudja ezt megmagyarázni.

„Non requiritur locus, Jeremias in coeno erat et Deum attraxit; Daniel in lacu leonum et Deum sibi propitium reddidit; tres pueri in camino erant et Deum celebrantes flexerunt... Si in balneo sis, precare, si in via,

si in lecto, similiter. Templum es Dei: ne quaeras locum."

Ez nem jelenti azt, hogy a templom nem imádságra szánt hely, de hangsúlyoznunk kell, hogy nem ez az egyedüli imahely. Mindenütt van imahelye annak, akiben Isten él.

A Szent másik tanácsa, hogy a szóbeli imádságot megfelelő figyelemmel végezzük: „Multi intrant in ecclesiam et mille versus orando profundunt et egrediuntur; nec sciunt, quid dixerint; labia moventur, nec ipsi audiunt. Tu ipse non audis orationem tuam, et Deum vis exaudire?"

Ó Istenem, add meg ma, hogy jobban éljek a bennem levő állandó jelenléted gondolatában, és amikor szóbeli imát végzek, add meg nekem a megkívánt figyelmet!

Ego *Dominus*. Tehát *tisztelet*. Dominus Deus vester. Tehát *bizalom*.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 1.

CSÜTÖRTÖK

Dilexiti multum

Szent Patriknak, Írország apostolának mély értelmű intelme az írek számára:

Krisztus velem, Krisztus előttem,
Krisztus mögöttem, Krisztus bennem,

Krisztus alattam, Krisztus fölöttem,
Krisztus jobbomon, Krisztus baloldalomon,
Krisztus az erődítményem,
Krisztus a harci kocsi ostromában,
Krisztus a hajó orrában,
Krisztus minden szemben, mely engem néz,
Krisztus minden fülben, mely engem hall,
Krisztus minden ember szívében, ki rám
gondol,

Krisztus minden ember ajkán, ki rólam
beszél.

Az evangéliumi bűnös asszony sokáig ke-
reste Krisztust. És attól a pillanattól fogva,
hogy megtalálta, mekkora áhítat, lángolás és
szeretet töltötte el!

Milyen az én szeretetem azóta, hogy sze-
retnem kellene? Hány éve, hogy feltaláltam
Krisztust, vagy inkább Ő talált fel engemet,
ego elegi vos? És ez áldott pillanattól kezdve
szeretetem igazán szeretetnek nevezhető-e?
Minden szentmisémnek szorosabbá kellene
fűzni a kapcsolatot, és minél többször misé-
zem, annál inkább hatalmába ejt a megszokás,
annál inkább dohosodom és szárad lelkem
nedve.

Újítsam fel mindennap az Úr oltáránál
ifjúságomat. Ott kezembe veszem és felmuta-
tom Őt a világnak, hogy imádja és szeresse . . .

És ezt megtenném a nélkül, hogy szeretném?
Mélyedjek e két szóba: Dilexit. Multum.
Olvasmány: Lk. 7, 36—50.

PÉNTEK

Mária a Kálvárián

Tehetetlensége. Mártíromságának nagy része innen származik. Minden más anya látva fiának szenvedését, odarohant volna, hogy kiszabadítsa hóhérjainak kezéből.

Itt nincs semmi ehhez hasonló. Mária kénytelen mindent végignézni, hallani, elviselni. Meg van osztva *Elsőszülöttjének* szeretete és *másodszülött* gyermekei, mi irántunk való szeretete között. Tudja, hogy kell az Elsőszülött vértanúsága, hogy mi másodszülöttek üdvözlünk. És ezért *elfogadja* azt a szörnyű kint, hogy végignézi, amit néznie kell, végighallgatja, amit hallgatnia kell, végigszenvedi, amit szenvednie kell — és mindezt *miérettünk, énérettem*. Mekkora szeretettel lehetett énirántam! Mennyire szerette volna az *ostorozás* okozta borzalmas sebeket balzsammal bekenni, hogy ne fájjanak annyira! De ellenáll a kísértésnek — énérettem. Mennyire szerette volna kihúzni a rettenetes *segeket*, és bekötni a tátongó sebeket, me-

lyeket a véres kézen és lábon ejtettek! De ellenállt — *énérettem*.

Ez a *töviskoszorú*, mely Elsőszülöttjének imádatos homlokát oly borzalmasan megsebezte, neki is a töviskoszorú fájdalmát okozta, mert nem vehette le fejéről — *énérettem!*

Miért nem gondolok erre jobban, hogy jobban megmérjem Mária nagy szenvedését, ki *mialtam* és *érettem* szándékosan tehetetlenné kellett, hogy legyen — Fiának borzalmai előtt.

Olvasmány: Az első vesperás himnusza. Jam toto subitus vesper.

SZOMBAT

Si exaltatus

„Én pedig, ha felemeltetem a földről, mindeneket magamhoz vonzok.” (Jn. 12, 32.) „Csak a *kereszt emelőúrúdjával* és életünk támpontjával hozhatjuk mozgásba a világot és üdvözíthetjük” — mondotta Mgr. Pie papjainak. Ez a tény letagadhatatlan. Az a pap, akibe a mindennapi megváltó áldozaton az *Üdvözítő szenvedő arca* belevésődött, a győzelemnek ezzel a jelével bizonynyal nagyvonalú apostollá válik. Talán kívülről kevésbé

látszik annak. A templom még talán elhagyott, a szent asztal mellett nincsenek vendégek, a gyóntatószék körül nem állnak bűnbánók. Nem baj! A világ ezen vagy azon a táján keresztje vonzani és üdvözíteni fogja a lelkeket. Egyébként igen gyakran látni fogja áldozatának vigasztaló gyümölcseit.

Bőséges anyag van itt az elmélkedésre. Teljesíteni kell az első feltételt és gyakran kell mondanom: Miért szomorkodjam munkám sikertelensége, erőfeszitésem kevés eredménye miatt? Fölemeltettem a földről mint Jézus, lemondtam, elszakadtam a földtől, meghaltam a világnak? Akkor hagyjam abba a fölösleges szomorúságot. *Amikor felemeltettem a földről*, magamhoz vonzom a szíveket és elméket, az akaratókat, a gyermekeket, minden korú és állású embereket. A keresztben van valami szeretetreméltó és következőleg az enyémben is.

A szent egy nap alatt többet érhet el, mint a közepes lélek egy év alatt.

„Krisztus példája szerint a kereszt magaságából kell tanítanunk.” (P. Didon.)

Olvasmány: Filipp. 2, 5—11.

VIRÁGVASÁRNAP

Venit tibi mansuetus

Az Isten Fiának milyen szerény ez a bevonulása! Nincs győzelmi kocsija, csupán egy számárvemhe; hódoló kísérete a hozsannát kiáltó egyszerű nép. Ismerem az Isten Fiának még szerényebb bevonulását, mégpedig az én lelkem Jeruzsálem-városába.

Mint Ige az Atyával és Szentlélekkel együtt vonult be *keresztiségem napján*. Micsoda csend! Semmi pompa! Néhány csepp víz, néhány szó, az egész nem tartott tovább félóránál.

Azután mint Istenember bevonul szívembe minden *szentáldozáskor*, kezdve az elsőtől a mindennapi szentmiséig.

Mansuetus, kiszolgáltatja magát nekem, kezemben hordozhatom.

Vajjon minden jövetele hozsannát csendít fel bennem? Volt idő, mikor nem tudtam Isten ajándékát, ma azonban ismerem és tudom.

A szentmise liturgiája a Hodie si vocem antifónával kezdődik. „Ma ha az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket!”

Ó, *hallgassam, hallgassam* a Mester szavát. „*Ha ismernéd az Isten ajándékát, az Úr látogatásának értékét...*” Nemcsak hogy ne

keményítsem meg szívemet, de nyissam meg.

Jézus jön. Ha én is jönnék, minden esetben és egész lelkemmel, ez lenne a szép álom! E két jövetel találkozási pontjánál buzog a szentség forrása.

Olvasmány: Gloria laus...

HÉTFŐ

Corpus dedi percutlentibus

Jézus és *testi* szenvedései a Passio alatt.

Ostorozás. Mgr. Gay beszélt, hogy egy hittérítő, akit húsz vesszőütésre ítélték, a tizedik ütésnél oly fájdalmat érzett, mely emberileg nem volt többé elviselhető. Kegyelmet adtak volna neki hitehagyás árán. Ekkor érezve gyengeségét, Istenhez fohászkodott. Az Úr meghallgatta, és oly belső gyönyörűség borította el, hogy mondhatni, nem is érezte az utolsó tíz ütest.

Mérjem meg ezután Krisztus borzalmas kínjait.

Töviskoronázás. Milyen kínos már maga a fejfájás! Mikor Folignói Szent Angela elragadtatásában látta Krisztus kínját, melyet a tövis szúrása okozott, elájult a kínzó fájdalom átérzésének hatása alatt.

Keresztrefeszítés. Egy nő találta fel, Semi-

ramis, Asszíria királynője, és Cicero „crudelissimum teterrimumque supplicium”-nak nevezi, a legvérengzőbb és legborzalmasabb kínzásnak. Az áldozat általában nem a vérvesztéstől, hanem a szomjúság kínjától halt meg (Sitió!), vagy még gyakrabban az agyvérzéstől, amit a karok erős kifeszítése okozott.

Szegény, szegény isteni Üdvözítő!

Halljam e szót: „Ezt a vércseppel éretted ontottam.” (Pascal.)

Érettem.

Olvasmány: Stabat első versszaka.

KEDD

Immolatus est Christus

A turini szent lepel legújabb tanulmányozása csak megerősíti a szentek legmegrendítőbb látomásait. Jézus szóról-szóra nem más, mint „élő seb, melyet nem kötöztek be és nem gondoztak”.

Agnus Dei-kor gondoljak erre. Itt van ez az isteni test, amely akkor ily szörnyű állapotban volt. Nem kíván ez tőlem bizonyos törekvést, hogy hozzá hasonló legyek?

Melyek az én *szándékos önmehtagadásaim*? A Szentlélek a lelkeket gyakran mesz-

sze hajtotta ezen az úton. Minden időben voltak nagy bűnbánók, vezeklő, engesztelő lelkék; nem hiányozhatnak a papság sorában sem. A pap, mondhatni hivatásból, állapotból az áldozati Báránynak és feláldoztatásának részét képezi, melyet állandóan megújít.

Csak hogy ez a szövetség, ez a részesedés *nemcsak belső*, szertartásos, hanem erkölcsi, amely egészen a *követésig*, a *hasonlóságig* megy.

Használjam fel nagylelkűen legalább mindazon önmehtagadásokat, melyek a sok munkából, a betegségből, a belső megpróbáltatásokból, az anyagi források hiányából, a szegénységből adódnak . . . A helyett, hogy miattuk keseregnék, dicsekedjem velük. Ezek Mesterem *sebhelyeit* ütik rám. A pap élete rendes körülmények között szenvedő. „Fiam, ha az Úr szolgálatára járulsz, készítsd elő lelkedet a megpróbáltatásra!” (Eccli. 2, 1.) Semmi más nem szoktat minket a Gondviselés keresztjéhez, mint a szándékos önsanyargatás.

Amit Perreyve abbé a zavaros időkben írt, alkalmazható minden rendű megpróbáltatásra: „Az a test, mely hozzászokott, hogy keményen bánnak vele, és szenved Jézus iránt való szeretetből, amely ismeri az önsanyargatás ostorát, kevésbé csodálkozik, ha a csend-

örök elfogják, és suhancok hajtják az utcán. Az kevésbbé kapható a csüggedésre és arra, hogy lelkét nagy nyugtalanságba döntse.”

„Minden fájdalom, mihelyt keresztény, már *termékeny*.” (Mgr. Gay.)

„A türelmesen elviselt szenvedések láncából alkotja az Úr a *jegygyűrűt*, mellyel eljegyez bennünket.” (Mgr. Ullathorne.)

„A szeretet csak a *mindennek feláldozásában* nyugszik meg. Az, aki nem tud egy kicsit erősen szenvedni lelkében, nem tapasztalja az Isten biztos jelenlétét.” (Jézusról nev. Mária anyja a Paray-le-Monial-i Kármel alapítója.)

„Aki nem áldoz fel *semmit* sem, nem szeret. Aki *keveset* áldoz, keveset szeret. Aki *mindent* feláldoz, teljesen szeret.” (P. Monier-Vinard.)

Olvasmány: Stabat második versszaka.

SZERDA

Mária a Passió alatt

„Mária szenvedésében volt egy időszak, amely különösképen rettenetes lehetett, és ez a *várákozás ideje* Fiának bevádoltatása és elítéltetése között. Ez a várákozás 11 óra hosszát tartott. Pénteken éjfélről két óráig Annástól Kaifásig vitték, hat óra körül Pilátushoz,

hét órakor Heródeshez, nyolc órától tíz óráig kigúnyolták, megostorozták, tövissel koronázták és halálra ítélték.

A Szent Szűz *tudta*, hogy Jézusnak meg kell halnia. Ő bele is egyezett a halálba, sőt feláldozta volna saját kezével, mondja Szent Antonus, ha a világ üdve ezt kívánta volna. Nem lett volna ezáltal kevésbé anya. Minden erénye a *hősiesség* magasságában fénylett, ő megkapta a Szentlélek legtökéletesebb ajándékait, a szűzek legszentebbje volt, de nem volt istennő, nem volt Isten, nem vonhatta ki magát az emberi teremtmény adottságai alól és következőleg nem akadályozhatta meg, hogy a várakozás gyötrelmei ne kínozzák.

Egyébként is ugyanúgy kellett tennie, mint Fiának, ki bizonyos értelemben háttérbe szorította istenségét a kereszten, hogy jobban szenvedjen...

Nehéz elképzelni, hogy *milyenek lehettek a várakozás órái*.

Ő végigszenvedte minden fájdalmát... de különösen siratta az istengyilkos faj romlottságát, amelyből ő is származott, és amely átkos keresztségekben azt kívánta, hogy az Udvözítő vére szálljon reá.

Végigszenvedve mindazt, amit csak el

tudott szenvedni, remélnie kellett minden reménytelenség ellenére is, kérdeznie kellett magától rémes aggodalmában, hátha az utolsó pillanatban megkegyelmeznek a gonoszok Fiának, hátha Isten váratlan csodával viszi végbe a világ megváltását, Jézus kereszthalálának gyötrelmei nélkül. Bizonyára visszaemlékezett arra, hogy Ábrahám beleegyezése után megszabadult attól a borzalmas feladattól, hogy fiát megölje, és talán remélhette, hogy miként Izsák, az előkép, úgy Jézus is kiszabadul az utolsó pillanatban és megmenekül a feláldoztatástól.

Mi ment végbe lelkében ezekben az órákban, amelyekről az evangélium hallgat? Mikor megtudta, hogy az Üdvözítőt elfogták, — beszéli a karthauzi Ludolf — Magdolnával keresésére indult, és mióta megtalálta, lépéseit követte és nem hagyta el többé. (Huysmans: L'Oblat.)

Olvasmány: Stabat vége.

NAGYCSÜTÖRTÖK

A papok ünnepe

Mi lehet más, mint a papi rend *megalapításának* ünnepe.

Visszaemlékezem az egyes jelenetekre:

az apostolok küldetése, hogy értesítsék a terem tulajdonosát és mindent előkészítsenek, — Coenaculum grande, stratum — az asztal, a három kerevet elhelyezése, amelyeken fekvé helyezkedtek el, a fejük bal könyökükön pihent, míg jobb karjuk szabadon maradt az étkezésre; a jó Mester lelki hangulata, in finem dilexit eos, tanítványainak hangulata, a vacsora kezdete, a lábmosáshoz odahozott víz és tál, — Jézus Péter, János, Jakab lábainál — szavai, különösen ezek: „egy közületek elárul engem”, „amit cselekedni akarsz, cselekedd gyorsan!” — végezetül a nagy kinyilatkoztatás: „Ez az én testem... Ez az én vérem... hoc facite!”

Ó, szeretett Istenem! Én a te szolgád, áldozópapod! Mennyi mást választhattál volna helyettem! De nem, te engem szemeltél ki!

Dollfuss Engelbert, Ausztria vértanú kancellárja pap akart lenni. 1912 elején úgy látta, hogy nem ez az ő hivatása. Nem az áldozattól való félelem, hanem a papi méltóság fönsége előtt való megrettenés tartotta vissza. Püspökének ezeket mondotta: „Nincs erőm, hogy pap legyek, nagyon nagy és szent dolog az. Meghalnék, ha mise alatt a kenyeret és a bort az Úr testvé és vérvé kellene átváltoztatni... Már a szentmise szolgálatánál is mintha

megállna szívem, mikor az Úrfelmutatáshoz csengetek!"

És én? Én odaléptem az oltárhoz, felvettem a rendeket, és bizonynyal jól tettem. De milyen pap vagyok?

Olvasmány: Az utolsó vacsora szentirási leírása.

NAGYPÉNTEK

A keresztl

A mai antifóna a tegnapihoz ezeket fűzi: mortem autem crucis.

A keresztl Nem tudjuk, hogy Jézust a földön szegezték-e a keresztre vagy miután felállították a keresztet. Mindkét keresztfeszítési módot használták. A kín irtózatoss volt. Idézzem vissza minden részletét. Valóban *lássam* jó Mesteremet, amint a földről felemelve, szemben a néppel három óra hosszat engesztel és felajánlja magát. Mondjam neki, hogy szeretem, mennyire szeretem és mennyire kívánom, hogy szeressék Őt...

Mondjam neki... félénken... de nagy-lelkűen... hogy a keresztet... ha akarja... elküldheti úgy, ahogy neki tetszik... én elfogadom... az ő kegyelmével.

Ezentúl inkább keresztre feszítve akarok élni, mint „polgári jólétben”.

Nem vagyok-e olyan, mint az a kispap, aki római tanulmányideje alatt igyekezett bizonyos világias szellemet egybekapcsolni a papi életre való előkészülettel? Elöljárója, hogy „megtérítse”, távollétében felakasztotta szobája falára Labre Szent Benedek képét...: „Önnek is odáig kell mennie!” Ez az eset döntő volt az ifjúra, Costa de Beauregardra, kiből a legbuzgóbb és legönmegtagadóbb papok egyike lett.

Keresztrefeszített Jézusom képe előttem van mindig. Nem tud bennem hasonló hatást kelteni? „Ez az, *odáig* kell mennem!”

Olvasmány: *Vexilla Regis*.

NAGYSZOMBAT

Consepulti cum Christo

A szertartások miatt bizonyosan nem lesz elég időm hosszabb elmélkedésre. Állítsam be magam a mai nap perspektívájába és gondoljak Szent Pál szavaira: „*Eltemettünk* tehát vele együtt a halálba a *keresztség* által, hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból, éppúgy mi is éljünk új életet.” (Róm. 6, 4.)

Eudes Szent János így elmélkedik erről:
„Ó Jézus, Uram és Istenem, imádlak mint
vezéremet, kit követnem és utánoznom kell
mindenben a keresztségben tett nyilvános és
ünnepélyes hitvallásom szerint. Mert akkor
megígértem, hogy hozzád mint vezéremhez
ragaszkodom, neked adom és szentelem ma-
gam teljesen és mindenkorra benned maradok.
Nagy, igen nagy ígélet és hitvallás ez, amely
engem mint keresztényt nagy szentségre
kötelez. Mert amikor megvallottam, hogy ben-
ned maradok és hozzád, vezéremhez kapcso-
lódom, tulajdonképen megvallottam, hogy
csak *egy*et alkotok *Veled*, miként a *tagok*
*egy*et *a fővel*, megvallottam, hogy csak egy
életünk, egy elménk, egy szívünk, egy lel-
künk, egy akaratunk, egy gondolatunk, egy
áhítatunk, egy szándékunk van. Ez a te életed,
szellemed, alázatosságod, szereteted, tisztasá-
god, szegénységed, engedelmességed és min-
den más erényed megvallása, amelyek benned
vannak. Egyszóval ez ugyanaz a megvallás,
amelyet te tettél Atyádnak megtestesülé-
söd pillanatában, és amelyet oly tökéletesen meg-
valósítottál egész földi életed alatt. Ez annak
a megvallása, hogy az ember sohasem cselek-
szik a saját akaratát, hanem abban leli örömét,
hogy mindenben Isten akaratát cselekszi és

ezáltal az *áldozat* állapotában van, amelyet állandóan felajánl Isten tiszta dicsőségére.”

Ha már mindezt megkívánja *keresztiségem*, mennyivel nagyobb címen követeli ezt *pap-ságom*...

„Áldozat, amelyet állandóan felajánl Isten tiszta dicsőségére.”

Olvasmány: Exultet.

HÜSVÉTVASÁRNAP

Jézus a halál ura

Szent Péter Joppében, a mai Jaffában visszaadta a jóteknő özvegy Tabitha életét, miután térdre borulva kérte Isten segítségét. (Ap. csel. 9, 36.)

Szent Pál Troasban Isten nevében csodát művel és feltámasztja az ifjút, ki beszéde alatt leesett az ablakból. (9, 14.)

Az ószövetségben *Illés* próféta csak akkor támasztotta föl a szegény sareptai özvegy fiát, miután ez imát mondta: „Uram Istenem, térjen vissza, kérlek, e gyermek lelke testébe!” (III Kir. 17, 21.)

Elizeus próféta is Sunamban, Naim közelében az élet Urának segítségül hívása után támasztott fel egy halottat.

Mindnyájan elismerik, hogy nincs egyenes hatalmuk a halál felett.

Jézus egyenesen parancsol a halálnak. Így szólt: „Ifjú, mondom neked, kelj fel!” „Lázár, jöjj ki a sírból!”

De Urunk nemcsak másokkal kapcsolatban parancsolt a halálnak, hanem *önmagában* is, ő megvalósította azt a valószínűtlen dolgot, hogy önmagát feltámasztotta.

Mekkora erő a nagypéntek legyőzöttjében! „Mester, jelt akarunk látni tőled az égből.” Ime a *jel*, és mennyire beszél.

„Atyám, eljött az óra, hogy Fiaid megdicsőíttessék.”

„Nem kellett-e Krisztusnak szenvedni, és úgy bemenni dicsőségébe?”

Adjak hitelt a halál Urának. Fogadjam el az életet, és szemeim szegeződjenek az élet dicső végére. Oda, ahol a Fő van és ahová a tagok is nemsokára kerülnek... „Még ma velem leszel a paradicsomban.”

Olvasmány: Mt. 27, 57-től végig; 28, 1—11.

HÚSVÉTHÉTFŐ

Az áldozat embere

Mi a pap?

A *buzgóság embere*. Kétségkívül. Egészen a hívek javáért van.

Kell, hogy róla is elmondják, miután hasznot merítettek a vele való kapcsolatból: „Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loquebatur in via?” Mennyi lángolás volt lelünkben, mikor hozzánk beszélt — a szószék-ről, a hittanórán, a látogatáskor — az úton?

De mindenekelőtt az *áldozat embere*. Felmutatja és feláldozza az Oltáriszentségben jelenlevő Urat, ez a művelete felülmúlja minden cselekedetét. Mások taníthatnak, lelkesíthetnek, buzdíthatnak, de csak a pap hozhatja le Krisztust az oltárra. Az a pecsét, amellyel meg vagyok jelölve, ez hoz vele kapcsolatba legkiváltképen és legfényesebben.

Ez a magasztos hivatal annyira bekebelezett engemet Jézus Krisztusba, hogy konszekrációkor Ő mondja ajkamról: „Hoc est enim corpus meum.”

Még a romlottság sem veheti el tőlem az áldozattal való kapcsolatot.

Átérzem-e eléggé, hogy nemcsak fölszentelt, hanem *fölszentelő* is vagyok, hogy az emmauszi estén Krisztustól művelt csodát megújítom mindennap a szentmisében?

Elhatározás. *Imádkozom*, hogy a hívek (híveim) lehető legnagyobb száma vegye magához húsvéti időben az Oltáriszentséget.

Mindent *megteszek*, hogy minél több lélek fogadja el a meghívást az emmauszi lakomára.

Olvasmány: Lk. 24, 13—36.

KEDD

Őrizzük a békét

Urunk az utolsó vacsora után beszédében megígérte: „*Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis.*” Békémet adom nektek, az enyémet, nem azt, amelyet a világ osztogat, hanem a szív békéjét, az Isten békéjét.

És mikor feltámadása után megjelenik, ezt a kívánságot intézi apostolaihoz: „Béke legyen veletek!”

Ez a béke kiváltképen a *húsvéti idő szelleme*. Törekedjem magamnak mindenképen megszerezni és megszilárdítani ezt a békét.

Micsoda béke van az Isten igazi tanítványainál, a szenteknél!

„Ha hírül adnák neked, hogy társaságotat a pápa fel fogja oszlatni, mit csinálnál? — kérdezték *Loyolai Szent Ignációl*. — „Negyed-órát kérnék, hogy jól Isten akaratába helyezzem magamat.”

Szalézi Szent Ferenc fel akar menni a szókra, közben megtudja, hogy a chambéry-i szenátus elrendelte, hogy vagyonát foglalják

le. „Ime a jel, — mondotta megindulás nélkül — amellyel Isten kívánja, hogy teljesen lelki legyek.”

Egy más alkalommal ugyancsak Annecy-ben nagybőjti szentbeszédet készül elmondani Lázár feltámadásáról, mikor hírül viszik neki *atyja halálát*. Minden nyugtalanság nélkül felmegy a szószékre és csak beszédének végén hirdeti ki híveinek: „A szószékre menet értesültem, hogy atyám nincs többé... Kérlek benneteket, imádkozzatok lelke nyugalmáért, és ne vegyétek zokon, ha két-három napra távol leszek, hogy utolsó kötelességemet lerójam neki.” Csak ezután kezdett el zokogni.

Néha a világiak is példát adnak nekünk erre. *Castelnau* tábornok haditervet készít tisztjeivel, mikor értesítést kap, hogy harmadik fia elesett. Pillanatnyi csend támad, majd folytatja: „Uraim, dolgozzunk.”

Mikor *de Geuser* repülőtsízt testvérének halála hírért vette, levelet írt a Kármelnek, amely zokogással kezdődött és allelujával végződött.

Isten békéje.

Olvasmány: Lk. 24, 36—50.

Urunk igénybevette mások segítségét. Péter halászatra megy és meghívja testvéreit: vado piscari. Mi veled megyünk.

„Munkánkból szeretetteljesen hagyni kell másoknak is, és ne akarjunk minden elnyerhető koronát csak magunknak. Kedves felebarátunk örülni fog, ha egynéhányat kap belőlük.” (Szalézi Szent Ferenc.)

Nagy művészet, ha másokat segítségünkre bírnak, ha nem akarunk mi egyedül mindent megtenni, ha a mű megindításába és kivitelébe másokat is belevonunk. Sokan azok közül, akik irányítanak, elfojtják az alárendeltekét. Csak számukra van hely. Kétségkívül, ha meg vagyunk bízva valamely mű, plébánia vezetésével, tudjuk viselni felelősségünket, tudjunk határozatot hozni és azt végrehajtani, de egyúttal tudnunk kell *felhasználni alárendeltjeinket*: a plébános a káplánt, a káplán az egyesületi elnököt stb. Megtörténik néha, hogy a dolog kivitele más képen megy végbe, mint ahogy azt elképzeltem. Nem baj; minden vezérnek az a főfeladata, hogy katonáit előrevezesse, hogy kihasználja alantasainak buzgóságát. Hány

virágzó mű, melyet egy ember tart fenn, omlik össze, mikor az az ember meghal vagy eltávozik, mert az illető egy dolgot elfelejtett: nem gondoskodott utódról a segítők kiképzésével.

Jól mondja Dom Hébrard: „Ne legyünk naív és lelkiismeretlenül büszke emberek, kik azt képzeljük, hogy mi magunk képesek vagyunk mindent megszervezni és fenntartani. Egy kis területen igen, de nagyon kis területen. Azonban mihelyt művünk kiterjed, legyünk okosak és *tudjuk magunkat helyettesíteni, adjunk munkatársainknak szabadságot* a mi tekintélyünk felügyelete alatt, mely legyen szelíd, és nem kicsinyes, sem féltékeny, sem fukar. Legyünk minden művünk mozgatója, motorja. Hozzunk be egységes irányítást, hogy ugyanazon szellem lelkesítsen mindenkit. És aztán gyakoroljuk azt az ismeretlen művészetet, hogy vonjunk be mozgalmunkba minden személyiséget, *minden jóakaratot*, mely körülvesz és csak azt várja, hogy szolgáljon.

Olvasmány: Jn. 21.

CSÜTÖRTÖK

Ne érints engem

Urunk ellenkezőleg szól hozzám: „Érints engem, csak érints engem . . . ameddig akarod, ameddig tudsz!”

„De ha érintesz, tedd *tisztelettel*, szeretettel, hittel és igaz áhítattal!

Hiszed, hogy az oltáron én vagyok? Tudod mindazt, amit ez a szó: „Én” jelent, ki neked adom magamat? Mennyi a *tiszteletlenség* és gondatlanság! (A paramentumok tisztasága, rubrikák pontos betartása, a taglejtések szent komolysága és természetessége, a szeretet heve.) Érints engem, de jól!

És amikor *áldoztatsz*, hiszel-e akkor? Látod-e tisztán, hogy az élő Istent fogod kezébe? A külsőségek áldozata vagy-e vagy pedig a hit győzedelmese?

És amikor *kiteszed az Oltáriszentséget*, csak hideg és megszokott taglejtéseket végzel vagy igazi szeretet és az a mélységes gondolat hatja át cselekvésedet, hogy az Életet tartod kezeidben?”

A vasárnapi evangéliumban hallani fogom, amint Krisztus Urunk Szent Tamás apostolhoz szól: „Tedd rá ujjadat!” Mily különös! Magdolnának azt mondta: „Ne érints engem!”

Tamásnak: „Érints engem!” E szót meg kell magamnak jegyezni.

A lelkeknek nemcsak a Krisztusra vonatkozó megfontolásokat, hanem *magát Krisztust* kell adnom. Hogyan adhatom Őt szentbeszédekben, ha nem láttam, nem érintettem, nem tapintottam sokszoros, imádkozó, hittel és szeretettel teljes elmélkedésemben?

„Én Uram és én Istenem” engeddd, hogy téged jól *megfogjalak* és a híveknek *adjalak*!

Olvasmány: Jn. 20, 1—19.

PÉNTEK

Menjetek — tanítsatok

A húsvéti gyóntatások idejében, amikor talán sokan nem járulnak a szentségekhez, néha elgondolom, hogy buzgóságom *terméketlen*, hogy semmire sem megyek.

Nehéz kísértés jöhet akkor. A helyett, hogy magamat hibáztatnám, *papi hivatalomra fogom a hibát*. A helyett, hogy azt mondanám magamnak: nem vagyok az imádság embere, nem úgy kezelem Isten igéjét, mint ami Istené, nem igyekszem szentül kiszolgáltatni a szentségeket — többé-kevésbé azt hiszem, hogy az Egyháztól rám bízott eszközök, legalábbis az én esetemben, *hatástalanok*.

Ebből azt következtetem, hogy lehetetlen feladatot róttak rám, hogy hivatalom hatástalan, mégpedig *nem az én gyarlóságom miatt, hanem az Úr Jézus miatt*. Ezután már könnyű az esés. Ezután jön a kedvetlenség, a kishitűség az apostoli munka sikerében, a buzgóság gépiességgé válik, a szent tűz kialszik.

A külső talán még ép, de *a Lélek nincs benne*. Az ember még hisz, de hite már ki van kezdve . . .

Fel hát! Először is hogyan tudod te azt, hogy buzgóságod terméketlen? A *helyeden* talán nem érsz el eredményt, de mit tudod te, hogy sikertelenséged miatt való bánatod és szenvedésed nem érleli-e az üdvösség gyümölcseit *másutt*, szomszédságodban vagy messze távol? Nemcsak azok eredmények, amelyek láthatók, hanem azok is eredmények, mégpedig sokkal nagyobbak, *amelyek nem láthatók*. És azután a helyett, hogy kételkednél Mesteredben vagy hivatalodban, inkább vizsgáld meg lelkedet, apostoli eljárásodat! Imádkozol eleget, gyakorolsz-e elég önmegtagadást, buzgóságod bölcs, kitartó és alázatos-e? Itt van a baj és nem másutt.

Keljek fel, kössem be sebeimet!

Olvasmány: Mk. 16, 15—19.

SZOMBAT

Mária Magdolna

Akkor is lehetséges nagyfokú életszentség, ha az ember *nagy bűnös* volt.

Ennek az evangéliumi asszonynak esete legszebben tudja kinyilatkoztatni nekünk, hogy milyen a mi *jó Mesterünk Szíve!*

Idézzem vissza a megtérés előtti Magdolnát, a semmirevaló leányt... Erat in civitate peccatrix. A nyilvánosan bűnös nő.

Megtérése a farizeus Simon ebédje alatt. „Sok megbocsáttatik neki, mert *nagyon szeretett.*” Ettől kezdve mekkora *kiváltságokkal* lünteti ki Urunk ezt a megtért bűnös nőt!

Azt kívánja, hogy a kereszt lábánál három legyenek. E három közül *kettő* büntelen: Mária és János. Megértem, én is képes lettem volna erre a választásra. És a harmadik *Magdolna*. Ezt én sohasem választottam volna ki. Sohasem jutottam volna arra a gondolatra, hogy az emberiség három választottja között a két megőrzött ártatlanság mellett a visszaszerzett ártatlanság foglaljon helyet. Urunk tudta, hogy nekünk, szegény bűnösöknek, szükségünk lesz a reménységre való biztatásra, bátorításra. Mily szép példa!

És feltámadása után kit méltatott arra az

Úr Jézus, hogy neki *először* jelenjék meg?
Az egykori nyilvános bűnöst, Mária Magdol-
nát. Jézus Szívének figyelmes leereszkedése.

Bármilyen mélyre esnék, *sohasem csügged-
jek el!*

Olvasmány: Jn. 20, 11-19.

FEHÉRVASÁRNAP

Quasimodo

Fehérvasárnap vetették le a megkeresztel-
tek a *fehér ruhát*, amelyet nagyszombatot kö-
vető éjszakától, megkeresztelésüktől kezdve
mint a kötelező tisztaság látható jelét hordoz-
ták. „Vedd e *fehér ruhát*, melyet *szeplőtelenül*
viselj a mi Urunk Jézus Krisztus ítélőszéke
előtt!”

Húsvét nyolcada alatt e keresztségi „albá-
ban” jelentek meg az egyházi szertartásokon.
Ezáltal mélyen belevésődött lelkükbe a szent
kötelesség, hogy büntelen életet folytassanak.
Fehérvasárnaptól kezdve újra felvették rendes
ruhájukat, és abban jelentek meg a templom-
ban.

Én nem nyolc napig, hanem minennap hor-
dom a *fehér albát*. Beszél-e hozzám ez a jel-
kép?

„Ti mindannyian, kik meg vagytok keresz-

telve, öltözzetek Jézus Krisztusba!” mondotta Szent Pál. Én pedig nemcsak meg vagyok keresztelve, hanem fel is vagyok szentelve, tehát két címen is *felöltöttem-e Jézus Krisztust?*

Papi ruhát viselek, de viselek-e papi lelket is magamban? Jól látható, hogy Jézus Krisztus szolgálja vagyok, de a valóságban is az vagyok-e? Elmélkedjem figyelmesen a napi imádság felett: „Mindenható Úristen! Engedd, kérünk, hogy kegyelmeddel a húsvéti ünnepeket, melyeket befejeztünk, viseletünkben és életünkben megőrizzük.”

Olvasmány: Róm. 6, 1—12.

HÉTFŐ

Mint ha Krisztus lennék

Hogy a „feltámasztott” élet igazi programját még inkább magamévá tegyem, íme a legjobb szabály, melyet alkalmazni lehet: Cselekedjem mindenben úgy, *amint Jézus cselekednék, ha az én személyemmé változnék.*

Tárgyilagosan és ontológikusan Krisztus folytatása vagyok, portio Christi — nem a *fizikai* Krisztusé, hanem a *misztikus* Krisztusé.

Mivel Krisztus élő folytatása vagyok, úgy kell cselekednem, mint Krisztus élő folytatása.

Nemcsak kívülről, külsőleg kell Őt követnem és utánoznom, mint ahogy a festő kópiát csinál egy képről. Krisztus azt kívánja, hogy életét folytathassa bennem. Bennem az énnék meg kell szűnnie, nem lehet ott többé más, mint Ő, ami az ő lényege, vagyis az ő égő, egyetlen és lényeges akarata, hogy mindenben az Atya akaratát cselekedjem.

Imádkozni akarok... Ő, Krisztus miképen imádkoznék? Nos, te is így imádkozzál! Ha nem így imádkozol, nem vagy még annyira „Krisztus”, amennyire kellene.

Dolgoznom kell. Apostoli munkát kell végeznom... Ő... Krisztus hogyan cselekedne? Így... tisztán látom... Ezután ne habozzál, hanem te is így cselekedjél!

Olvasmány: Gal. 2, 20.

KEDD

Alter Christus (I)

Istennel való kapcsolatom

Az Istennel való kapcsolatomban „másik Krisztusnak” lenni annyit jelent, hogy úgy kell viselkednem, ahogy Jézus viselkedett, amikor Atyjához imádkozott.

Tehát 1. *tisztelet*. Külső tisztelet. Hasonlítsam az ő viselkedését az enyémhez. Jézus

Názáretben imádkozik, a Szentcsalád esti imája, elől Jézus gyékényen térdel, mögötte Mária és József, mind a kettő nézi a Gyermeket, és ugyanazon tisztelettel imádkozik, adorál. Jézus a pusztában imádkozik, az éjtszakákat Atyjával való társalgásban tölti el. Az utolsó vacsorán... a Getszemáni-kertben imádkozik... Az én testtartásom, amikor breviáriumozom, térdhajtásom az oltárnál, imádkogom a sekrestyében, szobámban.

Különösen *belső* tisztelet. Szent Ignác ajánlja, hogy ha egyedül vagyunk, a meditáció elején csókoljuk meg a földet, hogy e külső jellel föltétlen függőségünk, semmiségünk tudatára ébredjünk és legmélyebb imádatba merüljünk. „Én az vagyok, aki vagyok, te az vagy, aki nincs” — mondotta az Úr Sziénai Szent Katalinnak.

2. *Bizalmas szeretet*. Mint „másik Krisztus”, jogom van ugyanazzal a *fiúi odaadással* odafordulnom az Atyához, mint amellyel Jézus tette. Istennel való kapcsolatomban ne legyen semmiféle csináltság, mesterkéeltség, szertartásosság, adminisztrációs viselkedés. Minden imádságos Istenhez-fordulásomat töltse meg a kenetesség, kedvesség, *bizalmasság*. Ha így kellene imádkozni minden kereszténynek, ki a keresztséggel másik Krisztussá lett, mennyi-

vel inkább nekem, ki kétszeresen „másik Krisztus” vagyok a keresztség és papság által?

Olvasmány: I Kor. 12, 12—27.

SZERDA

Alter Christus (II)

Felebaráttommal való kapcsolatom

Úgy viselkedjem felebaráttommal, mint ahogy Urunk viselkednék, *ha helyemben lenne.*

Milyen szeretetet, lemondást, elnézést és figyelmességet jelent ez?

Tartsak szemlét Jézus különböző „felebarátai” felett: *Mária, József, ács-atyjának munkája, a szomszédok, ellenségek, apostolok, Júdás, az áruló: „Baráttom...” Kélsz: „Péter, szeretsz engemet?...”*

Hasonlítsam össze az ő viselkedését és az *én viselkedésemet.*

Beszélt volna-e Ő úgy a ministránsokkal, az iskolásgyerekekkel, mint ahogy én tegnap beszéltem velük? Beszélt volna-e Ő úgy Mártával és Magdolnával, ahogyan szolgálómmal beszélek? Hogyan fogadta volna ezt a férfi és azt a női látogatómat? Tovább mondta volna-e ezt a pletykát és azt a rágalmat? Cézizást

tett volna-e erre a helytelen viselkedésre vagy arra a fonákságra?

Mi hiányzik belőlem, hogy Krisztushoz hasonlítsak, hogy Ő legyek? Az én életem *Krisztus mása* volna? Nem, sokkal inkább karikatúra!

Olvasmány: Mt. 25, 40.

CSÜTÖRTÖK

Alter Christus (III)

Önmagammal való kapcsolatom

Magammal szemben ugyanazon tisztelettel és testi elszakadással viselkedjem, mint amellyel Urunk viselkedett saját emberségével szemben.

Tisztelet. Úgy tekintsem magamat, mint Krisztus töredékét. Azt szokták mondani: *angyali* tisztaság. Többet kell mondani. Az angyal nem elégséges mintakép. Fel kell emelkedni egészen az angyalok királyáig és vezéréig, magához *Jézus Krisztushoz*.

A papi méltóságról azt mondják: „Attingit fines divinitatis”, ez a méltóság az istenség határait érinti. Igen, csakhogy a méltósággal megfelelő erény párosuljon.

Tiszteljem magamban Krisztus tagját, miképpen templomomban magát Krisztust tiszte-

lem. A templomban az ő fizikai teste van jelen, én misztikus testének tagja vagyok, de mindkettőben Krisztus van.

Elszakadás. Tiszteljem testemet és ugyanakkor *vessem meg*. Bár a keresztség által az istenség ereklyetartója és mint ilyen Krisztus emberségének folytatását szolgálja — mégis eredeténél fogva por és sár. Az ereklyetartóból ne csináljak ereklyét, a borítékból tartalmat, az ékszerdobozból gyöngyöt.

Mindenütt és mindenben, *az asztalnál, az ágyban, a munkában és pihenésben* „*másik Krisztushoz*” illő viselkedést tanúsítsak.

Olvasmány: I Kor. 6, 15—18.

PÉNTEK

Az élő Isten

Egy krónikás beszélt, hogy ismert egy cigányasszonyt, aki egyszer az élő Istenről hallott beszélni. Az asszony semmit sem tudott, saját törzsének nyelvén kívül nem beszélt más nyelvet, de megértette e két szót: *élő Isten*, és behatolt annak a mélyébe: „Azonnal mindent elhagyott, gyermekét karjába vette és elkezdett futni a világba, mint egy örült, és mindenütt kérdezte, hol az élő Isten?”

Ez a különös asszony a *lélek szimboluma*,

amely miután sokáig nem értette meg az isteni valóságok értékét, *egyik nap feltalálja, megragadja és belehatol mindabba, amit hitünk fölséges valósága magában rejt.* Ima-élete eddig csak szavak, puszta képek, levegő-verdesés, és semmi egyéb nem volt. Ezután minden megváltozott. Az előbb nem látott, most lát; az előbb nem értett, most ért; Isten csak öt betű volt, semmi több, amely alig fedte be ködös gondolatvilágát; ezután Isten *Valaki* — az egyetlen Valaki, az egyetlen szükséges, aki marad, míg minden egyéb elmúlik, aki él, míg minden más meghal.

Gondoljak a *szamariai asszonyra*, aki miután megismerte Krisztust, befutott Sichembe és buzgóságtól égve mindenkinek hírül adta az Udvözítőt. Semmi sem tudott ellenállni szavának és lángoló lelkesültségének.

Elmélkedésemben és adorációmban jussak minél közelebbi kapcsolatba az *élő Istennel.*

Olvasmány: Jn. 4, 28—31.

SZOMBAT

A tökéletesség épülete

Nem épül *egy nap alatt.*

„Ha Lajos Fülöp királynak a párizsi obeliszk felállítása alkalmával egy mesebeli

óriása lett volna, egyszerűen meghagyta volna neki, hogy vegye kezébe a nehéz oszlopot és helyezze az arra odakészített talapzatra. De mivel ilyen óriás nem volt, mérnökhöz kellett fordulnia, aki a munkát nagyszámú munkás, ló és gép között osztotta meg. Mindezek hosszú ideig, fáradságosan és veszélynek kitéve dolgoztak, míg végül ugyanarra az eredményre jutottak, mint amire az óriás jutott volna egy kézmozdulattal."

Ugyanez történik a *mi megszentelődésünkkel*. Kezdetben az ember telve *képzeltődéssel* azt gondolja, hogy minden magától fog menni. Sajnos, az ábrándképet el kell vetni. A tökéletesség elérése hosszú, nagyon hosszú folyamat. Erényről erényre kell haladni, bizonyos cselekedeteket sokszor kell megtenni, hogy képességet nyerjünk, de még azután is elveszthetjük azt, ha nem cselekszünk hűségesen. Nemcsak munkabeosztás van itt, hanem a munka örökös újrakezdése. De jó volna azt mondani: „Végre célhoz értem!” Csakhogy ezt a földi életben soha el nem mondhatjuk!

Semmi *illúzió*, de ugyanakkor semmi *elcsüggedés*. Tudnom kell, hogy hosszú az út, hogy halálom előtt nem lehet beérkezni, hogy folytonosan újra kell kezdeni, és hogy sohasem lehetem karba a kezemet.

Kövessém a régi katedrálisok építőit. Ők éveket szántak az építkezésre és mindegyikük hozzájárult az ő kövével és munkájával. Ha tűz vagy vihar elpusztította munkájuk egy-részét, újrakezdték ernyedetlenül.

Reims, Amiens, Soisson, Rouen, Köln... Ilyen legyen az én lelkem, az én katedrálisom.

Olvasmány: 17. zsoltár.

HÚSVÉT UTÁNI MÁSODIK VASÁRNAS

Bonus pastor

Bossuet szerint a jó pásztor hármas munkát végez a bűnös megtérésében, az elveszett bárány megszerzésében.

Keresi: „vadit ad illam, quae perierat.”

Addig keresi, *míg meg nem találja:* „donec inveniatur eam.”

És mikor megtalálta, *visszaviszi* vállain: „Imponit in humeris gaudens.”

Valóban annyira szereti bárányait, hogy értük életét is kész volna odaadni.

Tehát három szó: keresi, megtalálja, viszi. Ime, röviden ez az én hivatásom.

Keresi. Induljak a keresésére, kerüljem a tétlenséget, a megszokottságot. Találékony lelkületűnek kell lennem, a régi dolgokat új formában kell bemutatnom. Keressek, és ne

elégedjek meg azzal, aki jön. *Sok pap elvesztette a hódítás szellemét.* Megelégszik azzal, hogy megszokott juhái nem távoznak el. Pedig azok, akik sohasem teszik be lábukat a templomba, akik csak messziről, nagyon messziről láthatók . . . nem tartoznak-e nyájamhoz éppen úgy, mint a többiek . . . jobban, mint a többiek?

Megtalálja. Fáradhatatlanul keressek. Mikor egy hegymászó elveszett a hegységben, hogy fáradoznak a mentőcsapatok! Amikor I. Albert belga király leesett egy magaslatról, egész éjjel keresték, míg rá nem bukkantak a holttestére.

Visszahozza. A jó Pásztornak mindig van egy bárány a vállán, a katakombákban ez a jele a hiteles képének. Egy ember bárány nélkül akárki lehet, de mihelyt egy elveszett bárányt visz a vállán, e nehéz terhéről kétségkívül fel lehet ismerni a jó Pásztort.

Olvasmány: 23. zsoltár.

HÉTFŐ

Oves meas

Néhanapján a világ oly csúnyának, a lelkek oly közönségesnek tűnnek fel, hogy karjaim leesnek, elmegy a kedvem. Mire jó ez a sok vesződség? Ezért, ami oly keveset ér?

Gondoljak vissza: 1. *Magam* is igen közönséges vagyok néha. Miért hányjam ezt másoknak a szemére, mikor nekem annyi okom van, hogy ne legyek ilyen, és mégis oly könnyen megengedem ezt magamnak.

2. Ha a lelkek tökéletesek lennének, nem igen lenne szükségük az én közbelépésemre. Nem azért megyek hozzájuk, mert vonzóok, hanem éppen azért, mert nem azok, és *azokká kell lenniök* Isten előtt. Minél szennyesebbek és alacsonyabbak, minél közönségesebbek, annál inkább kell hozzájuk mennem és rajtuk segítenem.

3. Gondoljak arra, hogy *Isten Igéje nem habozott hozzánk jönni*. És mik voltunk mi, mik vagyunk neki? Micsoda undor foghatta volna el a mi silányságunk, semmiségünk, otrombaságunk láttára. De nem! Ő nem borzadt meg ettől az ízléstelen és modortalan semmiségtől. Ő, *de undorodom a világtól!* Ő, a Mester nem undorodott tőle. Semmi kedvem sincs megtéríteni és megszentelni a gondjaimra bízott juhokat! És Ő, az én Uram elkedvetlenedett? *Micsoda példa számomra!*

Menjek a lelkekhez *ugyanazzal a szeretettel*, ugyanazzal az optimista *munkakedvvel*, mint a lelkek Üdvözítője. Nem érdemlik-e meg azt, hogy velük törődjem, hogy érettük

fáradozzam, mikor az Isten Fia fáradozott érettük?

Olvasmány: Róm. 9, 3.

KEDD

A jóság

P. Fáber írja: „A jóság több bűnöst térített meg, mint a tudomány, az ékesszólás, az oktatás, és e három dolog soha senkit sem térített meg a nélkül, hogy a jóság ne kísértette volna.”

Mint a *jó Isten* szolgája, kell hogy jó legyek, jó a bűnösökhöz, jó a hüekhez, jó a gyermekekhez, jó azokhoz, akik plébániámban nem törődnek velem vagy egyenesen gyűlölnék és megvetnek, jó minden órában és minden percben, amikor fáradt leszek, amikor zavarni fognak, amikor el leszek foglalva és jönnek elfecsérelni az időmet, amikor sürgős ügyem lesz, és eljönnek, hogy időt veszítsek. Legyek jó kiváltképen, amikor szigorúnak kell lennem, és szelídjem meg kemény intelmemet *modorom kellemességével*, arcom szelíd mosolyával. Legyek jó fáradhatatlanul.

Szalézi Szent Ferenc mondta, hogy ha jók akarunk lenni igazságos mértékben úgy, amint kell, akkor *nagyon jóknak* kellene lennünk. Tekintsem ebben az értelemben az

Urunkról mondott következő szavakat: „Nimia caritate, qua dilexit nos” és gyakoroljam én is ugyanezt.

Vianney Szent Jánosnak egyik híve mondta ezt a kedves megállapítást: „Kell, hogy a jó Isten jó legyen, mert már a plébános úr is olyan jó.”

Cselekedjem úgy, hogy jóságom másokat Isten jóságának gondolatára ébresszen.

Olvasmány: Lk. 18, 2.

SZERDA

Isten jósága

Thérèse Couderc anyja, a Coenaculum-kongregáció alapítója egyik nap hálaadása alatt észrevette, hogy minden tárgyon, mely körülvette, aranybetűkkel e szó állott: *jóság*.

Gondoljunk arra, hogy minden, még a legkisebb dolog is, amely használatunkat képezi, eredetének márkáját hordozza: Minden Isten jóságáról beszél.

Gyakran gondolunk-e arra, hogy minden teremtmény, mely körülvesz bennünket és használatunkra van, a Gondviseléstől jön? Ha igen, akkor nem lennénk olyan fukarok a hálaadásban.

Ismerjük el az Isten jóságát.

Szent Ignác lelkigyakorlatainak végén kontemplációt végeztet, és abban végigvezet a teremtmények létráján, amely Istenhez és az ő szeretetéhez visz. Ajánlja, hogy tekintsem, *mint van Isten jelen* minden ajándékban, a természet, a kegyelem és a dicsőség ajándékai-ban, melyeket kaptam, *mint dolgozik* Isten mindabban, ami használatomra van.

Próbáljam ezt a gondolatot állandó gyakorlással öntudatosítani magamban.

Megérteni, megköszönni és élvezni. Az ajándékból emelkedjem az *ajándékozóhoz*.

Olvasmány: Jn. 3, 16—19.

CSÜTÖRTÖK

Rangsorozat a buzgóságban

A papi hivatásnak három nagy cselekménye van: az imádság, az igehirdetés és a szent-ségek kiszolgáltatása. Az apostolok a három funkció között kifejezetten az első kettőt tartották fenn maguknak. „Nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus.” (Ap. csel. 6, 4.) Ez bizonyára azért volt, mert ezeket tartották a legfontosabbaknak. *Először az imádság*, a fohászkodás Isten lábainál, ki megtermékenyíti a szolgálatot a lelkeknél, *azután a prédikáció*, mely a hitet hirdeti — fides ex

auditu — és előkészít a szentségek felvételére.

A szentségek kiszolgáltatását az apostolok szívesen engedték át a buzgó diákonusoknak, biztonnal nem azért, mert ez nem lett volna szemükben szent cselekedet, hanem mert az imádságot és igehirdetést sokkal fontosabbnak tartották: az imádság felgyullasztja az igehirdetés vágyát a papban, az igehirdetés gyümölcse a hit szerint való élet a hallgatókban.

Vigyázzak és *tartsam be én is ezt a rangfokozatot* papi működésemben; ne gondoljam azt, hogy papnak lenni egyes-egyedül vagy legfőképpen azt jelenti, hogy az istentiszteletet végezzem, keresztseljek, feloldozzak, az utolsó kenetet kiszolgáltassam. Ez is kell, de mindenekelőtt legyek az imádság és szentbeszéd embere.

Tehát, példának okáért végezzem el reggeli elmélkedésemet, mégpedig hacsak lehet, a gyóntatás előtt. A bűnbánók szempontjából is fontos, hogy az imádság embere legyek, mert ha az *ex opere operato* cselekmény mögött nincs az operans, a cselekvő imádsága, könnyen előfordulhat, hogy a lelki vezetésben csupán üres szavakat mondok.

Szentbeszédemre necsak gondosan készül-

jek, mint valami akadémiai székfoglalóra, hanem imádságos lélekkel. Tehát az előkészület alatt mélyedjek be az imádságba, tegyem azt személyes kutatás, elmélkedés és imádság tárgyává. Vigyem be a lelkemet és „az isteni erények” teljét minden szómba. Ezt nem lehet elérni a sebtében elkészített vagy kézikönyvből kiszedett prédikációval.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 51.

PÉNTEK

Szeressem korunkat

„Senki sem képes megváltoztatni a lelkeket, — ha mégúgy óhajtaná is — amíg meg nem szereti őket úgy, amint vannak.” (Sertilanges.)

A világ tele van mogorva, duzzogó, elégedetlen, pesszimista emberekkel.

Senki sem mondja, hogy minden jól megy. De miért kiáltjuk mindig, hogy minden rosszul megy?

Szeressük kortársunkban először mindazt, *ami benne szeretetreméltó*, és azután igyekezzünk megjavítani őt abban, ami benne kevésbé kívánatos.

De Tourville abbé mondotta nagyon helyesen: „*Alkalmazkodjunk* korunk szükségletei-

hez, de nem azért, hogy hibáit felvegyük, hanem *hogy a lelkeket telemeljük.*”

Egyesek nem tudnak mást tenni, mint kritizálni, mindig kritizálni, csak kritizálni és mindenekelőtt kritizálni. „Valamikor minden milyen jól ment, manapság semmi sem megy.”

A sopánkodás nem használ semmit. A mult halott. *Használjuk ki a jelent.* Csak ez a mienk. Ezt aknázzuk ki és alakítsuk át.

De Tourville mondja még igen bölcsen: „Micsoda működési tér van még nyitva a vallásos buzgóság előtt, amely igen gyakran időzik a mult műveinél! Munkára fell... Késedelemben vagyunk... Az emberek éhezik és szomjazzák mindenütt a valóban korszerű vallásos akciót.”

Sokan vagyunk apostolok, de nincs vagy legalábbis nagyon kevés az apostolság megszervezője. Természetesen ne vessük meg az apostolkodás *régi módszereit* sem. Értéküket nem a régiségük adja, hanem belső termékenységük. Lássam, mit kell megőrizni, átalakítani, elhagyni és helyettesíteni. A háborút mindig korszerű fegyverekkel szokták viselni.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 12.

„Ne nézzétek a legyőzöttek megadásával, hogy alakul át a ti századotok! *Szálljatok fel bátran a vonatra és ti vezessétek a mozdonyt!*” (Albert de Mun.)

De Mun a világiakhoz intézte e szavakat. Mi papok magunkra is alkalmazhatjuk. Annyi bizonyos, hogy mi mindenekelőtt az örök élet szolgálatában vagyunk, de az örök élet tanításait *egy meghatározott kor* számára kell adni. Nem a 18. század vagy a középkor embereit kell megtérítenünk és a hitben megtartanunk, hanem a 20. század embereit, akiket a 20. század problémái foglalkoztatnak.

Mily kár, ha nem értjük meg őket, nem ismerjük az őket érdeklő kérdéseket és nem ismertetjük meg őket a korszerű problémáknak az Egyház által ajánlott megoldásával.

Egyes papok túlföntül kedvelik a hagyományokat (nem a szent hagyományokat), nehezen tudják megérteni a *jelen* kor fiziognómiáját és túlságosan a múlt szemüvegén keresztül ismerik meg azt. Nagy számban vannak olyanok, akik mindig elvesztik szemük elől a „mai” nap követelményeit.

Nincs itt szó sznobizmusról, excentrikus

újdomságkeresésről, hanem *bölcs tisztánlátásról*, a *korszerűség* megérzéséről, nincs szó modernizmusról, hanem *modernség*ről. Az örökkévaló nem öreg, nem elavult, hanem *mindig ifjú*. Az a kiváló apostol, aki megérti korának lelkét, és minden időben azt a tanítást és segítséget nyújtja, amit korának emberekre vár és követel tőle.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 14.

HÚSVÉT UTÁNI HARMADIK VASÁRNAP

Tisztítsuk meg magunkat minden szennytől

Mindaz, aki Istenhez közeledik, legyen tiszta. Mekkora szigorúsággal írta elő Mózes törvénye, hogy az istentiszteletre szolgáló tárgyak és szent helyek tisztán tartassanak. A szentek Szentje nem tűrhet meg mást, mint tisztaságot. „Ez a hely Istentől készült, felbecsülhetetlen titok, mentes minden szennytől.” (A templomszentelési mise graduáléja.) Mikor misézem, nemcsak külsőleg közeledem Istenhez, mégpedig oly mértékben, amint az egy teremtmény sem merte egykor álmodni és cselekedni, hanem titokzatos és *belső érintkezésbe lépek* Istennel, hogy a legnagyobb titkot műveljem: az Isten Fia megtestesülése.

sének, születésének, keresztdozatának és halálának megújítását.

Mekkora tisztaságot követel ez a titok... teljes énemnek tisztaságát.

Érzékeim tisztaságát. Ezek a szemek látják Öt, akinek arca elragadtatja az angyalokat, aki maga a fény. Minél tisztábbak, annál mélyebben merülnek abba a tüneményes szépségbe és ragyogásba, amelyet a szent színek alig tudnak elrejteni a szív tisztán látó szemei előtt. Ezek a *kezek* azt a Jézust fogják, akit Mária rendkívüli tisztelettel érintett... Ezek az *ajkak* kiejtik azokat a leghatalmasabb szavakat, melyeket az emberi ajkak csak ki ejthetnek... És *elmém*? Követi az isteni Bölcseséget legmerészebb és legmélységesebb művében. És *emlékezetem*? Megtelik Mesterm mérhetetlen szeretetének és szenvedésének emlékeivel. És *szívem*? Neki, mint Mária szívének, lángoló vágyával és szeretetével már oda kellene vonzania az Üdvözítőt, mielőtt a konszekráló szavakkal lehozza az oltárra.

Ime az eszménykép. Vajjon nincs-e mesze tőle a valóság? Megőrzöm-e *szemeimet* a világias, frivol, tisztátalan képektől? Munkára és imádságos mozdulatokra szokott *kezeim* nem ismerik-e a többé-kevésbbé veszedelmes

és könnyelmű érintéseket? Ajkaim csak a szeretet, jóság, mérséklet és bölcsesség szavait ejtik-e ki? Elmém egyedül Istennel foglalkozik-e, az ő dicsőségével, Szívének szenvedéseivel, lelkem iránt való szeretetével és akaratával? És *szívem*? Telve van-e vele, azzal a vágygal, hogy magamat vele együtt felajánljam a világ üdvéért? Feléje nyujtom-e szívemet, mint Veronika fehér kendőjét, hogy belenyomja véres arcát?

Olvasmány: II Kor. 7, 1; Krisztus követése I. k. 6.

HÉTFŐ

Apostolkodás a gyermekek körében

Hasznos meggondolásokat nyújt az elmélkedésre az a párbeszéd, amelyet a még gyermek Don Bosco Szent János folytatott édesanyjával.

Don Bosco felemlíti édesanyjának, hogy a legtöbb pap milyen hidegen kezeli a gyermekeket, akikkel az utcán találkozik.

„Ha én pap lennék, nem így cselekednék. Én hozzájuk közelednék, magam köré gyűjténém őket, megszerettném magamat velük, én is szeretném őket, és szavaimmal, jótanácsaimmal lelkük üdvösségén dolgoznék. Így

cselekedett Don Calosso (a kitűnő öreg pap, ki nyugdíjban volt és őt latinra tanította) . . . Mibe kerülne egy jó szó, egy pillantás, amit egy kisgyermeknek adnánk az utcán?

— Mit kívánnál, hogy a papok mondjanak neked?

— Valamit, ami melegséget önt a szívembe.

— De a papoknak *annyit kell dolgozniok* a gyóntatószékben, a szószéken, a betegek mellett.

— Igaz, anyám, de nem tartozunk-e mi gyermekek is a nyájhoz, nem vagyunk-e a nyáj báránykái?

— Te azt akarnád, hogy *veled elvesztegesék az időt*?

— Jézus elvesztegette-e az időt a gyermekekkel, amikor az apostolok tiltakozása ellenére maga köré gyűjtötte őket? Ha én pap leszek, én is úgy akarok tenni, mint Jézus. Sohase érezzék azt a gyermekek, mintha magasról lekezelném őket. Én fogok hozzájuk mindig először szólni.

Különös gonddal végezzem a *hitoktatást*.

Olvasmány: Mt. 19, 13—16; Lk. 18, 15—18.

Ha jónak kell lennem — Urunkhoz hasonlóan — azokkal a gyermekekkel, akikkel véletlenül találkozom az utcán, mennyivel inkább kell jónak és gondoskodónak lennem az *iskolásgyermekeimmel*, kiknek én adom a természetfeletti javakat.

Mgr. de la Motte amiensi püspök mondotta, hogy nem adná meg a feloldozást annak a papnak, aki nem szokott legalább egy órát szentelni a hitoktatásra való *előkészületre*. Mgr. Dupanloup említi róla a következő esetet: Egyik napon igen jámbor pappal találkozott, aki egy gyermekneveléssel foglalkozó kongregációnak volt a tagja. Valamilyen okból kölcsönkérte tőle breviáriumát, és egy papírlapot talált benne, amelyen két vagy három oszlopban vagy nyolcvan-száz név volt feljegyezve.

— Mit jelent ez a névsor, kedves barátom?

— Ez azoknak a gyermekeknek a névsora, akiket első szentáldozásra előkészítettem. Mindíg a breviáriumomban hordom, és mindennap kiejtem ezeket a neveket Isten előtt, mielőtt az oltárhoz mennék.”

Nincs itt arról szó, hogy ezt a gyakorlatot

ajánljuk, de ennek a *szellemét* igenis ajánljuk. *Imádkozom-e* néha azokért a gyermekekért, akik kezem alatt vannak? Gondot fordítok-e arra, hogy vasárnap minden gyermek ott legyen a szentmisén, és akik nincsenek ott, azokat, illetve szülőiket megkeressem és odavezessem? Lelkiismeretesen *figyelem-e, hogy ki marad távol?*

Később is, életútjukon igyekszem-e őket kísérni és támogatni?

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 3.

SZERDA

Lelkivezetés (I)

Hányszor hallja az ember a hívek kijelentését, — a Siloe-patak béna emberének szavait — *Hominem non habeo, nincs senkim.*

Nem beszélünk itt bűnösökről, hanem nagylelkű hívekről, akiknek, hogy Istenhez emelkedjenek, szükségük van bölcs, okos, eleven és fokozatos *lelkivezetésre*, és akik a gyóntatószék papjában csak a *főloldozót* találják. Szükséges, hogy a pap, az *ő papjuk* otthonos legyen a lelki kérdésekben, és a nélkül, hogy szükségszerűleg az aszketika és misztika mestere lenne, legyen legalább *elég-séges képessége*, hogy azokat a lelkeket, kik-

nek az Úr kissé rendkívüli felemelkedést tartogat, megfelelően tudja vezetni az Isten útjain.

Vannak, akik azt mondják: Az én plébániámon, az én falumban nincsenek ilyen különös esetek.

Honnét tudják ezek azt? A lélek mindeütt lélek és a Szentlélek nem kötötte le magának csupán a nagyvárosban vagy a híres lelkivezetők közelében levő lelkeket, hogy nekik különös kegyelmeket adjon. Ő működhetik a legkisebb helyen, a legeldugottabb faluban is, ahol lakhatnak a világ szemében egyszerű, de Isten előtt igen nagy lelkek. Hányan vergődnek közülük aggályok között és tengődnek, sínylődnek magukcsinálta kényszermetódusokban, mivel *hiányzik* a szükséges lelkivezető *segítsége*, bölcs tanácsa. Másutt viszont megvolna a lelkivezetés, de *hiányzik a megértés*, a finomság a lelkek kezelésében, önkényesen lépnek fel, valósággal leigázzák azt a lelket és nem engedik, hogy a Szentlélek szabadon dolgozzék benne. Hol az igazság? Ne mondjuk azt: A Szentlélek mindenkor vezeti őket, nekem nem kell beavatkoznom. Nem úgy van. *Segítségére kell menni* a léleknek, hogy lássa a Szentlélek irányítását és azt kövesse. — *De viszont én nem helyette-*

síthetem a Szentlelket és nem irányíthatok csak én mindenen keresztül.

Okosság, alázatosság, a lelkek megkülönböztetése.

Olvasmány: Jn. 5, 7.

CSÜTÖRTÖK

Lelkivezetés (II)

A pap lelkivezető. Ez egyik feladata, amely nem kevésbé fontos. Hinnünk kell, hogy az Egyházban a hívek *minősége* is fontos, nemcsak a száma. Ám Isten, ki mindent helyesen kormányoz, rendesen teremtett *közvetítők* igénybevételével éri el célját és ezért a lelkek rendes körülmények között csakis a lelki-vezetés által jutnak a szentség fokára, belső szépségük teljes kibontakozásához. Mi a lelki-vezető szerepe? Ő a *Szentlélek* eszköze, akaratának, kívánságának, buzdításainak közvetítője. Ezért küldetése egyfelől igen nagy, isteni, de ugyanakkor nagyon szerény is.

Igen nagy. Az isteni bölcsesség, igazság és szeretet örök gondolatait és terveit tartozik teljes hatalommal közölni, elfogadtatni és megvalósuláshoz vezetni. Igen magas ez a feladat. A birodalmak minden hatalmas mozgalma nem ér fel Isten szemei előtt egyetlen lélek eré-

nyének növekedésével, megszentelődésével. Bossuet egyik halotti beszédében mondja, hogy Isten képes megengedni, hogy egy királyság rombadőljön azért, hogy egy szent támadjon. Semmi sem hasonlítható nagyságban és komolyságban a lélek isteni életéhez, amelyet a lelkivezető van hivatva őrizni és irányítani.

Ugyanakkor *szerényen* háttérbe vonult szerep. A lelkivezetőnek legnagyobb tudománya, hogy tudjon *eltűnni* Az előtt, akit képvisel, hogy ő kisebbedjék és Az növekedjék, hogy ne pótolja az isteni meglátásokat az ő meglátásaival. Ez a Szentléleknek alávetett lelket követel, amely hozzászokott ahhoz, hogy az ő sugallatait kikémlelje és tanulékonnyan kövesse. A lelkivezető mindenekelőtt tiszteletben tartja az isteni működést és a lelkek szabadságát. Visszaélni bizalmukkal, féltékenységükkel, habozásukkal és a *saját útján* vezetni őket, a legsúlyosabb hiba volna. És mégis milyen gyakran megtörténik ez...

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 17.

A lelkivezetés legyen *biztos alapokon nyugvó, világos, határozott és ugyanakkor szelíd.*

Csakis igen *tiszta és biztos forrásokból* tápláljuk a lelket. Alapozzuk meg benne elsősorban a szívtisztaságot, a bűntől való irtózást, gyengeségeinek tudatát és a vágyat, hogy azoktól megszabaduljon. Azután adjuk neki *Jézus Krisztust*, az evangélium igazi Mesterét, a boldogságok, a Miatyánk, a Jákob kútjának, az utolsó vacsora beszédjének, a Kálváriának Krisztusát... Jézust, ki egész szívet kíván és cserébe önmagát igéri. A sokat követelő és mégis oly könnyen megelégedett Jézust. Az oly határozott és oly gyengéd, az isteni és emberi Jézust. Adjuk meg a léleknek a *dogmát*. Becsülje mindennél többre az egyszerű hit, remény és szeretet életét, állapotbeli kötelességét, a közönséges és elrejtett utat. Vagyis a lelkivezető ne akarjon *önmagától* a misztikus utakra ösztönözni. Mindazonáltal, ha látja, hogy a misztikus élet kegyelmei sarjadoznak, ne fojtsa el azokat. Ilyen esetben meg kell kétszerezni bölcsességét, természetfölöttiségét, hogy segítse a lelket

az Isten akaratának teljesítésében. Ilyenkor nem kell a lelket arra kényszeríteni, hogy továbbra is végezze azokat az imagyakorlatokat, amelyeket talán már többé nem végezhet, és fokozottabb vigyázattal őrködjék a felett, hogy az alaperényeket, így az aláztosságot és engedelmességet gyakorolja.

Világos vezetés. Semmi bizonytalanság, semmi „körülbelül”. Világos megoldásokat várnak tőlünk. Imádkozzunk, azután nyíltan beszéljünk. Ez föltételezi a természetfölötti világ, a pszichológia ismeretét, a biztos ítéletet, a tapintatot és különösen a felülről jövő világosságot.

Határozott és szelíd vezetés. Amikor a lélek elé tűztünk egy cselekvési tárgyat, tartunk ki a mellett. Figyeljük, hogy milyen gondot fordít a lélek annak megtevésére. Ha egy gyenge pontot felfedeztünk, amely súlyos hibákat vonhatna maga után, vagy csak megbontaná a békét, megállítaná a lendületet, könnyörtelen harcot indítsunk ellene. Térjünk erre vissza minden irányításnál: mi van ezzel a megszokott hibával?... Megvan-e még ez az alkalom?... Mi van ezzel az ellenszenvvel?... Mit tettünk ebben az irányban? Természetesen az olyan lelket, amely nyughatatlan és semmit sem akar komolyan venni,

kioktatjuk, hogy a pap ideje sokkal értéke-
sebb, semhogy eredménytelen időtöltésre
pazarolja.

Mindazonáltal legyen a vezetés *jóságos*.
Senkit se törjünk össze, se ne sértsünk meg.
Hány lélek sértődött meg és maradt elzárva
hosszú időn át a gyóntató igen rövid, nyers
vagy közönséges szava miatt. Milyen voltam
eddig mint lelkivezető? Kettős a veszély:
vagy *nem tulajdonítok elég fontosságot a*
lelkivezetésnek, vagy ellenkezőleg, túlságos
sok időt vesztek el benne.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 11.

SZOMBAT

Lelkivezetés (IV)

A lelkivezető másik tulajdonsága: az *emlé-
kezet*. Fontos. Semmi sem hatja meg jobban
a lelket, mint ha *személyes* direktívát adunk
neki. Beszéljünk vele ügyeiről, mutassunk
iránta érdeklődést, beszéljünk diszkréten kör-
nyezetéről, munkáiról.

Fokozatos előrehaladás.

„Mily szomorú, amikor egyetemi tanulmá-
nyaikat végző ifjaktól és intézetüket elhagyó
reményteljes leányoktól halljuk néha: Nem
ismer egy jó *lelkivezetőt*? Szeretnék hasznos

életet folytatni. Bizalommal fordultam ehhez és ehhez, de minden gyóntatásnál a lelki-vezetés ugyanaz volt: rövid buzdítás a következő napi ünnep megülésére, elégtétel, feloldozás és semmi egyéb.”

Igaza volt Mercier bíborosnak. Ezeket írja még (*Retraite à ses Prêtres*, 239—240): „Olvassátok az isteni egyesülés himnuszát, az Énekek Énekét. Benne megtaláljátok sugalmazott beszédmódban azt a kapcsolatot, amelyet Urunk Istenünk szent emberségével, Szűz Máriával és minden lélekkel fenntart, aki engedi, hogy Isten szeresse őt. Mert ez az *Istennel való bensőség* nem elit-lelkek számára fenntartott privilégium. Ha azoknak száma ritka, akik ennek a boldogságát élvezik, annak oka nem Istenben van, hanem mibenlünk. Sokkal lanyhábbak vagyunk, semhogy *nagy hitünk lenne a szeretetben*. Sok lélek vágyódik Isten után, a kegyelem hajtja őket, de mihelyt megtudják, hogy az egyesüléshez önmegtagadás kell, amely megköt minden önzést, mihelyt látják, hogy a vonzalmaikkal való szakítás, az önszeretet, a hiúság elhagyása lényeges feltétel az egyesüléshez, megállanak, és attól kezdve életük folytonos hánykolódás az őket vonzó Isten és visszatartó akaratuk között. Miért számlál az Egyház oly

kevés lelket, ki a teljes isteni egyesüléshez jutott? Miért?

Főképen azért, mert mi, a lelkek pásztorai, vagyis az ő vezetőik és táplálói nem vezetjük őket a kövér legelőkre és nem haladunk határozott léptekkel ő előttük."

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 45.

HÚSVÉT UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNAP

Tardus ad loquendum

Legyek nagyon *óvatos* a bizalmasan közölni való dolgokban.

Ne legyek túlzottan bizalmatlan és ne ítélem meg rosszul az embereket.

De legyen *bölcs okosságom* és cselekedjem a következő általános elvek szerint:

Az első, hogy minden *titkot*, amit valakire rábízok, az illető azonnal ki fog fecsegni.

A második, hogy az a személy, akivel most nagyon jóban vagyok, holnap *megváltozhatik* velem szemben. Nagy Szent Teréz, kinek finom lélekismerete volt, mondotta: „Nézzétek jól, hogyan változnak az emberek és mily kevéssé lehet bízni bennük; ragaszkodjatok Istenhez, ki nem változik."

„Mennyi ember megváltozik", különösen a nők. I. Ferenc francia király írta az idéző-

jelben lévő szavakat gyűrűjének drágakövével a chambordi kastély ablakára. A férfiak is megváltoznak. Ennek a tudata ne jelentsen szeretetsökkenést.

Ennek szellemében cselekedjem.

Tehát tudjam, hogy kivel beszélek.

Ne mondjam azt, hogy amit később kifejeznek, nem kellemetlen sem nekem, sem másnak.

Ezeknek az elveknek a tudatában nem egyszer *hallgatni fogok*.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 10.

HÉTFŐ

Nők lelkivezetése

Valaki megemlítette Szalézi Szent Ferencnek, hogy igen nagy számban vannak nők lelki gyermekei között.

„Nem értem, miért szeretnek maga körül lenni, — mondotta neki egy pap — mert nem vettem észre, hogy valami különös dolgot mondott volna nekik.”

A Szent szellemesen felelte: „Nem tudja, hogy *hagyni kell őket*, hadd *mondjanak el* *ők mindent?*”

Sok szabályt kellene felállítani a nők általános és különös lelkivezetésére vonatkozólag.

Bizonyos, hogy nekik is van lelkük és *lelki szükségük*, tehát ők is lelki támaszra és világosságra szorulnak.

Azután ők *született apostolok*, mégpedig abból a tényből kifolyólag, hogy szeretnek beszélni, és amikor a buzgóság hajtja őket, bámulatos térítési hatalmuk van. Mutatja a samariai asszony buzgósága.

Azonban az is bizonyos, hogy bizalmas közölnivalójuk terjedelmével a pap sok idejét elpazarolhatják. Nem ismerik az idő értékét. A papnak más dolga is van, mint hogy szakadatlanul a nők bizalmas közléseit hallgassa, amelyek igen gyakran csak lelki stagnálásról tanúskodnak.

Ez a női pasztoráció nem mindig egészséges, még a kezdetben sem mindig, amikor teljesen természetfölöttinek mutatkozik. Szalézi Szent Ferenc szent volt, kiváló erénye megőrizte őt először a túlzástól és azután az ellenkező véglettől, a nyerseségtől. Mi nem vagyunk szentek, tehát: *tartózkodó viselkedés, bölcsesség, óvatosság*.

Olvasmány: Mt. 25, 1—14.

A nyilvánosság előtt élek. Mindent látnak, ismernek, feljegyeznek, megbecsülnek, megcenzuráznak. A plébániaház és sekrestye falai kristályból vannak. Észreveszik minden léptemet, amit teszek, minden látogatást, amit kapok, minden személyt, akit köszöntök. Jól van ez így, ez *oltalom*. Üvegházban élek.

De ez *felelősséget* is jelent. Tehát kerüljem mindazt, amit rosszra vagy legalábbis kevésbé jóra magyaráznak. Itt különösen a *papi tisztaságra* gondolunk. A világ *nem hiszi*, hogy a pap teljesen tiszta tud maradni. De legalább soha semmiben se adjak okot a kritikára. Ugyanígy gondolkozik a világ a *jövedelem- és pénzkérdésben*. A világ azt hiszi, hogy mi jövedelmező hivatalt töltünk be, mesterséget folytatunk. Semmi olyat ne cselekedjem, ami ebben az ítéletében megerősíti.

Különben semmi idegesség, semmi aggodalmaskodás. Legyek egészen természetes. Őrizzem meg a határozott és bölcs gondolkozást. Még akkor is megtörténhetik, hogy megragalmaznak és gyanúba kevernek. Ilyenkor

tudjak magamnak igazságot szolgáltatni és ne veszítsem el mindjárt a fejemet.

Én nem vélekedem-e szigorúan erről vagy arról a kollégámról, kinek oktalan viselkedése beszéd tárgyát képezi? Azután meg lehet-e akadályozni a rossz nyelvek beszédjét?

Vigyázzak, hogy én magam ne ítéljek meg mást, részemről pedig a legnagyobb prudencia. Elsősorban, hogy megőrizzem magamat, másodsorban, hogy másoknak épülésére legyek.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 4.

SZERDA

Bölcs óvatosság

Fourier Szent Péter, mattaincourt-i plébános semmit sem mulasztott el, hogy megőrizze szeplőtelen *papi hírnevét*. A sok között egy eset: Egy hiú, könnyelmű és esztelen leány, egyike azoknak a lepkéknek, akik miután megégették szárnyukat, gyorsan rohannak a fertőbe, magánkívül volt, mivel a szent pap bizonyos idő óta szigorúan bánt vele. Egyik napon, midőn az Oltáriszentséget egy beteg-től jövet visszavitte és éppen be akart fordulni az egyik szűk utcába, amelyben a mo-csaras víz csak keskeny utat hagyott, a leány

elfoglalta a helyet, és úgy gondolta, most kénytelen lesz rá figyelni. De terve balul ütött ki. Fourier nyugodtan belépett a pocsolýába. Következmény: A szegény könnyelmű leány megtért és megkomolyodott. A boldoggáavatási perben megtámadták a Szent e cselekedetét, amellyel talán tiszteletlen volt az Oltáriszentség iránt. A pápa e szavakkal zárta le a vitát: „*A két pocsolýa között a kevésbbé szennyeset választotta.*”

Hasonlóképen viselkedjem az ilyen esetekben és vezessen a pápa e szava. Mindenekelőtt sohase kompromittáljam szeplőtelen papi hírnevemet, amely nélkül semmi jót nem érek el.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 8.

CSÜTÖRTÖK

Mindent Istenért

„Mit használ az, ami nem használ az Isten országának felállításában?” — kérdi egy kispaphoz írt levelében P. Aubry.

Majd így fejtí ki a kérdést: „Nem ismerek szívszaggatóbb látványt, mint amikor az értelem, a buzgóság, a nagylelkűség és bármi másnak jó forrásait *nem Isten dicsőségére, hanem akármí másra* pazarolják. Ha Isten száz

eszközt ad kezünkbe, és azok közül kilencvenötöt az ő szolgálatára használunk és ötöt a mi apró élvezeteinkre, öt *százalék hiányzik* ahhoz, hogy igazak legyünk."

Nem kívánható, hogy a pap semmit se szórakozzék, semmit se pihenjen. Szükséges ez is gyakran, a húr nem maradhat mindig kifeszítve. Hivatása érdekében és hogy elkerülje a lázas idegességet, jó, ha néha pihen és üdül.

De akkor is Isten dicsőségét kell szem előtt tartania: nem azért szórakozik, hogy szórakozzék, nem pihen a pihenés kedvéért vagy mert a természete kívánja, hanem azért szórakozik, pihen és üdül, mert a bölcsesség erénye kívánja azt, hogy utána ismét teljes erejével képes legyen munkálni a lelkek üdvét.

Egész életünket Istennek és apostoli munkáknak kell adni, úgyhogy az, ami látszólag kevés összefüggésben van vele, hatásában mégis reá irányuljon.

„Akár esztek, akár isztok”, akár szabadságot vesztek, akár szórakoztok, *mindent Isten dicsőségére tegyetek!*

Olvasmány: 27. zsoltár.

PÉNTEK

Titkos szenvedés

„Tudjatok Isten iránt való szeretetből egy kissé szenvedni a nélkül, hogy valaki tudná” — ajánlotta Nagy Szent Teréz apácáinak és még ezt fűzte hozzá: „Úgy gondolom, nagy tökéletlenség az, ha az ember csekélységek miatt panaszkodik; ha tehetitek, szenvedjétek el azokat a nélkül, hogy panaszkodnátok miattuk. Mikor a baj nagy, magától is hírt ad.”

Természetesen a bölcseségnek mindig és mindenütt helye van. De minthogy hajlandók vagyunk túlozni a szenvedést és magunknak az áldozatokat inkább elengedni, mint magunkra venni, jó az ilyen tanácsot meghallgatni. Bizonyos értelemben az Udvözítő tanácsaihoz csatlakoznak. „Te pedig, mikor bőjtölsz, kend meg fejedet és orcádat mosd meg, hogy ne lássanak bőjtölni az emberek.” (Mt. 6, 17.) Alacoque Szent Margitot arra kérte az Úr, hogy *tudjon szenvedni a nélkül, hogy valaki lássa.*

A szenvedést elmondani annyi, mint azt kisebbíteni.

Ha kinyitjuk a parfümös üveget, az illat

java kipárolog. Jó és nagy dolog az, ha egyedül Isten a tanúnk.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 3.

SZOMBAT

Apostolkodás az áldozattal

„Szívesen maradok még huszonkét évig így, hogy a jó Isten szent papokat adjon nekünk.” Így beszélt egy fiatal diakónus, akit szörnyű csonttuberkulózis megakadályozott abban, hogy valaha is az oltárhoz lépjen, és akit hosszú huszonkét év alatt nem gyógyított meg tizennégy lourdesi zarándoklat sem. Ez a derék levita, Joseph Girard megértette a mozdulatlanság jelentőségét, a pamlagon töltött órák és fájdalmas kötések apostoli hatalmát, *a leszegzett emberek megváltó erejét.*

Ha az öregség csökkentette cselekvőképességemet, vagy ha meglátogatott a betegség, ne higgyem, hogy apostoli szerepem befejeződött, hogy megszentelő képességem megbénult.

Apostoli szerepem talán plébániámon megszűnt. Ha valóban nem tudok többé juhaim hasznára lenni, ajánljam fel önként távozáso-mat és ne ragaszkodjam olyan szerephez, amely már nem nekem való, olyan műhöz,

melyet már nem tudok többé éltetni. *Néha a papoknak nincs bátorságuk arra, hogy időben elmenjenek és ezt rendesen a plébániák sínylek meg.* — De jól értsem meg, hogy ha el kell hagyni helyemet, vagy ha többé nem vagyok olyan munkaképes a helyemen, a cselekvő apostolkodás helyett nyitva vannak előttem az *áldozatos apostolkodás* kiapadhatatlan forrásai. Nem tudok többé dolgozni vagy annyit cselekedni, de legalább fel tudom ajánlani szenvedéseimet a lelkek javára és közöttük a szenvedést is, hogy nem tudok többé semmit sem működni vagy annyit dolgozni. Ez üdvözítőbb, mint minden eddigi hálövetésem. A külső cselekvő buzgóság időhöz és helyhez van kötve, az áldozatos apostolkodás azonban egyikhez sincs kötve.

Olvasmány: 9. zsoltár.

HÚSVÉT UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP

Factores verbi

Nemcsak „mondani”, hanem „cselekedni” is kell az ígét, mégpedig *tökéletesen*.

Mi a tökéletesség? Szent Bernát megfelel: „A tökéletesség nem más, mint törekvés a tökéletességre, tökéletesnek lenni annyi, mint igyekezni elérni a tökéletességet. Conatus ad

perfectionem perfectio, et studere perfectioni est esse perfectum."

Mily vigasztaló ez! Nem azt kívánják tőlem, hogy *megérkezzem*, hanem hogy *el-induljak*; nem azt kívánják, hogy a végcélhoz érjek (itt a földön sohasem érünk oda), hanem, hogy komolyan kezdjek útnak indulni. *Törekedni*, minden ebben van. Komolyan, becsületesen, őszintén és hatásosan törekedjem. Jöhetnek hibák, kevesebb nagylelkűség, csak őrizzem meg a lendületet, a vágyat, hogy előre haladjak, az őszinte igyekezetet, hogy célhoz érjek. Akkor minden meg van mentve, nyugodt maradhatok. A jó Isten meg van elégedve.

Amíg *papi eszményem* sértetlenül él bennem, és amíg *cselekvési buzgóságom* napról-napra ébren van, a tökéletesség útján vagyok. A lényeg ép. A többi már csak részletkérdés. Ellenben, ha csak mértékkel akarom magam megszentelni, ha eszményemet lecsökkentetem, ha jóra való törekvésem meggyöngült, ha a mindennapi apró dolgokban könnyen veszem a cselekedeteim értékcsökkenését, akkor már *nyugalankodnom kell*. Itt már szándékos gyengeségről van szó. Megszűnöm *törekedni* egész lelkemből és azért többé nem vagyok a tökéletesség egyenes vonalán.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 4.

Nemrégem elmélkedtem e fontos tárgyról. Az Egyház visszatér rá a tegnapi leckében, ami nagy fontosságát mutatja.

Szent Péter minden keresztényről mondja: „Si quis loquitur, quasi sermones Dei.” (I Pét. 4, 11.) Mennyivel inkább kell ennek megvalósulnia a papnál.

Kerüljem a *hiábavaló beszédet*, a haszontalan társalgást, a tereferét, a könnyelmű élcélődést paptársaim, az ifjak vagy egyéb híveim között. Minden megkereszteltnek és még inkább minden papnak egykoron számot kell adnia minden haszontalan, léha beszéd-ről. Hogyan beszélhet a pap léha dolgokat, mikor a lelkek mindenütt üdvözítő szavakat várnak tőle.

Kerüljem a *helytelen tréfát*, a *kétértelmű szavakat*, a *szabadszájú beszédet*. „A világiak szájában ezek közönségesek lehetnek, — jegyzi meg okosan Szent Bernát — in ore saeculorum nugae sunt; in ore sacerdotum blasphemiae.”

Kerüljem a beszédben mindazt, ami a szerénység, a tapintatosság és a szeretet ellen van. Ne hordjam szét a pletykát és ne legyek

fecsegő nyelvű. Sohase mondjak olyat, ami bárkit is megsérthetne, különösen ne beszéljek rosszat azokról, akik (a plébánián, az intézetben) együtt dolgoznak velem.

Olvasmány: 26. zsoltár.

KEDD

„Petitrel”

Már a vasárnapi evangélium felhív az imádságra. „Bizony, bizony mondom nektek: *amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja nektek.* Eddig semmit sem kértetek az én nevemben. KérjeteK és megnyeriteK!” (Jn. 16, 23. 24.)

A mai lecke így buzdít: „Imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok, mert sokat tehet az igaznak az *állhatatos könyörgése.* Illés hozzánk hasonló ember volt, szenvedésnek alávetve; és imádkozva imádkozott, hogy ne essék eső a földre, és nem esett három évig és hat hónapig, és ismét imádkozott, és az ég esőt adott és a föld megadta termését.” (Jak. 5, 16—18.)

Van-e elég *bizalmam* az imádság mindenható erejében? „Úgy kértek, mint akik nem hiszik, hogy kérésük teljesül” — mondta Dupont, a toursi szent ember többeknek.

Mondjam el hittel a graduálét: „Confite-
mini Domino quoniam bonus, quoniam in
saeculum misericordia eius.”

Nézzük magunkat a mai evangéliumban:
„Kicsoda az közületek, aki, ha fia kenyeret
kér tőle, követ nyujt néki? Vagy halat kér,
csak nem fog neki kígyót nyujtani. Ha tehát
ti, akik rosszak vagytok, tudtok jó adomá-
nyokat adni gyermekeiteknek, mennyivel in-
kább fog a ti Atyátok, ki mennyekben vagyon,
jókat adni a tőle kérőknek?” (Mt. 7, 9—11.)

A mennyei Atya jósága nem nagyobb-e
ezerszeresen, mint a földi atyák jósága?

Tehát? . . .

Elsősorban nekem legyen bizalmam az
imádságban, de azután *adjam meg híveimnek*
is az Isten hatalmába vetett legyőzhetetlen
hitet. Ha hinnék benne, ők is hinnének benne.

Medice cura teipsum.

Olvasmány: Mt. 7, 7—12; 21, 22.

SZERDA

Patl... gloriám

Holnap az Úr mennybemenetelére gondo-
lok. Mielőtt oda jutott volna, mennyit kellett
szenvednie. „Nem kellett-e Krisztusnak szen-
vednie előbb és úgy bemenni dicsőségébe?”

II. Fülöp spanyol király halála előtt magához hívatta az Escorial-palota tervezőjét és kérdezte tőle: „Emlékszik-e, hová tette azt a nagy darab fát tizennégy évvel ezelőtt, amely megmaradt abból, amelyből a főoltár feszületét készítette, és amelyet kértem, hogy megőrizzen?”

— Emlékszem, felség.

— Nos, hát, ebből a fából megcsinálja a koporsómat.”

Szép gondolat, ékes szimbolum. Mindazonáltal egy másik gondolatom támad: helyes dolog, ha az ember a kereszt fájából készíti koporsóját, mely „*halála utánra*” szól, de még helyesebb és jobb, ha felhasználja a keresztet „*földi életére*”.

A papnak tovább kell mennie gondolatban. A főoltár feszületéről van szó. Ha én pap megértem minden szentmise keresztrefeszített Üdvözítőjét, ha megértem, hogy egyet kell alkotnom vele nemcsak keresztségem *lelki papsága* címén, hanem egyházi rendem *szent-ségi papsága* címén, csinálhatok-e életemben jogosan mást, mint keresztrefeszített életet? Scire Jesum et hunc crucifixum.

Valósítsam meg e gondolatot, vegyem e szavakat szóról-szóra, minden ábránd, romantika és gyengeség nélkül... paphoz illően.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 18.

Éljem át a jelenetet... lássam... halljam...

Pillanattal azelőtt *Ő itt volt*. Beszért hozzájuk. És most... Felemelt szemük még keresi Őt. Kezüik sóvárogva kitérül.

A La Salette-i kegyhelyen bronzszoborcsoportozat ábrázolja a két kis látnok pásztorgyermeket, Mélaniet és Maximint, amint térdelve felemelik karjaikat az égbe szálló csodálatos Notre Dame után, ki megjelent nekik, és akit szeretnének visszatartani.

Hogyan lehetne megrögzíteni az olajfák-hegyi mennybemenetel szemlélőinek magatartását, lelki hangulatát?

Ha a csoportban lettem volna, mire gondoltam volna? *Éhezem-e, szomjazom-e Jézus után?* Az a gondolatom, hogy *távol lehetne tőlem*, nem bánt engem? — Vagy pedig meg vagyok elégedve a földdel, és nagyon jól meg vagyok az ég nélkül?

Jézust a közelemben bírom, templomomban, kápolnámban. Szeretem-e Őt meglátogatni, kívánok-e közelében lenni? Ez a Jézus, aki a mennybe ment. Az ember azt mondaná, hogy nem hiszek benne.

Erősítsem hitemet olymódon, hogy erősítsem vágyamat.

Olvasmány: Ap. csel. 1, 1—15.

PÉNTEK

Az ég

Az apostolok még Mesterük távozásának csodálata alatt állanak és felfelé szegzett szemekkel vizsgálják az elérhetetlen régiókat, amelyek felé Jézus immár eltávozott.

Kövessük tekintetük irányát.

Mi az az ég, ahová Jézus felment? Szent János és Szent Pál előre figyelmeztet: Semmiféle földi halandó nem tudja azt megmondani. „Nec oculus vidit, nec... Neque longitudo, neque...”

Mit mond a dogma? Az égben kettős boldogság van: lényeges boldogság és mellékes, járulékos boldogság.

Lényeges boldogság: Isten színről-színre látása... A csodák csodája! Én oly darabos és közönséges vagyok, oly kevésbé vagyok kapható arra, hogy a láthatatlan fényességet megértsem. Az ilyen és hasonló kifejezések hidegen hagynak. Nyomorúság, kicsinység, alkalmatlanság!... Hogyan közeledjem e valósághoz, mikor olyan messze van?... Gon-

doljak a szentekre, kikben csakúgy lángolt a vágy e földön, hogy Istent láthassák és halálukban örömtől kiáltottak: „Végre, Uram, most látni fogjuk egymást!” (Szent Terézke.)

Vagy gondoljak a tisztítóhely lelkeire, kik végre elhagyhatják a sötétség birodalmát és beléphetnek a világosságba . . . Ez kiváltképen a purgatórium: a lelkek tudják, hogy Istenért vannak teremtvé, hogy Őt szemléljék és mégsem vethetik magukat az Ő karjaiba. Szenvedésük vége, íme, ez negatív a mennyország.

Járulékos boldogság. Istennek ezen fényében szemlélni fogok minden mást is.

Legelsősorban látni fogom Jézusom szent emberségét . . .

Máriát . . .

Az angyalokat, szenteket, mindazokat, kik megelőztek engem a dicsőségben. *Micsoda ünnep . . . és vég nélkül.*

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 48.

SZOMBAT

„Abban az időben óriások voltak”

Kikre bízta az Úr mennybemenetele estéjén evangéliumát? Tizenkét emberre.

Kik voltak ezek az emberek? — *Óriások.* Nem testalkatra, hanem lélekre nézve.

Ó, nem voltak ők ilyenek *természetüknél fogva*, ők, a tó tizenkét szegény halásza. Tudatlanságuk, született alkalmatlanságuk. Ismerték foglalkozásukat, a halászatot, hálójukat, a munkanélküliséget. Ezenkívül semmit. A lehető legkevésbé voltak felfegyverkezve a világ meghódítására.

Azzal alakultak át, hogy beható *kapcsolatba kerültek a Mesterrel*. Kétségkívül bátran követték Őt, hittek benne, szerették Őt. De e mellett nem mutattak-e rettentő tudatlanságot az Isten útjára és az Üdvözítő, az Úr Jézus szándékaira vonatkozólag? Nem mutattak-e fájdalmas megnemértést, kicsinyes ambíciókat, és az Olajfák hegyén, a Passió alatt szégyenletes gyávaságot, Péter legelsőnek...?

Nem számít! Ezzel a tizenkét emberrel indul meg a világ evangéliumi meghódításának vállalkozása. Természetsfölötti neveltetésüket, melyet Jézus nem tudott befejezni, — amiben szinte „kudarcot vallott” — a Szentlélek fejezi be és teszi tökéletessé néhány nap múlva.

És azután?

Azután ezek az emberek tüzet dobnak a földre. Semmi sem fogja többé megakadályozni őket, sem az ellenállás, sem az üldözés, sem a halálfenyegetés. Non possumus non

loqui . . . Lehetetlen hallgatni. Hirdetnünk kell az evangéliumot a világ legvégső határáig. — Igazi óriások.

És én? Óriás vagy törpe? Származásommal, természetes képességeimmel, erkölcsi értékemmel talán törpe, talán igen törpe vagyok. De itt a papi rendem, amely „óriássá” szentelt. *Amilyen küldetést az apostolok kaptak, ugyanolyan küldetést kaptam én is.* A pünkösdi kegyelemnek még ma fel kell újítani bennem a buzgóságot és a szárnyalást. Nincs jogom, hogy *kicsiny* legyek, még arra sincs jogom, hogy *közepes* pap legyek . . . Nem, nem. Nekem *óriássá* kell lennem.

Olvasmány: II Tim. 1, 6—18; Gen. 6, 4.

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK NYOLCADÁNAK VASÁRNAPJA

Értsem meg az üldözőket

Csodálatos Urunknak ez a kijelentése: „Eljön az óra, hogy mindaz, aki megöl titeket, szolgálatot vél tenni az Istennek.” (Jn. 16, 2.)

Könnyen azt képzelem, hogy azok, akik engem vagy az Egyházat támadják, bizonyosan rosszhiszemű emberek.

Nem. Lehet, hogy azt hiszik, hogy jól cselekszenek. Mi a cselekedeteket ítéljük, és a

cselekedetek bizonnyal rosszak. Azonban ismerni kellene a szándékokat: és a szándékok talán jók. „Ki fognak zárni benneteket a zsinagógákból, keresni fogják az alkalmat, hogy ártsanak nektek, hogy megbénítsák munkáitokat.” Azt gondoljuk, hogy gyűlölet vagy fanatizmus vezérli őket. Lehet, de ne felejtjük el, hogy mit mondott az Úr, hogy néha így cselekedve azt hiszik, hogy szolgálatot tesznek Istennek, obsequium se praestare Deo.

Lehet az üldözés nyílt vagy titkos, hivatalos vagy álcázott, alattomos vagy szemtől-szembe jövő. Mit kell ilyenkor cselekedni?

Először *ne fekelítsük be a szándékokat*. Bizonyos, hogy a cselekedeteket sajnálni kell és amennyire csak lehet, enyhíteni, gyógyítani, de szükségszerűleg nem kell az indító okokat rosszra magyarázni, ez nem evangéliumi dolog.

Ne feleljünk az erőszakra erőszakkal, a késhegyre menő támadásra késhegyre menő támadással.

Bocsássunk meg.

És azután *kérjük* az Atyát, hogy bocsásson meg nekik, mert igen gyakran „nem tudják, mit cselekszenek”, vagy egyenesen azt hiszik, hogy jól cselekszenek. „És ezeket fogják cselekedni veletek, mert nem ismerték az

Atyát, sem engemet.” (Jn. 16, 3.) Az ő bajuk a tudatlanság, az elégtelen nevelés. *Terjeszszék világosságot* harag és gyűlölség nélkül. Legyek türelemmel. Annál inkább szeressem azokat, kik haragusznak rám, mert azt gondolják, hogy szent ügyet intéznek, amikor engem üldöznek. Győzzem le a rosszat jóval.

Olvasmány: Ap. csel. 26, 9—20.

HÉTFŐ

Az itteni ég

Amikor olvassuk vagy leírjuk e szót „ég”, önkénytelenül a mennyországra gondolunk.

Mialatt várjuk a dicsőség eget, miért nem gondolunk arra a másik égre, amely alapjában véve ugyanaz és közelebbi, a *kegyelmi ég*re?

Jól mondotta a Szentháromságról nevezett Erzsébet kármelita nővér:

„Én az eget a földön találtam meg, mivel az ég Isten, és Isten a lelkemben van.”

Valóban bennünk lakik-e Isten, amikor a kegyelem állapotában vagyunk vagy nem? Igen, és ezt nem egy egyszerű kármelita apáca idézi emlékezetünkbe, hanem a legnagyobb teológusok, akik szerint ez az Egyház határozott tanítása.

— Mi a keresztény élet? — kérdi P. Gardeil.

Isteni élet. Értem ezalatt azt az életet, amelyet maga Isten él a maga bensőségében, és amelyet az emberrel közölt, az ő képességeihez alkalmazott.

Facie ad faciem, színről-színre: íme a megdicsőült lélek. In speculo, távolról, a tükörben: íme, a keresztény. De a tulajdonképeni élet ugyanaz... A keresztény élet a már elkezdett örök élet. Innét letről indul el az isteni élet.

Mi a keresztény életet túlságosan földi életnek fogjuk fel, és a másvilágba vetjük az isteni dolgokat. Innét születik annyi keresztény lélekben és talán a mi életünkben is két rész: az *egyik*, amely egyedül számít gyakorlatilag, amely számunkra a tényleges élet, és abban áll, hogy evilági célokat és örömöket keresünk. A *másik*, amelyet a jövő szempontjából figyelembe veszünk ugyan, de ez a jövő oly távol van, hogy mindig van időnk később is rágondolni.

Legfőbb ideje, hogy az igazság tudatára ébredjünk... Az igazság ebben a néhány szóban van: keresztény, tudd meg, hogy neked *itt a földön is* az Isten életével rokon életet

kell élned. A mostani élet isteni élet. Carissimi *nunc sumus filii Dei*. (I Jn. 1, 1—2.)

Olvasmány: I Jn. 2, 1—7.

KEDD

Inchoatio gloriae, gratia

Sohasem elég visszatérni erre a gondolatra: *a megszentelő kegyelem a dicsőség kezdete*. Szent Tamás teljes szövege a következő: „*Gratia nihil aliud est, quam inchoatio gloriae in nobis.*”

Túlságosan hangoztatjuk, hogy az élet végén lépünk a mennyországba; a valóságban nekünk nem kell majd helyünket változtatnunk, hogy Istent megtaláljuk. A kegyelmi lélek bírja Istent, bár homályban. Mi lesz az ég? Lényegileg sokkal inkább állapot, mint hely: a lélek állapota, amely földi életének végéhez érve és az isteni kegyelmet megőrizve, az érzéki világ rácsától megszabadulva fölfedezi az ő fényességében Istent, akit hordoz. Nem lesz arra szükség, hogy Istenhez menjen, sem hogy Isten hozzá jöjjön. Az ég nem abban fog állani, hogy Istent megkapja valaki, akinek nem volt meg, mikor elhagyta a földet, hanem hogy aki Istent bírva elhagyja a földet, abba az állapotba jut, amikor már

teljesen örvend Istennek, kit már itt lenn bírt. Másszóval az ég nem abban áll, hogy Istent nyerjük el, hanem hogy elnyerjük a fényt, amely képessé tesz minket arra, hogy a már előzőleg birtokolt Istenben teljesen örvendjünk.

Rendeltetésünk csak egy. A jövőnkből megítélhetjük jelenünket, mint jelen életünkből a jövőnket.

Nem tőke utáni haszonélvezetünk, hanem *tőkénk van*. A cél megmagyarázza az utat, *a tölgyfa benne van a makkban*, amelyből kicsirázik. „Hogy a tölgy tölgy legyen, kell hogy a makk makk legyen, vagyis nem tölgy kicsinyben, hanem tölgy képességben.

Ugyanígy, ha az embernek egy napon istenivé kell lennie, a szó részleges értelmében, szükséges, hogy már itt isteni élete legyen ugyanabban az értelemben, *azzal az egy különbséggel*, hogy itt magjában van, míg ott ki van fejlődve.”

„Abban a mértékben leszünk boldogok, amelyben elfogadtuk a boldogságot.” (Sertilanges: L'Église. I. 29, 40.)

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 8.

Itt lenn és ott fenn. Itt a kegyelem ege, ott a dicsőségé.

Talán azt gondolná az ember, hogy nem lehet közöttük hasonlatot felállítani.

Ha mégis párhuzamot vonunk közöttük, a felső égnek nem lesz mindenben előnye.

Finoman jegyezte fel az arsi plébános: „Bizonyos szempontból majdnem boldogabbak vagyunk, mint az ég lakói, mert ők csak örvendeni tudnak kamatjukon, míg mi minden pillanatban gyarapíthatjuk tőkénket.”

D'Argentan a 17. században így fejti ki e gondolatot:

„Ő ég boldog lakói, ne gondoljátok, hogy ti egyedül élitek az Isten életét. Mert bár a fárasztó száműzetést, amelyben nyavalygunk, a halál árnyéka völgyének nevezik, de mi is isteni életet élünk, mint ti. Ti Őt világosan látjátok, mi hiszünk benne erősen, a ti látások tiszta és egészen biztos, de a mi homályos hitünk is bizonyos; mi nem csalatkozhatunk. Ti szeretitek *látástok tisztaságát*, mi szeretjük *hitünk homályát*, mely hasznos nekünk. Ő boldog lelkek, kik az égi Jeruzsálemben laktok, ti bírjátok Istent a ti állapototokban, mi

is reméljük, hogy bírjuk a mi állapotunkban. A ti boldogságtok, mely teljesen eltölt benneteket, örök nyugalomban tart titeket, a mi reménységünk bátorít és lelkesít minket, hogy fáradhatatlanul és örömmel dolgozzunk, és ezáltal a boldogságba jussunk. Az igaz, hogy a reménység, amely hosszan tart, gyötri a lelket, de ez oly gyötrelem, amely vigasztal. Boldog az a lélek, amelynek nincs más gyötrelme, mint az, hogy még nem jutott el Isten tökéletes birtokolásához. . . Végül, ég boldogai, ti szeretitek Istent egészen tökéletes szeretettel, de mi is szerethetjük Őt ugyanazon szeretettel: az ég és föld szeretete nem különböznek egymástól. A ti szeretetetek *boldogságtok mértéke az égben*, a mi szeretetünk is *a mi boldogságunk mértéke a földön*, de a ti szeretetetek megállapodott fokon van, amely löbbé nem növekedhetik, míg a mi szeretetünk még *az úton* van és mindig emelkedhetik, mindig növekedhetik és mindinkább tökéletesedhetik."

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 7.

Jézus azt mondotta nekik: „*Menjetek... Hirdessétek az evangéliumot!*”

Mit cselekednek? Bizonyosan azonnal útra készülnek... Egy pillanat nem fog-e az apostolkodásban helyrehozhatatlan veszteséget okozni? Gyorsan, gyorsan, *útra!*

De nem. Nézd csak őket! A cenakulumban vannak, *mozdulatlanok* az imádságban.

De a világ pusztul! A lelkek várnak ránk! Micsoda halogatás! Siessetek!

In oratione. Nem futnak, térdelnek. Perseverantes. Nyugodt imádságot! Amelynek megvan az ideje és amelyet napról-napra el kell végezni.

És én mégis oly hosszúnak tartom az évi lelkigyakorlatnak azt a három vagy nyolc napját. Oly hosszú... de oly hasznos!

Oly *hosszúnak* tartom minden reggel az elmélkedés idejét... A valóságban van-e minden reggel elmélkedésre idő?

Meg akarom hódítani a világot?... Legalábbis a plébániámat?... Milyen eszközökkel? Más eszközökkel, mint az apostolok? Lehet apostolkodást folytatni elmélkedés, imádság és imádságban való állhatatosság nélkül?

Építsek hidat a két jelszó között: „*Ite ... praedicate evangelium*” és „*Perseverantes in oratione*”.

Az elsőt a második biztosítja.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 1.

PÉNTEK

A belső élet

„Mi a belső élet a keresztény számára? Urunk meghatározta abban a csodálatos beszédjében, amelynek a cenakulum volt a színhelye, és amelyet megelőzött az Eucharisztia misztériumának megalapítása: „*Manete in me et ego in vobis.*” (Jn. 15, 4.)

Ime a keresztény belső élete. A léleknek és Istennek kölcsönös egymásba hatolása Jézus Krisztusban. Ebben különbözik a keresztény belső élete attól a magábaszállt, elmerült és gondolkodó élettől, amelyet egyes bölcsek és különösen a stoikusok ajánlottak.

Kétségkívül ezek is azt mondják nekünk: Térjetek magatokba, ne legyetek mindig magatokon, lelkiismereteken kívül, az ábrándok és látszólagos dolgok szolgálatában, az érzéki világ izgatásainak hatása alatt. Legyetek összeszedettek, jöjjetek és látogassátok meg lelketek kincseit. Ezek a bölcs taná-

csok közösek mind az emberi, mind az isteni bölcséletben. De nézzük, hol térnek el egymástól?

Ha a bölcs magába száll, nem talál magában mást, mint *önmagát*. A megkeresztelt lélek, ha tudatában van benne levő isteni gazdagságának, nem azért mélyed magába, hogy csak önmagát találja meg. *Istent* keresi, és Őt találja meg önmaga mélyén.

„Azért térünk magunkba, hogy megtaláljuk az isteni vendéget, kit a bűn kiűzött onnét, de a megváltás visszahozott.

Valóban Isten elsőnek foglalta el az emberi lelket; ártatlansága napjaiban értesítette első szeretetlátogatásáról; megkötötte vele az első szövetséget, amelyben az ember iránt való szeretete ragyogott. A hálátlanság és lázadás megszakította a szövetséget, és hogy ismét megköttesék, szükség volt, hogy Isten leszálljon az égből, hogy az Ige testté legyen.” (Mgr. D’Hulst: *Retraite pascale*.)

Krisztus felszállt az égbe, és elküldi nekünk a *Szentlelket*. Az isteni élet ismét megtalálható. Ismét szétárad a földön, melyet újra meghódított Krisztus vére.

Tárjam ki egészen lelkemet, hogy betöltsse a Szentlélek.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21.

Pünkösd a nagy keresztény közösség, az egész Egyház ünnepe — de ünnepe a megkeresztelt léleknek is. *Dulcis hospes animae.*

Vegyem figyelembe mindkét szempontot buzgóságom javára. Leginkább az első pontot szokták tanulmányozni, pedig a másodikról is kell elmélkedni. *Nescitis, quia templum Dei estis et Spiritus Sanctus habitat in vobis.*

A templomnak tekintett emberi lélek gondolata oly közel állott az első keresztényekhez, hogy arról a Szent Barnabásnak tulajdonított levél így érvel: „*A templomot (jeruzsálemit) lerombolták, nincs többé... Vigasztalódjatok. Van Istennek másik temploma. Mielőtt felvettük volna a hitet, szívünk emberi kéz által készített épülethez hasonlított. Ime az Úr fölségéhez méltó templomot épít belőle. A bűnök bocsánatával új emberek, teljesen új teremtmények lettünk. Isten valóban bennünk lakik, a mi szívünk templomában... Ime a lelki épület, melyet az Úr emelt.*”

A mennybemenetelről elmélkedve mondtuk magunknak: A mi lelkünk az ég. Ég, valódi szentély, mert az ég Urát, az Atyát, az Igét és a Szentlelket foglalja magában.

Kihangsúlyozhatom mind a három Személyt vagy bármelyiket közülük. Minthogy kiváltképen a Szentléleknek tulajdonítjuk a lelkek megszentelését, foglalkozzunk vele a pünkösdi időben.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 3, 2—3.

III. PÜNKÖSDTŐL ÚRJÖVETIG

PÜNKÖSDVASÁRNAP

Testimonium reddít

„Ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filii Dei.” (Róm 7, 16.) A Szentlélek *lelkem templomában* bizonyosságot tesz, hogy Isten fia vagyok. Lelkem folytonos istentiszteleti szertartás színhelye . . .

Csak a főpap léphetett be a szentek Szentjébe és végezhetette a felajánlást . . .

Vannak bennem mélységek, amelyeket a Szentlélek főnntart magának, és ahová csak Ő vezethet be. Ezen az elrejtett helyen lakik az *elrejtett Isten*.

Ott, ahol a profán zaj elhallgat, ahová sem test, sem világ nem hatolhat be, van Valaki . . .

Van tudomásom erről? Hiszek ebben? Gondolok erre?

Egy szentéletű lélek, Adélaide de Cicé, aki a forradalom alatt P. de Clorivière-rel megalapította a Mária Leányok szerzetét, mondotta: „Ó Isten, add meg a kegyelmet, hogy e világon egy pillanatig se veszítselek el

szemem elől mindaddig, míg házádba nem megyek lakni. Jöjj Te az enyémbé, rendezd be lakásodat, helyet adok neked az időben, hogy Te helyet adj nekem az örökkévalóságban."

Különös kegyelem nélkül lehetetlenség mindig szem előtt tartani gondolatomban és emlékezetemben az isteni Vendéget. Kérjem Istentől legalább:

1. hogy ne veszítsem el belső Vendégemet a bűn által;

2. hogy vezessen az összeszedett életre, s így a reá való gondolás mindinkább szokásomá váljék.

Olvasmány: Ap. csel. 19, 1—8.

PÜNKÖSDHÉTFŐ

Jussit eo baptizari

Amikor a szent *keresztséget* kiszolgáltatom, gondolok-e arra a csodálatos dologra, amelyet művelek, arra a bámulatos cselekményre, amelynek titokzatos és fényes eszköze vagyok?

Ne végezzem *megszokottsággal*. Mindent mindig ifjúi hittel végezzek, különösen ezt.

A keresztség minden kereszténynek személyes *Pünkösdje*. A Szentlélek, aki egykoron

a cenakulumban leszállott az egész Egyházra, a keresztség napján leszáll minden egyedre.

Vajjon én, aki pap vagyok, nem érdemlem-e meg egy kortárs következő szemrehányását?

„A Szentháromság keresztségünk alkalmával eljött hozzánk, és sokáig várt, hogy lelki ismeretünk felébredjen. Végre, több év múlva a gyermekkorból abba a korba jutottunk, amelyben elménk és szívünk kapcsolatba juthatott vele. Sajnos, annyi külső dolog foglal le bennünket, amelyek még figyelmet sem érdemelnek . . . mennyi időt veszítettünk el és veszítünk még mindig el a nélkül, hogy lelkünkre figyelnénk! Szétszóródott életet folytatunk lelki otthonunkon kívül. Sohasem élünk lelkünkben, és még kevésbé Istennel. Reánk alkalmazható az a keleti mondás, amelyet az öreg Maimonidesz idézett hasonló esetben, és amelyet P. Saint-Jure szeretett hangoztatni: „Aben-omár fia még kinn van.” (Joret: Notre intimité avec Dieu.)

Minden keresztség emlékeztessen *az én keresztségemre*, életem első napjainak homályos, de isteni pünkösdjére.

Mennyi figyelmet fordítottam azóta a bennem élő Szentlélek Istenre?

Olvasmány: Jn. 3, 1--21.

**Accipiebant Spiritum
(Lecke)**

Ime a kiváló ajándék. Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. (Róm. 5, 5.)

Mercier bíboros mondotta papjainak: „A szeretet az isteni szeretetnek nem a legnagyobb adománya. Ez csupán hatás, amelynek forrása a *Szentlélek imádandó személye*. A Szentháromság nem önti másképen belénk a szeretetet, mint hogy odaadja ugyanakkor azt az élő Személyt, amelyben az Atya és Fiú örökké szeretik egymást és minket.”

Nem vagyok többé a saját magamé, nem vagyok többé lelkem ura; a Szentlélek, aki bennem van, Istennek szolgáltató ki engem, és magát nekem adva Istent adja nekem. Az adományozás kölcsönös. Szorosabb kötelék, mint a barátság, mélyebb, mint a házastársak életközössége. Az Énekek énekét a Szentlélek diktálta, hogy ezt az egyesülést ünnepelje: „Az én jegyesem az enyém, mondja a szerető lélek, és én az övé.” A 44. zsoltár (Eructavit cor meum) a menyegzős dalt énekli. Szent Tamás mondja, hogy Isten művei között van három felülmúlhatatlan remekmű: az unio

hypostatica, az Istenanya anyasága és a léleknek Istennel való tökéletes egyesülése.

„Szemlélhetitek-e ezt a titkot a nélkül, hogy ne lennétek tőle elragadtatva?”

Sajnos, igen! Szemlélhetem ezt a tüneményes ragyogást a nélkül, hogy megkapna engemet. A *pünkösd tüze* nem gyullaszt fel engem.

Kell, hogy ennek az évnek pünkösdje változást hozzon.

Olvasmány: I Kor. 3, 16—17.

SZERDA

A csendes „Lélek”

Nieremberg jezsuita atya kérdi: „Ha Isten Fia belépne házádba, hogy ott bensőségesen éljen veled, mint ahogy a Szent Szűzzel és Szent Józseffel élt számos éven át, és e kegy viszonzásaképpen egész napon át *egy pillanásra sem néznél reá*, micsoda hálátlanság lenne az? Nos, a Szentlélek nemcsak házádban, hanem *benned* van, és napjaid elmúlnak a nélkül, hogy reá tekintenél.”

Miért nem figyelem azt a *csendes munkát*, amelyet a Szentlélek művel a lélek mélyén?

P. Aubry következő sorai mély bepillantást nyújtanak ebbe a munkába:

„Nem halljuk-e gyakran keresztény lelkünkben, az apró emberi nyomorúságok munkáján és zaján keresztül is a Szentlélek belső zúgását? Kérдем, ha néha elfelejtkezünk földi testünk terhéről, lomhaságáról, anyagiás gondolkozásunk durvaságáról, nem halljuk-e keblünk legmélyén a Szentléleknek ezt a gyengéd zúgását, égi rezgését, amely az ő munkájának visszhangja, és amelyet Ő sohasem szakít félbe, kivéve, ha vétkeink kényszerítik Őt arra, hogy működését felfüggeszse... De a mi fülünk nagyon anyagiás, semhoggy felfogja e belső zajt. Legyen legalább elég élő és érzékeny hitünk, s ne felejtsük el, hogy a Szentlélek itt van bennünk, és hogy gyönyörű természetfölötti munkája lelkünkben állandóan végbemegy. Különösen dolgozzunk azon, hogy lelkünk megtisztításával mindinkább *elhárítsuk az akadályokat*, melyekkel a Szentlelket gyönyörű működésében zavarhatjuk, mint ahogy a rakoncátlan gyermek botjával megzavarhatja a méhkas működését.”

Olvasmány: I Kor. 12.

Amikor a Szentlélek az evangéliumban megjelenik, így például az angyali üdvözlésnél, Krisztus keresztségénél, pünkösdkor, nem használ szavakat.

A Fiú tanítást adott, alkalomadtán az Atya is beszélt, a Szentlélek sohasem.

Azt mondhatnók, hogy öröme telik, ha a szavak minden zaja nélkül nyilatkozhatik.

De ugyanakkor a *csendnek e Mestere* a termékeny *beszédnek is a Mestere!*

Ő tanította a *prófétákat*, az ószövetség e nagy szónokait, kik meg voltak bizva, hogy hirdessék a világnak az Üdvözítő eljövetelét, és Izrael népét megtartsák az egyenes úton. Nem mondja-e a Credo róla: „locutus est per profetas.” Nem beszél, hanem közli a beszéd adományát.

Ő éltet minden *igaz imádságot* szívünk mélyén és sugallja nekünk, hogy kiáltsuk Isten felé: Abba, Pater! (Gal. 4, 6.)

Ő inspirál minden *apostoli buzgalmat*, és adja az üdvösség hirdetőinek a bátorságot, hogy prédikálják az evangéliumot még a közömbös vagy ellenséges tömeg vagy a bírák

előtt is. „Non possumus loqui.” „Suggeret vobis omnia.”

Mi a tanulság ebből?

Szavamnak a csend e Mesterére kell támaszkodnia. *Tudjak hallgatni, hogy azután meggyőző, és ha kell, ékesszóló lehessen.* A lelkem mélyén élő Szentlélekkel való előzetes érintkezés nélkül nem fogok sem megragadó szavakra, sem hódító beszédre szert tenni. Vegyen hatalmába a szeretet, és a szíveket meg fogom nyerni. „Eructavit cor meum verbum bonum.” (44. zs. 2.)

Egyedül a Szentlélek, a csend nagy nevelője bírja a győzedelmes szavak tudományát. „Scientiam habet vocis.” (Bölcs. 1, 7.)

Olvasmány: Ján. 16, 5—15.

PÉNTEK

Spiritus fortitudinis

Nincs szentség az erősség erényének kibontakozása nélkül. Élni annyi, mint *küzdeni*; tartani magamat annyi, mint *küzdeni*, nagyobodni annyi, mint *küzdeni*.

Mert pap vagyok, azért nem vagyok megkímélve a kísértéstől. A concupiscentia bennem van, mint mindenkiben. Másokhoz viszonyítva abban van többletem, hogy a kegyel-

mek bőségével rendelkezem, ami az egyszerű hívőnek nincs meg. Mikor a püspök diákonátusom napján reám tette kezeit, ezeket mondotta: „Accipe Spiritum Sanctum *ad robur*, ad resistendum diabolo et tentationibus eius.”

Mivel pap vagyok, másoknál inkább és többször kell küzdenem a támadások ellen, amelyeket a gonoszlélek és az önzés nemcsak *bennem*, hanem reám bízott *híveimben* is ellenem intéz. Ki fog bátorságot adni, hogy tartsam magamat a neheztelések és hangulatváltozások áradatában, az elszigeteltség és sikertelenség, a talán növekvő nehézségek ellenére?

Micsoda erkölcsi életerőre van szüksége a papnak még a kedvező életkörülmények között is, hogy kitartson a helyén! Hát akkor mit szóljunk arról a papról, ki mostoha körülmények között dolgozik és területet veszít, vagy gondolja, hogy veszít?

Gondoljunk a Szentlélekre, az erősség Lelkére, ki ott fú, ahol akar. Azon a napon, amelyen akarja, minden meghajlik. Spiritus fortitudinis et sanctitatis.

Legyünk szentek, és az Isten ereje a mienk lesz.

Elmélkedjem e szavak felett:

„Egyedül, egészen egyedül lenni a meg-

halt, de még megváltható lelkek városában, micsoda hivatás az! Azért papnak lenni, hogy a sátán uralma a fekete szigeteken megtörjön, mily magas ideál, mily nemes szolgálat! Nem ér ez meg minden szeretetet, minden életet, minden izzadást, minden könnyet, minden vért?" (Jacques Debout.)

Olvasmány: I Ján. 3, 7—11.

SZOMBAT

Az Isten fölsége

A janzenisták igyekeztek ezt túlzottan kihangsúlyozni legalábbis a gyakorlatban. De viszont az én hanyagságom, lomha lustaságom, fesztelenségem nem vezet-e arra, hogy Istennek igen *kevés tiszteletet* adok?

Valahányszor Szent Ignác a lelkigyakorlatos könyvében Istenről beszél, így hívja Őt: Deus ac Dominus noster. Isten végtelenül jó Atya, de Ő egyúttal a legszentebb Úr. Mihelyt az ember kiejti e nevet: Isten, azonnal feltámad az Ő *végtelen fölségének* gondolata.

Megbüntetem — mégpedig joggal — iskolásgyermkeimet, ministránsaimat, kik beszélgetve, nevetgélve, egymást meglökve lépnek a templomba és elfelejtenek térdet hajtani. Igyekeztem-e én is mindig *tisztelettel lépni*

a templomba, mint aki tudja, hogy Ő ott van?
Amikor a tabernákulum előtt elmegyek, szentül, hittel és imádságos lelkülettel hajtok-e mindig térdet? Elhanyagolt, nyegle testtartással, inkább a sekrestye, mint az oltár felé irányuló térdhajtással mindent inkább kifejezek, sem mint hittel és szeretettel teljes tiszteletet Uram és Mesterem iránt.

Nem engedtem-e meg nagyon könnyen, hogy a *templomban* hozzám *beszéljenek*, sőt talán magam is szoktam másokhoz beszélni? Megtűrtem-e, hogy a templomban fecseghenek, és elejét vettem-e annak, hogy a sekrestyéből a templomba behallatszó beszéd megzavarja a szent hely áhítatát?

Amikor *breviáriumozni* kezdek, felkeltem-e Isten jelenlétének tiszteletet parancsoló gondolatát? Mialatt mondom, gondolok-e arra, hogy imádkozom?

Véssem mélyen lelkembe a *Magasságbeli fölségének* gondolatát.

Olvasmány: 104. zsoltár.

A Szentháromság

Mondják, hogy Loyolai Szent Ignácnak kedvenc és gyakran ismételt röpimája volt ez: „O beata Trinitas!”

Legyen bensőséges tiszteletem a Szentháromság iránt. Szellemesen mondta valaki: Nemde a Szentháromság a mennyország legnagyobb Szentje? Az Egyház nem tilt meg semmiféle tiszteletet, különböző fokon tisztelhetjük az egyes szenteket. Csak azt kívánja meg, hogy tartsuk meg az értékek rangfokozatát: mindenekelőtt legyen a Szentháromság tisztelete.

Nemde reá emlékeztet a *keresztvetés*? Az első keresztények mondták: „A kereszt jelébe burkolódzunk!” Mi, amikor keresztet vetünk, vagy nem gondolunk semmire, vagy ha gondolunk is Istenre, de távol levőnek tartjuk. Miért nem gondolunk ilyenkor a lelkünkben lévő Istenre? „Az Atyának... ki itt bennem van, lényem legmélyén... a Fiúnak... ki itt van...” stb.

A keresztvetés hatásos és könnyű *figyelmeztetés a bennem levő isteni jelenlétre*.

Reá emlékeztet breviáriumom mindenegyes Gloria Patri-ja. E dicsőítést először

Szent Jeromos írta Szent Damazus pápához írt levelének elejére, amely annyira megtetszett a pápának, hogy az officiumban minden zsoltár végére iktatta. Nem gondolhatok a breviárium minden szavára, de mindenegyes Gloria Patri alkalmával mélyedjek el és használjam fel úgy, mint a kereszt jelét...

Azután nem felelhetem el, hogy a breviárium egyes részei rendszeren három óránként következnek. Az Egyház ezzel is fel akar hívni a Szentháromság szüntelen tiszteletére és imádására.

A keresztvetés, a Gloria Patri, O beata Trinitas röpima gyakorlása.

Olvasmány: I Jn. 5.

HÉTFŐ

„En vagyok Jehova, a te Istened”

A pap összes erényei között a *vallásosság erényének* kell különös fénnel ragyognia. Ő a vallás embere, a *religiosus* abban az értelemben, amelyben Olier beszélt, vagyis az az ember, aki meg van bízva, hogy Isten és az emberiség között közvetítsen, a kettő közötti kapcsolat ügynöke legyen.

Igen, Isten őtöle joggal elvárja, hogy *töké-*

letes tiszteletet adjon neki, amelyet mások gyakran megtagadnak.

Az emberek őbenne akarják látni az Isten-ség és a teremtmény között való viszony tökéletes példáját.

A papban mindennek az isteni Fölség imádására, az isteni jelenléthez megkívánt tiszteletre kell irányulnia. Kell hogy a pap mindenütt az Isten embere, az ő nagyságának és isteni szentségének élő figyelmeztetője legyen, de kiváltképen az oltárnál. Sajnos, gyakran éppen az oltárnál mutatkozik kevésbé vallásosnak, legalábbis viselkedésében és mozdulataiban. Egyetlen orvosság: a hit szelleme, az *elmélkedés*. A képek belénk nyomódnak. Egy kép legyen otthonos előttem: Mózesnek Jehovával való találkozása Sinai hegyén. A protestánsok és janzenisták túlságosan szemük előtt tartják a Magasságbeli félelmetes Felségének gondolatát. Mi talán nem annyira. De ne feledjük, hogy Isten *nemcsak jó*. Ő egyenlőképen igazságos, rettenetes és szent.

Én is találkoztam Jehovával Sinai hegyén. Felszentelésem talán más volt? *Mily félelmetesnek látszott előttem hivatásom*, amelyet el mertem fogadni. Mikor a székesegyház követőzetére *leborultam*, mennyire éreztem, hogy az isteni Fölség gyenge vállaimra nehezedik.

Isten beszélt hozzám püspököm által. Törvényt adott nekem és aláírta velem a szövetséget. Lángok égtek akkor: a Szentlélek lángjai, amelyek kitörölhetetlen jelet égettek belém, és ugyanakkor fellobbantak ígéreteim, esküim lángjai, amelyek kellemes illatú áldozatként szálltak Istenhez.

Gondoljak erre, mikor felmegyek az oltárhoz.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 4.

KEDD

In coelis

Májusnak három fényessége van: mennybemenetel, pünkösd, Szentháromság.

Többé már nincs szó a földről. Advent óta ünnepeltük a „descendit de coelis”-t. Az Ascendit in coelum óta felemelkedtünk azon misztériumig, amelyet Szent Pál harmadik égnek nevez.

Betlehem, Názáret, Tibériás tavának partjai, Jeruzsálem temploma a nyilvános élet jeleneteivel, Golgota, mindezek térre és időre nézve nagyon távol lehetnek tőlem, viszont relative közel lehetnek hozzám, ha egybevetem őket az „ott fenn lévők” csodáival, amelyeknek vizsgálatára hív a jelen liturgia.

Nec oculus vidit, nec auris audivit . . .

Neque longitudo, neque latitudo, neque profundum . . .

Semmi a képzelet számára, semmi az érzékek számára, minden telve *láthatatlan világgal*.

Hogyan fejtsem meg a titkot? A szent helyek tanulmányozására felhasználhatom a földrajzot, az utazók leírását, a történelmi kútforrásokat. Itt ki jön segítségemre?

Olvassak néhány jó könyvet, melyek e fölséges dolgokkal foglalkoznak.*

Közelebb áll hozzám, tehát könnyebben megközelíthető a *liturgia fönsége*. Elmélkedtem-e már mélyen szentmisém Gloriájáról, a Prefációkról, a szentháromságvasárnapi mise orációjáról és a Sacro-sanctae-imádságról, mellyel mindennap befejezem breviáriumomat?

Használjam fel ezeket az eszközöket, hogy az isteni magasságoknak közeli ismerőse legyek.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 31.

* Pl. Garrigou—Lagrange: A megkezdett örökélet. (Budapest, 1938.) Kiadó megjegyzése.

A keresztség öröme

Contardo Ferrini, a szentéletű egyetemi tanár, akit az olasz Ozanamnak szoktak nevezni, Úrnap vigiliáján végzett elmélkedésében lelkendezve élvezte azt az örömet, hogy Isten gyermeke lehet és részesülhet az Isten gyermekeinek minden kiváltságában, kiváltképpen az *Oltáriszentségben*, amelyről így ír: „Ismét előttem van, Uram, a te szavad: aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az énbennem marad és én őbenne; újra előttem e szó, amely oly jól esik lelkemnek, amely erőt és vidámságot ad nekem. Ó, ha szükségem van egy gyengéd, szent, szerető és hatalmas baráttal való benső egyesülésre... Amit nem mertem volna remélni, te felajánlod: az egészen égi egyesülést!... Ő, az élet forrása! Ő, lelkünk öröme és energiája! Jöjjön Krisztus szeretete és rázzon fel, változtasson meg és szenteljen meg minket!”

Valóban, mi két jelenlétnék vagyunk az élvezői: a lelkünkben levő Szentháromság kegyelmi jelenlétének és a szentáldozáskor lelkünkbe szállt megtestesült Ige jelenlétének. Mit kívánhatunk még, és ha ezekután sem vagyunk „örvendezők”, mi hiányzik még?

A mi keresztény egyetemi tanárunk megértette, hogy „a mi szívünk vidámsága Istennek joga”.

Megvan-e bennem, papban, ennek az átható, lelkesítő és hathatós bizonyossága?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 16.

CSÜTÖRTÖK

Ünnep

Ismerem Mont-Cornilloni *Szent Julianna* szerepét az ünnep behozatalában. Tizenhat éves korától kezdve húsz éven át szimbolikus látomása volt: egy égitest jelent meg előtte, hasonló a naphoz és a holdhoz, és rajta egy árnyékos folt, amely az égitestnek be nem fejezett képet adott. Mit jelent ez a látomás? Julianna, az Oltáriszentség nagy tisztelője, a szentség útján haladt. Nem vehet részt mindennap a szentmisén és nem áldozhatik mindennap, amint szeretné, de hogy semmiben sem különbözzék másoktól, csendben szenved és nem kér semmit.

Harminchat éves korában tudja meg a látomás jelentését: az égitest az Egyház liturgikus ciklusát, a rajta levő árnyékos hézag pedig egy ünnep hiányát jelenti, mely az Oltáriszentségre emlékeztet.

A Szent kinyilatkoztatja titkát Jean de Lausen lüttichi kanonoknak. Egyesek ellenzik az ünnep behozatalát, mondván: itt van nagycsütörtök, és azután az Oltáriszentség legjobb emlékeztetője, maga a mindennapi szentmise. Mirevaló tehát új ünnep?

A jó Isten akarta az oltáriszentségi Jézus diadalát. IV. Orbán pápa minden ellenkezéssel szemben 1264. évben behozta az ünnepet. Szent Julianna már nem érte meg a végső diadalt, az 1258. évben meghalt.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 1.

PÉNTEK

„... Quod tractatis“

A szentéletű vak prelátus, Mgr. Ségur írta végrendeletében: „A szívemet magábfoglaló ólomdobozra írják rá: Jézus, én Istenem, ki jelen vagy az Oltáriszentségben, szeretlek és imádlak teljes lelkemből.”

Vizsgáljam meg, milyen a viselkedésem az oltárnál.

I. Külsőleg.

Illő *lassúság* vagy *kapkodó gyorsaság*? Van pap, ki eldicsekedhetik, hogy húsz perc, sőt negyedóra alatt is elmondja miséjét.

A *rubrikák* hűségese megtartása.

Komoly gesztusok: különösen a keresztvetés, térdhajtás, meghajlás, gondosan összetett vagy rendesen széttárt kezek, de semmiféle túlzás vagy természetellenesség.

Egyenes, szilárd *testtartás*. Szerény *tekintet*.

II. *Bensőleg.*

Ugyanazok a szabályok, melyek a breviáriumbozánál.

Méltóan. Tisztán kimondott szavak. Az ember érezze azokból a hitet és szeretetet, és nem egy közönséges beszélő-malom fáradt rutinját.

Figyelemmel. A szavak kiejtésénél fontosabb a lélek figyelme. Hány pap nem tudja elmondani a szentmise után, hogy miről szolt a szentlecke és evangélium, vagy hogy milyen kegyelmet kért az orációban, secretában és postcommunióban.

Áhítattal. A hívek hamar észreveszik, melyik káplán mondja szépen a misét és melyik nem. Ha nem is gondolunk a mások épülésére, legalább az Istennek tartozó tiszteletre gondoljunk. Istenhez beszélünk. „Suscipe sancte Pater”, „Suscipe sancta Trinitas”, „Placeat tibi, sancta Trinitas”.

Mgr. Berteaudról mondták: „A tulli-i püspök mindennap a primíciáját mondja.”

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 2.

SZOMBAT

„Ezt cselekedjétek az én emlékezeitemre!”

I. *Mi az én szentmisém?*

A cenákulum megújítása.

A megváltás befejező pontja Krisztus teljes felajánlása a kereszten, önmagának fenntartás nélkül való feláldoztatása Isten dicsőségéért és a világ üdvösségéért.

Az utolsó vacsorán, az áldozat napjának előestéjén a színek alatt jelen levő Jézus ugyanaz a Jézus, aki készen volt a másnapi tökéletes felajánlásra. Minden szentmisében az a Jézus jön a pap kezeibe, aki nagycsütörtökön felajánlotta magát a tökéletes áldozatra és aki nagypénteken délben feláldozta magát. Utolsó vacsora, Golgota és az én szentmisém: három állomás, egy pillanat. Három kép, egy lelkiállapot.

II. *Milyen lelkülettel csatlakozom ezen rendkívüli felajánlás cselekményéhez?*

Későn keltem, ezért rohannom kell a templomba. Valaki gyónni akar, odasietek a gyóntatószékhez. Üdvözöltem-e Urunkat? Talán, nem biztos. A hívek várnak, a ministráns gyermekek veszekednek a sekrestyében, a padokban ülő gyermekek türelmetlenkednek, beszélgetnek, nevetgélnek.

A mise megkezdődik. Kiért? Milyen szándékra? Isten tudja! Mit, elég jó ez így is!

Most aztán előre! Miként a ministránsok, én is végighadarom a lépcsőimádság zsoltárversét. Miért is vinnének ők több tiszteletet és komolyságot a szent szavak kiejtésébe, mint én, az ő papjuk? Egy szökkenés az oltárhoz, gépies csók, introitus, rövid dorombolás, a kazula repül, itt a Kyrie.

Úr papja, az Isten szerelmére, egy kissé lassabban! Utódaid azt fogják mondani, hogy bár a te plébánosi működésed alatt az iskolák és egyesületek talán virágzottak, kedélyességedet és figyelmességedet a hívek még ma is kedvesen emlegetik, de mindennek ellenére a hitélet a plébánián mégsem növekedett. Miért?

Mert az oltáron leromboltad azt a jót, amit a szószéken, gyóntatószékben, iskolában, egyesületekben, plébániaházadban műveltél.

Először a templomban, az oltárnál kell papnak lenned!

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 18.

Bizonyos szerzetesrendekben szabály, hogy a szentmisének *félóráig* kell tartania.

Könnyen kapható vagyok-e arra, hogy *túlzott sietséggel* misézzem? Melyik az a fontos munka, amely siettet? Talán a szentmise olyan unalmas cselekmény, hogy minél előbb befejezni kívánom? És ha várna is rám komoly kötelesség, van-e magasabb kötelesség, mint az Istennek tartozó tisztelet megadása? Van-e előbbrevaló és *fontosabb* feladat, mint felajánlani és konszekrálni?

„Ha valami nehéz lehet a pap számára, akkor ez az, hogy Jézust nem tarthatja mindig kezében, hogy hagyni kell, mint megy el tőle.” (Isabelle Rivière.)

Én talán minden nehézség nélkül hagyom Őt elmenni! Hátha talán még megbotrántkoztatom híveimet szeles viselkedésemmel!

Hallgassam, mit mond az arsi plébános: „Mit csinált, mikor a szentostyát tartotta”, — kérdezte tőle valaki — „mert igen meghatódott arckifejezése volt?” — „Valóban, egy különös gondolat jutott az eszembe. Urunknak azt mondtam: Ha tudnám, hogy oly szerencsétlen leszek, hogy nem foglak téged

látni az örökkévalóságban, most, mivel kezembem vagy, *nem engednék el többé.*”

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 15.

HÉTFŐ

Sacerdos suae victimae

A pap a saját szentmiséjének „felajánlója”

I. *Elvek.* A szentmise egyetlen papja Jézus Krisztus, mégpedig *a teljes* Jézus Krisztus, vagyis

Jézus, az örök pap, akinek természeti jogánál fogva egyedül van hatalma, hogy Atyjának végtelen értékű áldozatot mutasson be;

továbbá *a pap*, ki szentségi papsággal van felruházva, és aki Jézusnak, az örök papnak helyettese;

végül *a hívek*, kik a keresztségben nyert lelki papsággal vannak felruházva, királyi papok, bár e méltóságot még kezdetlegesen bírják, amelyet az egyházi rend tesz hivatalossá és nyilvánossá.

Tehát a hívek élén, Krisztus, az örök pap alatt — én vagyok.

II. *Következmény.* Ha már a hívő másik Krisztus, mennyivel inkább a pap! Ha már a hívőnek hatalma van felajánlani, mennyivel inkább a papnak, ki egy külön szentség, az

egyházi rend szentsége által megbízott, nyilvános és hiteles képviselő.

Ez a valóság, az én Jézus Krisztussá azonosulásom — minden időben, de kiváltképpen az oltárnál — jelent-e valódi *értéket* számomra? Vagy csak egyszerű kifejezés mód? Hogyan mondhatom akkor: „Ez az én testem.”

A mi Urunkkal való *papi* azonosságomnak feleljen meg az életemmel gyakorolt azonosság Jézus Krisztus erényeinek gyakorlása által.

Másszóval: ne csak játsszam Jézus Krisztus szerepét, hanem legyek is a valóságban, mindennapi életemben „alter Christus”.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 13.

KEDD

A pap a saját szentmiséjének áldozata

I. *Elvek.* Urunk a konszekrációkor ismét felveszi a teljes felajánlás szándékát, amelylyel a keresztdozatot a Kálvárián bemutatta. A pap, aki egyet alkot Urunkkal (amint egyébként a maga rangja szerint minden hívő is), hogy résztvegyen az áldozatban, szintén kell, hogy felvegye Jézusnak, az oltáron feláldozott áldozatnak szándékát és lelkületét.

Az oltárkö jelképesen kifejezi *Jézust* (az

öt kőkeresztrel) és *minket* (a bennünket reprezentáló vértanú ereklyéjével). Ugyanez a jelentősége a felajánlaskor borba öntött víz-cseppnek, mely a borral együtt Krisztus vérévé változik.

II. *Gyakorlat.* Amikor misézni megyek, megvan-e bennem Jézusnak ez a teljes felajánlási és feláldozási szándéka?

Mint pap egyet cselekszem Jézussal, aki egy személyben *felajánló* és *felajánlott*.

Őrizzem meg ezt az utóbbi lelkületet. Lelki hangulatom hasonlít-e az előbb konzekrált Jézus hangulatához? Ha nem, igaz pap vagyok-e, akit az isteni Pap vár, valószínűs áldozat vagyok-e az én áldozatommal?

Marie Deluil-Martiny anyja, egyike azon lelkeknek, kik legjobban megértették a papot és a szentmisét, írta:

„Az Atya dicsősége, hogy szüntelenül elfogadja feláldozott Fiának áldozatát, amelyben minden ember áldozata egyesül.

A papok az Egyház karjai, amelyek mindig felemelkednek az áldozatra és felajánlásra. Az egész Egyháznak szüntelenül egyesülni kell velük, hogy felszentelt kezükkel áldozzon és felajánljon. A pap nagy az ember előtt, pap-sága egészen fölséges magasságba emel. De annál inkább kell megsemmisülnie Isten előtt,

akinek ő itt a földön a látható képviselője. Saját lényének mintegy meg kell semmisülnie, hogy helyet adjon Jézus Krisztusnak, miként az ostya, amely lényéből csak a látszatot tartja meg, és amely a valóságban eltűnik, hogy helyet adjon Jézusnak."

Ugyanő egy szerzetesnek ezt írta: „Engedje azt kívánnom, hogy legyen mindinkább áldozat-szíve, amely egyesül áldozatot bemutató kezeivel."

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 4.

SZERDA

Szentmisére való előkészület

Az ember hallja néha: miért kezdjük a napot az *elmélkedéssel*? Nem jobb-e a *szentmisével* kezdeni, amely sokkal nagyobb értékű gyakorlat? *Önmagában* kétségkívül a legértékesebb.

Csakhogyan ez a legszentebb cselekmény, az isteni életnek, a kegyelmi növekedésnek és az Istennel való egyesülésnek ez a hasonlíthatatlan forrása, benső életem hiánya és elégtelen lelkiállapotom miatt *nem hozza meg* a szentség megkívánt gyümölcseit.

A szentmiseáldozat önmagában végtelen gazdagság, de az embernek hozzá kell alkal-

mazkodnia, hozzá kell hasonulnia. Ha mi nélkülünk, a mi *tudtunkon kívül* átalakítana minket, hogyan lehet akkor megmagyarázni azt, hogy, sajnos, a *mindennapi mise ellenére* századokon át annyi pap többé-kevésbé lanyha és bűnös életet folytatott?

Éppen a szentmisére való előkészület szempontjából majdnem *elengedhetetlen az elmélkedés*. „Ki merészel fölmenni az Úr hegyére?” Nem mondta az Úr, hogy aki vele kapcsolatba akar lépni, készítse elő lelkét? „Ante orationem tuam, praepara animam tuam.” Ha tehát már az imádságnál fontos az előkészület, mennyivel inkább ott, ahol a legfőbb istentisztelet, a legszebb imádság és áldozat megy végbe?

Isten halállal fenyegette a főpapot azon esetre, ha a szentek Szentjébe nem a papi ruhákban és az előírt szertartás szerint merészelne bemenni.

Gondolj Mózesre, aki a Sinai-hegyre készül felmenni... Solve calceamentum; locus, in quo stas, terra sancta est.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 6.

CSÜTÖRTÖK

Az én szentmisém (I)

Szentmisém a három nagy titok: a megtestesülés, a megváltás és a Jézus Krisztusba való betestesülés (incorporatio) fenséges összefoglalata.

Mise és megtestesülés. Nem adja-e a mise az Isten Fiának születését? Nem hozza-e le Őt oda, hol egy pillanattal azelőtt nem volt? Bizonyos, hogy itt nincs szó olyan szorosan vett születésről, mint ami Betlehemben történt, de félretéve a különbségeket, mekkora hasonlóság van közöttük! És milyen lelkülettel kell a szentmisén résztvennem? Nemde ugyanazzal, mint amivel kívántam volna ott lenni a jászolnál?

Mise és megváltás. Jézus nemcsak megjelenik az oltáron, hanem felveszi ugyanazt az áldozatos lelkületet, amely Őt a Kálvárián eltöltötte. A konszekrációkor kezembe a golgotai Jézus jön le, az a Jézus, aki nagycsütörtökön este mint áldozat belépett a passióba. Nagyon jól mondja Bossuet: „Hála a szentmisének, mindennap nagypéntek van.” Mire gondoltam volna és hogyan tudtam volna szeretni, ha a kereszt lábánál a haldokló és

magát a világért Atyjának felajánló Jézus mellett lettem volna?

Mise és Krisztusba testesülés. A szentmisén Jézus nem egyedül ajánlja fel magát. Ő a keresztségben önmagával egyg t tett minket, hogy amikor be fogja mutatni az áldozatot, mi mint pap és áldozat, akkor is egyek legyünk vele és általa minden testvérünkkel. Szentmisém alatt megvan-e bennem ez a közösségi érzés és az isteni F ben való részesedésnek a tudata?

Mily kevéssé értem m g meg szentmis met! Gondoljak P. Eudes ezen szavaira: „A szentmiseáldozat valami oly nagy dolog, hogy méltó bemutatására három örökkévalóságra lenne szükség: az els re, hogy r  készüljünk, a másodikra, hogy bemutassuk, a harmadikra, hogy érte h l t adjunk.”

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 11. I. rész.

PÉNTEK

A Szent Szív

A Szent Szív-tisztelet mai alakját csak a 17. században vette fel. Eredetileg visszanyúlik *a megtestes l sig*, az utolsó vacsoráig, Szent Jánosig, a kereszti , és a kereszteni  dogma ismeretével fejlődik.

A 13. században *Szent Gertrud* (meghalt 1292-ben) kinyilatkoztatást kap a Szent Szív-ről és tiszteletének főbb vonásairól.

Eudes Szent János 1645-ben elsőnek indítja meg a Szent Szív nyilvános tiszteletét, mégpedig saját rendjében. 1671-ben a roueni érsek, az evreuxi, coutancesi, lisieuxi, bayeuxi püspök jóváhagyja tiszteletét és szentmiséjét, amelyet eddig csak az eudisták mondtak.

1674-ben, *Alacoque Szent Margit* látomásainak korában X. Kelemen pápa hat apostoli brevével a legfőbb szentesítést adja a tisztelethez, amely Eudes kéréseinek gyümölcse.

1671-ben lépett *Alacoque Szent Margit* a Paray-le-Monial-i vizitációs zárdába, 1673-ban részesül az első nagy jelenésben, és 1690-ben hal meg.

Ismerem-e Jézus Szívének bizalmas közléseit a Szenthez? ... *Megértem-e a Szent Szív-tisztelet igazi értelmét?* Az Ige megtestesül, hogy visszaadja a világnak az Ádám által elvesztett isteni életet. Felveszi a teljes emberséget, vagyis emberi értelmet, emberi szívet. Ez az *emberi szív* Jézusban minden pillanatban ugyanazon szeretettől dobog, mint amilyen az Ige szeretete. Ez a kettős és mégis egy szeretet képezi a Szent Szív-tisztelet tárgyát.

Első tárgya: emberi szeretete, melyet Szíve jelképez.

Ezen túl: isteni szeretete, az ő örök akarat, hogy szeretetével minket megváltson. A két szeretet eggyé olvad az ő személyében.

Olvasmány: Fil. 1, 12—13; 20—27.

SZOMBAT

Az én szentmisém (II)

Driant ezredesnek, a verduni harcok egyik bátor tisztjének és vadászainak hősieis áldozatát mélyen kifejező emlékmű örökíti meg. Küszöbön volt Verdun városának elfoglalása; a tartalékok megérkezése negyvennyolc órát vett igénybe; Driant ezredest felszólították, hogy két napig mindenáron tartsa magát. Driant a megbízatásnak eleget tett, de vadászainak javarésze elpusztult. Emlékművét hatalmas gránitkereszt alkotja, amelynek lábánál kis keresztek sokasága csoportosul, a feláldozott vezér és vadászainak kifejező jelképe.

Tegyük föl, hogy Driantnak és katonáinak megvolna a lehetőségük, hogy *mindennap megismételjék az áldozatot*, mily csodálatra-méltó emlékművet érdemelnének akkor!

Azt, amit az egyszer meghalt emberek nem

tudnak megismételni, — áldozatukat megújítani, örökké megismételni — Krisztus megtudja cselekedni. Ő nem elégedett meg azzal, hogy egyszer, a világtörténelem *egyik napján* feláldozta magát Atyjának a világért, felakarta magát áldozni az emlékezetes nagy-péntek után mindennap és mindannyiszor, ahányszor a szentmisét bemutatják. Minden-egy alkalommal visszahelyezkedik lelkének áldozat-állapotába, amelyben a Kálvárián volt, és mindannyiszor felhív engem, — aki mint keresztény és mint pap kétszeresen Krisztus vagyok — hogy egyesítsem áldozatom kis keresztjét az ő áldozatának nagy keresztjével. Így fogom-e fel a szentmisét, az én misémet?

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 14.

PÜNKÖSD UTÁNI HARMADIK VASÁRNAP

Nonaginta novem

Az elvesztett drachma. Az asszony, aki mindent otthagy, hogy megtalálja az elvesztett garast, amely valamelyik bútor alá gurult.

A pásztor, ki otthagyja hű nyáját, hogy az elvesztett bárány után fusson.

„A reménység példabeszédének *különös számtana* van . . . Micsoda ez a drachma, amely

tíz drachmát ér, az a bárány, amely száz bárányt ér, az a tékozló fiú, aki a hűséges fiúnál kedvesebb? Mi a bűnbánatban az a titkos erény, hogy egy megtért bűnös annyi örömmel tölti el az eget, mint kilencvenkilenc igaz, ki állhatatos maradt?

A reménység az Isten kegyelmének bizonynyal a legnagyobb csodája.

Sursum corda. Kövessük a reménység kis-leányát. Nézzétek, hogyan megy előre. Szinte kiszökellne a sorból, annyira boldog és annyira biztos, hogy sohasem fog elfáradni. Nem fontos, hogy az út hová vezet. Húszszor is elvisz minket a földi csalódás helyére... De nem is fontos, hogy ide vagy oda megérkezzünk, mert az rendesen csak a csalódás, a földi hiúság helye. Az a fontos, hogy menjünk, menjünk mindig szépen lassan a rendes napok menetében, amely talán szürke és egyhangú, de amelynek végén az örök üdvösség vár reánk, amely azonban nagy az örök üdvösségre való tekintettel.

A reménység csodája, hogy a megöregedett lelkekből üde lelkeket, a megzavart lelkekből világos lelkeket, a régóta szolgált lelkekből új lelkeket alakít... Ez a legszebb titok, mely a világ kertjében van, ez magának az Isten

kegyelmének titka." (J. Lotte, Péguyt magyarázva.)

Olvasmány: Mt. 18, 12; Lk. 15, 8.

HÉTFŐ

Szentmisém után

A sekrestyébe lassan térjek vissza és minden sietség és *kapkodás nélkül* vessem le miseruhámat.

Örködjem figyelmesen azon, hogy a szent áldozatot követő percekét mindig *összeszedettségben* töltssem el.

Mit gondolnék híveimről, ha az Úr asztalától jövet azonnal társalogni kezdenének és meghánynák-vetnék apró ügyeiket? Kínosan udvariatlan és tiszteletlen dolognak tartanám.

És én! Mily példát adok nekik, ha a sekrestyébe visszatérve minden átmenet nélkül azonnal beszédbe elegyedem, ha mindjárt látszólag hasznos ügyekről is?

Tudniok kell a híveknek, hogy még nincs itt az idő velem beszélni. Ájtatosan végzett *hálaadásom példája* többet használ, mint a legszebb buzdító beszéd a helyes templomi viselkedésről és jó imádságról.

Találni fogok mindenféle jó okot, hogy másképen cselekedjem. Értsem meg, hogy

ezek az okok nem érnek semmit. Ezek csak egyszerű ürügyek. Ha igazán akarnék...

Kövessem Szent Teréz tanácsát: „Maradjunk szívesen az Úrral, ne veszítsük el ezt a szentáldozás utáni kedvező órát, hogy ügyeinket elintézzük.”

Szent Alfonz félórás hálaadást kíván a paptól. Ez nem lesz mindig lehetséges. De a rendelkezésemre álló idő alatt

— *gondoljak vissza*, hogy milyen cselekményt végeztem;

— *maradjak csendben*. Milyen misztériumba jutottam be! Micsoda csodálatos esemény! Eucharisztia, azaz hálaadás. Elhiszem!

— Ha szívem itt van, kövessem. Hallgassak, engedjem beszélni a lelkemet. Ha elszórazok vagy szárazságban vagyok, használjak valamilyen módszert, mely visszatereli figyelmemet: zarándoklat az öt szent sebhez, az Anima Christi lassú recitálása stb.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 10.

KEDD

Szentséglátogatás

Perreyve abbé a szentmiséről elmélkedve írta: „A szentmise és imádság után jön a külső papi munka, mégpedig mindig ezek után jön. Sajnos, vannak olyan szerencsétlen papok,

akik összezavarják és felcserélik a sorrendet. Hanyagul és rohanva mennek a misére vagy végzik imájukat, és igen hamar elhagyják, hogy valamit tegyenek, például, hogy előkészüljenek egy beszédre, amelyet hidegen előadnak fásult hallgatóság előtt, amely a papban csak az előadóművészt látja és ítéli meg. Ó, mekkora oktalanság! Ó, minden papi élet halála!"

Mikor a *munkával* el vagyok foglalva, nem gondolok-e arra, hogy Üdvözítőm lábaihoz kellene borulnom és ott *imádkoznom*?

Eléggé egyedül van Ő templomainkban, az én templomomban. Mihelyt elmondtam misémet, azonnal elhagyom Őt. A legközelebbi alkalomig, mikor hivatalosan templomba kell mennem (keresztelés, esketés, litánia stb.), eszembe jut-e, hogy jó Mesteremet üdvözöl-nöm kellene?

Itt, ebben legyen jóakarát. Nem azért, mert a körülmények arra kényszerítenek, hanem önmagamtól kell mennem, mert Ő az én Mesterem, az én Üdvözítőm, és szeretem Őt.

Természetesen szeretetemet nemcsak a templomban, hanem másutt is megvallhatom neki. De őszintén szólva, gondolok-e erre másutt? Az *oltár papja* szeressen *oltára köze-lében lenni*.

Szegény Jézus! Te nem fogsz engem oly hamar látni.

Igy van ez. Az istentisztelet *hivatalnoka* vagyok csak. Vigyem be e helyett papi működésembe és istentiszteleti ténykedésembe a *szeretet gyengédségét és línomságait*. Ez már más dolog.

Nem azt kell mondani, hogy „szegény Jézus”, hanem „én szegény pap”! A fölösleges mennyire szükséges dolog, éneklük a költők. És én nem nagyon jutalmazom meg Üdvözítőmet ezzel a szükségessel. Nos, hát *szeress!*

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 17.

SZERDA

Viselkedésem a templomban

Mindenekelőtt hitből fakadó komolyság. Ő van itt. Ő, az Úristen.

Ha *egyedül* vagyok, ez még nem lehet ok arra, hogy kevésbbé figyelmes, kevésbbé tisztelteltjes, kevésbbé összeszedett legyek.

Ha mások is benn vannak, eggyel több okom — és főokom — van: a *példaadás*. Hiába prédikálok az Oltáriszentségnek kijáró tiszteletről, ha híveim nem látják, hogy viselkedésemet mély tisztelet irányítja.

Figyelem a *térdhajtásra*. Vegyem elő a liturgia szabályait. Fegyelmezett, szilárd testtartás, földet érintő egyenes térdhajtás. Semmi gépiesség, semmi lomhaság. Legyen olyan mozdulat, amely imádkozik és valóban kifejezi azt, amit jelent.

Sohase beszéljek a templomban, tegyem ezt szabállyá. Ha kivételt kell tenni, azt a jó érzék és a szeretet meg fogja mondani. De az ilyen kivétel valóban *kivétel* legyen. Prédikáljak hallgatásommal és annál jobban fognak hallgatni engem, ha szavaimmal prédikálok.

Sohse engedjem meg, hogy beszéljenek a templomban. Akinek mondanivalója van, jöjjön a sekrestyébe, ahol a beszélgetés a lehető legrövidebb ideig tartson. Minden plébánián van egy „jó lélek”, aki feljegyzí, hogy ez és ez a személy mennyi ideig beszélt a plébánossal vagy a káplánnal.

Tehát hit, összeszedettség, mély csend.

Lelkiismeretvizsgálás. Elhatározás.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 16.

CSÜTÖRTÖK

„Épületes” hit

Egy protestáns nőt, kit a katolikus vallás igazsága nyugtalanított, a protestáns pásztor

a következőképpen igyekezett megnyugtatóni: „A legjobb bizonyíték, hogy a katolikus vallásnak nincs igazsága, a *valóságos jelenlét* dogmája. Ha a katolikusok valóban Krisztust vennék a szentáldozásban, miképpen maradnának ugyanazok? Miért nem lesznek csodálatosak, bámulatosak? *Látjuk-e őket átalakulni?* Nem érünk-e mi is annyit, mint ők?”

Mily szomorú még elgondolni is, hogy szemrehányást lehet tenni híveinknek. De nincs-e joguk rólunk papokról is ezt mondani azoknak, akik nem hisznek az ordináció hatalmában, de tudják, hogy mi hiszünk benne?

Valóban ilyen hatalommal rendelkezni, ennyi jóban részesülni: Jézust konszekrálni, Jézust tartani, Jézust kiosztani és mégis *úgy élni, mint ahogy én élek*, micsoda lelkiismeretlenség! Milyen hitványság!

Vagy a hitem nem elég élő vagy a nagy-lelkűségem nem elég bátor. Mindenesetre nem tudom magam igazolni.

Udvözítőm, add meg nekem a kegyelmet, hogy ne folytassak olyan életet, amely ily közelségbe jön hozzád és nem szentelődik meg a te kapcsolatoddal. Neked vagyok szentelve, és nem élek úgy, mint aki nem e világból való, híveimnek adlak téged, és nem adom

magam nekik azzal a szeretettel, amellyel te nekem adod magad.

Tedd meg, hogy ragyogóan lemondó és hű életemmel *élő bizonyíték* legyek a te szentségi jelenléted igazsága mellett, hogy az emberek, akik látnak engemet, kényszerüljenek elismerni, hogy a kenyér színe alatt Te vagy jelen!

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 34.

PÉNTEK

Tristis est anima mea

Jézus Szívének nagy fájdalom látni, hogy sok pap kevésbé egyesül vele. Sokkal inkább el vannak foglalva munkájukkal, szórakozásukkal, semhogy egyesüljenek vele, sokkal inkább mozognak kinn a világban, semhogy előtte magukba szállnának, mintegy *mozdulatlanok* lennének és megvallanák előtte szeretetüket.

Hány pap mulasztja el igen gyakran az *elmélkedést*, hány papnál nem is létezik az! Nincs rá idő.

Hány pap mondja el csak úgy gyorsan, sebtében a *szentmisét*. Gesztusok, de semmi lélek. Oly sok és sürgős dolog van!

Hány pap előtt tűnik el a *gratiarum actio*!

Elragadta a forgószél. Nemde mindig van valami ok?

És hány pap éli le papi életét a Mester oldalánál a nélkül, hogy életéből és szeretetéből táplálkozna. Jézus kéri őket, *álljanak meg egy pillanatra*, hogy megtöltse szívüket. De *nincs idejük*. Pedig dehogy nincs, illetve lehetne! Mindíg találni időt. Csakhogy — és ez még súlyosabb — *nincs kedvük*. Nincs soha egy pillanat, hogy fáradságot vennének maguknak és merítenének a forrásokból. Mindíg lázasan mennek a nagy országúton, megállás nélkül, kiszáradva, kifáradva.

Izleljem meg és élvezzem az isteni pihenőhelyek édességét. Ilyen az imazsámoly. Sohasem borulok rá! És én merészelem adni Istent a világnak? Én, aki oly messze, nagyon messze vagyok Istentől?

Ó közeledjem, közeledjem hozzá. Ne folytassam ezt a halálos tévelygést. Nem Jézustól félrehúzódva akarok élni, hanem *Jézusban, Jézustól.*

Elmélkedés! Elmélkedés! Elmélkedés!

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20.

Minden oldalról hallatszik a refrén: *hit-közömbösség hódít* mindenütt; pusztul a hit; az emberek nem teszik be lábukat a templomba. És az emberek e bajokat különböző okokkal magyarázzák: a laikus iskola, az államhatalom ellenséges üldözése, a vallástalan sajtó.

Ezek az okok is bizonynyal közrejátszanak. Nem szabad azonban elfelejteni a *főokot*. Hol van és milyen *az én hitem?*

Kétségtelenül nem szüntem meg hinni, de milyen a hitem ereje?

Olyan-e, amely képes hegyeket áthelyezni? Vagy pedig csak akkora, mint a mustármag? Érzik-e az emberek ezt a lángoló és ellenállhatatlan hitet apostoli működésben? Igen, hiszek, de úgy, mint aki nem mutatja, akin nem látszik, hogy hisz, aki számára az igazságok, melyeket hirdet, igazságok ugyan, de *nagyon távoliak* és alig érintik szívét.

Ha a tömeg nem is jön a templomba, de ott van legalább a magja. Mikor Vianney abbé Arsba érkezett, a falu tömege járt-e a templomba? Dehogyan!

Felnőttek hiányában él a hit a gyermekek-

ben, ha az egészségesek elfelejtik is az Istent, nem felejtik őt el a betegek és haldoklók. Ha azoknál, akikre még hatással lehetek, a jó Isten szentjének benyomását kelteném, a többiek is gyorsan keresnék közelségemet. *A hit pusztul, mert nincs hitem, nincs elég élő, elég mély, elég hódító hitem.*

Istenem, add meg ezt nekem!

Olvasmány: 33. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNPAP

Ecclesia militans

„Per totam noctem laborantes” mondja az evangélium.

Panaszkodom néha, hogy az élet nagyon kemény, az *apostolkodás nagyon terméketlen*, a meghódított lelkek száma elenyésző. Mily nehéz sértetlenül megőrizni a hű nyáját! Mennyi erőfeszítés kell ahhoz, hogy az erősen közömbös tömeget gyakorlati vagy gyakorlatibb hitéletre vezessük!

Oly szép, oly gazdag halászatról álmodoztam! Megszámlálhatatlanszor vetem ki a hálót oda, ahol úgylátszik, semmi élőlény nincs és a háló mindannyiszor üresen jön fel...

Merész illúziókban ringattam magamat. Azt reméltem, hogy a küzdő Egyházból már itt a

földön győzedelmes Egyház lesz. Azt hittem, hogy minden hálóvetésre csodás halfogás vár majd engem.

Nem, nem ez vár rám. Az Egyház ma is és holnap is küzdő marad. Isten megengedi ezt, mert nem annyira az ő sikerét keresi, hanem az én bizalmamat, az én buzgalmamat és az én szeretetemet.

„Ha véletlen szerencse folytán az emberiség itt a földön elérné a boldogságot, — írja egy keresztény bölcslő — ha mostani életében küzdőből győzedelmes lenne, ha nem volna többé mitől félnie, ha nem lenne mit remélnie, mit várnia, mit kockáztatnia, akkor elpusztulna az unalomtól. Mert a szeretet kiszáradna a forrásánál.” (Jacques Chevalier.)

Örvendjek annak, hogy a munka nehéz, mert így könnyebben tudom Isten iránt kimutatni szeretetemet.

Olvasmány: II Kor. 11, 16—30.

HÉTFŐ

Tunyaság

Mi túlságosan *ellenségeinkre* fogjuk a bajokat, melyek minket érnek.

De mekkora gondot fordítottak a háború előtt *maguk a katolikusok* a katolikus érde-

kek és jogok megvédésére? Bizonyos, hogy többen derekasán dolgoztak. Viszont a katolikusok többségében micsoda sajnálatos tunyaság lakozott! P. Berthe, a Garcia Moreno szerzője harminc vagy negyven évvel ezelőtt a következő mérleget állította fel könyvében:

„Mellettünk van *Isten*.

Mellettünk van *az igazság*.

Mellettünk van *a tizenkilenc százados kereszténység*.

Mellettünk van 90 *püspök* és 50,000 *pap*; 40,000 *szószék* a beszédre és gyóntatószék a vezetésre; körülbelül 160,000 *férfi és női szerzetes*, 5 *egyetem*, a *kollégiumok* százai, a Szent Vince-konferenciák, a művek és egyesületek sokasága.

Mellettünk van még talán *a férfiak tized-része*, akik húsvéti gyónást végeznek, *ötöd-része*, kik szentmisét hallgatnak, a *négyötöd-rész megkeresztelt*, kik életükben legalább egyszer áldoznak. Mellettünk van *a nők háromnegyed része*.”

Igen, és mindezek ellenére mégis hagyták a katolikusok magukat leigázni!

A multnak intő tapasztalata szól hozzánk. És nekem mint papnak kötelességem, hogy *tisztánlátó, határozott és merész* legyek.

Olvasmány: II Kor. 11, 1—16.

Ketteler püspök joggal írhatta: „Aki a katolikus sajtóval nem törődik, nem tekintheti magát a katolikus Egyház igaz gyermekének.”

A sajtókérdés kétféleképen jelentkezik előttem:

1. Plébániámban megteszek-e mindent, hogy a katolikus sajtó híveim között tért hódítson? *Törődöm-e* azzal, hogy híveim milyen újságokat és milyen könyveket olvasnak? Haszon vagy kár származik-e a nyomtatott papirosból, amit kezükben forgatnak? Nyitott szemmel állok-e e fontos kérdés előtt? — Mit tettem eddig *a jó lapok terjesztésében*? Híveim látogatásakor igyekszem-e őket felhívni a katolikus lapok előfizetésére és harcolok-e a rossz vagy kétes sajtó ellen? Felállítottam-e a plébániai könyvtárt, és a beszerzett könyvek katolikus és irodalmi szempontból igazi értéket képviselnek-e?

2. Talán többet is tehetek. Ha van egy kis szabadidőm, a helyett, hogy a drága időt rádióhallgatással vagy egyéb foglalkozással tölténém el, *vegyem kezembe a tollat és apostolkodjam vele.*

Amikor Bethléem abbé, a nagy sajtóapos-

tol túlterhelve a munkától papokat keresett, akik munkájában segítségére lennének, könyveket átolvasnának és azokról bírálatot, beszámolót küldenének, mondhatni senkit sem talált. A nélkül, hogy hivatásos író lennék, vagy keresném tehetségem csillogtatását, nem tudnék-e ebben az irányban hasznos szolgálatot tenni?

„Ha Szent Pál ma élne, ujságíró lenne” — mondotta Ketteler. Nem tudnám ebben is követni — aliquo modo — a nagy apostolt? Gondoljam meg.

A jó sajtót *terjeszteni*, a jó sajtóban *közreműködni*. Nincs ennél apostolibb munka.

Olvasmány: I Tim. 4, 1—4; 12—16.

SZERDA

Erős buzgóság

Az apostolkodás folytonos áldozatot kíván. Az igazi apostolok ritkák, mert *teljes önmondást* feltételeznek. Mit kell tehát feláldozni a lelkeknek, hogy jól szolgáljunk nekik? Mindent, teljesen.

Belső lemondás. A papnak igen gyakran fel kell áldoznia lelki hajlamait, kívánságait: az imádságos élet nyugalmit és vigasztalását. Sokkal könnyebb kimagaslani a tisztán szem-

lélődő életben vagy a tisztán aktív életben. A pap, aki mindkét életét akarja folytatni, — és minden papnak ez legyen a vágya — nehézségekkel fog találkozni. Sokáig kell küzdenie, fáradoznia, hogy megtartsa, bármibe is kerül, az imádság szellemét, és akkor is, ha hű marad hozzá, nagy lelki erőre és kitartásra van szüksége, hogy nyugodt és erős maradjon a lelki szárazságban és a szórakoztató dolgok között.

Szellemi lemondás. Gyakran lehetetlen, hogy ebben és ebben az irányban szellemileg képezze magát, vagy hogy a kívánt szellemi színvonalon tartsa magát. Ha a lelkek üdve és lelkipásztori kötelessége úgy kívánja, hajoljon meg és fogadja el a (viszonylagos) szellemi szegénységet.

Lemondás a *nyugalomról, a kedvtelésekről*. Néha még a testi erő felőrlődése, az egészség megrongálása is velejár. Szeretni mindvégig, „in finem”, mint Jézus.

Lemondás a *szív, a család örömeiről*. A család? Az megmarad, bizony. De a lelkeknek elsőbbségi joguk van. Ha szívét családi ügyek és gondok akarnák megnehezíteni, Jézussal feleljen: „Nem tudtátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?” „Ki az én anyám, és kik az én atyámfiai?” Én nem is-

merek többé mást, mint a lelkeket, kiket az Isten reám bízott.

Lemondás az önszeretet kielégítéséről. A világ kigúnyolja a papot. Ha nem is veti meg, de legalább színleli, hogy nem ismeri. Az egyesületi életben gyakran találkozok sikertelenséggel, mindenféle akadályokkal. Felettes hatósága is félreértheti, és mindenkorra árnyékban marad.

Lemondás az apostolkodás örömeiről. Egészen idáig kell követni a Mestert. Volt-e szebb és lángolóbb buzgóság, mint az Úr Jézusé? És mi volt az eredménye? Majdnem semmi. Az isteni dolgokban van valami magasabb, mint a siker, és ez: elfogadni a balsikert, a közepszerű eredményt, ha a jó Isten úgy kívánja.

Türelem. A keresztnek is megvannak a megfélemlítései. Alig két hónap választja el pünkösdöt nagypéntektől.

Olvasmány: I Tim. 1, 1–8.

CSÜTÖRTÖK

Bölcs buzgóság

„Te mindent módjával és szám szerint és mértékkel rendeltél el.” (Bölcs. 11, 21.) Lehetetlen Istennek tetszeni, még a legjobb dol-

gokban is, ha bölcsesség nincs a cselekedetekben. Egy cselekedet, amely magában véve jó, helytelen lehet, ha Istennek jelen akaratával ellentétben van. A buzgóság gyakorlatában *mindenekelőtt* azt nézzük, hogy vajjon igazán a Gondviselés vonalát, az Istentől megjelölt barázdát követjük-e? Csakis itt vagyunk biztosak és sehol másutt, hogy megtaláljuk a kegyelmet, az erőt, a fényességet, önmagunkat.

A bölcs buzgóság *rendezett és irányított* a lelkekkel szemben. Jézus tudja határolni buzgóságát. Csak Izrael bárányaihoz küldetett; ezeknek szenteli magát teljesen.

Közöttük is kiválasztást végez: először az apostolok, azután a legbetegbek, a leginkább rászoruló, a szegények, a gyermekek. Az ő fölséges lelkében minden a helyén van, a rend tökéletes. Kövessem. Milyen cselekvő szeretettel vagyok paptestvéreim iránt? Imádkozom-e értük, figyelmes és gondos vagyok-e irántuk? Gondolok-e valaha arra, hogy épülésükre legyek és közelebb vigyem őket Istenhez? Mekkora apostolkodási lehetőség van a papok között!

Azután vigyem buzgóságomat a legjobban rászorulókhöz, az erkölcsileg és fizikailag legelhagyatottabbakhoz, a legszenvedőbbekhez.

Bölcsesség a buzgóságban *az eszközöket tekintve*. Itt kell különösen a Mester példájának ösztönözni és talán megszégyeníteni. Mik voltak az ő nagy eszközei? A beszéd, a cselekedet és a jó példa.

a) *Beszéde*. Általában keveset beszélt. Harminc évig hallgat és három évig beszél. És ezalatt is mennyi megállás csendben és imádságban! Mindig természetfölötti. A lelkek üdvét tartja szem előtt. Mikor testi betegségeket gyógyít, azt is a lélek érdekében teszi: „Menj és többé ne vétkezzél!” Nyílt, meggondolt, isteni beszéd. „Senki sem beszélt úgy, mint ez az ember.” Milyen színvonalú a beszéddel való apostolkodásom? Igyekszem mindig a lelket elérni, megragadni és felemelni?

b) *Cselekedete*. Tevékenysége mindig az Atya akaratának van alárendelve. Nem törekszik mindent megtenni, mindent megszervezni, mindent megreformálni.

Vegyek példát az ő tevékenységéről. Szerepesség, bölcsesség még a szép apostoli tervezetekben és elgondolásokban is.

c) *Példája*. Egész lényével prédikált. Őt látni, amint összeszedetten, szelíden megy, Őt hallani, amint beszél: ügye máris meg volt nyerve. Olyan apostolkodási eszközök ezek,

amelyeket nagyon elhanyagolok. Tanuljak meg tőle „mindent jól cselekedni”. Mikor hozzám közelednek, kell, hogy mondják, hogy érezzék: „Az Isten van itt!” Mennyire megszé álok ettől!

Olvasmány: I Tim. 1, 18-tól végig; 2.

PÉNTEK

Okos buzgóság

A papnak *képzettnek*, alaposan *tájékozottnak*, megértőnek és éles szeműnek kell lennie.

„Nem élünk többé abban az időben, amikor Jézus Krisztus szolgája elszenderülhetett az oltár lépcsőjénél azzal a biztos tudattal, hogy álmában semilyen szentségtörő kéz nem fogja szétrombolni a tabernákulumot, sem nem oltja el a szent hely öröklámpáját. *A közömbösség és nyugalom napjai elmúltak.*”

Igy gondolkodott tizenhat éves korában Frémont abbé, majd utána ezeket írta: „Ha a pap ma nem a tudomány embere, mivé lesz a világ? Minden kiváló elme a tanulmánynak szenteli magát, az emberi gondolat tökéletesítésén fáradozik, és mialatt ez a nagy szellemi mozgalom a jelenben kibontakozik, éppen a pap maradjon tudatlan? Nem, nem, ennek nem szabad így lennie!”

Nem arról van szó, hogy szaktudós legyek. Ez kivételes dolog. De *széles kultúrával*, mély bölcseséggel és *kiterjedt tájékozottsággal* kell rendelkeznem. Nem szükséges mindent tudnom, de képessé kell tennem magamat, hogy ne maradjak tudatlan abban, ami hasznomra lehet papi működésemben. Ilyen a *lélektan*, *korunk története*, *szociológia*, *neveléstudomány*, *irodalom*.

Hogyan vezessek, ha nem ismerem az utat?

Olvasmány: I Tim. 3.

SZOMBAT

Alkalmazott buzgóság

A papi működés legnagyobb nehézsége abban áll, hogy az örök üzenetet kell az *egyek korok embereinek* hirdetni, tehát azokkal az eszközökkel és olyan nyelven, amelyen az a kor megkívánja. Az evangélium minden korak szól, de a módnak és eljárásnak, ahogy azt hirdetjük, mainak kell lennie.

Erre tegyem magamat alkalmassá.

Mondjam el gyakran azt a szép imát minden paptestvéremért és magamért, amelyet egy lángoló szívű pap mondott Clermont-

Ferrandban a katolikus egyetemek kongresszusán:

„Sokasítsd meg Uram a papokat, de különösen adj nekünk szent papokat.

Szent papokat, az általános és örök igazság hirdetőit, de akik azt koruk és nemzetük embereinek tudják hirdetni. *Mai* szenteket, *régi* papokat, *új* emberekben. Ők Uram a te követőid: mint a te tanúid, a te erényed visszfényét sugározzák ki. Add meg nekik, hogy életükben megvalósítsák a te halálod titkát, amelyet csodálatos fénnel és ünnepélyességgel ülnék meg minden reggel a szentmisében. Merítsenek e titokból testvéreik és a világ üdve iránt érzett nyugtalanságot. Tudják e nyugtalanság ellenére is tiszteletben tartani a lelkek szabadságát, azt a szabadságot, amelynek az ízet a te igéd adta a világnak. Értsék meg és beszéljék *koruk nyelvét*, de egyben különös gondot fordítsanak arra, hogy *ne kompromittálják a te evangéliumod örök újdonságát a korok váltakozó és elenyésző eszméivel*. Őrizték a lelkek fagyos téli korszakában a szilárd reményt, hogy eljön a tavasz; és azok előtt is, kik Téged üldöznek, gondoljanak a Damaszkuszi útra, és a te Gondviselésed titkos holnapjaira.”

Olvasmány: I Tim. 5.

PÜNKÖSD UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP

Bonusz odor

Vizsgáljam meg, nem úgy vagyok-e én is, mint sokan mások; azt tartom, — nem teoretikusan, hanem gyakorlatilag — hogy a reggeli és esti félóra, amelyet szemtől-szembe töltök Istennel, olyan idő, amelyet a papi működésben jobban is fel lehetne használni. Valahányszor Isten lábainál vagyok és feláldozom magamat az imádságban, úgy tetszik nekem, mintha ezt az időt elraboltam volna apostolkodásomból, hogy ez nem nagyon használ a lelkeknek, hogy az Egyház és megyém azt kívánja, keljek föl és térjek vissza a munkához.

Egyszerű ürügy ez, amelyet magamnak felhozok, de oly jó ilyen és hasonló ürügyekkel, látszólagos kifogásokkal eltompítani a lelki ismeretfurdalás erejét.

Semmi sem szolgálja jobban a lelkek üdvét, mintha a szeretet egy fokkal növekszik bennem, és ezt az egy fokkal több szeretetet semmi sem képes jobban megadni, mint az imádság. A buzgó, nagylelkű elmélkedés Jézusnak ajánlott magdolnai illatos kenet. Eltölti, mondja az evangélium, az egész házat.

Egész napom attól lesz illatos. Ha reggel

a Mester Szívénél erőt merítettem, jobb pap leszek egész nap. *Hihetetlen, hogy a félórai elmélkedés — igazi elmélkedés — mennyi lendületet ad papságomnak.*

Nem imádkozom eleget. Honnan van, hogy a szentség illatát — Christi bonus odor — nem árasztom szét? Elfelejttem a lényeges gesztust, nem vetem lelkemet Jézus lábaihoz. Ő itt van és vár. Én viszont sohasem vagyok önála. Életem ezért jelentőségtelen, illattalan, száraz, színtelen és ízetlen élet: mert hiányzik belőle az Isten.

Gondoljak P. Chaignon S. J. szavaira, aki a papokat jól ismerte, mivel sok lelkigyakorlatot adott nekik: „Amint az embert a papszentelés teszi pappá, úgy a jó papot csakis az elmélkedés alakítja ki.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 24.

HÉTFŐ

Deus in adiutorium...

Az egyiptomi puszták remetéinek korában élt Izsák apát a lelki élet értékes titkának tartotta azt a gyakorlatot, hogy minden alkalommal e zsoltárverset ismételte: *Deus in adiutorium meum intende.* Ezáltal Isten jelenlétében és gondolatában tartotta magát.

Midőn a breviárium órái előtt elmondom ezt az imát, vigyem bele teljes jelentését. Oly szépen hirdeti Isten irgalmas nagyságát és az én segítségre szoruló helyzetemet.

Minden nehéz helyzetben kiáltsak Istenhez a Zsoltáros ezen szavaival. Oly kifejező és megkapó ez, és az Egyház kifejezetten szentesítette, mivel minden más imádság helyett ezt fűzte be az officiumba.

Menjek még tovább. Necsak akkor imádkozzam Istenhez, amikor bajban vagyok és segítségére van szükségem. Emelkedjem fel a kérő imádságon és gyakoroljam magamat az igazi értelemben vett istenimádásban. Ha akarom, használjam fel ugyanezen szavakat, de valamivel más értelmet adjak nekik:

„Uram, nem az én nyomorúságom vezet hozzád, hanem a te nagyságod. Tudod, hogy kicsinységemet reád bízam. Engedd meg csupán azt a mérhetetlen örömet, hogy énekeljem a te mérhetetlenségedet. Az a csekélység, ami vagyok, énekelje a Mindent, ami Te vagy ... Deus! ... Dominus! ...”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 29.

Nagyon valószínű, hogy kétszer- vagy tízszerannyi teendőm van, mint amennyit megtehetek. De az is lehetséges, hogy van *szabadidőm*. Elfoglaltságom nem köt le teljesen, állásom megenged bizonyos szabadságot... Ez esetben óvakodjam — nem a lustaságtól, ez kemény szó — az *idővesztegetéstől* vagy a haszontalan foglalatosságtól. Annyi ember van elfoglalva, és mily kevés „dolgozik”.

Tegyem magamévá Páli Szent Vince következő szavait: „A papnak több munkája legyen, mint amennyit meg tud tenni. Mihelyt tétlenség keríti hatalmába, az összes hibák hozzá futnak minden oldalról: tisztátalan kísértések és sok egyéb.”

A mai korban a veszély legtöbb pap részére inkább a *túlzott elfoglaltságtól* jön. Különösen a városhelyeken. A papok túl vannak terhelve. A munka felhalmozódott. Az ember könnyen talál ürügyet, hogy Istent elhagyja. Bizonyos vidékeken és falvakban a papi munka kevésbé túlterhelt. Mindenekelőtt vizsgáljam meg, hogy minden köteles munkámat elvégzem-e? Megadom-e a lelkeknek, akiknek gondozásával vagyok megbízva,

mindazt, amit tőlem kívánnak, és amire szükségük van? Ha igen, akkor olyan ima- és munkaéletet folytassak, amely nem ad helyet a munkátlanságnak. Épületes szórakozás a meghatározott időben, helyes és tökéletes dialog. Tétlenség, amikor a kötelesség hív a munkára, sohase történjék meg.

Halljam Isten kívánságát, a lelkek hívó szavát. Dolgozzam, dolgozzam, képezzem magamat.

Manning bíboros Az örök papság című könyvében az idő értékéről szóló fejezet végén elsorolja, hogy a hetven éves pap életében huszonhárom év szükséges az alvásra, körülbelül hét év a szentmisére és a breviáriumra. Hogyan van felhasználva a többi negyven év? „Jót tenne nekünk, válaszolja, ha minden helyen hallanánk Isten szavait, amelyeket Illéshez intézett: „Mit mívelsz itt, Illés?” És a nap minden órájában ezek a szavak csengenek fülünkben: „Nem tudjátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?”

Olvasmány: Lk. 2, 40—52.

„Jól érezte magát kis szobájában, ahol, amint mondta, Isten és a lelke között a világnál is szélesebb horizont támadt. Szent Ágoston szép mondása szerint a szobája *szentély* volt, amelyben a béke, a rend és a nyugalom uralkodott. Mennyire szerette benne a rendezettséget, a tisztaságot, az összeszedettséget; nem tűrhette a legcsekélyebb rendetlenséget sem. Ott, távol a világtól és minden zajától, leült íróasztalához, és egyedül Istennel, buzgó lelke kiáradt a csendben és szeretetben, és az isteni örömök teljességébe jutott.” Ezeket mondja P. Chovarne P. Lacordairéről, a múlt század nagy dominikánus szónokáról.

Vannak papok, kik sokat *kijárnak*, és vannak, kik *nem járnak ki eleget*. Az utóbbiak típusához tartozik a túlságosan otthonülő, a szellemileg túlságosan elfoglalt pap (Huet, avranches-i püspökről mondták hívei: „Mikor lesz már olyan püspökünk, aki tanulmányait befejezte?”) vagy a kedvetlen pap. (Mire jó, hogy meglátogassam hiveimet? Ez már nem változtat rajtuk.)

Szokásom, kedvem és hajlamom ellenére tudjak *apostoli utakat és látogatásokat* tenni,

amelyek szükségesek és hasznosak a lelkek javára.

Azoknak, — bizonyára többen vannak — akik *mindíg kinn vannak* az utcán, vasúton, akik nem hagynak időt a magukbaszállásra, az íróasztalnál végzett munkára, a tanulmányra, olvasásra, beszédek megfogalmazására, ajánljuk, hogy elmélkedjenek e fölött: a templom, a dolgozószoba, az iskola és a plébánia utcái és házai, ime a pap állomásai. Mindegyiknek juttasson megfelelő időt és buzgóságot.

Vizsgáljam meg magamat. Elégge — vagy nagyon — szeretem dolgozószobámat, a magánynak oly szükséges és hasznos pillanatait? Határozat. Reform.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 39.

CSÜTÖRTÖK

Módszer a munkában

„Hogy alkalmas legyek magasabbrendű szellemiségre, ahhoz minden feltételem megvan: öröklött hajlamaim, neveltetésem, szellemi környezetem, akaratom. Hátra van még a szabatosság és egy bizonyos *munkamódszer*, amely különböző szempontjaimat egymásba fűzi. Ennek hiánya is okozhatja, hogy nem gyakorlok befolyást az engem környező

dolgokra. Mindenekelőtt *logikusan* kell cselekednem. Kell, hogy valamennyi alapfogalmat alá tudjam támasztani, hogy enyéim legyenek nem csupán az ösztön és a nevelés által, hanem a tudás és akaratom választása által is. Kell, hogy képes legyek erkölcsi támasz lenni... Hatoljak az eszmék és viták *mélyére*... Ne hagyjak senkit *helyettem* gondolkozni, megfontolni."

Ezt az elhatározást tette Geneviève Hannel de Goutel. Mennyivel inkább kell ezt nekem mondani és magamat erre elhatározni!

Nem vagyok-e felelős a status animarum hanyatlásáért, ami *rendezetlen munkabeosztásom* miatt következett be? Mindenütt nagy összevisszaság. A lényegtelen, ha kellemes, a lényeges előtt megy. Szeszéyleimnek a rabja vagyok.

Tegyem magamévá mindazt, amit cselekszem. Nem elég valamibe belekezdeni, hanem el is kell azt sajátítani, magamévá is kell azt tenni. Mi által? A *megfontolás* által. Alkossam meg a magam személyes ítéletét az eszmékről, eseményekről és személyekről. Ne kövessem lehajtott fejjel a nyáját. Tudjam, hogy miért gondolom és mondom azt, amit gondolok és beszélek.

És azután jól tegyem meg mindazt, amit

végre kell hajtanom. Barat Szent Zsófia mon-
dotta: „Mindazt, amit érdemes megtenni,
tegyük meg jól.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 42.

PÉNTEK

Tanácsok

Mgr. Hedley tanácsai: „A fiatal papoknak
úgy kellene félni az *időveszteségtől*, mint
ahogy az ördög fél a naptól.”

Azok a papok, akik nincsenek egész nap
elfoglalva, vagy akik bizonyos időben sok
szabadidővel rendelkeznek, keressenek va-
lami munkát, és annak szenteljék veszendő
pillanataikat. Ilyen lehet valamely tanulmány,
könyv, teológiai traktatus. *Még jobb, ha írnak.*
Ez komoly tanulmányt követel, szabatoságot
ad gondolataiknak, könnyed beszélő képessé-
get szerez és nagy nyereséget jelent a jövő
számára.”

Ez utóbbi tanács megtevésére nem minden-
kinek van tehetsége és hajlama. Nézzük
Aquinói Szent Tamásnak Jean de Pipernohez
intézett tanácsait, amelyekből kiki kiválaszt-
hatja a magáét.

„Te azt kérded tőlem, János, Krisztusban
kedves testvér, hogy miképen kell tanulmányt

végezned, hogy a tudomány kincseit megnyerjed.

Ime néhány szabály, amit e tekintetben neked adok:

Igyekezzél a tengerbe apró patakokon keresztül bejutni, és nem folyammal. Mert így lehet legkönnyebben eljutni a legnehezebbhez.

Lassú légy a beszédre, és nehezen menj oda, ahol beszélnek.

Ne hagyj fel soha az elmélkedéssel.

Keresd fel örömmel a cellát, ha akarod, hogy bejuss a borospincébe.

Ne törődj semmiképen mások dolgával.

Kerüld mindenekfölött a haszontalan utakat.

Ne nézz arra, aki beszél, de mindazt a jót, amit hallasz, jegyezd fel emlékezetedben.

Amit olvastál és hallottál, igyekezzél megérteni.

Szerezz világosságot, láss tisztán minden kételyben.

Törekedj mindent, amit csak lehet, elrendezni elméd könyvtárában."

Aquinói Szent Tamás a feszület lábánál merítette legjobb inspirációit. Tegyek úgy, mint ő. És mint ő, cselekedjem tökéletesen tiszta szándékkal. „Ennyi megtett munkáért

milyen jutalmat kívánsz, Tamás?" — „Semmi mást, mint Téged, Uram.”

Olvasmány: 16. zsoltár.

SZOMBAT

Komoly teológia

Komoly teológiánk legyen, azaz tudjuk szabatosan elválasztani az evangéliumban és szenthagyományban levő és az Egyház tévedhetetlen tanítóhivatala által megerősített dogmákat a teológusok és iskolák véleményeitől, a hiteles döntéseket a vitatható bölcséleti tanításokra támaszkodó magyarázatoktól. Ismerjük ne csupán a dogmatika egyes tételeit külön-külön, hanem azoknak egybefoglaló, hatalmas és ragyogó rendszerét. A dogmatika fölséges szépségeibe vezetnek a nagy auktorok, akik ne hiányozzanak könyvszekrényünk-ből.

Komoly és élő teológia. Hány pap számára a szemináriumi füzetek és könyvek herbáriumokat jelentenek, amelyekben színtelen, illattalan, elszáradt virágok fonnyadnak, amelyek nem segítenek a jámborságban, sem nem adnak elveket és irányítást a prédikációkban és lelki vezetésben.

„Hány pap kezeli a szent titkokat, írja

P. Aubry, *a nélkül, hogy megértené* vagy rájuk gondolna vagy legalább ismerné azokat. Életük szent dolgok körében, a természetfölötti hatalmakkal való örökös kapcsolatban, az oltárnál, a gyóntatószékben és a szószéken folyik le a nélkül, hogy ezekre figyelnének, hogy belőlük hasznót, fényességet merítenének lelkük számára. Még a bizonyos mértékben hű és jámbor papokat is ide sorolom, akik ebbe a közönséges, lapos és anyagi jámborságba vannak beékelve, akik megelégszenek a szükségessel, kik nem keresnek, és nem gondolják, hogy keresni lehet a kötelességen túl is."

Az egyházi tudományoknak *alapos és mély* tanulmányozását ajánlja a papoknak, „hogyi igazi papok legyenek, kik képesek fölfogni hivatásukat, az isteni működéseket, melyeknek ők az eszközei, a nagy titkokat, melyek az ő kezeiken átmennek, és amelyeket naponkint kezelnek”.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 43.

PÜNKÖSD UTÁNI HATODIK VASÁRNAP

A Jó Isten

„Deus virtutum, cuius est totum, quod est optimum...” így kezdődik a napi könyörgés.

A keresztény lélek jól tudja, hogy a jóság Isten lényeges tulajdonsága.

Deus caritas est — és azért mikor szent nevét kiejti, rendesen a „jó” jelzőt teszi eléje.

Eléggé elismerem-e Istennek ezt a végtelen jóságát? Igen, bizonyosan, mikor az élet rám mosolyog, de ha jön a megpróbáltatás, megértem-e, hogy ez nem azért jött, hogy megsebezzen, hanem ez eggyel több jele a jó Isten irgalmasságának, aki ezzel feljebb akar engem emelni?

Hogy a Magasságbelinek jósága hozzáférhetőbb legyen számunkra, az Ige testté lőn, kit az *Atya jósága* küldött le. A mai vasárnap valóban az isteni Jóság vasárnapja. A *Misereor super turbam* evangélium bemutatja nekünk a Fiút a könyörülő jóság legmeghatóbb cselekedetében: a tömeg követte Jézust, három napon keresztül hallgatták étlen-szomjan tanítását, annyira lekötötte őket a *jó Mester* ígéje. Ime, a Mester a helyett, hogy megnyugtató és könyörületes szavakat mondana, könyörületesen cselekszik. Látva, mint éheznek ezek a derék emberek, egyik legszebb csodáját műveli érettük, öt kenyérrel és két hallal táplálja őket, az óriási tömeget, több mint ötezer személyt, és még telt kosarak maradnak.

Íme a mi Urunk, íme a mi jó Mesterünk
jósága, íme Isten jósága.

Ébresszem fel hitemet és sugározom ma-
gam körül a jó Isten jóságát.

Olvasmány: 106. zsoltár.

HÉTFŐ

Mindent Jézus Krisztusra összpontosítani

Amikor P. Léonce de Grandmaison, a Les Études folyóiratnak hosszú időn át volt szerkesztője és a Notre Seigneur című gyönyörű könyv szerzője befejezte irodalmi tanulmányait, egyik kedves tanára, P. Longhayé gratulált tanítványának azért az elhatározásáért, hogy minden igyekezetét és munkáját egyedül Jézus Krisztus személyére összpontosítja.

„Szeresse Jézus Krisztust, írta neki, utolsó lehelletéig, lelkesedjék mindennap jobban az ő imádandó személyéért. Tanulmányozza, keresse, kutassa, nyomozza és tárja fel szüntelenül a maga és mások számára az ő kiapadhatatlan gazdagságát. Nézze őt állhatatosan, tanulmányozza szentséges Szívét, amíg csak hozzá nem hasonul, merüljön el Őbenne a megsemmisülésig, legyen azonos Vele. Ő legyen mindig és mindinkább *gondolatainak központja*, ismereteinek foglalata, bármely

tanulmányának gyakorlati végcélja. Jézus Krisztus legyen apostolkodásának legfőbb erkölcsi tárgya, legnagyobb bizonyítéka és diadalmas fegyvere... Akár ismeretlen lesz, akár híres, akár fényes állásban lesz, akár a legszerényebb helyen, legalább tevékenységének körzetében ismerjék úgy, mint a Jézus Krisztust bíró és vele azonosult embert, aki alkalomadtán, alkalmon kívül — ha lehetséges lenne, szüntelenül — Jézus Krisztust hirdeti, és róla beszél szívének bőségéből."

Mily szép útmutatás: Jézus Krisztusról *elmélkedni*, Jézus Krisztust *megismerni*, Jézus Krisztust mindig növekvőbb szenvedéllyel *szeretni*, Jézus Krisztust lángoló lélekkel *közölni* a világgal.

Olvasmány: Gal. 1, 1—3.

KEDD

Az evangélium

Egy világi írja: „Evangélium. Milyen gyönyörűség nekem ez az olvasmány még a leggyötrőbb aggodalomban is. Hányszor éreztem és tapasztaltam, hogy számomra a legkeményebb penitencia, ha nem fordíthatom napjaimat ennek a tanulmányozására!"

És én, Krisztus papja, írhatnék-e hasonló vallomást hazugság nélkül?

Valamikor egyes templomokban az oltár mindkét oldalán volt tabernákulum: az egyikben a ciboriumot őrizték, a másikon az evangéliumot. Krisztus *igéje* iránt ugyanaz a tisztelet volt, mint Krisztus *teste* iránt.

Ezen mintakép szerint tisztelem-e az evangéliumot? Értékelem-e úgy a Mester beszédjének szövegét, mint a Mester testét?

Az Eucharisztia iránt bizonyára tisztelettel, imádással, nyilvános áhítattal vagyok. Miben nyilatkozik meg az én mély tiszteletem az isteni írások iránt, amelyek magukba foglalják és megmagyarázzák az én imádott Mesterem bizalmas gondolatait és lényeges gesztusait?

Olvasok-e hűségesen *mindennap* egy fejezetet az evangéliumból? Van-e könyvtáramban szentírásmagyarázó könyv, és forgatom-e azt néhanapján?

Elmélkedésemhez és szentbeszédeimhez felhasználom-e az evangéliumot?

A keresztény ifjómunkások szervezetének, a J. O. C.-nak gyűlésein minden alkalommal felolvasnak és megmagyaráznak egy részletet az evangéliumból.

Hitoktatásomba amennyire csak lehet, vigyem be az evangéliumot és jeleneteit.

Ismerjem meg, hogy megszeressem; szeressem, hogy megismerjem.

Olvasmány: Gal. 2, 2—11.

SZERDA

Az evangélium folytonos időszerűsége (I)

Őrizkedjem a racionalizmus jelszavától: „Az evangélium *régi* dolog! Egykor szép és tökéletes volt, de ma már *elavult*.”

Otromba butaság. Ellenkezőleg. Az az életforma, melyet Krisztus a világnak adott, örökké új és korszerű. „Legyetek tiszták! Szeressétek egymást! Szolgáljatok Istennek. Ti nagyok, ti isteniek vagytok; tudjátok meg, hogy mik vagytok.” És a többi!

Akkor, amidőn minden összeomlik, amikor az idő semminek sem kegyelmez, az örök igék megmaradnak és képesek megadni minden kornak a termékenység titkát.

Minél inkább távolodik az emberiség az evangéliumi időktől, annál mélyebben hatol beléje az evangélium. Még az a tan is, amely tagadni és megdönteni akarja az evangéliumot, eredetével felfedi az evangéliumi *leszármazást*.

Két példa. Még a vallásellenes *nemzetközi törekvéseknek* is a mélyén nem található-e meg (bár meghamisítva és megfertőzve) a testvériség szükségessége: „szeressétek egymást”? És a *kommunista ideológia* mélyén nem található-e meg eltorzított alakban a vágy, amely ezt célozza: „amit egynek a legkisebbek közül cselekedtek”? Ritka eset, hogy ne lenne valami evangéliumi dolog az evangéliummal legellenesebb tanokban is; egy kevés krisztusi mindig van abban, aki a legerősebben támadja Krisztust. Ennyire bele-vésődött az evangélium az emberiségbe.

Ó, ha az *evangélium emberei* a helyett, hogy kincsüket másoktól meghamisítani engednék, inkább jobban megbecsülnék ezt az isteni varázsvesszőt, amellyel oly könnyen találhatnak aranymezőkre!

Olvasmány: Jakab 1, 21-től végig.

CSÜTÖRTÖK

Az evangélium folytonos Időszzerűsége (II)

Birtokunkban van a *jövő titka*. Krisztus legnap, ma és holnap.

Hiszünk-e eléggé ebben?

„Ég és föld elmúlnak, de az én ígéim el nem múlnak.” Megvallom-e?

Egész lelkemmel hiszek-e az evangélium termékenységében, hogy *az elkövetkező idők* benne bírják a haladás zálogát és lehetőségét?

Hiszem, hogy az evangélium szép dolog a multat illetőleg. De hogyan lehetséges, hogy feleletet tudjon adni mindarra, ami a jövőt illeti? Az evangélium szakított a régi világgal. De elismerem-e azt a képességét, hogy *új világot tud teremteni*? Mélyen meg vagyok-e arról győződve, hogy az evangélium, amint egykor megindulás és szárnyalás volt, úgy minden kornak a *kovásza*?

Küzdjek a kiábrándulás, az elsekélyesedés ellen, amely akkor jelentkezik, mikor az ember előrehalad a korban, és különösen, mikor meghajlik az élet horizontjánál. *Sperabamus*, reméltünk! Ifjú papi éveimben hittem a kovász hatalmában, amelyet kezeltem. Sokat láttam belőle, amiért még hiszek. De mivel megöregedtem, ebből azt következtetem, hogy evangéliumom sem ifjú többé, hanem elvesztette megújító örök erejét.

Veni sancte Spiritus... Et renovabis faciem terrae.

Ma, holnap, száz év múlva, kétezer év múlva!

Olvasmány: II Pét. 1, 16-tól végig.

Szomorú, ha az ember azt érzi, hogy *minél inkább távolodik ordinációjától*, annál kevésbé buzgó, annál kevésbé tud a megmászott magaslatokon maradni, annál inkább halad lefelé és hajlik egy mindinkább *elpolgáriasodó élet* felé.

Perreyve írta: „A papság kezdetén kinyílik az első virág, amelyet a közönséges mindennapi élet elszíntelenít és elhervaszt. Az ember azon csodálkozik, hogy *ismét ember lett* az ő gyengeségeivel és megszokott gyarlóságai-val, és szomorúság fogja el, hogy megint a régi súllyal megterhelve lép az oltárhoz, és a legjobb szándékkal sem tudja levetni magáról.”

Ez a szomorúság még jó jel; mutatja, hogy az ember nem hagyja el magát, hogy ha tapasztalja is a veszteséget, nem törődik bele, nem pártolja, ellenkezőleg, *első nagylelkűségéhez* kíván visszatérni.

Az bizonyos, hogy *az érzelem üdesége*, amely a megindulást jellemezte, a *kezdet karizmája*. A rügyező fa tavaszi öröme nem jöhet vissza. De nagyobbodhatik és kell is nagyobbodnia megszentülésem energiájának,

a hit és imádság által tökéletesedő lelkiismeretességemnek, papságom méltóságának és felelősségének, talán nem olyan lángoló, de mélységes szeretetemnek. *A gyümölcstermés ideje a virágzás ideje után jön.* Ne veszítsem el magamat a hiábavaló bánatban, éljek a jelennek azáltal, hogy megadom neki a teljes értékét.

Olvasmány: I Tim. 4, 6-tól végig.

SZOMBAT

Szeretet szeretetért

Mozartról mondják, hogy mikor gyermek volt és látta, hogy valaki érdeklődik iránta, ezt a kérdést intézte az illetőhöz: „Szeret engem? Nagyon szeret engem?”

Megható, hogy ez a kisgyermek, aki bizonyára érezte magában „az Isten sugarának rezgését”, milyen őszintén tette fel ezt a fájdalmas kérdést.

Ugyanez a kérdés, mely a megtestesült Ige ajkáról hangzik felénk, vajjon hidegen hagy-e minket?

Péter, Péter, — áldozópapom, akinek anynyit adtam, és akivel még annyi jót teszek — igaz, hogy szeretsz? Számíthatok rád komolyan? Nagyon szeretsz? Mélységesen szeretsz?

A szeretetnek szeretet kell. A Kálvária legnagyobb szomorúsága, és egyben a mi leg-súlyosabb sértésünk Azzal szemben, ki ott érettünk szenvedett, az, ha megtagadjuk szeretetünket.

Mikor határozzuk el már magunkat végre arra, hogy az isteni Szeretet koldusának oda-adjuk szívünket teljesen? Az az Ő egyetlen ambíciója, hogy mi nyomorult emberek, különösen én, az Ő papja, szeressük Őt.

Ez a kérdés kifejezetten a csodás halfogás után, a Péterrel való beszédben fordul elő, de hallgatagon benne van az evangélium minden jelenetében és minden versében. Üdvö-zítőnk majdnem minden alkalommal, amikor a különböző korokban választott személyeinek megjelenik, ezt kérdezi: „*Legalább te sze-retsz-e engem?*” Szent Teréztől, Alacoque Szent Margittól, Folignói Szent Angelától, Assiszi Szent Ferenctől, Loyalai Szent Ignác-tól...

„Uram, ez nem nevetnivaló... Nagyon szeretlek téged.”

Olvasmány: Jn. 21, 15—18.

PÜNKÖSD UTÁNI HETEDIK VASÁRNAP

Vestimentis ovium

„Óvakodjunk a hamis prófétáktól, kik juhok ruházatában jönnek hozzátok, belül pedig ragadozó farkasok.”

Nemde ez annak a papnak képe, aki visszaél hivatásával, és ott, ahol Isten helyettesének és lelkivezetőnek kellene lennie, felhasználja a bizalmas közléseket, hogy a lelkeket pusztulásba vigye?

Tudom, hogy az Egyház büntető törvényeivel mennyire sujtja és megveti ezt a bűnt. Ez is mutatja a bűn szörnyű perverzitását és ördögi álnokságát.

Szerencsétlen pásztor, ki szakít mandátumával, és aki visszaél megbízatásával...

Isten egy alkalommal megmutatta Sziénai Szent Katalinnak az ilyenfajta gonosztetteket, amelyeket Isten Egyházában elkövettek. A Szent így írja le a Párbeszédekben:

„Egyesek annyira meg vannak szállva az ördögtől, hogy nemcsak meggyalázzák a szentségeket, és nem tisztelik a méltóságot, amit nekik adtam, ... hanem még felhasználják a szentségeket, hogy kielégítsék tisztátalan gondolataikat és bűnös akarataikat. A szegény bárányok, kiknek lelkét és testét

gondozniok kellene, meg vannak zavarva ezen útalatos dolgoktól és másoktól is, amelyeket nem mondok el, hogy ne szomorítsalak el még jobban. Te láttad ezeket a szegény bárányokat, hogy érezték magukat, mint az örültek, és mint voltak magukon kívül, mikor ezek a *megtestesült ördögök* erőszakot tettek akaratokon és rávezették őket, hogy azt tegyék, amit nem akartak megcselekedni...

Felesleges ezeket a bajokat és annyi mást felidézni előtted. Tudod, hogy mindezeknek mi az okozója: a tisztátalan és bűnös élet."

Olvasmány: Napi evangélium.

HÉTFŐ

Jézus, a Vezér

Senki sem volt olyan vezér, mint Jézus. Igen hasznos lesz számomra, ha Őt ebből a szemszögből nézem, mert a papok is éppen úgy vezérek, mint pásztorok. Jézus mint vezér el tudta ismertetni *tekintélyét*. „Ti pedig ne hívassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti tanítótok. Mesternek se hívassátok magatokat, mert egy a ti Mesteretek, a Krisztus.” (Mt. 23, 8. 10.) Jézus, a Vezér *parancsol*. Gyakran mondja apostolainak: „MenjeteK ide

és ne menjetek oda ... Tanítsatok ... gyógyítások ... Támasszátok fel a halottakat ... űzzétek ki az ördögöket ... Ne legyen se aranyotok, se ezüstötök." Ez parancsoló hangnem. Soha senki sem mutatta magát természetesebben és teljesebben vezérnek, mint Ő. Mélységes jósága mellett, amely néha egészen a gyengédségig is leereszkedik, érezni benne azt a bizonyos elvitathatatlan *meggyőződést*, hogy Ő *kicsoda*, hogy mire képes, amely a legtermészetesebben adja meg neki a Mester megjelenését, beszédeinek parancsoló hangját és cselekedeteinek legvégsőbb merészségét és erejét.

Jézus tud *dorgálni*: „Nem tudjátok ezt? ... Nem értitek-e?” (Mk. 4, 13; Mt. 15, 17; Mk. 7, 18. stb.) „Még ti is mindig értelem nélkül vagytok?” (Mt. 15, 16; Mk. 7, 18.) Szemrehányást intéz az emmauszi tanítványokhoz, Szent Péterhez: „Te megbotráncoztatsz, távozz tőlem, sátán!”

A társadalom mindenáron vezéreket kíván. A katolikus papság szerezhetheti neki. De akkor szükséges, hogy a papnak meglegyenek a vezér *képességei*, hogy tekintélye legyen erényével, tudásával, akaratával, minden párttól és szenvedélytől való teljes függetlenségével, kivéve kötelességének szenvedélyét és

Mestere iránt érzett szeretetének szenvedélyét, kinek szolgál. Beszélni, parancsolni, feddeni könnyű, de figyelmességet, engedelmességet nyerni nem könnyű. Egyedül az a vezér, aki tud, akar, tehet, szeret és példát ad. Az ilyen vezér mindent mondhat, mindent kívánhat, mindent merhet. „Álmélkodának a seregek az ő tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van.” (Mt. 7, 28. 29; Mk. 1, 22; Lk. 4, 32.)

Gyakorlati alkalmazás: ne osztogassam vég nélkül a felmentéseket a vasárnapi munkaszünet, a pénteki bőjt és a vasárnapi misehallgatás kötelezettsége alól. Ha felmentéseket kell adni, *emlékeztessék a parancsra*.

Olvasmány: Egy az említett szakaszok közül.

KEDD

A túlságosan követelő Krisztus

Mikor Krisztusra gondolok, nincs-e előttem *a szigorú Mester képe*, ki redős homlokkal, mosolytalanul néz rám, mivel olyan lanyha, közömbös, rendetlen és nyomorult vagyok?

Ő nagyon követelő. Csak a tökéletességgel tud megelégedni. Hol találja azt nálam?

Más a Mester *tanítása*, és más a Mester *személye*.

Az isteni Üdvözítő beszédeiben és általában minden alkalommal, mikor a világhoz szól, sürgetve kér bátorságot, jóban való buzgóságot, hűséget. Tehette volna-e másképpen a nélkül, hogy az a vád ne érte volna, hogy a világnak csak sekélyes kis erkölcsiséget nyújt, és olyan tanítást, amelyet emberi bölcsesség is adott volna. Ő sokat kér. Ő *mindent* kér. *Tökéletesnek* kell lenni, miként a menygyei Atya tökéletes.

De mikor Jézus leszáll az elvek fenséges magasságából és a *konkrét emberi nyomorúsággal* áll szemben, a nélkül, hogy tanításának parancsoló követelményéből engedne, szánalomra indul, megérti a nyomort és kimondhatatlanul könyörületes.

Te, vámos, menj, megigazultál.

... Nektek, apostolok, megbocsátom, hogy elhagytatok, neked, Péter, hogy megtagadtál.

Tisztának kell lenni... A te szereteted, Magdolna, megmosott téged a tisztátalanságtól.

Ime Krisztus.

Olvasmány: Jn. 18, 15--27.

A nagyon kegyes Jézus

...Tehát az Üdvözítő egyben *elnéző is*, és ezt kihasználhatom benne? Tekintete és szava messziről szigorú, de valójában az élet folyásában *mindent megbocsát*.

Mi következik ebből? Talán Ő nem tudja, mit akar, vagy tetszésszerint részvételre lehet őt hangolni?

Abból, hogy *Jézus jó*, ne merítsek hasznos számomra, hogy *rosszabb legyek*. Ismerjem el végtelen könyörületességét, amellyel késedelmeskedik a büntetéssel, amellyel megbocsát és reánk mosolyog. De ne készítsem Őt arra, hogy szigorú legyen.

Ha én, az ő papja, kit annyira szeretett, elárulom Őt, ha én gyöngédtelen, talán romlott vagyok, remélhetem-e, hogy Ő *határtalanul* folytatja irgalmasságát? Van egy minden-nél veszedelmesebb vétek, és ez az önhittség. Őrizkedjem tőle. Jézus bizonyly meg tud bocsátani hetvenhétszer. De ha túlságosan visszaéltem vele, és a hetvennyolcadik esetben leszek, amikor már többé nem tudok majd bánkódni az elkövetett bűn felett? Nem, a kegyelem sohasem hiányozhatik nekem, de én

visszautasíthatom a kegyelmet, és ebben az esetben ez már az eljátszott utolsó kegyelen lenne. Annyira kapható vagyok arra, hogy ne engedelmeskedjem az isteni meghívásoknak. Pedig sohasem lehet tudni. Első, második, de melyik lesz az utolsó?...

Uram, őrizd meg engem a kegyelemmel való visszaéléstől.

Olvasmány: Mk. 11, 15—19.

CSÜTÖRTÖK

A Szentírás

A Szentírás újszövetségi részét a legkedvesebbnek kell tartanom. Az evangéliumokat és leveleket teljesen kell ismernem. Jó szentírásmagyarázó könyveket ne nélkülözzek.

E mellett ne hanyagoljam el az ószövetségi Szentírást, és ismerkedjem meg közelebbről a zsoltárokkal és a prófétákkal. Perraud bíboros papi életében talált időt és módot arra, hogy a Szentírást hetvenkétszer teljesen átolvassa. Olier, a Saint-Sulpice szeminárium alapítója kettős tabernákulumot építtetett, mégpedig az Oltáriszentség és a Szentírás részére, és aljára e szavakat vésette: *Par cultus et honor utrisque.*

A Krisztus követése írja: „Két dolog elengedhetetlenül szükséges nekem, amelyek nélkül nem tudnám elviselni e nyomorúságos élet terhét. A test börtönébe zárva szükségem van *élelemre és világosságra*.

Ez készítetett téged, Istenem, hogy e szegény betegnek add szent *testedet*, hogy lelkének és testének eledele legyen, és *igédet*, hogy világító lámpa legyen léptei előtt. E két dolog nélkül nem tudnék élni, mert az Isten igéje a lélek világossága, és a szentségek, az élet kenyere. Úgy tekinthetjük őket, mint két asztalt. Az első a szent *oltárasztal*, amelyen a megszentelt kenyér, vagyis Jézus Krisztus drága teste nyugszik. A második az isteni *törvény asztala*, mely magába zárja a szent tanítást, megtanít az igaz hitre, és biztosan vezet minket a szentek Szentjébe.” (IV. k. 11.)

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 5.

PÉNTEK

A Szentírás tanulmányozása

„Fordíts gondot a felolvasásra... Ezekre a dolgokra legyen gondod, ezekre add magad, hogy haladásod nyilvánvaló legyen mindenki előtt.” (Tim. 4, 13. 15.)

Nem elég értékelni. *Tanulmányozni* is kell.

Mit mondanának a tengerésről, ki becsülné ugyan a mesterségét, de nem érdeklődnek a tenger dolgai iránt? Az orvostól, ki nem képezné magát az orvosi tudományban?

Ismerjük alaposan Isten szavát, az ő üzenetét, melynek hirdetésével minket megbízott. Elsőrendű kötelesség, hogy ugyanazon síkra helyezzük, mint személyes megszentelésünket. A kettő egymással szorosan összefügg. Ha belemélyedünk a Szentírásba (I Tim. 4, 13.), haladásunk biztosítva van, és nyilvánvaló lesz mindenki előtt. Isteni ígéret van rajta: „Az én ígém, mely számból kimegyen, nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi mind, amit akartam, és foganatos lesz azokban, mikre küldöttem.” (Izaiás 55, 11.) Szalézi Szent Ferenc a tudományt a pap nyolcadik szentségének nevezi. „Az Egyház legnagyobb bajai onnan jöttek, mondja, hogy a tudomány fája mások kezében volt, nem pedig a leviták kezében.”

Eymard mondja: „A papnál a szent törvény tanulmányozása *minden más tanulmány előtt* haladjon, és zárjon ki a pap céljaival ellenkező, veszedelmes vagy haszontalan tanulmányt.”

Mgr. Seghers, Alaszka apostola szánján magával vitte teológiai könyvtárát. Azt szokta mondani, hogy „a püspök könyvek nélkül annyi, mint katona fegyver nélkül”.

Ennél nagyobb a római fogságban sýnylő Szent Pál példája. Egyedül van. Mindazok, akiknek segítségére kellett volna menniök, elhagyták. Utolsó levelet ír kedves Timóteuszához, és azt ezen szavakkal fejezi be: „Siess, jöjj mihamarabb hozzám; hozd magaddal a könyveket, főleg azonban a pergamentekeket.” (II Tim. 4, 13.)

Halála előtt, halálára való előkészülethez mit kíván az Apostol? A szent könyvek olvasását és tanulmányozását.

Olvasmány: Krisztus követése IV. k. 11, 2.

SZOMBAT

Hogyan tanulmányozzuk a Szentírást?

Tiszta szándékkal, összeszedettséggel, állhatatosan és alázattal.

a) *Tiszta szándékkal.* Miért olvasom és tanulmányozom a Szentírást? Hogy tudós legyek? Hogy a szószéken gyönyörű és találó idézetemmel, vagy az előadászialnál szentírásmagyarázataimmal sikert arassak? Nem.

Hanem hogy növekedjem a hitben, hogy tápláljam magam az igével, szellemmel és étellel. Hogy a hit forrásainál sugalmazást nyerjek életemhez és apostolkodásomhoz, hogy pap-ságom kegyelmét kitermeljem. Miként az oltár gyertyáinak lángja az öröklámpából jön, úgy akarom elmém minden világosságát a minden világosság forrásából, a Szentírásból meríteni.

b) *Összeszedettség* a tanulmányozásban. Minden komoly tanulmány csendet kíván, mennyivel inkább a szent tanulmány.

„Lehetetlen, mondja Szent Anzelm, hogy az a lélek, amely a világias foglalkozásoktól kissé szórakozott, vagy amely hiú dicsőségért kíván tanulmányt folytatni, megnyerje az igaz tudomány ajándékát. Mert más dolog megszerezni az ékesszólást vagy a szép stílust, és más dolog belehatolni a mennyei szavak értelmébe és mélységébe, szemlélni a tiszta szív tekintetével az elrejtett mélységeket.”

c) *Állhatatosság*. A ritka dolgok megkívánják, hogy nagy értéket adjunk értük.

Egyes eseteket kivéve Isten csak türelmes munka után adja meg a Szentírás vizsgálatának és szeretetének ajándékát. Az Isten igéje vetőmag, amely az ember részéről a közre-

működés „jó földjét” kívánja, mely képes lesz százszoros termést hozni.

d) *Alázatosság.* „Vigyázzatok tehát, hogyan hallgatjátok.” (Lk. 8, 18.) „Vigyázz tehát, hogy a világosság, mely benned vagy, sötétség ne legyen.” (Lk. 11, 35.) Alázatosság nélkül azzá lesz. Semmi sem képes úgy felfuvalkodottá tenni, mint a tudomány. Nagy munka, nagy tudás származó bukásokra vezethet (Lamennais, Loisy) . . .” „A magasságban és szent helyen lakik, s a töredelmes és alázatos lélekkel.” (Izaiás 57, 15.) „Alacsony bejárat, mérhetetlen boltívek, mindenütt a titok fátyla. Meg kell hajtani a fejet, hogy az ember belépjen” — mondja Szent Ágoston. (Vall. 53, 5.)

Olvasmány: 19. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI NYOLCADIK VASÁRNAP

Hűlen sáfár

A nélkül, hogy hamis próféta vagy áruló lennék küldetésemben, — amelyről a múlt vasárnapi evangélium beszél — nem vagyok-e talán az a sáfár, aki urának az érdekeit rosszul intézi?

P. Lecanuet La vie de L'Église sous Léon

XIII. című posthumus könyvében írja: „Társadalmunkban mély vallási tudatlanság uralkodik... Nem beszélünk itt a racionalistákról, kik a kereszténységből csak az elfelejtett és profanizált keresztségi karaktert őrizték meg, hanem azokról a közömbös és semmiképen sem ellenséges tömegekről, akik eljönnek még templomainkba és legalább bizonyos időkben körülveszik az igazság szószékét. Szomorúbb és kevésbé megmagyarázható, hogy maguk a legjobb keresztények távolról sem bírják a dogmák pontos ismeretét, a vallásos tudás a legtöbbnél hiányzik. Pedig 36,000 templom és 36,000 szószék van Franciaországban, és minden pap igehirdető vagy annak kell lennie... Ha abban a legnagyobb veszélyben, amelyben ma a katolikus Egyház van, alkalmaznunk kell az Urunk szellemével megegyező összes eszközöket buzgósággal, leverhetetlen szívóssággal, mennyivel inkább kell alkalmaznunk a méltóságában és hatásában legnagyobb eszközt: az ígét. *Ha minden templomunkban lenne egy apostol, Franciaország keresztény lenne.*”

Fontoljam meg a két utolsó mondatot. Mit mondanak nekem?

Hol vagyok én ebben? Milyen igehirdető

vagyok? Milyen apostol? Akivel a hit növekedik vagy csak aesonans?

Olvasmány: Mt. 18, 23—35.

HÉTFŐ

Az Atya tisztelete

Krisztussal először a keresztség, azután a papi rend egyesít.

Mi volt Krisztus uralkodó áhitata? Az *Atya tisztelete*, dicsérete, imádása.

Jézus mindig Atyjáról beszélt. Az Atya küldött engem. Az Atya kéri ezt és azt. Az Atya meg fog áldani titeket. Mikor imádkoztok, Atyának szólítsátok. Nemsokára visszatérek az Atyához...

Egyik nap Fülöp nem tudja megállni, hogy meg ne mondja neki: „Uram, te mindig az Atyáról beszélsz. Jól van, de mi még sohasem láttuk az Atyát. Mutasd meg nekünk az Atyát, ez sokkal egyszerűbb lenne.”

És én milyen tisztelettel vagyok az Első Személy iránt? Tisztelem a Másodikat, a Harmadikat. De gondolok-e arra, hogy Istent mint Atyát tiszteljem?

Nem.

Ha nem, hogy lehet ez? Természetfölötti

egységben vagyok a Fiúval, és bennem nem lenne semmi a Fiú lényeges áhítatából?

Különös... és mégis igaz.

Tovább nem lesz igaz... *Megtanulom ismerni az Atyát.*

Olvasmány: Jn. 14, 1--17.

KEDD

Repleti sunt Spiritu Sancto

Az apostolok Szentlélekkel eltelve elkezdtek prédikálni. Repleti sunt Spiritu Sancto et coeperunt loqui. (Ap. csel. 2, 4.) Törekedjem arra, hogy sohase beszéljek másként, mint telítve a Szentlélekkel.

Az ige, amelyet hirdetnem kell, nem az én igém, nem emberi ige, hanem a hit igéje, verbum fidei. (Róm. 10, 8.) Isten szólal meg ajkamról. Tamquam Deo exhortante per nos. (II Kor. 5, 20.)

Tehát nem elég csak *isteni dolgokat* mondani, hanem *isteni lélekkel* is kell azokat kiejteni. Szentbeszédem legyen a bennem lakozó és belőlem kiáradó Szentlélek teljességének kiömlése.

Alázatosság! Felejtsem el magamat, ne magamat prédikáljam. Éppen ezért nem is kell

félénknek lennem. Istent hirdetem, semmitől sem félek, mert neki velem kell lennie. Azért bátran előre! Mihelyt minden igyekezetemet belevittem, az Isten lelke fog megnyilatkozni szavaimban. Tehát semmi emberi félelem, semmi aggodalom, hogy sikerül-e majd vagy nem. Sursum! Semmi hiúság! Nevetséges lenne, ha a keresztrefeszített Istent fellengzős szólamokkal, felcicomázott szavakkal, színészi taglejtésekkel hirdetném. Természetesen bizonyos gondosságra szükség van, amit megkíván az Isten, akiről beszélek, és a hallgatóság, amelynek beszélek. De egyébként egyszerű, egyenes és igénytelen legyek, semmi másra ne tartsak igényt, mint arra, hogy a lelkeket megnyerjem Jézus Krisztusnak és hogy mindig magasabbra emeljem azokat, akik már az övéi.

Önmagamon keresztül hirdessem az igét. Repleti, coeperunt. Túláradó lelkük kicsordult. Nálam is legyen a beszéd isteniekben gazdag lelkem kicsordulása. A lelkek nem tetszetős szavak, nem emberi forrás után szomjaznak, hanem természetfölötti lélekből előtörő természetfölötti szavak után, amelyeknek összefoglalata és minden szótagja természetfölöttiséget kiált.

Olvasmány: Jn. 14, 16—21; 25—28.

Mit óhajtanak híveim? — Hogy beszéljek az *ő lelkükről*, az *ő mindennapi kötelességükről*, az *evangéliumról*, az *akadályokról*, melyek megszentelésük elé kerülnek, és az *eszközökről*, amelyekkel legyőzhetik azokat, hogy mutassam meg nekik *Krisztust*, hogy értessem meg velük, hogy életüknek Urunk élete folytatásának kell lennie . . . Hogy *a legmagasztosabb dolgokról a legegyszerűbben beszéljek*.

A *legegyszerűbb* formában, de egyben a *legmelegebb, legélőbb* formában . . .

Ezért szükséges, hogy az igazságot az én lelkemen át, az én módszerem szerint mutassam be. Szükséges, hogy az evangélium, Krisztus mindmegannyi szava, az Egyház valamennyi tanítása először az én lelkem sajátja legyen, mielőtt a lelkekhez ér.

Elmélkedjem, gondolkozzam, mélyedjek el magamba és imádkozzam. Ne forduljak a szónokokhoz. Én magam legyek a forrás, a mélység, amiből merítetek. Elmondhatjuk, hogy sok pap nem dolgozik eleget saját beszédén vagy rosszul dolgozik azon.

„Egész *prédikációs irodalom* van két vagy három század óta a szószék szolgálatában, amely nem felel meg többé kortársaink szellemi állapotának és szükségleteinek. Vagy itt, vagy a divatos szónokok újdonságában keresi az ifjú pap első sugallatait. Mindkét esetben nem más, mint másoló, mint plagizáló. Sem mire sem gondol önmagától, semmit sem mond a maga mélyéből. És ez az üres, hideg, szavaló, terméketlen beszéde képtelen lesz bizonyosságot és meggyőződést teremteni a lelkekben.”

Egy másik főpap, Manning jegyzi meg: „A nép csodálatos ösztönnel észreveszi, hogy az, aki beszél, átérzi-e azt, amit mond. És ha látja, hogy nem érzi át, ellenáll e beszédnek, mely nem más, mint ércpengés.

A szónoknak inkább magamagát, az embert kell előkészítenie, mint *beszédét*.”

Olvasmány: Ap. csel. 13, 16—42.

CSÜTÖRTÖK

A szentbeszéd az elmélkedés szírtje lehet

Az elmélkedésnél az életszentség eszményét kell magam elé lüznöm. Ott nincs szükségem arra, hogy kifejezetten másokra gon-

doljak, hogy mások javáról és arról a módról gondoskodjam, miképen tudnám megtéríteni vagy megjavítani őket. Az elmélkedésnél *magamra* kell gondolnom, arra, hogy *magamat* megtérítsem, *magamat* megjavítsam. Természetesen a lelkeknek is hasznára van elmélkedésem, amennyiben szentségem reájuk sugárzik, de ők nem képezhetik elmélkedésem tárgyát. Hasonlóképen nem elmélkedhetem azért, hogy mint szónok új, eredeti és megragadó gondolatokat kapjak. Bizonyos, hogy *elmélkedésem prédikációmnak is hasznára lesz*, de értsem meg, hogy elmélkedésem a szentbeszédre való készülettől teljesen különböző gyakorlat!

Vigyázzak erre. Könnyen más irányban akarom hasznosítani elmélkedésemet, mint amilyenre kellene. Minthogy otthonosan érzem magamat a teológiai tudományokban, könnyen abba a hibába esem, hogy az elmélkedést is tanulmánynak veszem és benne a szószék számára érdekes szempontokat keresek, mikor annak *mindenekelőtt és egyedül* lelkem megszentelését kellene szolgálnia. Innét az a vágyam, hogy az elmélkedéshez nagy és szép anyagot akarok. De a több dolog itt különösen nem mond számomra több dolgot. Az imázsámoly az *imád-*

ság emberét alakítsa és nem az *ige* emberét. Egyébként ha az ima embere a magaslatokon jár, az *ige* embere csak hasznát veszi annak. Tehát ne csináljak cserét, hanem tartsam fenn Istennek az ő részét.

Olvasmány: I Tim. 6, 11—17.

PÉNTEK

Hogyan beszéljünk Krisztusról?

Egy katolikus egyetemi tanár visszaemlékezve a sok apostoli ígére, a következő megjegyzéseket teszi, amikről érdemes elmélkedni. Nem beszél kifejezetten papokról, hanem általában a buzgó és lelkes férfiakról.

Ó, sokan tudnak beszélni *a te cselekedeteidről*, de mily kevesen tudnak *terólad* beszélni. — Sokan abban buzgólkodnak, hogy apostolokat alakítanak, akik hivatva vannak más apostolokat formálni, és így szünet és vég nélkül mindenki felmenti magát attól, hogy téged szeressen. Mily kevesen vannak azok, akik azon buzgólkodnak, hogy *adorálókat*, Krisztus-szeretőket képezzenek! Azok, akik nekem rólad beszéltek, Uram, gyakran *terhemre voltak*, mert szavuk hamisan hangzott. Jól láttam, hogy erkölcsi elveik és tapasztala-

lattal telt tanításuk van, és hasznosan beszéltek ezekről a dolgokról. Bennük a tapasztalat, a lázas szenvedély embereit éreztem, akik valóban lelkesedtek azért a műért, amelyért dolgoztak, a te művedért. De *nem éreztem a szeretetet az ő életükben, nem éreztem szeretet-lelkeket*. Elvesztettek téged, Uram, szemük elől.

Mennyire igaz ez! Egészen belemerülünk az apostolkodásba, vagyis *a lelkekkel való kapcsolatba*, és megfeledezünk az imádságról, az elmélkedésről, azaz *az Istennel való kapcsolatról*.

Mit használ a lelkekkel való kapcsolat, ha azt nem előzi meg, nem élteni és nem teszi hódítóvá az Istennel való kapcsolat?

Olvasmány: II Tim. 1, 6—15.

SZOMBAT

„Jól szeressünk, hogy jól beszéljünk”

Ez volt Szalézi Szent Ferenc ékesszólásának minden titka. Amikor az ember végigolvassa beszédeinek egyik kötetét, nem tudja megérteni, hogy mi vonhatta annyira a tömegeket a genfi püspök szószékéhez? Valahogy csalódunk. Beszédeinek szépséget, életet,

meggyőző erőt hangjának szelídsége, kifejező taglejtése és áthatoló hanghordozása mellett elsősorban belső lángjának heve adott.

„Önök egy bizonyos annecy-i vagy jobban mondva menyei ékesszólása van, amely csodálatos eredményt hoz létre — mondta neki egy hallgató. — Beszédeiben van valami, nem tudom, milyen rendkívüli dolog, amely megüti az embert. Az ön egyszerű szavai a szeretet tüztől felgyullasztva átjárják a szíveket.”

Ez az a nagy titok: *a szeretet tüze.*

Bizonyos, hogy a szentbeszédben, amennyire csak lehet, érvényesíteni kell a fogalmazás, a retorika szabályait, de még ennél is szükségesebb, hogy a szeretet tüze járja azt át.

Ezt ajánlotta Szalézi Szent Ferenc is mindenekelőtt.

Kell, hogy mélyen szeressük azt a tanítást, amelyet előadunk, és amelyről másokat meggyőzünk. Urunk nem azt kérdi Szent Pétertől: Tudós vagy te, ékesszóló vagy te? — hogy azt mondhassa neki: Legeltesd bárányaimat; hanem azt kérdi: Szeretsz-e engem? *Elég, ha jól szeretünk, hogy jól beszéljünk.”*

Amikor tizenhat évi távollét után Párizsba jött prédikálni, és látta azt az óriási tömeget,

amely hallani akarta, félt a büszkeségtől. Hogy megalázza magát, szándékosan rosszul beszélt. Ez a beszédmód és a vonás nem volt neki való, nem is ismételte meg sohasem ezt azt önmegtágadási gyakorlatot.

Részünkről tegyünk meg mindent a legjobban. Még így is, ha — ahogy ezt valaki humorral megjegyezte — „mindíg elég rosszul fog menni”.

Olvasmány: II Tim. 2, 1—8.

PÜNKÖSD UTÁNI KILENCEDIK VASÁRNAP

Lacrimatus est

A mai evangéliumnak hármias tárgya van: Jézus könnyei, a rettenetes *jövendölés*, mely azokat kíséri, végül a *szent harag*, amellyel kiűzi a templomból a kereskedőket.

Jeruzsálem pusztulásának megjövendölésére még visszatér az utolsó vasárnapon. Azért ma elhagyjuk.

Marad a két másik tárgy: Jézus sír, Jézus ostoroz.

Jézus már működésének az elején nem tudja visszatartani méltatlankodását a tisztelenség láttára, amellyel többen Atyja háza iránt viseltettek. Harag támad benne. Az

Üdvözítő erkölcsi nagysága bizonyára nem kisebbedett azzal, hogy nem tudta vagy nem akarta türtőztetni magát. Itt azonban az a kérdés, hogy *én nem érdemeltem-e meg az Üdvözítő haragját* hanyagságomért és szabados viselkedésemért, amellyel a szentségeket kiszolgáltattam? . . .

És Jézus sír.

Jeruzsálem mennyire kihasználhatta volna azt a sok kegyet, amelyet vele gyakorolt . . . Si cognovisses et tu . . . És ha én jobban megismerném azt, ami alkalmas indulatom megfékezésére. Quae ad pacem tibi . . .

Titusz serege szinte már útban volt, és a város falai remegtek. Nemsokára nem marad semmi a szent városból.

Vannak bizonyos kegyelmek, amelyekkel nem lehet büntetlenül visszaélni. Cave Jesum praetereuntem . . . et non redeuntem.

Olvasmány: 121. zsoltár.

HÉTFŐ

„ . . . És Jézus sír”

Miértünk sír.

Mirajtunk sír.

Mi általunk sír.

Mivelünk sír.

Mibennünk sír.

Hozzá vagyunk szokva Jézus könnyeihez. Nem hatnak meg többé minket. Pedig meg kellene nekik olvasztani szívünket. „Mária látja, hogy könny szökik elő az Örökkévalónak szeméből, és reszketett.” (Faber: Betlehem. 2. k. 112.)

Érettünk sír. Igen, a mi helyünkben. A paradicsomi bukás óta bánatkönnyeknek kellett volna folyni szemünkből. Sajnos, az ember javainak, övéinek, egészségének, tisztességének, nyugalmanak elvesztésén sír, és nem az ég, a kegyelem, vagyis Isten elvesztésén. Jézus sír mi helyettünk. Siratja a mi szegénységünket, a mi vakságunkat, a mi tudatlanságunkat, szeszélyeinket.

Rajtunk sír. Rajtunk, kik menekülünk karjaiból, nagy, nyitott Szíve bocsánata, gyengédsége, irgalma elől. Rajtunk, kik elvetjük a kenyeret, az ő saját testét, melyet nekünk felajánl, a fényt, az életet, a szeretetet, amellyel elhalmozni akar minket. „Vajha te is megismerted volna legalább ezen a te napodon, amik békeségedre szolgálnak.” (Lk. 19, 42.) És a Mindenható vágya kivitelében megállítva sír rajtunk, szegény atomokon, kiknek szabadsága megghiúsítja szeretetének minden szándékát.

Mi általunk sír Jézus. Bűneink — talán az

enyéimek, a papnak vétkei — felnyitották könnyeinek forrását, mielőtt vére forrása megnyílt volna. Jézus szent könnyei hogy folyhattak bőségesen, kiapadhatatlanul, imádságos éjtszakáiban. Látna egyes szentek könnyeit, — kik a Mesternek csak gyenge visszhangjai — elgondolhatjuk, mennyit kellett Urunknak a földön sírnia.

Jézus *velünk* sír. A keresztények soha sincsenek egyedül a fájdalomban. Jézus kíséri őket. Ő együtt sír a naimi özvegygel, Mártával, mindegyikünkkel. Nem vagyunk-e mi — mint az Ő misztikus testének tagjai — az ő részei?

Jézus *bennünk* sír. Ő dicsőségben van. Ezentúl nem ismeri a fájdalmat. Általunk és bennünk sír a világ üdvéért.

Olvasmány: Lk. 19, 41; Jn. 11, 25.

KEDD

A csend óra

A tett embere akarok lenni? Hatásos tevékenységet akarok kifejtetni? A legjobb eszköz hozzá: Legyek a hallgatás embere legalább ott, ahol és amikor kell.

Clémenceauról mondta Renan: „Látszik

rajta, hogy nem végez elmélkedést." Mennyi hiába vagy fonákul kifejtett tevékenység!

Lyautey marsall, kinek naplójában gyakran találjuk e határozott parancsot: „Cselekedj, cselekedj, cselekedj”, Saint-Cyr-növendék korában ezt írta naplójába: „Egy kis csend, nyugalom, néhány óra számomra, egy kis magamba-térés, békés gondolatok, Uram. *Egy kis imádság térdén állva, fejemet tenyerembe hajtva.*”

Vannak papok, kiknek egyetlen — fájdalmas — deficitje: „egy kis imádság térdén állva, fejét tenyerébe hajtva”. Csak ez hiányzik nekik. De mekkora ez a hiány!

Villiam Fealher, a szegényen született nagy amerikai könyvkiadó, A 100 %-os című amerikai könyv szerzője, nagy sikereinek titkát könyvének „Tudjunk egy estét egyedül eltölteni” című fejezetében így írja le: „Megkísérelte valaha is, hogy egy estét teljesen egyedül töltsön szobájában könyv, ujságok, zene nélkül, egészen egyedül az ön gondolataival, hogy magával foglalkozzék, magát tanítsa? Tegyen egy kis próbát. Ha megteszi, jobban megismeri magát. Egy csendes estén, melyet szemtől-szembe magával tölt el, arany-, sőt gyémántereket fog felfedezni.”

Már Pascal megírta: „Fölfedeztem, hogy az

emberek minden baja egy dologból származik, mégpedig abból, hogy *nem tudnak nyugalomban maradni a szobában.*" Majd így ír: „Amennyire csak lehet, maradjunk csendben, és csak Istennel tanácskozzunk.”

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 10.

SZERDA

Requiescite

„Életem folyamán nem használtam ki eléggé időmet. Sok dolgot tettem; kis dolgokat a nagy dolgok árán. Requiescite, mondja Urunk.” (Dupanloup.)

I. *Csináljak fokozatot elfoglaltságomban.*

Először azt tegyem meg, amit először kell megtenni. Rendezzem és irányítsam életemet. Ne legyen az össze-vissza végzett munkák fantasztikus tömkelege, hanem végezzem tevékenységem minden részletét a maga megfelelő helyén és idejében.

Mindenekelőtt állnak Isten iránt tartozó kötelességeim. „Istennek szolgáljunk először.” (Jeanne D'Arc.) „Először az Isten országa... azután a többi” — szokta Dupanloup mondani. „Semmi miatt ne hagyjuk el a belső életet.” „...Mindíg a lelki élet minden előtt. Az Oltáriszentség és az elmélkedés.”

Lelkipásztori működésem csak ezek után jöhet.

Ha jól megértem, lelkipásztori működésem tulajdonképen belső forrásomnak szabályozott kiömlése. Nem az a bajom, hogy sok időt vesztegetek, hanem hogy sok időt szentelek erre a másodrendű tevékenységemre. A kis dolgok megölik a nagy dolgokat. Vagy ahogyan Dupanloup püspök mondotta: „Rettentetes tevékenységem van.” Vigyázzak erre.

II. Tartsak néha megállást a nap folyamán.

E tekintetben nagy segítségünkre van a *breviárium*. Ne hagyjunk belőle mindent a nap utolsó órájára. Vegyek időt egy vagy két *szentséglátogatásra*. Étkezéseim előtt vagy után gondoljak a *lelkiismeretvizsgálásra*.

Ne engedjem, hogy az élet és a körülmények játszólabdája legyenek. Maradjak önmagam ura. Semmi vaskorlát. Engedjem, hogy igénybe vegyenek és fáradsszanak, de a magam részéről tegyek meg mindent, hogy biztosítsam lelkem hasznát.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21.

CSÜTÖRTÖK

A Krisztus követése könyve

„Könyv, amelyet sohasem lenne szabad becsukni” — mondotta valaki.

Úgy van. Mindíg nyitva kell hagynom asztalomon. Nincs olyan helyzet, amelynek megoldásához ne adna kulcsot, nincs olyan keresztény érzelem, amelynek értékét és hasznát ne idézné vagy ne határozná meg.

Nekem mint papnak ez legyen egyik leg-hasznosabb *bizalmasom*, leginkább meghatalmazott *oktatóm*. Kisértésben vagyok? Hasznos tanácsot fog adni. Hajlandó vagyok bizalmamat a földiekbe, a törékeny dolgokba vetni? Kissé nyersen, de őszintén szemembe veti a valóságot: pulvis es. Kiváncozom végre felemelkedni és nagylelkűen Istennek adni magamat? Mint aki tapasztalatból beszél, úgy írja le „az isteni szeretet csodálatos hatásait”. Ha be akarok hatolni a szentmisébe, az Oltáriszentségbe, van-e jobb teológia, mint a negyedik könyv?

A „Krisztus követése” egy *más hangnemben megírt evangélium*. Legalábbis benne ragyog a galileai égbolt, napsugár, vidám természet. Az evangélium keresztül járt egy lel-

ket, amelynek nagy küzdelmei lehettek, amely élénk és szenvedélyes volt és ismerte az emberi alacsonyságot és Krisztusnak kívánta adni magát, de érezte, hogy ezért minden erejét latba kell vetnie. Ez a könyv a boldogságok kódexe, amelyet egy ember, ki igyekezett azokat átélni, dolgos cellájának Tábor-hegyn írt.

Ampère, a nagy fizikus felügyelő körútján az egyik marseille-i kollégiumban halálosan megbetegedett. Környezetének egyik tagja, hogy utolsó óráit megszentelje, az éjjeliszekrényen levő Krisztus követéséből akart egy fejezetet felolvasni. Fölösleges, — mondta Ampère — tudom kívülről."

Mondhatnám-e én mint pap azt, amit ez a világi mondott?

Olvasmány: 112. zsoltár.

PÉNTEK

A mécs, amely még füstölög

P. Rickaby angol író, Szent Tamás apostol gyengeségére vonatkozólag ezt jegyzi meg: „Gondoljunk arra, hogy egy túlbuzgó előljáró milyen bajt okozhatott volna a szerencsétlen Tamásnak hitetlensége idején! Júdást csinál-

hatott volna belőle és az örvény széléről a mélységbe dobhatta volna. A mi jó Mesterünk nem így jár el."

Tudjak *türelmes*, várakozó és ha kell késedelmező is lenni, amikor a bűnösön dolgozom, őt visszavezetem. Mindíg ilyen türelmes lehetek, mikor Istenre hatok az imádsággal és áldozattal, hogy megnyerjem a különös kegyelmet a konok bűnös számára.

Bizonyos, hogy mikor szükség van arra, *határozottnak* és keménynek kell lennem. Ha általános érdek forog kockán, ha az oktalan bárány, akiről szó van, megmételyezné az egész nyáját, ebben az esetben nem lehet habozni. De még akkor is, hacsak lehet, ne hagyjuk el teljesen a bárányt, amelyet ki kell üzni a nagy akolból, ne szakítsunk el vele minden kapcsolatot, és ha lehet, adjuk értékére, hogy karunk mindig tárva van, hogy fogadja a bűnbánó lelket.

Isten nem olt el, nem tör össze, gondja van bennünk a legutolsó parázsra is, amelyet még fel lehet szítani. Mivel mi nem látjuk a füstölő mécset a maga fényességében, igen könnyen azt gondoljuk, hogy nincs már benne élet, pedig van még egy feltámadási pont. A helyett, hogy megőriznénk a huzattól és el-

vennénk róla a hamut, utat engedünk a szélnek, és az elhaló parázsra követ dobunk.

Ne legyünk könyörtelenek. A félig eltört nádat ne törjük össze, mentsük meg mindazt, amit meg lehet menteni. Ki tudja, hogy ami a szárból megmaradt, nem fog-e ágakat hajtani, hogy a füstölgő mécsből, egy idő múlva, nem fog-e lobogó láng kiszökellni?

Olvasmány: Mt. 12, 14—22.

SZOMBAT

Megértő lélek

Az embereknek igen gyakran és könnyen előforduló hibája a szűkkeblűség. Mindegyikünknek többé-kevésbé zárt gondolatvilága és gondolatrendszere van. (Nincs itt szó a dogmáról, hanem szabad vélekedésünkről, amely nevelésünkkel és temperamentumunkkal van összefüggésben.) „Senki senkit sem ért meg” — mondják. Igaz, vagy legalábbis az emberek kevésbé értik meg egymást.

Az ember minden vizsgálat előtt már döntött, és vad gyorsasággal osztályoz másokat, mielőtt még igyekezett volna megérteni őket.

Energikusan küzdjek e hiba ellen.

P. Gratry Fénelon theodiceájának tanulmányozása előtt a következő imát mondta, ame-

lyet ha nem is szószerint, de legalábbis szellemét tekintve tegyek magamévá.

„Add meg nekünk, Uram, hogy ne csak *szívünkkel* tudjunk szeretni, hanem *elménkkel* is. Tedd, hogy miként Szent Ignác mondja, a keresztény később legyen testvérének szavát elfogadni, mint visszavetni. Tedd, hogy az emberek tökéletlen beszédjén és gondolatán keresztül tudjunk lehatolni azoknak tiszta eredetébe. Engedd, hogy elménk szeretetével megtanuljunk előjönni önmagunkból és szétáradni mások fényességében és tudjuk megragadni a szellemi harcokban annak az igazságnak erejét, amelyet a velünk szembenállók is elfogadnak és amelyen keresztül meggyőzhetjük őket.”

„Nem mindent elfogadni, de mindent megérteni; nem mindent helyeselni, de mindent megbocsátani; nem mindent magunkévá tenni, de mindenben keresni az *igazság darabkáját*, mely elrejtve van.” (Elisabeth Leseur.)

„Igen gyakran megtörténik, hogy meg akarjuk menteni a hitet és elveszítjük a szeretetet.” (XIV. Benedek.)

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 15.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZEDIK VASÁRNAP

Pharisaeus stans

„Istenem, tedd meg velem azt a kegyelmet, hogy *végre tegyek valami dolgot éretted.*” — Így beszél öregsége küszöbén Liguori Szent Alfonz, aki egész életében semmi fáradtságot nem kímélt. Mi többet adhatott volna még Istennek?

És én? Mit valósítottam meg eddig? . . . Az, amit igazán tettem, nevezhető-e valaminek?

Hiába tekintek körül, nem látok semmit. Nincs megfelelőbb szó, mint ez: semmi. *Semmit sem tettem.*

Ha meg tudnám ízlelni igazi valójában azt a keserű ízt, amit ez a szó: semmi, kifejez.

Mit tettél? — Semmit.

Ne túlozzunk. Kétségtelenül vannak cselekedetek, buzgalomtól vezetett lépések, megtett áhitatgyakorlatok. De mindez mennyire „kevert” volt! Volt közöttük jó is, de néha, gyakran, igen gyakran mennyi középszerűséggel, lanyhasággal és hiúsággal volt elegyítve!

Volt buzgóság is . . . De részben legalábbis azért, hogy lássanak, bókoljanak, hogy a felsőbb fórum figyelmét magamra tereljem.

Áhitat is volt bennem, különösen mikor tanúk is voltak jelen. Milyen volt az én áhi-

tatom, elmélkedésem, Istennel való egyesülésem zárt ajtók mögött?

Elismerjük, hogy vannak szükségszerű gyengeségeink. Lehetetlen mindig csak legjobbat adni. De a nélkül, hogy nagyítanánk a bajt, nézzünk csak szembe az igazsággal: *az a jó, amit tettem, arányban van-e azzal, amit papi hivatásom tőlem követelt, amit a lelkek kívántak, amit Isten akart?*

Miként Szent Alfonz, — és mennyivel több címen, mint ő — kérem Istentől, hogy végre tegyek „valamit”.

Olvasmány: 90. zsoltár.

HÉTFŐ

Szeretet szeretet nélkül

„Nem kell Istent embertársaink ellen szeretni” — ajánlja Péguy.

A tanács nem haszon nélküli.

Hány ember viselkedése *polémikus*. Isteni szolgálatuk tárgya nem az, hogy Istent tisztelik, hanem hogy a szomszédot megleckéztetik; jóra való küzdelmük célja nem több dicsőséget szerezni az Úrnak, hanem az ellenfelet megaláztatással leteríteni.

Ez talán nagyon „természetes”, de *nem evangéliumi*.

Perreyve aranytanácsot ad: „Vannak rossz-hiszemű ellenfelek. Elismerem, és nem ezekről van szó. Ezeket sohasem föltételezzük magunk előtt. Mi csak a jóhiszeműhöz fordulunk, aki az igazságot akarja. Ebben az esetben jogos a *föltétlen szelídség, amely a legnagyobb erősség*. Ha hozzászoknánk ahhoz, hogy a kevésbé igazságos ellenfélben felfedezzük az igazságnak ezredrészét, ha rendíthetetlenül mindig evangéliumiak tudnánk lenni, bizonyos vagyok, hogy csodákat művelnénk.”

Jacobs mülheimi esperes életében a jóság-nak és szeretetnek oly kiáradását művelte, hogy katolikusok és protestánsok, szocialisták és kommunisták egyaránt tisztelettel adóztak neki.

Ez a tisztelet jellegzetes alakban mutatkozott meg temetése napján.

„Amikor a menet a temető felé tartott, hirtelen ötven főből álló csoport csatlakozott hozzá, valamennyien kommunista jelvényt viseltek és egyik-másik koszorút vitt karján. A kommunista párt tagjai voltak, akik elhatározták, hogy felvonulást rendeznek Jacobs esperes mellett, és elfoglalták helyüket a menetben, mely őt utolsó útjára kísérte.

A temetés után a kommunisták gyűlést tartottak az elhunyt pap emlékének megülé-

sére, amelyen az egyik szónok ezeket mondta: „Jacobs esperes meghalt. Kétperces csenddel áldozzunk emlékének. — Majd a két perc letelte után folytatta: A mi óránk nemsokára eljön és leszámolunk a papokkal is. De Jacobs esperest tenyerünkön hordoznánk.”

A szeretet csodákat művel és meg tudja szelídíteni a legmakacsabb lelkeket.

Jacobs esperes jósága oly nagy volt, hogy saját vagyonát és életét is odaadta, úgyhogy halálakor csak 46 Pfennig volt a vagyona.

Olvasmány: Filemonhoz írt levél.

KEDD

Konkoly és jó mag

Tiszteljem az igazságot *önmagáért*. Azt keressem mindenütt, és mindig gondosan válasszam el a tévedés hártájától, mely néha körülveszi.

Lehet igazság-mag bizonyos ellenfelek beszédében, viszont lehetnek néha tévedések a mi embereink beszédében.

Szeressem az igazságot, bárhol is van, és szűrjem le abból, ami kíséri vagy illetéktelenül hozzákeveredik.

Szomorú dolog, mikor az emberek nem ve-

szik észre a hamis tanokban néha elrejtett helyes dolgokat.

„Minden tétel, amennyiben igaz, keresztény, bármilyen ajkakra hirdetik; minden valódi előrehaladás keresztény, bárhonnan is jön; sohasem szabad megvetni az ellenfél beszédét, hanem ki kell abból hámozni az életképes elemet, és belőle mint megegyezési pontból kell kiindulni, mikor vitatkozunk.” Amikor az Egyház beszél, az anya beszél, kinek isteni felhatalmazása és segítsége van. *Amikor az Egyház beszél, én nem vitatkozhatom.* Mikor valaki más beszél, vizsgáljam meg a beszédet, tegyek benne különbséget, tudjam pontosan meghatározni. Ne tartsam szintiszta igazságnak azt, ami keverék, és ne kárhóztassak mindent abban, ami keverék, hanem ismerjem el az igazságrészekéit.

Hány katolikus és pap hibázik e két pontban, és néha nagyonis árt vele az igazságnak.

Olvasmány: Mt. 13, 24—31.

SZERDA

Ellenfelek

Bergey abbé, volt képviselő egy alkalommal a parlament folyosóján beszélgetést folytatott egy képviselőtársával, akinek elvei messze voltak azoktól az elvektől, melyeket

Bergey abbé a képviselőházban védeni szokott. Egyszerre csak a képviselő félbeszakítja a beszélgetés fonalát és kollégájának kitárja lelkét e szavakkal: „Főtisztelendő úr, most a *paphoz* beszélek.”

Ez azt jelenti, hogy ahol egy pap, mégpedig egy igazi pap megjelenik, oda vonzódnak a lelkek, bármilyenek is legyenek azok, — különösen ha az a pap gazdag az örök titokban és azonfelül olyan ember, aki jól ismeri az ő korát és tudja, hogyan kell neki beszélni.

Melyek az én ütéseim? Melyekkel játszhatom, hogy megnyerjem azokat, akik körülöttem ellenséges érzületűek?

Látják-e bennem a szentség fényét, vagy pedig alacsony értékű papot látnak bennem?

Bizonyosak e abban, hogy helyes ítélőképességű, tökéletes *hűségű*, biztos *tudású*, kitartó *munkásságú* és teljesen *független* ember vagyok, aki csak Istent és a lelkeket szeretem?

Hogy az emberek szeressenek „beszélni a *paphoz*”, kell, hogy a pap olyan ember legyen, aki legfőbb emberi és természetfölötti tökéletességgel visszasugározza Jézus Krisztus pap-ságát.

Olvasmány: Gal. 2, 11-től végig.

Megyek, mert tegnap is mentem. Elmondom misémet, ellátok egy beteget, elkészítem a beszédemet. *Micsoda szellem lelkesít?* Talán mindig ifjú buzgóság, mindig új hit, örökké pezsdülő lelkesedés?

Nem. Semmi sem lelkesít. Csak a megszokottság dolgozik bennem. „*Ez a mesterség.*” Amikor a papban a *buzgalom üdeségét* a mesterség foglalta el, az eredmény majdnem nullára esik alá. Az ember lehet még tisztességes *hivatalnok*, de többé nem apostol, nem az a telhetetlen szomjas lélek, akit kielégíthetetlen ambíciók drága karizmája ösztönöz.

A lelkek azt hitték, hogy hőst fognak kapni és kaptak egy bürokratát; hódító helyett jámbor tisztviselőt, láng helyett kialvó kis tüzet.

Szürkeség, gyűlöletes szürkeség. Megszokás, gyűlöletes megszokás. Rázzam le a hamut. Nem mesterséget űzök, hanem a *világ üdvösségén* dolgozom. A vétkek ezreit követik el, a keresztrefeszített Krisztust folytonosan gúnyolják, félreismerik vagy nem ismerik, a lelkek várják, várják, hogy a vaskalapos bürokraták helyett a szentségek lelkiismeretes

kiosztói, az *ars*i plébánosok légiói jöjjenek.
Közülük való vagyok én is?

Olvasmány: Gal. 4, 12—21.

PÉNTEK

Szavaim

Nagy Szent Teréz bölcs tanácsai:

„Semmit se állítsunk, ha nem vagyunk
biztosak.”

„*Sohase túlozzuk a dolgokat, hanem mérséklettel mondjuk el, amint vannak.*”

„Mindenki, aki tökéletességre vágyódik, kerülje ezeket a szavakat: „igazam volt”, „igazságtalanságot tettem velem” stb. Mentsen meg Isten minket a hamis okoskodástól. Volt oka, amiért a mi jó Jézusunk annyi igazságtalanságot szenvedett?”

„*Ne vitatkozzatok soha, kivált jelentéktelen dolgok miatt.*” (Hasznos tanács, főleg a házi személyzettel, templomszolgával kapcsolatban.)

„Ha örvendtek annak, hogy *rosszat mondanak rólatok*, nagyon előre haladtatok az erényben, de *ti ne szóljatok arról* másnak és ne figyeljetelek arra.”

„Az igaz esetet kivéve, ne mentegessétek sohasem magatokat.”

„Ne dorgáljatok méreggel, hanem csak miután az elmúlt, így a dorgálás hasznos lesz.” (Iskolásgyerekeknél.)

Olvasmány: Gal. 6, 1—7.

SZOMBAT

Quare tristis es? Spera

Szomorú, *sötét napom* van, amikor semmi sem megy, minden olyan nehéznek tűnik.

A bűn szélén haladtam... talán beleestem... Vagy aljasságnak voltam a tanúja, súlyosan megbántottak... Vagy talán munkám gyötrelmesen nehéz, eredménytelen, unalmas.

Nem bírom tovább, olyan vagyok, mint a Mester az Olajfák hegyén, vagy a kereszten, ki Atyját hívta és nem kapott választ, vagy ha kapott is, de nem kielégítő, amely meggyógyít.

„Atyám, Atyám, miért hagytál el engem?”

Emlékezzem az Üdvözítőre, ki a Magasságbelinek irgalmáért könyörög, és mindenek ellenére folytatja az imát, eumdem sermonem dicens, a látszólagos visszautasítások, az undor, útálat és a gonosz lelkek ellenségeskedése ellenére.

Hallgassak a zsoltár szavaira, melyeket

mindennap elmondok a mise elején: Quare tristis es, anima mea? . . . Spera in Deo.

Ezeket a mindennapi megszokott szavakat, melyek ajkaimat elhagyják és nem hagynak rajtuk semmi ízt, ma mennyire élvezem és átérzem!

Quare, quare? . . . Nincs ok, nincs igazi ok.
Spera, spera in Deo.

Olvasmány: Ef. 1, 1—13.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENEGYEDIK VASÁRNAS

Effeta

Észrevettem-e, hogy az ötvenkét evangéliumi szakasz közül, melyeket az Egyház a liturgikus év folyamán minden vasárnap elmélkedésre elénk tár, több mint a fele csodák elbeszélését tartalmazza?

Miért? Bizonyára azért, hogy a keresztény nép az Udvözítő csodatevő hatalmának felidézésével ne feledkezzék meg a *Mester nagyságáról*, kinek szolgál.

A mai csoda kísérő körülményeivel bizonyos szertartásokra emlékeztet, amelyekkel a keresztség kiszolgáltatásakor kiűzzük az ördögöt. Urunk nyálkájával megérinti a siketnéma ajkait és füleit és mondja: Effeta, azaz nyíljál

meg! Et solutum est vinculum linguae eius et loquebatur recte.

Uram, érintsd meg ajkamat és fületem. Süket vagyok és nem tudok beszélni.

Süket vagyok a te sugallataidra, a kegyelem hívó szavára, vezetőm sürgető felhívására. Csak azért vagyok süket, mert nem akarok odafigyelni. Az akaratomat kell mindenható kezeknek megérintenie. Effeta, nyíljál meg!

Nyisd meg ajkamat is erős kezeddél. Igehirdetésre készültem, és nem tudok bánni a szavakkal. Nem annyira a beszéd szabályai ismeretlenek előttem, mint inkább a szavak hatásos erejének titka hiányzik nekem. A, A, A, et nescio loqui. Oldd meg nyelvemet!

Te, aki mindent jól cselekszel (bene omnia fecit), tedd, hogy halljak, én süketnéma. Mondj egy mindenható Effetát!

Olvasmány: Mk. 7, 31-től végig.

HÉTFŐ

Aggályok

Híveim között lehetnek aggályos lelkek, vagy magam is hajlom a nyugtalanságra.

Sokszor mondják a híveknek, hogy az aggályosság betegség — a finom lelkek egyik betegsége. Sokan hamarabb kigyógyulnának,

ha az ember azt mondaná nekik, hogy ez *ostobaság*, a jó érzék hiánya, az elemi katekizmusi ismeretek hiánya vagy elfelejtése.

Az, amit cselekedtem, vagy hiszem, hogy cselekedtem: vagy halálos bűn vagy bocsánatos bűn vagy tökéletlenség. Vagy igen vagy nem; vagy nem világos a dolog. Ha igen vagy nem, nincs semmi nehézség. *Ha nem világos*, még kevésbé nehézség: vádoljam magam abban a mértékben, amelyben Isten engem bűnösnek ismer. *Semmi esetben se nyugtalanodjam*. Tegyek magamévá ezt: minden nyugtalanító esetben az első dolog, hogy nem nyugtalanokunk.

Bizonytal ezt kell először — és utoljára cselekedni, és a kettő között is. Krisztus nem hóhér és evangéliuma nem verem.

Egyesek oktalan kicsinységekben keresik az alkalmakat, hogy nyugtalanságba essenek. Az egyik pap nem mer gyóntatni, vagy mártíromságot szenved, mikor egy lélek feltárja hibáit, a másik tele van aggodalommal a szentmise alatt.

Egyik nap Hofbauer Szent Kelemen látva, mint purifikálja végnélkül a paténát egyik szerzetestársa, P. Forthuber, odament az oltárhoz és ezt súgta neki: „Irgalom, hagyjon már az angyaloknak is valami munkát!”

*Félre a kicsinyes bibelődésekkel és oktan
aggályokkal!*

Kell finomság, de legyen az derült és aggodalom nélküli. Sacramenta propter et per homines. Isten is csak azt kívánja, hogy emberileg szolgáltassam ki az isteni szentségeket.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 17.

KEDD

Felolvasás (I)

Paul Claudel, a híres költő, Jacques Rivière fiatal és tehetséges íróhoz, ki munkásságával nagy befolyást gyakorolhatott, és habozott, hogy az erkölcs és vallás útján haladjon-e, a következő sorokat írta: „Ön nincs egyedül. Gondoljon arra a mérhetetlen tömegre, amely a sötéttségben és ragályban él. Önnek van ideje és tehetsége, ön *a fényesség küldöttje* az örvényben levők között. Mit fog nekik válaszolni Isten előtt, amikor vádolni fogják és kérdik öntől: Mit tett mindezen ajándékokkal?”

Kérdezzem meg magamat. Nem helyeztem-e én is *a világosságot* több mint egyszer *a véka alá?*

A helyett, hogy folytattam volna képzésemet, abba hagytam az olvasást és tanulmányo-

zást. A helyett, hogy beszédeimen, exhortációimon, hittani előadásaimon dolgoznék, más, könnyebb és kedvenc munkára adom magamat.

A helyett, hogy meglátogatnám híveimet (vagy ha tanár vagyok, magamhoz hívnám növendékeimet), cél nélkül csatangolok, mindig egy-két kedvenc úri családot látogatok vagy otthon pipálok, regényt olvasok és forgatom a rádiókészülékem gombját. Csupa üresség és semmiség az egész napom.

Vagy talán a buzgóság lángját hagyom kialudni. Igazán szegény „fényességküldött”. Nem hallom a tömeg rémes morajlását, amely a mélységes sötétségben és a halál árnyékában kéri, hogy szent legyek. Tanulmányaim folyamán talán világosság voltam, de az a szegény világosság kialudt. A láng imbolyog. Hagytam, hogy Isten ajándékai elvesszenek.

Lássam magam *az ítélet napján*. Mit fognak mondani azok, akiket hivatásomnál fogva megvilágosítanom, vezetnem és megszentelnem kellett volna?

Élesszem lángomat Annál, aki kiváltképpen „Világosság”. Ego lux.

Olvasmány: Titk. jel. 1--10.

Szent Cyprián a keresztényüldözés alatt a papokhoz és diakonusokhoz intézett levelében ezeket írja: „Ismerjük el, hogy ez a zivatar bűneink miatt szakadt ránk. Régóta nem járunk többé az Úr útjain. Hitvallást teszünk, hogy ellene mondunk a világnak, de *műveink meghazudtolják szavainkat*. Isten tehát igazságosan sujt, hogy üdvözítsen. Buzdítlak titeket, hogy ne elégedjete meg azzal, hogy hozzá kiáltotok, hanem sokszorosítsátok meg böjtjeiteket és esedezéseiteket, hogy lefegyvereztétek igazságosságát.”

Páli Szent Vince írja: „A mai idők papjainak megvan az okuk, hogy féljenek Isten ítéletétől, mert saját vétkeiken felül számot kell adniok népeik vétkeiről, mivel nem igyekeztek eleget tenni érettük a megsértett igazságnak, amire pedig kötelezve lettek volna. Isten azonfelül nekik fogja betudni a büntetések okát, amelyeket a népekre szab, mivel hogy nem álltak úgy ellene a bajoknak, melyek az Egyházat szomorították, amint kellett volna . . . Többet mondunk: az *egyháziak* rossz élete miatt jöttek mindezek a zavarok. Egy bretagne-i pap könyvet írt és abban meg-

említi, hogy a papok, úgy amint ma legtöbben élnek, Isten Egyházának legnagyobb ellenségei.”

Olvasmány: Titk. jel. 2, 2—11.

CSÜTÖRTÖK

Gondosság a kis dolgokban

Megkérdeztek valakit Chevier abbé, a szentéletű lyoni pap erényességéről. Az illető ezt felelte: „Nem tudom, hogy szent-e, vagy cselekszik-e csodákat, de jól bezárja a kapuját.” — Ime, így ítél egy ember.

„Törekedjünk nagy dolgokra, de kicsinyek által” — mondotta P. de Ponlevoy, és hozzáfűzte: „A mindennapi önlegyőzés és buzgóság szükségszerűleg előkészít a hősiességre és vértanúságra.”

Néha *rendkívüli nagylelkűségről* álmodoztam Urunk szolgálatában. Bizonyos időben, buzgóbban végzett imádságom alatt úgy éreztem, hogy nincs az a dolog, amit meg ne tudnék tenni. Sajnos, az önmegtagadás kisebb cselekedeteinél erőtlén vagyok, megadom magamat.

Vértanúságról álmodtam... és nincs bátorságom, hogy reggel *felkeljek*. Késznek nyilatkoztam minden lemondásra... és nem va-

gyok képes *félbeszakítani a rádiót*, hogy breviáriumomat elmondjam vagy egy beteget meglátogassak.

Vagy pedig nagylelkű vagyok, de csak *cseletről-esetre*. Bizonyos napokon megy, más napokon semmit sem lehet tőlem kérni. Ez a megszakított Isten-szolgálat, amelynek megvannak a maga lanyha időszakai, nagylelkűség-fogyatkozásai.

Az igaz, hogy nehéz mindig *kitartónak* lenni, és az abszolút tökéletesség nem e világról való. De igyekezzem legalább a minimumra szállítani azokat az időszakokat, amikor elernyedek. Jusson eszembe Páli Szent Vince szava: „Ha egyik lábunk az égben lenne, de abbahagynánk az önmegtagadás gyakorlását, mielőtt a másikat betennénk, abba a veszélybe kerülnénk, hogy lelkünket elveszítjük.”

Olvasmány: 24. zsoltár.

PÉNTEK

A pappászentelés emléke

Micsoda buzgóság volt bennem akkor!
Mondhatni majdnem be voltam biztosítva,
hogy sohasem fogok hanyatlani. Mennyire
megigértém, hogy sohasem hanyagolom el a

tökéletesség egyetlen részecskéjét és az apostolkodás egyetlen lehetőségét sem!

Mennyire más most a lelkiállapotom! Ismerem már magamat; az a naív gondolat, hogy minden lehetséges, elmúlt. De vajjon nem vesztettem-e el egyúttal azt a tüzes *nagy-lelkűségemet*, amely nem félt semmi akadálytól? *Lehiggadtam*, de nem lettem-e egyszersmind *lásult*? És ha felszentelésem óta résztvettem papszentelésen és rátettem kezemet az előtttem térdeplő ifjú papok fejére és a Szentlelket kértem reájuk, nem mosolyogtam-e ironikusan az ő bizakodó reménységük, az ő ifjú merészségük fölött? „Majd meglátják, ha ott lesznek!”

Tisztábban *látni*, nyereség. Kevésbé intenzíven *akarni*, mily káros veszteség! Őrizzem meg akkori teljes erőmet, sőt ha lehetséges, növeljem napról-napra. Legyek az új felszenteltek fölött gyakorlati bölcseségemmel, amellyel talán jobban meglátom a buzgóság alkalmazásának igazi helyét és módját, bár néha a fiatalság éleslátóbb. Újítsam meg jelen meglátásaimat egykori meglátásaim emlékével. Valamikor elmentem volna a világ végére. És ma talán az is sok, ha kérik, hogy menjek el a plébániám végére. Találjam fel újra egykori lelkesedésemet.

Olvasmány: Róm. 6, 1—12.

„A köteleltséghez való hűség megőrizhető a képzelet segítségével nélkül is, de nem őrizhető meg a lelkesedés segítségével nélkül, és e nélkül nehéz heroikusnak lenni.” (Rickaby.)

Nem beszélünk itt a *képzeltetésnek* arról a képességéről, amellyel ábrándképeket festünk magunk elé. Itt arról a nemes képességről van szó, amellyel a nagy dolgokat az *ő igazi nagyságukban* képzeljük el. Semmi sem mutatja jobban, hogy milyen kicsinyek vagyunk, mint a mi rövidlátásunk, amellyel nem tudjuk felfogni, hogy milyen nagyok vagyunk. Annyira el vagyunk vonatkoztatva a természetfölötti világ ragyogásától, hogy Isten végtelensége, a megtestesülés, az Eucharisztia, a Szent Szűz, a mi isteni életünk, mindez semmit sem mond nekünk. Belépünk a templomba, itt van a mi Urunk, úgy van, igaz, de mégsem tesz ránk semmi hatást. A sekrestyébe megyek, hogy előkészüljek a szentmisére: Urunk megújítja Kálváriáját. De nálam mindez csak megszokottság, rutin, gépieség!

Az Egyház ismeri ezt a *született gyengeséget*. Ezért minden reggel elmondhatja: „Uram,

újítsd meg ifjúságomat!" és ezáltal reméli, hogy Isten kegyelmével nem leszek e félelmetesen nagy misztérium értelmetlen kiszolgáltatója, hanem közlőként beletekintek annak fölséges és mérhetetlen távlataiba.

Uram, *add, hogy lássak!* Hogy ne legyek idegen a fényességek országában. Add, hogy a maga valójában lássam az igazságot. Tedd ezt a szent lelkesedést mélységes felfogó képességem alapjává. Add meg nekem azt az áthatoló képzelő tehetséget, amely egyedül képezi az igazi értelmes lelkeket.

Olvasmány: Róm. 6, 15-től végig.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENKETTEDIK VASÁRNAP

Az Irgalmas szamaritánus

Ne kérdezzem a szerencsétlenektől polgári állásukat, mielőtt segítségükre megyek. *Mihelyt a nyomor igazi nyomor, joga van segítségemre.* Nemde botrányos az, hogy a rablóktól kifosztott, megsebesített és félig holtan útszélen hagyott ember előtt elmegy egy pap?

Mentsége, hogy a régi törvény papja volt...

Észak-Franciaország egyik ipartelepén sokáig húzódott a sztrájk. Mindegyik a maga

ügyét tartotta igaznak. E miatt sok munkanélküli a legnagyobb nyomorba került. Az egyházmegye feje, Liénart püspök, a későbbi bíboros ezer frankot juttatott a munkanélküliek legsürgősebb szükségének fedezésére.

Természetesen a farizeusok felzúdultak: nemde ez azt jelenti, hogy a munkások pártját fogja, hogy igazat ad nekik?

A püspök többek között így felelt: „A háború alatt mi betegápolók és lelkészek összegyűjtöttük az összes sebesülteket, kivétel nélkül. Elég, hogy valaki szerencsétlen legyen, és joga van a mi könyörületünkre. Amikor segítségére megyünk, nem jelenti azt, hogy mi akarunk ez ügyében döntést hozni.”

Sajnos, a szeretet finomságait nem mindenki érti meg.

Kétségtelenül számot kell vetni a kérdés konkrét adottságaival, de ezeket is az igazi szeretet szemszögéből kell nézni.

És ha az igazság körül kétség van, még akkor is a szeretet jegyében kell határozni, mint az irgalmas szamaritánus.

Olvasmány: Lk. 10, 30—38.

Az alázatosság nem abban áll, hogy *hamisan* vádoljuk magunkat kitalált hibákkal, mások előtt túlozzuk hiányainkat, vagy hogy mesterségesen elrejtjük erényünket.

Inkább hagyjuk, hogy olyannak lássanak minket, amilyenek vagyunk és minden hibán túl lássuk és ismerjük el magunkat lelkünkben és lelkiismeretünkben olyanoknak, amilyeneknek a *valóságban* Isten szemei előtt látszunk.

„Az alázatosság igazság” — mondta Nagy Szent Teréz, és ezenkívül: „Ne higgyük, hogy az alázatosság megakadályoz annak a megértésében, hogy az Úr nekünk adja ajándékait.”

Fogadjuk el örvendezve azokat a talentumokat, melyeket Isten nekünk akar adni — szerény vagy bőséges talentumok, természetes vagy természetfölötti ajándékok — és legyen gondunk arra, hogy adjunk neki vissza minden tiszteletet és dicsőséget. Ezzel igazabban gyakoroljuk az alázatosságot, mintha folytonosan beteges aggódással rágódunk azokon az adományokon, melyeket körülöttünk mások bírnak.

Egyeseknél az alázatosság abban áll, hogy *nem akarnak szerepelni*, másoknál viszont hogy *kiállnak a nyilvánosság elé*. Alázatosnak lenni néha annyi, mint magát elrejteni, máskor meg annyi, mint magát mutatni. Hogy mikor melyik az alázatosság igazi útja, azt egyénileg kell elbírálni. Ha félénkek, határozatlanok és bátortalanok vagyunk és mégis merünk, alázatosabbak vagyunk, mintha elfödve maradunk.

Lássam, hogy temperamentumom szerint az alázatosság melyik formáját gyakoroljam.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 7.

KEDD

Alázatosság (II)

Descartes és Pascal mellett a 17. század legnagyobb elméje Pierre Fermat matematikus. Pascal „egész Európa legnagyobb mértani tudósának” nevezte és ezeket írta neki: „Az ön gyermekei a világ első emberének nevét viselik.”

Egy alkalommal bizonyos dologban Descartes és Fermat nem értették meg egymást és Descartes, kinek uralkodó szelleme nehezen viselte el a legcsekélyebb ellenvetést, harag-

jában annyira ment, hogy lesujtó megvetéssel viseltetett kollégája iránt. Fermat, akinek igaza volt, egyszerűen csak annyit mondott: „Descartes nem tudna engem oly kevésre becsülni, mint amilyen kevésre becsülöm én magamat.” Szívében annyira nem volt harag, hogy illusztris ellenfeléről annak halála után megkétszerezte dicsérő szavait és magasztalta lángelméjét.

Gyönyörű példakép egy világi embertől.

Nem vagyunk-e igen gyakran *érzékenyek* azzal szemben, aki irányunkban szigorúnak mutatkozik? Meg tudunk-e bocsátani egy bírálatot, egy keserű szót, egy ellenvetést? *Haragot tartani* nem keresztény dolog, még kevésbé papi dolog.

Nézzek körül értékeléseimben és ítéleteimben, különösen azokban, amelyek paptársaimat érintik, és lássam, vajjon mindig tárgyilagosságnak a visszatükröződései-e, vagy pedig nem keveredik-e beléjük *titkos bosszúság*, egy kis *megsértett büszkeség*, be nem vallott szándék, hogy egy gúnyos szóval és kevesebbre becsüléssel megbosszuljam magamat?

Olvasmány: 25. zsoltár.

A papi hatalom

Onus angelicis humeris formidandum, az angyali vállaknak is félelmetes hatalom, mondja a tridenti zsinat.

Félelmetes annál a hatalomnál fogva, amelyet ad és annál az életszentségnél fogva, amelyet feltételez.

A hatalom: kiosztani Isten igéjét, Isten bocsánatát, Isten testét.

Csupán az utolsó pontot vizsgálom, azt a hatalmat, amellyel *felszentelt kezeimben tartom* mindennap az élet Urát.

Az ószövetségben egyedül a főpap mehetett be egyszer az évben a szentek Szentjébe, és akkor is csak számos böjt, virrasztás és megtisztulás után. Sűrű, illatos felhő lebegett Isten előtt, akit semmi más halandó nem nézhetett meg a nélkül, hogy azonnal meg ne halt volna. A főpap csak néhány percig maradhatott ott, mialatt a nép földre borulva zokogásban tört ki a félelemtől, hogy hátha a főpap ott meghal. Ő azután ünnepi lakomát adott hálából és az örömtől, hogy megmenekült a félelmetes haláltól.

És én néha milyen könnyen veszem hatalmamat! Fulva lépek be a *szentek Szentjébe*.

és nem is gondolkozom azon, hogy Ki van ott! Mialatt a sekrestyében öltözködöm, bepillantok az ujságba vagy elbeszélgetek a sekrestyével.

Feltételezem, hogy a szentmisére való előkészületemben és szentséglátogatásomban megvan az *elengedhetetlenül szükséges* elem, de vajjon csak ezt kívánja tőlem az a félelmetes hatalom, amellyel fel vagyok ruházva?

Hol az én *szent életem*? Tisztelem az áldozatot, de vajjon én is áldozat vagyok-e? *Külsőleg* jó pap vagyok, de *belülről* vajjon milyen? Milyen hangsúllyal kell kiejtenem szentáldozásom előtt ezeket a szavakat: Ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiae. Uram, ne tekintsd vétkeimet, hanem számolj csak az Egyházzal, mely engem kiválasztani merészelt.

Olvasmány: Titk. jel. 2, 11-től végig.

CSÜTÖRTÖK

A papi „jelleg”

Nérei Szent Fülöpnek bemutatnak egy tizenhat éves ifjút világi öltözetben, kit gyermekkorában családi csellel pappá szenteltek. A Szent erről mitsem tudva reá tekint az ifjúra, elcsodálkozik és kérdi tőle: „Nem

volna ön pap?" A Szent bevallotta, hogy nem külső ismeret, hanem belső meglátás diktálta neki e kérdést. Úgy tetszett neki, mintha az ifjú homlokán nagy fényességet fedezett volna fel, ami a lelkébe nyomott papi jelleg volt.

A Szent a *természettőlotti tisztánlátás* adományát élvezte. Ha valaki megfélekezve papi méltóságáról, világi ruhát venne föl és világi életet kezdene, az emberek talán nem ismernék fel, Isten azonban felismeri az *ál-ruhában* és a legutolsó *gyalázatos magaviselete* mögött is ott látja a jelet.

Hordozom a külső jelet, a *ruházatot*, amely a világban a papot jelzi. De mi van az én jellegemmel? Az isteni jel rajtam van, éspedig az örökkévalóságig. Igyekszem-e gondosan megőrizni és kidomborítani annak a tekintélyét és szépségét? Az ember viselhet papi talárt a nélkül, hogy igazi papnak látszana.

Tisztelem-e papi jellegemet?

Olvasmány: Zsid. 7, 1—20.

PÉNTEK

„Az ő nevén”

A pásztor mindegyik bárányát nevén szólítja. Ha mi egy nyáj mellett elmegyünk, nem

tudunk különbséget tenni a bárányok között. A pásztor mindegyiket külön ismeri.

Mekkora különbség van e kétféle ismeret között. Ott, ahol mi a nyájnak egy bárányát látluk, a pásztor nyájának ezt a bárányát látja.

Mennyire különböző dolgokat jelenthet egy és ugyanazon név! Van fogalmi, vérszegény, élettelen és lélektelen ismeret, amely olyan, mint egy séma, egy csontváz, és van gazdag, élő, felruházott ismeret, amely nem száraz, összhangtalan fogalom, hanem olyan, mint egy rendezett és gyönyörködtető hangversenyzenekar, mint egy élő, lüktető világ... Amikor azt mondjuk, hogy *Isten mindegyikünket nevünkön ismer*, ezt az ismeretet kell benne hinnünk.

Mit fogok mondani, amikor meg kell majd jelennem az *Úr ítélőszéke előtt*, mit fogok látni, és mint fogom magamat meglátni a meginduló örökkévalóság ismeretlen, csodálatos fényében?

„Ne tekints egyetlen vétket, még a kisebbeket sem elhanyagolható dolognak” — mondotta Urunk Szent Brigittának. Ha csak könnyű botlásokkal kell vádolni magamat... De talán súlyos hibák és bűnök terhelik lelki ismereteimet, vagy legalábbis elhidegült,

lanyha állapot. *Ha az isteni Pásztor még ma szólítana engemet? Milyen állapotban lennék?*

Olvasmány: Ján. 10, 1—19.

SZOMBAT

Mária, az én Anyám

„Ubi non est mulier, ingemiscit egens.” (Sirák fia k. 36, 27.) Miért akart az Ige születés útján emberré lenni? Eljöhett volna a földre felnőtt korban is, és felmenthette volna magát ettől a nagy megaláztatástól: az aszszony méhében eltöltött kilenc hónapi várázástól, a gyermekkor dadogó és lassan tanuló éveitől.

Megtehetette volna. Nem tette meg; *nem akarta megtenni*. Miért?

Talán hogy megmutassa az embereknek azt, amivel annyira visszaélnék, az emberi termékenység nagyszerűségét, a teremő Isten hatalmában való részesedésnek a nagyságát. Hogy a nő, ki résztvett a bukásban, résztvegyen a megváltásban is. És azután ki tudja? Egy messiás, ki felnőtt ember állapotában jött volna hozzánk, inkább megfélemlített, mint vonzott volna, míg a jászolnál hogyan lehet félni? Infans, puer, parvulus.

De a legfőbb ok: Szűz Mária nélkül és a megváltói tervben viselt szerepe nélkül az üdvözítő Jézus vallásában *hiányoznék az anya*.

Gondoljam meg, mit vesztené a katolikus dogma, ha nem lenne Mária. Köszönjem meg Istennek, hogy anyát adott nekem, hozzá még ilyen anyát. Szüntelenül újítsam meg igaz fiúi szeretetemet.

Olvasmány: Lk. 1, 26—39.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENHARMADIK VASÁRNAP

Novem ubi sunt?

Tíz bélpoklos. Mind a tíz meggyógyult. Csak egy mond köszönetet. Ez az arány. Még szép. Kevesebbre is lehet számítani. A *hála ritka*, nagyon ritka virág.

Legyek buzgó, de ne várjam, hogy észrevegyék buzgóságomat és gratuláljanak miatta. Gyógyítsak meg körülöttem minden sebet, amit csak észreveszek, de természetfölötti nagylelkűségből, nem pedig azért, — legalábbis kizárólag és főképen — hogy köszönetet kapjak.

Ha nem így járok el, mennyi csalódásnak teszem ki magamat!

Különben is mit ér nekem *az emberi érté-*

kelés? Mit gondol Isten? Ime, ez az egyetlen, ami kell, hogy érintsen engemet. Meg van-e Ő elégedve? Akkor jól van. Az emberek semmit sem láttak, vagy ha láttak is, semmit sem mutatnak. Jobb így. A buzgóság tisztább; semmi időleges bér. *Örökkévalóság* lesz a jutalom. De nem ezért dolgozom, hanem önzetlenül, szeretetből.

Másik tanítás: sohase felejtsek el *köszönetet mondani* annak, aki jót tett velem.

Istennek először. Mi mindennel halmozott el! Bontsam részletekre: létezés, élet, kegyelem, papi rend. Gondolok eléggé arra, hogy Istennek hálát mondjak?

Azután *felebarátomnak*. Itt is tárjak fel mindent részletesen. Hány ember tett és tesz mindennap jót velem! Meg tudom-e hálálni a szolgálatokat és jótéteményeket, amiket... *anyámtól, testvéremtől, házam gondozójától, ettől és ettől a hívemtől* kaptam?

Olvasmány: Lk. 17, 12—20.

HÉTFŐ

Rokonaim

Mint az egyszerű keresztyén, én is kötelezve vagyok a negyedik parancsolat megtartására.

Tehát szeressem enyéimet.

Szeressem őket mindenekelőtt *természet-főlöttileg*. Imádkozzam érettük. Sohasem fogom megtudni, mit köszönök édesatyámnak, édesanyámnak, nővéremnek, kiknek örökdő buzgósága biztosította fiatalkorom hűségét...

Ha szükségük van *anyagi segítségemre*, adjam meg nekik, de a nélkül, hogy törekednék őket állapotukból az *Egyháztól származó jövedelem* segítségével kiemelni. Mindíg valamiképen gyűlöletes dolog az, ha a pap *lelki* szolgálatából *testi* családjának gazdagodása származik. Az Egyház dícséri Solminihaci Alánt, akit boldoggá avatott, mert huszonhárom éves püspöksége alatt övéi közül senkinek sem adott beneficiumot. Ennek az adományozásában nem a vérségi köteléket, hanem az érdemet nézte. Számüzött mindenféle nepotizmust. Ugyanaz a szellem vezessen engem is.

Ha családomnak valamelyik tagja velem lakik, gondosan vigyázzak arra, hogy *biztosítam hivatásom teljes függetlenségét*: nem osztozhatom enyéim ellenszenvében, amelyet ők akármelyik hívemmel szemben éreznek, hasonlóképen nem tehetem magamévá az ő rokonszenvüket, amelyet ezen vagy azon barátjuk (vagy barátnéjuk) iránt kimutatnak.

Biztosítom szavaim legszigorúbb *titoktartását*. Soha ne mondassák rólam: amit az ember a plébános úrnak mond, azt az egész plébániaház tudja.

Ha megtörténik, hogy családomnak valamelyik tagja, aki velem lakik, bizonyos hibában él, például fösvényességig menően zsugori vagy pletykálkodó természetű, nagyon vigyázzak, hogy belőle sem személyemre, sem működésemre kár ne származzék; és ha nem lehet őt hibájáról leszoktatni, inkább fosszam meg magam az ő szolgálatától...

In his, quae Patris mei sunt, oportet me esse.

Olvasmány: Lk. 2, 40—52.

KEDD

Érintkezés paptestvéreimmel

Plébánosom. Mély tisztelet! Ő közvetlen és mindennapi előjáróm. Gyermeki engedelmesség. Ő viseli a plébánia terhét; segítsen őt a hordozásban. Fejtsen ki szabadon (mindig miután megkértem) szempontjaimat, terveimet, de a kivitelben kövessem a kapott direktívákat, ha mindjárt nem is alkotják az én gondolatomat. Ne féljek tőle megjegyzéseket és tanácsokat kérni. Sohase legyek

érzékeny, sem pedig alattomban vagy nyíltan ellenséges érzelmű.

Káplánom, ha plébános vagyok. Sohase tegyek róla megjegyzést a nyilvánosság előtt; szeressem, támogassam; buzgalmának lépéseit mindig jóra értelmezzem; csak ha bizonyos vagyok tévedéséről vagy hibájáról, javítsam. Értsem meg, hogy a fiatalság elől halad, ne álljak ellen csökönyös merevséggel minden tervének és iniciatívájának; hagyjak tág teret neki; jóakaratommal érdemeljem ki bizalmát, és ne legyek követelődző, hogy kényszerűségből és rossz kedvvel végezze munkáját.

Paptestvérek. A hit nagy szelleme. Ismerjem el bennük mindennek előtt a papi méltóságot, és csak azután a szabálytalanságokat, hibákat. Imádkozzam érettük. Ha látom, hogy paptestvérem valami bajba, vétekbe esett, mérhetetlen szánalom fogjon el, ha tehetem, menjek segítségére finoman, testvériesen. És hallgassak róla, csak magamnak tartsam meg a titkot. Egyedül Istennek beszéljek róla.

Az arsi plébános minden este hét Dicsőséget mondott engesztelésül azokért a bántalmakért, amelyekkel a papok Urunkat illetik, ugyanerre a szándékra misealapítványokat tett.

És azután segítsem, bátorítsam őket; az

összejöveteleken legyek mindig mérsékelt, tapintatos, szerető, az előljárókkal szemben tiszteletteljes. Minden papi gyűlés után valamennyien mint jobb papok távozzunk.

Olvasmány: Róm. 14, 4—5; 10—14.

SZERDA

Püspököm

Összes kötelességemet három szó foglalja magában: tisztelet, fiúi szeretet, engedelmesség.

Tisztelet. Századunk nem nagyon mondható a tisztelet századának. Mit gondoljunk azokról a papokról, akik az egyházmegye fejét csak úgy keresztnéven szólítják, akárcsak barátjukat vagy alantasukat. Condren, valahányszor elhaladt előljárója, P. de Bérulle szobája előtt, térdet hajtott. Ime, az Isten emberének tisztelete a Jézus Krisztusban való feje előtt.

Fiúi szeretet. Egyik papi lelkigyakorlaton a püspök maga tartotta a délutáni konferenciát és előadása végén kijelentette, hogy utána rendelkezésére lesz azoknak, akik őt üdvözölni, vele beszélni óhajtanak. Senki sem ment hozzá. A püspök talán mégsem csupán kormányzó, hanem atya is; vagy méginkább

mondhatjuk, a pap nemcsak kormányzott személy, hanem fiú is.

Engedelmesség. Erre ígéretet tettünk. Igaz, hogy ez az ígéret nem fogadalom, és ha a pap bizonyos esetekben állásából való elmozdíthatatlansággal érvel, ezt megteheti. Ezért van az egyházmegyei kormányzatnak több nehézsége, mint a szerzetesrendek kormányzatának.

Minthogy a hatalom kevesebb joggal él, több ok van az engedelmesség erényének gyakorlására. Meg kell könnyíteni előljáróink feladatát; elég terhes az, miért súlyosbítsuk azt a mi igazolatlan ellenkezésünkkel és engedelmességünk megtagadásával.

Nemcsak az engem érintő ügyekben, hanem az egyházmegye általános kormányzatát érintő dolgokban is tartózkodjam a szigorú ítélettől, bírálattól. Magyarázzunk mindent bölcsen jóra. Az intézkedéseknek megvan az okuk. Adjak hitelt nekik. Én nem kaptam kegyelmet, hogy irányítsam a hajót, és sok egyházkormányzati dologban járatlan vagyok. Hallgassam Szent Pált: „Obedite praepositis vestris et subiacete eis; ipsi enim pervigilant quasi rationem reddituri, ut cum gaudio hoc faciant et non gementes.”

Olvasmány: Zsid. 7, 26-tól végig.

CSÜTÖRTÖK

Akik segítségemre vannak

I. *A templomban. Sekrestyésem.* Oktassam és neveljem őt kötelességének lelkiismeretes és pontos végzésére. (A szent cselekmények, tárgyak, helyek tisztelete, tisztaság stb.)

Kántorom. Mint templomom igazgatója ügyeljek arra, hogy a templomi ének szigorúan egyházas jellegű legyen. A templom nem koncert-terem, hanem Isten háza, amelyben a legfölségesebb isteni misztérium megy végbe. Tapintattal és szeretettel tudjak kántoromra hatni, és érvényesíteni az Egyház szándékát és felfogását a templomi énekben és zenekíséretben.

Ministránsaim. Magyarázzam meg nekik a szentmisét, értelmes, tiszteletteljes és buzgó szolgálatot követeljek tőlük. Ha megértik azt, amit tesznek, szeretettel fogják megtenni. A járásban és feleletben komolyságot és lassúságot követeljek.

II. *Egyházközségi iskolákban és egyesületekben. A tanítóm.* Mint plébános felettes hatósága, előjárója vagyok. Hatalmammal soha, semmi körülmények között vissza ne éljek. Még csak keménységgel és szigorral se gyakoroljam azt. Sok tanító egyházellenes visel-

kedése és gondolkozása innét nyeri eredetét. Legközelebbi munkatársamat lássam benne, és nem alantasomat. Megértő együttműködés, atyai jószág a tanácsokban és intelmekben, a nevelői munka értékelése és tisztelete.

Egyesületi vezetők. Munkámat megkönnyítik és a nagyobb eredmény létrejöttében közreműködnek, azért legyek hálás hozzájuk. *Tartsam meg a távolságot,* őrizzem meg a tekintélyt, biztosítsam az egységet, az értelmes együttműködést. Kerüljem a bizalmaskodást, az előszeretetet, egyesek túlságos kiemelését.

III. *A plébániaházam. Házvezetőnőm.* Korra és képességre nézve tartsam irányadónak az egyházmegyei határozatokat és szabályrendeleteket. Igazságos bért adjak neki rendes időben. Munkáját rendesen és lelkiismeretesen végezze. A legnagyobb szigorúsággal vigyázzak arra, hogy mindenféle plébániai üggyől távol legyen.

Híveimre és paptestvéreimre vonatkozó bizalmas dolgaimat neki el ne mondjam.

Legyek jó, de mindig tartsam meg a távolságot. Egyedül étkezzem. Amikor dolgozom vagy breviáriumot végzek, legyek az irodámban, és sohasem a konyhában. Ne legyek sohasem haragos, de nagyon pontos és tartózkodó. Ezek a szempontok mind igen fontosak. Jó

hírnevem és munkám eredménye nagyrészen
a plébániaházban való viselkedésemtől függ.

Olvasmány: II Tim. 4, 9-től végig.

PÉNTEK

Zelus animarum

Szent Lajos francia király a tuniszi uralkodó, El Montassir követeinek ezeket mondotta: „Mondjátok meg uratoknak, hogy oly élénken kívánom lelkének üdvösségét, hogy kész lennék egész életemet a szaracénok börtöneiben tölteni és soha napot nem látni, csak hogy ő és egész népe keresztény legyen.”

P. Lenoir tábori lelkész mondotta, hogy embereinek, a negyedik gyarmati ezred katonáinak üdvéért kész volna a világ végéig a földön maradni és bármely szenvedést elviselni.

Bretagne egyik kicsiny falujában öreg plébános várja halálos ágyán utolsó óráját. Hírül hozzák neki, hogy egyik híve, ki régóta szakított Istennel és Egyházzal, haldoklik. A plébános elküldi káplánját. A káplán megnézi a beteget, de az visszautasítja. „Ó Istenem, sóhajtja a plébános, kérem, menjen ismét vissza és mondja meg annak a szerencsétlennek, hogy nekem megígérte, hogy mielőtt

meghal, ki fog békülni Istennel." A káplán engedelmeskedik. „Ezt a plébánosnak ígértem meg” válaszolja a nagybeteg vigyorogva és másodszor is elküldi a papot.

A jó plébános karjait és szemeit az égre emeli, majd hirtelen elhatározással mondja: „Hozzanak ide egy saraglyát!” Rá párnát tétet és ráfekteti magát és a sötét éjben neki-vág a haldokló a hosszú és kemény útnak.

Amikor a konok bűnös meglátja, amint be-hozzák a szobába a halavány öreg papot, fel-kiált: „Ó, mit akar itt csinálni?” — „Magát megmenteni” felelte a pap.

A papot a nagybeteg ágyához viszik és mindkettőt egyedül hagyják a szobában. Mi-kor ismét belépnek, mindkettőt zokogva talál-ják. Az öreg plébános utolsó áldását adja a betegre és azt mondja neki: „Viszontlátásra nemsokára az égben!” A menet visszatér az éjtszakában, némán, mint egy halotti menet. Mikor megérkeznek, mozdulatlan testet emel-nek ki, a lélek elköltözött.

Van-e ehhez hasonló *buzgóságom és ön-feláldozásom?*

Olvasmány: I Kor. 13.

SZOMBAT

Bátran szembenézni a sikertelenséggel

A szentéletű P. Chevrierhez jött egy lyoni ember, hogy tőle tanácsot kérjen. Előadta, hogy egy művet akar alapítani, vázolta annak célját, az eszközöket, a nehézségeket. A pap csak hallgatja. „Végeztem, atyám, — mondja a lyoni ember — most várom véleményét.”

A pap mélyen ránézett és tekintetében bizonyos szomorúság látszott. „Barátom, egy kérdést teszek önhöz: *kész látni, mint omlik össze és semmisül meg műve, miután feláldozta magát érte?*” A látogató megilletődve és csodálkozva tekint egy pillanatig maga elé, és nem tudván mit mondjon, azt válaszolja, hogy ezen még gondolkozna.

— Egy hetet adok a gondolkozásra — fejezte be Chevrier.

A hét leteltével visszajött az ember, és megmondta, hogy kész látni, mint omlik össze műve, ha ez Isten akarata.

— Kész látni, mint omlik össze azoknak a munkája alatt, akikben *legjobb támaszait látta?*

— Igen, atyám.

— És kész *elviselni a szégyent*, ami a sikertelen vállalkozás miatt éri?

— Igen, kész vagyok, atyám, Isten segítségével.

— Ebben az esetben, barátom, nekimehet.

Mihelyt az ember valamit meg mer tenni, azonnal többen megtámadják, bírálgatják, ócsárolják.

Tegyem magam mindezekről *függetlenné*. Merjek szembenézni a gúnnyal. Már előre ajánljam fel azt, amit mondhatnak majd rólam.

Ennél is több, ha végig merem nézni, mint omlik össze, ha Isten akarja, minden buzgósággal végbevitt vállalkozásom. Micsoda önzetlenséget feltételez ennek elviselése! Mekkora Istenbe vetett bizalmat! Mekkora lemondást!

Erre van szükségem, ha megszokottságomból ki akarok lépni és igazi apostoli lélekkel akarok dolgozni. El kell viselnem paptestvéreim gúnyos mosolyát, ennek rosszalását, annak szigorú ítéletét.

Egyenesen előre! Nézzem a célt. Miután bölcsen kiválasztottam az eszközöket és tervemet illetékes ellenőrzés alá helyeztem, félelem nélkül tegyem kezemet az éke szarvára és kezdjem el a szántást.

Olvasmány: I Kor. 9, 15—20.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENNEGYEDIK VASÁRNP

Mammonae

„Ó, mekkora szüksége van a jó Istennek szegény papokra” mondotta Chevrier abbé.

Szegénység jellemezze a külső keretet és főképen a belső életet, *a szellemet*. Urunk papjaitól lelki szegénységet kíván. „Elég, hogy a lábunk érintse a földet, ne érintsük oda sem a kezünket, sem a szívünket, sem a fejünket.”

Páduában a Scoula del Santo kapitulum-termében látható egy freskó, amely orvost ábrázol, amint felboncolja egy zsugori ember testét és keresi a szívét. Nincs szív a mellében. Valakinek az a gondolata támadt, hogy fel kell nyitni a ládát, amelybe az ember pénzét rejtette. Ámulva ott találják a szívét. — Mekkora tanulság!

Ha a pap a földi javakhoz ragaszkodik, nemcsak a saját megszentelésének árt, hanem felebarátjának megbotránkoztatását is előidézheti. A hitetlen Duse Eleonóráról írták, hogy bár hajlandósága volt a katolicizmushoz, mégis mindig habozott belépni az Egyházba, mégpedig nem a tanítás miatt, hanem mert számos rossz példa riasztotta vissza. Életrajzírója mondja róla: „Ha az egyháziak kevésbé ta-

padtak volna a földi érdekekhez, nagy akadály tűnt volna el az útjából. Tudom, hogy a jó vallásos érzés mily könnyen tud felelni az ilyen és hasonló ellenvetésekre. Mégis hinni kell, hogy ezek a feleletek nem tartalmazták a teljes igazságot, mivel Duse annyi szellemi megvilágosítás és annyi jóakarat ellenére sem tudta teljesen megérteni azokat."

„A jövő mezítelen lábakon van” mondotta Louis Veuillot.

Olvasmány: II Kor. 4, 16-tól végig.

HÉTFŐ

Nil solliciti sitis (I)

I. *Érzelmi elszakadás a földi dolgoktól.*

Ha már minden kereszténynek úgy kell használni a földi javakat, mintha nem használná, mennyivel inkább kell ezt a papnak tennie?

Nem tettem szegénységi *fogadalmat*, és bizonyos családi vagy más kötelezettség megengedi, hogy külső jólétben legyek. De *a szívben* a földi javaktól elszakadva kell élnem. Nem jelentettem-e ki felszentelésem napján: Dominus pars haereditatis meae? — És minden lelkigyakorlaton újra elmondom.

A régi törvény papjainak mondták: „In

terra eorum *nihil possidebitis nec habetitis partem inter eos: ego pars et haereditas tua in medio filiorum Israel.*" (Numeri 18, 20.) Nem lehetek az ószövetségi papok alatt.

II. Cselekvő elszakadás.

Tudják és érezzék az emberek, hogy nem ragaszkodom a világ javaihoz, hanem elszakadtam tőlük. Sohasem viselkedjem zsugori módon. Mikor párbért vagy más kötelező szolgáltatást kell kérnem, lássák, hogy ez nehezemre esik. Szent Bonifác mondja: „A kereszténység kezdetén a kelyhek fából voltak, de a papok voltak aranyból.” Minden gazdagságom a lelkemben legyen.

Nagyszerű példát adott erre *Mercier bíboros*, akinek hálósobája a malinesi érseki palotában nagyon szegényes volt.

Nagyszerű példát adott erre az az *autuni* egyházmegyei *pap*, aki végrendeletében ezeket írta: „Csak kevés dolgot hagyok hátra. Szorosan vett ingóságom nincsen. Azt a keveset, ami fehérműmből és ruházatomból megmaradt, a bonnay-i szegényháznak adom, amely válogassa ki magának a legjobbakat.

Kis könyvtáramat unokaöcsémnek hagyom, és viszonzásul kérek néhány misét szándékomra.

Ha nővérem és sógorom vagy unokaöcsém

és unokahúgaim közül valaki kegytárgyat, szobrot vagy képet akar, végrendeletem végrehajtója bocsássa rendelkezésükre.

Pénzt semmit vagy alig valamit találnak nálam (harmincöt centimest találtak mindössze nála); mindig szegénységben szerettem élni. Intézkedtem, hogy halálom után miséket mondjanak szándékomra és családom elhúnyt tagjainak szándékára.

Síromra nem kívánok mást, mint egy nagyon egyszerű keresztet. Egy koszorút sem helyezzenek koporsómra, sem síromra.

Jézus szent Szíve, könyörülj szegény szolgádom!

Kelt Bonnay-ben, 1913 április 3-án." (Theodore Petit lelkész.)

Olvasmány: II Kor. 6, 1—11.

KEDD

Kényelmes élet

Egy pap jómódban élt: jól terített asztal, ezüst evőkészletek, finom ételek, italok. Egyik nap koldus jön a házhoz, messziről látja az ebédlőt és alamizsnát kér. „Itt van egy darab kenyér, pénzem az nincs” kapja a választ. „Nincs pénz, — mondja a koldus — hiszen az asztala tele van vele.”

Ettől a naptól *André-Hubert Fournet* abbé új életet kezdett. Az Egyház 1933 június 4-én szentté avatta.

Vége a könnyű életnek, a felcicomázott szentbeszédnek: Poitiers-ban tíznapos lelki-gyakorlatot végez, hogy likvidálja a multat és előkészítse a jövőt. Fournet plébános ezután más ember, más pap lesz. A nagy forradalom sötét napjai közelednek, a titkos misék, az álruhák, a halálveszély, a számkivetés tragikus kora. És ő szentül él, teljesen feláldozza magát a munkában, megalapítja a kereszt leányainak kongregációját, hiteles csodákat művel, és halála napján, mikor Isten magához szólítja, a néptömeg azt kiáltja: „Meghalt a Szent, égben a Szent” és egyik apácája az égen egy csillag fölött Szent András nagy keresztjét látja.

Pati . . . gloriam. *Kereszt és csillag*. Fournet szentségi glóriáját nagylelkű, önmegtagadó élete, imádkozó, dolgozó és szenvedő szeretete eredményezte.

Legyen az én életem a lehető legközelebb (bizonyosan még elég messze lesz) e szent pap életmodelljéhez: kereszt, csillag. *Nagylelkűség, lendület*. Határozzam meg pontosan eszményemet, újítsam meg bátorságomat.

Olvasmány: II Kor. 7, 2--8.

Nemcsak a gazdagságtól, hanem a *kitüntetésektől* is függetlenítenem kell magamat. Ez néha nehezebb. Szelíden gúnyolódok a világ fiai fölött, kik valósággal sírnak egy kitüntető cím vagy érem után, egy méltóság vagy irigylet állás után. Kerüljem az ilyen kicsinységet és nevetséges dolgot.

Combalot abbé írta Mgr. de Salinisnek: „Nem tudom eléggé meghálálni a jó Istennek, hogy megőrzött engem a címkórság ragályától.”

Ha valami kitüntetés ér, nem kell szükség-szerűleg visszautasítanom. Azonban inkább lássam a *lelkek érdekét*, mint az én kicsinyes földi érdekemet, inkább munkáljam *Isten dicsőségét*, mint az én dicsőségemet. Ezáltal nagy jót tudok tenni a lelkekkel, és nem igen lesznek ellenségeim.

Különösen kerülni kell a kisebb-nagyobb kiváltságok és kitüntetések önző és mohó keresését. Emelkedjem mindezek fölé. Így lelkem sokkal szabadabb, buzgóságom tisztább, apostolkodásom sugárzóbb és egész papi működésem egyedül Istenért lesz. Ha híveim látják, hogy tevékenységemben nincs semmi

emberi, még inkább úgy tekintenek reám, mint Isten emberére.

Ha választanom lehet az előkelő és aláztos munkakör között, az utóbbit válasszam.

Honnét volt de Ségur abbénak csodálatos ráhatása a felnőtt és ifjú munkások lelkiületére? Onnét, hogy nem tartotta hivatásához méltatlannak, hogy az ő szolgálatuknak szentelje magát. A munkások érezték, hogy ő a világtól elszakadt, lelki szegény pap.

„Nekem beszélhetnek, amit akarnak — mondta egy bádogossegéd a munkásoknak, kik szidták a papokat. — Én ismertem de Ségur abbét. Ő egyedül elég nekem ahhoz, hogy *vallásom igaz legyen.*”

Jelenleg a tömegek nagyrésze kerüli a papot. Minél kevésbé érintkezik velünk az egyszerű nép, annál inkább kell keresnünk a vele való érintkezést.

Olvasmány: II Kor. 4, 7—16.

CSÜTÖRTÖK

„Okosan” imádkozzunk

Nagy Szent Teréz kedves mondása: „Szabadítson meg minket az Isten az *együgyű imádságoktól.*”

Különösen népies imakönyvekben vajmi

gyakran találunk *valószínűtlen* dolgokat, elcsépelt, üres szólásokat tartalmazó imádságokat. Kerüljük az imádságban az ízetlen, lélek nélküli kifejezéseket, tartalmatlan szóvirágokat. Legyünk igazak és egyszerűek.

Jacques Rivière hadifogsága alatt írt jegyzeteiben olvashatjuk a következőket: „Mindabban, amit a vallásról írni fogok, amennyire csak lehet, világias hangnemet fogok alkalmazni — a világiast nem kell szószerint venni, hanem itteni jelentésében — és kerülni fogom a papok felcicomázott kifejezőmódját. Az ilyen kifejezések sokaknak nem tetszenek: „Megváltó Üdvözítő Krisztusunk”, vagy: „Ó Boldogságos Szent Szűz, Isten Anyja, Mária.” Hagyjuk el a nagyhangúságot, mikor Istenről beszélünk. Hozzuk Őt közel, amennyire csak lehet, legyünk vele meghitt, kedves viszonyban.”

Márcsak *Isten iránt való tiszteletből* se tűrjem meg a banális közhelyeket a nyilvános imádságokban, és ezenkívül vegyem figyelembe, hogy semmitmondó, szóvirágos imaszövegeimmel inkább *eltávolítom*, mint közel hozom híveimet Istenhez.

Örködjem azon, hogy minden áhítat és tisztelet a maga helyén legyen. Legfelül van Isten, az ő tisztelete, azután az isteni közve-

títő, Krisztus, utána Mária, a szentek és az angyalok.

A részletértékeknek ne adjak legfőbb jelentőséget. Tartsak áhítatomban *csak rangfokozatot* és értelmesen formáljam híveim áhítatát.

Olvasmány: Zsid. 11.

PÉNTEK

A liturgia

Mi a liturgia? — Az Egyház hivatalos iszentisztelete.

Tudom-e kellően értékelni ennek a tiszteletnek mélységét? — Mit látok a liturgiában? Csak a külsőséget, a szertartások lefolyását, a ruhák és énekek szépségét, vagy pedig ezen túl felfedezem-e benne a *Jézus Krisztusba való betestesülésünk* dogmájának gyakorlati megnyilvánulását is? Mert a liturgia nem más, mint Krisztus Urunk imádsága a hívek közösségén keresztül.

Mindenekelőtt lássam az alapot, a kérdés *teológiai jelentését*.

Ha ez szemem előtt van, akkor a lehető legnagyobb gondot fordítom a *külsőre*, a szertartások és énekek pontos és jó végzésére.

A *szertartások*. Örködjem lefolyásának

egész keretén: az oltár tisztasága, a díszítés diszkrét szépsége, pontosság és kényes figyelem a liturgikus előírások betartásában, gondosság, hogy a liturgia valóban Isten tisztelete és a hívek épülése legyen. A hívek néha megütköznek a sajnálatos könnyelműségen, ahogy egyes papok a liturgiát kezelik! Mit gondoljanak azokról a gyors taglejtésekről és mozdulatokról, a peregve eldarált szavakról, a méltóság hiányáról vagy a mesterkélt viselkedésről, a nagyképüségről, az egyszerűség és természetesség hiányáról?

Az ének. Ha ügyes muzsikus, jó hangú énekes vagyok, használjam fel ajándékaimat az istentisztelet szétsugárzó szépségére. Ha a dolgokban közepes tehetség vagyok, legyenek meggyőződve arról, hogy kivételes ajándékok nélkül is lehet jóakarattal és buzgósággal az istentisztelet szépítésére és a hívek épülésére lenni. Nem művészeket akarnak hallgatni a hívek, hanem áldozatot bemutató szent papokat. Csak dicséretes, ha a plébános híveit jól és kedvvel tudja énekeltetni, ha énekkart szervez és ezáltal is emeli a liturgia fényét.

Mindebben az legyen a *főgondolat*, hogy híveimet egyesítsem a Krisztusban egyesült összes keresztények általános imájával.

Olvasmány: Zsid. 10, 1–19.

A szentmise mellett a liturgikus istentisztelethez tartozik a breviárium.

Vannak papok, kik nagy elfoglaltságukban a breviáriumot a nap végére hagyják és *egyfolytában* mondják el. Az ilyenek, úgylátszik, szívesen követnék Richelieu bíboros példáját, ki a két napra szóló breviáriumot egyhuzamban végezte, éjféltől 11 órától éjfélig az egyik napi és éjféltől egy óráig a másnapi részt. Ez már nem imádság, ez robotmunka.

Igyekezsem inkább a breviárium egyes részeit a megfelelő *liturgikus időkben elmondani*. Nem kellene-e a nap folyamán lehető leghosszabb ideig összeszedettségben maradnom? Nem szükséges minden pillanatban Istenre gondolni, de a legjobb mód, hogy az egyes időközökben Istenre gondoljak, az, hogy amennyire csak tehetem, délelőtti és délutáni időmet meg-megszakítom a breviáriummal. Beda Venerabilis mondja: „Semper orat, qui statuta tempora non praetermittit orandi.”

Az apostolok példát adnak. Pünkösd ünnepén a születendő Egyház összeül, hogy a tertia órájában imádkozzék: Erant omnes pariter in eodem loco . . . hora diei tertia. (Ap. Csel. 2,

1—15.) Szent Péter a sexta órájában felmegy a ház tetejére, hogy imádkozzék: Ascendit... ut oraret circa horam sextam. (Ap. Csel. 10, 9.) Péter és János a templomba mennek... a nona idejében: ad horam orationis nonam. (Ap. Csel. 3, 1.)

Semmi merev szigorúság. Alkalmazkodjam életem és munkám követelményeihez. De legyen komoly törekvésem... És az egyes időközökben ihlessen az ismert könyörgés: Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

Olvasmány: 89. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENÖTÖDIK VASÁRNASZEPTEMBER

Naim

Az evangélium Jézus feltámadásán kívül három feltámasztást mond el: *Jairus* leányának (23. vasárnap), a *naimi* özvegy fiának (a mai vasárnap) és *Lázár* (nagybőjt 4. vasárnapja) feltámasztását.

Naim kisközség egy óra járásnyira Kafarnaumtól. Éljem át a jelenetet: lássam és halljam a titkot és kapcsolódjam bele.

Bossuet megjegyzi, hogy az Üdvözítőtől feltámasztott három halott *a legyőzött vétkeket* három állapotában jelképezi:

- *Kezdetben* az ifjú leány személyében;
- *előrehaladásában* annak a személyében, kit a temetőbe vittek;
- *bevégződésében*, konokságában és meggyökerezett szokásában Lázár személyében.

A négynapos halálban a feloszlás és romlottság azon ember képét mutatja, aki az ő vétkében fetreng, az undorító szag a botrány, amely ez állapotot követi, a sírkő a szív keménysége, a kötelékek, melyek Lázárt körülveszik, a bűn szálai, melyeket az ember nem akar elszakítani. Nincs semmi mentség. Örökre el van veszve. Szerencsére a kegyelem mindenható ereje a feltámasztások titkával rendelkezik a négynapos, a számtalan napos halál után is.

A naimi özvegy fájdalma emlékeztet *Mária könnyeire*... Mennyire sírt — ő, a szegény Madonna, talán gyakran én fölöttem is!

Ó Jézus, isteni Anyád iránt való könnyűretből mentsd meg szerencsétlen fiát, a te áldozópapodat. Hogy ne sirjon többé és én föltámadjak.

Olvasmány: Lk. 7, 11–18.

A liturgikus szellem

Sohasem lehet ezt eléggé hangsúlyozni. A liturgikus szellemet értelmesen kell kifejleszteni, azaz minden *kizárólagosság* és korlátozottság nélkül. Nem lehet tehát az Egyház hivatalos és *nyilvános* istentiszteletének magasztalása közben elfelejteni, megvetni, elítélni, lekicsinyelni a *személyes* imádságot.

Egy mélyen liturgikus szellemű író, Romano Guardini írja igen találóan: „Nincs semmi értelme, hogy a személyes lelki életet és annak minden partikularizmusát szembe helyezzük az *univerzalizmust* jellemző liturgikus élettel. Nem lehet azt mondani: vagy ezt vagy azt, hanem ezt és azt. Ennek a két lelkiségnek élő együttműködéssel egymásmellett kell létezni.

Feltétlen szükség van a lelki életben a nem liturgikus formákra, a rózsafüzérre, a kereszttűra, az elmélkedésre stb. . . . Semmi sem lenne hamisabb, mint a lelki életet kizárólag a liturgia keretében kifejleszteni.

Még kevésbbé lenne helyes, ha ezeket az ájtatossági formákat csak *megtűrnénk* . . . és csupán a liturgikus életben keresnénk lelki elmélkedésünket.

A liturgikus és nem liturgikus ájtatosságra egyformán szükség van, az *egyik kiegészíti a másikat.*"

Olvasmány: Zsid. 9, 1—6.

KEDD

Elmélkedjem

Még világiak is ezt cselekszik.

„Jézus maga kell nekem. Egyedül ő utána éhezem”, írja egy világi apostol, Pierre Poyet.

„Szeretném, ha az emberekkel való érintkezés nem szakítaná meg Istennel való közösségemet, és ezért hosszú csenddel megtisztítom és megerősítem életemet.”

„Egész lelkem szomjazza a csendet.”

„A te kötelességed lesz, hogy a béke tartálya és megállapodott lélek légy.” „Az igazi erő nem abban van, hogy az ember felforgatja az eget és a földet, hanem hogy nem hagyja magát általuk felforgatni.”

„Hogy Jézust szeressük, magunkban kell Őt bírunk és hallgatnunk kell Őt, ezért szüntessünk meg minden forrongást, minden tépelődést és minden külső lármát.”

„Meglep az emberek felületessége. Hogy megértsük a világot, Istent, magányban gon-
dozott, mély lelki életet kell élnünk.”

Miért emelkedett olyan magasra például Pierre Poyet? Mert mindennap áldozott. „Belőle a lelki élet illata áradt ki.” Mert megszokta a csendet és az elmélkedő életet.

És én, pap, ki azért vagyok, hogy a világiak buzgóságát élesszem, mit fogok a lelkeknek adni, ha nem vagyok gazdag Istenben?

Mgr. Gay egyszerű híveknek a következő tanácsot adta: „Őn templom; helyezze a dolgokat az *előcsarnokba*, az embereket *a hajóba*, és a *szentélyt* őrizze meg Istennek.”

Nekem nem így kell cselekednem?

Tegyem magamévá Porto Mauriciói Szent Lénárd szavait: „Az én hivatásom: a misszió és a magány; a misszió, hogy mindig *Istenért* legyek elfoglalva, és a magány, hogy mindig *Istenben* legyek elfoglalva. Minden más hiúság.”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 2.

SZERDA

Nemo est, qui recogitet corde

(Iz. 57, 1.)

Nincs, ki szívére vegye, ki elmélkedjék,
ki elmélkedve imádkozzék.

Nincs senki.

A próféta nem tesz különbséget pap és

nem pap között, azt mondja, hogy nincs senki. És valóban, ismersz-e *sok papot*, aki *elmélkedik*, elmélyedve imádkozik az imazsámon, nemcsak olvas egy könyvből vagy breviáriumozik, hanem szívében fontolgat, csendben szeret, elrejtve adorál?

Egy történetíró, ki fényes karriert futott be, a világháború alatt a francia lövészárokban négyszeri sebesülés után halálos sebet kapott. Katonaszolgája azonnal ott termett mellette. Együtt imádkoznak. A haldokló kapitány utolsó intelmeit és intézkedéseit mondja a szolgának, majd szelíden, csendesén így szól hozzá: „Jól van, most hallgassunk, *hagyj magamra a gondolataimmal.*”

Ragadjuk meg a haldoklónak ezt az utolsó, mély jelentőségű, gazdag szavait. Fölösleges időtöltéskor tudjam mondani: Hallgass most; **hagyj magamra a gondolataimmal.** Böbeszédű **paptestvéremnek**, kivel oly jó cigarettafüst mellett elcsevegni és az időt tereferével elfecsérelni, tudjam minden sértés nélkül, szeretettel azt mondani: Jól van, most hagyjuk abba, **hagyj magamra a gondolataimmal.**

Ha valóban *gondolkodom*, szívemben fontolgotok, nem cselekedhetem gyümölcsözőben. Az imádságnak és összeszedettségnek

kiapadhatatlan forrását, tehát folyton jövedelmező dolgot fogok feltalálni.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 3.

CSÜTÖRTÖK

Az elmélkedés elhagyása

Az elmélkedést elhagyni nem időnyereség, hanem *időveszteség*. Az elmélkedés mindenél inkább segít ahhoz, hogy minden munkához időt találjunk, hogy a körülményekhez képest a legjobban dolgozzunk, hogy elkerüljük a haszontalant és veszedelmeset, hogy meghatározott *rendben éljünk*.

Minél több elfoglaltságunk van, annál óvatosabban vigyázzunk, hogy el ne sikkasszuk az elmélkedést. A szentek jobban cselekszenek: ilyen esetben megtoldják az elmélkedést. Mikor P. Ravignan érezte, hogy túl van terhelve a munkával, egyszerűen félórával *tovább elmélkedett*. — Ha ez a készségem nincs meg, igyekezzem legalább minden esetben az erre szánt időt pontosan betartani.

Majdnem mindig *hamis ok* késztet arra, hogy elhagyjam az elmélkedést: pl. alvásomat meg kell toldanom, mert későn feküdtem le. De miért? Nem tudtam letenni az érdekes olvasmányt; szentbeszédre kellett készülnöm.

— Ne hagyjam az előkészületet az utolsó pillanatra. Szenteljek több időt arra, hogy szentbeszédemen csendben gondolkozzam és sikeréért imádkozzam. A legelső, amit az ember minden esetben feláldoz, az elmélkedés. Jobban kellett volna előre látnom, főképen jobban kellett volna akarnom.

Ha saját hibámon kívül kellett megrövidíteni vagy elhagyni elmélkedésemet, igyekezzem azt pótolni a nap folyamán, és ha erre sincs idő, számítsak a kegyelemre és kérjem inkább az imazsámolyon, mint az íróasztalnál a szükséges megvilágosításokat.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20, 6.

PÉNTEK

Személyes elmélkedés

Sok papnak az *elmélkedési könyvek* veszik el a kedvét az elmélkedéstől.

Valóban nagy számban vannak olyan könyvek, amelyek semmi ízelítőt nem adnak az elmélkedésből. Még a jobbak is úgy vannak írva, hogy nem talál bennük az olvasó saját személyére szóló elmélkedő anyagot. Valamilyen szöveget vagy gondolatot úgy fejtenek ki, hogy az nem felel meg teljesen az elmélkedő kívánalmainak. Lehetetlen mindenkinek

külön egyéni lelkiállapotához és szükségleteihez szabni az igazság elméleti és gyakorlati kifejtését.

Ezért az igazi elmélkedés a legszemélyesebb *öntevékenység*. Teljes éneket kell belevinnem ebbe a tevékenységbe, hogy behatoljak a láthatatlanba és megtaláljam Istenemet.

Adva van egy evangéliumi jelenet. Nem az a fontos, hogy az író hogyan fogja föl a képet, hogyan cselekszik hatása alatt, hanem hogyan cselekszem én? Ismerve *hajlamaimat, gazdagságomat, nyomorúságomat és hiányaimat*, mindazt a bennem lévő sok apró részecskét, amelyek együttvéve személyes lelkivilágomat alkotják, megragadom a nekem szóló tanítást, gondolatot, cselekményt, magamra alkalmazom és hasznomra fordítom.

„Hogy megértsünk egy képet, nincs más mód, mint hogy megtanuljuk azokat a szavakat, amelyekkel róla beszélhetünk.”

Amit *mások* egy evangéliumi jelenetről vagy tanításról gondoltak, éreztek vagy kifejeztek, sohasem fog annyit érni az én számomra, mint az én személyes meglátásom, érzésem és elhatározásom, vagyis az én *egyéni munkám*. Az elmélkedésben nem utánozzuk mások lelki működését, hanem mély csendben személyes kapcsolatba lépünk Isten-

nel és önmagunk lelki képességeit működtetjük.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 20, 7. 8.

SZOMBAT

Kitartás az elmélkedésben

Nagy Szent Teréz éveken át lelki szárazságban végezte elmélkedését. Erről az időszakról a következőket írja, amelyeket buzdításul érdemes lesz elolvasnunk:

„Éveken keresztül igen gyakran jobban kívántam az elmélkedésre szánt óra végét, mint a kezdetét, jobban figyeltem az óra-ütésre, mint a kegyes vigasztalásokra. Sokszor jobban szerettem akármilyen szigorú önmegtagadást, mint az elmélkedés magányát. Igen. Olyan heves volt a támadás, melyet az ördög vagy rossz természetem ellenem intézett, hogy megakadályozza elmélkedésemet; oly mélységes szomorúság fogott el az elmélkedés kezdetén, hogy csak *minden erőmet összeszedve* tudtam magamat legyőzni.”

Ime, mennyi igyekezetet kell a léleknek kifejtienie, hogy kitartson az elmélkedésben, nehogy Isten legnagyobb kegyelmei kárba vesszenek.

Hogyan felel minderre *Isten*?

„A végén (vagyis amikor fáradtságosan kintartott) Isten segítségemre jött, és ilyenkor erőfeszítéseim és szenvedéseim után több nyugalmat és vigasztalást éreztem, mint azokban a napokban, amikor kedvem vezetett.”

Ne csodálkozzam, ha velem nem így történik mindig. Ha az Úrnak úgy tetszik, hogy az elmélkedés eleje, közepe vagy vége *fáradtságos* legyen, legyen áldott az ő szent Neve. Nem azért elmélkedem, hogy a végén meg legyek vigasztalódva, hanem hogy Őt dicsérjem. Itt is gondoljak Szent Teréz szavaira: „Vannak személyek, ismerek ilyeneket, akik úgy haladnak a szeretet útján, ahogyan haladni kell, vagyis azzal az egyetlen vággyal, hogy keresztfeszített Jézusuknak szolgáljanak, és akik nemcsak hogy nem kérnek és nem kívánnak *lelki élvezeteket*, hanem azért könyörögnek Istenhez, hogy *ne adja azokat nekik* ebben az életben.”

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 9, 4—5.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENHATODIK VASÁRNAP

In interiorem hominem

A papi működésnek egyik legnagyobb kockázata, hogy *túlságosan belemerül* a lelkekért

folytatott *munkába*. Annyira, hogy *saját lelkét elhanyagolja* . . .

Az ember az áhítatgyakorlatokat *sietve végzi*, az elmélkedést, rózsafüzért *elhagyja*, hasonlóképen a szentséglátogatást, a lelki-olvasmányt. Az ürügy részben igaz: nincs idő hozzá.

És így rövid időn belül csökken a természetfelettség, a gép üresen forog, az ember dolgozik, beszél, de nem ad többé Istennek, — vagy legalábbis nem ad annyit, amennyit kellene.

Elmélkedjem a nagy buzgalmú és mélyen elmélkedő P. Passerat redemptorista atya bölcs észrevételein, amelyeket egyik rendtestvérére vonatkozólag tett: „Bárcsak N. atya és mi valamennyien magunkra alkalmaznánk Jézus azon szavait, amelyeket egyik nap Szent Teréznek a karmelitákra vonatkozólag mondott: „A karmeliták addig maradnak jók, míg többet dolgoznak önmagukért, mint másokért.” Oportet sapere ad sobrietatem. Nem lehet mindent megtenni. A jó Istenre tartozik, hogy több munkást küldjön. Ha Ő nem akarja azt, maradjunk nyugodtan és elégedjünk meg a mi csekély képességünkkel.”

Tehát *sem elhanyagolás, sem túlzás*. Minden tökéletes rendfokozatban legyen. A lelkek

gondja nem nyelheti el az én lelkem gondját.

„Adjatok nekem egy elmélkedő embert, az mindenre képes” — mondotta Szent Vince.

Ellenkező esetben az apostoli munka eredménye nagyon gyenge lesz.

Manning bíboros mondotta: „Lehetetlen, hogy állapotbeli kötelességünk megszentelődésünk hasznára legyen, ha nem szokjuk meg az Istennel való jámbor bensőséget. Az imádság, elmélkedés és Istennel való társalgás mindig felüdíti, javítja és megújítja a megpróbáltatásokban, a harcokban és a világgal való érintkezésben kihasznált lelkünket.”

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 5.

HÉTFŐ

Gyenge eredmény

„Nem ismerek szomorúbb látványt, mint mikor valaki az értelem, buzgóság, nagylelkűség erőforrásait elpazarolja, nem az Isten országának gyarapodására, hanem más dolgokra fordítja... Ha egy egyházmegyében hatszáz pap helyett — akik közül sokan éppen csak a szükségeset teszik meg — csak negyven pap lenne, akik nem mondom, hogy szentek, — ezek mindig ritkák — de *alaposan képzettek*, az elvekben kérlelhetetlenül szilárdak és ko-

molyan erényesek, a lelki nyomor nem lenne olyan nagy, és az egyházmegye átalakulna." (P. Aubry.)

Mindíg félnünk kell attól, amit Mgr. d'Hulst így nevezett: „A *külső* foglalkozás mindinkább fokozódó győzelme *Krisztus szelleme* fölött.” Tartsam fenn és ápoljam a lélek bensőségét minden buzgósággal.

A hívek nagyon hálásak azokhoz a papjaikhoz, akik igazán Isten emberei. Mercier bíboros egy papi lelkigyakorlat alkalmával ezeket mondotta: „Hányszor halljuk a flandolok ajkáról e mondást papjukról: „Dat is een echte priesser.” (Ez igazi pap.) Vagy a vallo-nok ódon francia nyelven: „Ca, c'est un prêtre.” (Ez aztán pap!) „Ca, c'est un curé.” (Ez igen, ez plébános!) Mit mond ezzel rólunk a hű nép?”

„A külsőt a maga teljességében a belső alakítja. A lelki élet állandó gyakorlata bele-vésődik az ember arckifejezésébe, járásába, beszédébe, tekintetébe, amelyek mintegy visz-szatükrözik Isten tevékenységét a lélekben. A lelki életet élő embernél összhang kelet-kezik a között, ami van és aminek lennie kell; a cselekedet és a törvény, a megvalósulás és az ígéret, a tényleges szentség és a hivatás között. És a hívő nép, ennek az egyensúlynak

a tanúja, örömmel szemléli papjában a teljes erkölcsi lény egységét; munkájában *Isten ragyogását* és személyében *Krisztus átsugárzását* látja és felkiált: igen, mindnyájunk számára felismerhető az *Isten embere*, „homo Dei”, az Úr papja.”

Ha pedig a hívek ennek ellenére rosszul ítélnének, ott az Isten, aki látja a szívet. Homo Dei vagyok-e Ő előtt?

Olvasmány: Gal. 3, 26—29.

KEDD

Kapcsolat a belsővel

Boldog Suso írta: „A lélek egész kötelessége abban áll, hogy minden képességével bezárkózik egyetlen középpontjába, Istenbe.”

Egyik napon őrzőangyalát látta, és kérte, hogy legyen mindig jelen nála. „Miért fordulsz hozzám, félsz Istenhez fordulni? Tanuld meg és hidd el, hogy Ő öröktől fogva szeretett léged és szeret most is oly nagy szeretettel, hogy sohasem akar téged elhagyni, és mindig örömmel fog *szívedben lakni*.”

Suso erre megkérdezte az angyalt, hogy hogyan lakik Isten az ő szívében, és az angyal ezt felelte: „Szegezd szemeidet melledre,

és látni fogod, mit mivel benned az isteni szeretet.”

És a Szent betekintett keblébe, mely oly átlátszó volt, mint a kristály, és szívének legbensőbb magányában meglátta az örök Bölcséséget, aki ott mélységes békében nyugodott.

Hogyan tudnék néha lelkemnek mélyére gondolni, amelyben a Szentlélek lakik?

Végezzem a *röpimák* nyugodt, csendes gyakorlatát.

Felébredésemtől kezdve „vessem lelkemet Istenbe”. Ezt ajánlja Szalézi Szent Ferenczel minden lelki író.

És azután a *nap folyamán*, különösen *munkám változásakor* igyekezzem felkeresni belső vendégemet.

„A szív vágyával és az Isten előtt való mély megalázkodással szerezzük meg ezt az életszellemet. Isten oly jó, hogy csak vágyunkat várja, és elhalmoz minket azzal az ajándékkal, ami nem más, mint Ő. A Szentírásban mondja, hogy a kiáltás még nem jött ajkadra, és én, ki kívánságodat meglátom, mielőtt szívedben megszületik, meghallgatom azt, mielőtt felhangzik. Isten a szív imádságát hallgatja meg.

Azonban ezen imádságok mellett, amelyek-

re külön időt kell szentelni, emeljük fel szívünket gyakran, röviden és egyszerűen Istenhez. Elég ahhoz egy szó a zsoltárból vagy az evangéliumból vagy a Szentírás többi részéből, amely megragad minket.

Meg lehet cselekedni ezt az elmélkedést társaságban is a nélkül, hogy valaki is észrevenné. Jó, ha egy meghatározott tárgyhoz kötjük a gyakorlatot. Így például, ha reggel és délután feltesszük magunkban, hogy lelkünket ezzel az imádsággal mindannyiszor felemeljük Istenhez, valahányszor ezt a személyt vagy tárgyat látni fogjuk vagy ezt a munkát végezni és ismételni fogjuk. Ez is egy mód, hogy *Isten jelenlétében* cselekedjünk, és az ő jelenléte megszokottá váljék." (Fénelon: *Avis spirituels*. XXX.)

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21, 1—2.

SZERDA

Isten gondolatában

A breviárium óráin kívül megújulásra és Istenhez emelkedésre vezet az *Angelus* és a *rózsafüzér*.

1456. évben Nándorfehérvárt, a mai Belgrádot ostromolja Morbesan szultán. Győzelem előtt áll. Kapisztrán Szent János feszülettel

felfegyverkezve könyörög a Szent Szűzhöz: „Elhagynád gyermekeidet, hogy a hitetlenek prédájául essenek?” Hunyadi János vitézeinek lelkesedése ismét felgyullad. A törökök hanyatt-homlok menekülnek. III. Kallixtusz pápa elrendeli, hogy Máriának hálát adjanak, és mindennap délután két és három óra között, a vár felszabadulásának idejében elhangzó harangszóra Úrangyalát imádkozzanak. Később az Angelus-harangszót a hajnali, déli és esti időre tették.

Felhasználom-e ezt a három időpontot, amely oly élénken figyelmeztet engem nem annyira a kereszténység időleges megmenekülésére és üdvözülésére, hanem inkább a világnak a megtestesülés által történt lelki üdvözítésére?

Itt van azután az én *rózsafüzérem* a Miatyánk, Üdvözlégy és Dicsőség oly sokszor megismétlődő elmondásával.

A Miatyánk. — Nagy Szent Teréz mondta róla: „Elámulok, ha rágondolok, hogy minden szemlélődés és minden tökéletesség benne van e néhány szóban. Azt mondhatnánk, hogy ezenkívül nincs szükségünk más könyvet tanulmányozni.”

A Gloria Patri. — Ismerem eredetét és

hasznosságát. Ez egyike a legszebb köszöntéseknek.

Az Avekkal Mária rózsakoszorúját fonjuk napról-napra. Mennyi és mily megható szeretet, gyermeki ragaszkodás, köszöntés, dicséret, kérés és hála szól ezekből!

Utazásaim alatt, álmatlan éjtszakáimban, apostoli gyaloglásomban a Máriához való menekülés nem hozna-e segítséget és megnyugvást? Az Ave Máriák szilárd és szelíd várfalainak oltalma alatt nem találnék-e titkos menedékhelyet, ahol Máriával az ő örömdetes, fájdalmas és dicsőséges titkaiban egyesülve összeszedetten élnék?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 21, 3—7.

CSÜTÖRTÖK

Lelki vigasztalások

„Az Isten szeretete nem abban áll, hogy könnyeket ontunk, sem abban, hogy Isten örömeiben és gyengédségében vigasztalódunk, hanem hogy igazsággal, erős és alázatos lélekkel szolgálunk neki.”

„Ha lelki szabadságban és tépelődéstől mentesen akarunk élni, ne búsuljunk, ne gyötördjünk sem a lelki szárazság, sem a nyugtalanító dolgok, sem a szórakozottság miatt.”

„Az Istentől vezetett nagy szentek a pusztákban éltek és nagy bűnbánati cselekedeteket gyakoroltak, kemény küzdelmet vívtak az ördöggel és saját magukkal, és hosszú ideig lelki vigasztalás nélkül voltak.”

„Minél kevésbbé részesül valaki lelki vigasztalásban, annál inkább kap kegyelmeket.”

„Igazi biztonság a jó lelkiismeret tanúságtételében van; az ember csalódik, ha a lelki vigasztalásokra és örömökre támaszkodik.”

„Jó, ha nem keressük a lelki vigasztalásokat; jöjjön, aminek jönnie kell.”

„Még ha egész életen keresztül is tart a szárazság, ne hagyja el az elmélkedést, ne engedje Jézust elesni a kereszttel, eljön az idő, amikor megjutalmazza önt. Jó Mesternek szolgál.” (Nagy Szent Teréz.)

Olvasmány: Krisztus követése II. k. 9, 1—3.

PÉNTEK

Hűség a kegyelemhez

Eddig az egész életem jóformán nem volt más, mint hosszú harc a kegyelem ellen. Nagy dolgokban bizonyára nem akarnék kötelességem ellen hibázni, de az *apró dolgokban* mennyi hanyagság! Nem beszélünk itt *gyengeségről* vagy *váratlan dologról*, amelyek az

egész földi életben előfordulnak és amelyeket Isten megenged, hogy minket megtartsion nyomorúságunk tudatában és megtanítsion az alázatosságra és az okosságra. Most csak a *szándékos hanyagságról*, a többé-kevésbé hűtlen és beismert ellenállásokról beszélünk.

P. Lallement írja a *La Doctrine spirituelle* című könyvében:

„Egész éveket és gyakran az egész életet azzal töltjük el, hogy mindenben *alkudozunk* az Istennel. Nem tudjuk magunkat elhatározni, hogy *egész áldozatot* hozzunk... A halál óráján elismerjük, hogy csaltunk... és hogy semmitérő dolgokkal játszottunk, mint a gyerekek.

Isten ellen harcolunk éveken keresztül és ellenállunk a kegyelem indításainak... Attól való félelemből, hogy nyomorultak leszünk, mindig nyomorultak maradunk.”

Lallement szava nem más, mint Loyolai Szent Ignácnak visszhangja, ki ezeket mondja: „Kevés ember érti meg azt jól, amit Isten cselekednék vele, ha *engedné Őt cselekedni*. Egy durva, idomtalan fatörzs a szobrász kezeiben szép szoborrá lesz. Többen alig élnek keresztény módon, pedig szentek lehetnének, ha Isten terveinek és a kegyelem működésének nem állnának ellen.”

Gyakran ismételni fogom Szalézi Szent Ferenc kívánságát:

„Ó Jézus, add meg nekem azt a kegyelmet, hogy sohase álljak ellen kegyelmeidnek!”

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 10; 1—4.

SZOMBAT

Százezer világ

„Ha elfojtottam magamban egy indulatot, többet nyertem, mintha birtokomban lenne százezer világ az örökkévalóságig.” Ezeket mondja P. Lallement *La Doctrine spirituelle* c. könyvében.

Igaza van. Egy lényegtelennek látszó *válaszfallal* igen könnyen megakadályozhatja az isteni *kegyelem teljes beáradását*. Amikor a Panama-csatornát két tenger között vájták, a végén csekély földtömeg maradt, és egy lényegtelen rés elég volt ahhoz, hogy a két tenger egyesüljön. Isten és a lélek között gyakran csak az *önzés válaszfala* van. Ha rést ütünk önzésünk válaszfalán, ha jótékony dinamittal felrobbantjuk azt, micsoda nyereség vár ránk: „százezer világ”. A kegyelem akadály nélkül árasztja el lelkemet.

Jézusról nevezett Mária Aimée nővér írja: „Amikor arra gondolok, hogy a szenvedélyek

lázadásai néha elvonhatják a lelket (az Istennel való mély egyesüléstől), és természetünk apró tökéletlenségei, amelyekkel azt akarja, amit Isten nem akar, meg is szüntethetik (az egyesülést), nem tudom, hogyan eshetnék ezután ezekbe a tökéletlenségekbe, és miért ne fojtanám el azonnal a szenvedélyek első fellobbanásait? Ha az Istennel való egyesülés egy pillanatát elvesztem a földi életben, ez annyi, mintha elvesztettem volna az Istennel való egyesülésnek egy fokát az örökkévalóságban. Hogyan hozzam azután helyre ezt az oktalanságot?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 10, 5—6.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENHETEDIK VASÁRNAP

Vocatione qua vocati estis

P. de Gonnelieu az Isten jelenlétéről szóló rövid, de meggyőző tanulmányában ezt a megszólítást adja Istennek:

„Te vagy az én *szívem* Istene, *egész szívem* Istene, *szívemnek egyetlen* Istene.”

Valóban ez a legmegfelelőbb kifejezése annak, hogy Istennek milyen helyet kell elfoglalnia életemben. Ha már az egyszerű hívő a szeretet gyakorlatában ezt kell hogy mondja:

„Istenem, szeretlek téged *teljes* szívemből, *teljes* lelkemből és *minden* erőmből”, meny-nyivel inkább kell akkor nekem, papnak megadni e szónak: „*teljes*”, igazi értelmét, meny-nyivel inkább kell nekem Istent *egyetlen* *javammá* tennem? Gyakran mondom a Zsoltáros szavait: „Dominus pars haereditatis meae et calicis mei.” Az én egyetlen javam, egyetlen örökségem Istene. Egyetlen? Igaz ez? Mérjem meg e szavak súlyát és értelmét: egyetlen, egészen enyém. A szerzetes fogadalmát e szavakkal kezdi: Én X... Ez az „én” azt jelenti: Uram, az én *egész* személyemet, az én *egész* éneket adom neked. Mi oly könnyen kaphatók vagyunk egy rész eltulajdonítására az áldozatban, és a szerzetesi öltöny, valamint a felszentelés nem mentesít mindig minket ettől a sajnálatos ügyességtől.

Egy dominikánus perjel rendtársainak adott lelkigyakorlatában mondotta, hogy egy rendkívüli kegyelmekben részesült léleknek Urunk e szavakkal panaszkodott: „Ó, ha *száz* pap közül egy egészen nekem adná magát; ha *harminc* szerzetes között egy teljesen szolgálatomnak adná magát, micsoda jót tennék a világban!”

Egy a száz közül! Miért ne lennék én az?

Olvasmány: Ap. Csel. 9.

Mennyi panasz hangzik el mindennap a mai kor bajairól és nyomorúságairól! Nem is beszélek ideiglenes földi bajokról, hanem az *Egyház szenvedéseiről*, a küzdelmekről, melyeket meg kell vívnia.

Ne álljak be a panaszkodók kórusába. *Naívság ez és csüggedést okozhat.*

Naívság. Így jellemzi egy világi ember.

„Zavaros időket élünk? Micsoda beszéd ez? Ismert talán az Egyház olyan időket, amikor *nem voltak zavarok*? Talán a rómaiak három százados üldözése alatt? Talán a pogány *barbárok*, az északi árják, a déli *mohamedánok* előretörésekor? Talán az *albigenzek* eretneksége alatt? A *világi hatalommal való visszaélések* meg-megújuló korszakaiban: Barbarossa Frigyes, Szép Fülöp, II. József, Napóleon korában? A 6. században, a *görög szakadás* korában?

A 16. században a *protestantizmus* korában? A 18. században az *alattomos janzenista eretnekség* vagy a *forradalom* korában? Végeredményben nem azért vagyunk a földön, hogy pihenjünk!”

Természetesen mindent meg kell tenni,

hogya a világ jobb legyen, de *nem kell csodálkozni*, hogy oly gonosz.

Ha mások előtt panaszkodva nyilatkozom, könnyen *csüggedést* hintek széjjel magam körül.

Nem! Nem! Nehéz idők járnak. És aztán? Kezdjünk szentek lenni; máris nagymértékben hozzájárulunk Jézus Krisztus uralmának térhódításához.

Panaszkodni haszontalan. Cselekedjem, változzam meg én elsőnek.

Olvasmány: Ap. csel. 21, 27—31.

KEDD

Égi tűz

Nem felejtsem el néha, hogy a *küzdő* Egyház tagja vagyok? Álmodom-e Krisztusnak és az Egyháznak szerzett fényes *győzelmekről*, olyan helyzetről, melyben az Egyház szabadon, *békében* és tisztelettel körülvéve él? Viszont ugyanakkor nem történik-e meg velem, hogy magamban valamiféle átkot szórok az üldözőkre, és nemcsak azt kívánom (ami helyes), hogy *eszméik* bukjanak meg, hanem égő hevemben még az őket képviselő *személyek* bukását is kívánom? Talán úgy cselekszem, mint Jakab és János, kik a szamaritá-

nusok keményszívűségétől haragra gyulladva ezt kérték a Mestertől: „Uram, akarod-e, hogy mondjuk, szálljon le tűz az égből, és eméssze föl őket?” (Lk. 9, 54.) És Jézus megfeddte őket e szavakkal: „Nem tudjátok, milyen szelleműek vagytok.” Mintha azt mondta volna nekik: „Ti azt képzelitek, hogy nektek csak meg kell jelennetek, hogy fogadjanak titeket, csak beszélnetek kell, hogy hallgassanak titeket, csak ki kell nyilvánítani kívánságtokat, hogy engedelmeskedjenek nektek. Ti azért vagytok a földön, hogy *harcoljatok*, és nem azért, hogy *diadalmaskodjatok*. — Kétségtelenül kezembem kell lennie a fegyvereknek, mint amelyek a tudás, imádság, áldozat, buzgóság, ügyesség, de már előre tudjam, hogy miután minden szükségest megtettem, nem bizonyos, hogy siker fogja koronázni működésemet. Elsősorban *magvetőnek* kell lennem, és nem *aratónak*. Vessem el a magot, amely ki fog kelni, ha Isten akarja. Learatni és behordani majd csak az fogja, akit Isten arra kijelöl. Minél előbb szeretném látni az eredményt? Nem. Tegyek meg minden lehetőt. Ez az igyekezetem Istent dicsőíteni, mégha munkám eredménytelen lenne is. Sikerült-e Krisztusnak? Az Üdvözítőnek vagyok a tanítványa, aki sziklasírjában is diadalmaskodott. Harcolni kell bátran, tel-

jes bizalommal mindvégig, és a győzelem biztos. Jézus legyőzte a világot, legyen nyugodt. Jézus nem azt a diadalt akarja, amelyről én álmodom. Tanuljak úgy győzedelmeskedni, mint Ő, *nem ellenségeimet összezúzva, hanem tőlük megfeszítve, őket áldva, érettük imádkozva.*

Olvasmány: Lk. 9, 51—57.

SZERDA

A pap és a mai kor

A mai kornak két jellemvonása van.

Az *Egyház ellenségei* részéről lankadatlan gyűlölet, mely hol nyílt, hol alattomos. Erkölcsök, intézmények, törvényhozás, sajtó, mozi, színház, harcos szervezetek az Egyház, a pápaság, a papság ellen küzdenek.

A *keresztények részéről* növekvő lanyhaság és az evangélium iránt csökkenő hűség. Bizonyos, hogy az elitek csoportjában oly mélységes keresztény lelkület virágzik, ami talán sohasem fordult elő a történelem folyamán, de a tömegben a hit hanyatlása, és még a jóknak elkönnyveltek között is ellenszegülés minden lemondással. Ime, néhány szemelvény az ellenfelek állításaiból, ítéleteiből: „Az Egyház szervi bajban haldoklik. *Nem a pün-*

kösdí tűz sugárzik többé benne és körülötte. Ez a nagy-lelkű tűz kialudt.” „Ismét szeretjük olvasni a szentek életét. Szívesen olvassuk történetüket éppen azért, mert ma már nem találunk ilyet az életben...”

Mit várok még megszentülésemmel a dolgok ilyen állapota előtt? Hogy a helyzet még rosszabb, a lelkek insége még nagyobb és Krisztus dicsősége még kétségesebb legyen? Őszintén kérdezzem meg magamat. Határozak. És cselekedjem.

„Szentek kelljenek abban a korban, amelyben mi vagyunk.”

Olvasmány: Zsid. 2, 1—10.

CSÜTÖRTÖK

Meglisztulok munkám által

Az a működés, amelyet egyedül Istenért kezdtünk és folytatunk és amely elgáncsolás, sikertelenség, legyőzhetetlen akadályok között folyik, nagy lélektisztító hatással van.

Vigasztaló dolog, ha valami sikerül. Meg is kell tenni minden lehetőt, hogy az Úrban siker koronázza működésünket. — De mennyivel inkább meglisztító az, ha kitartunk akkor is, amikor semmit sem érünk el vagy csak nagyon kevés eredményt! Ilyenkor vagyunk

képesek az Istennel való *igazi egyesülésre* és nem is sejtett *apostoli termékenységre*.

Cselekedeteinkben mindig annyi az önző, az énünkből való vonás, és oly ritka a *teljes lemondás*, a tökéletesen tiszta anyag! Kidolgozatlan vasérchez hasonló öntöttvas vagy acél keverékét alkotják.

Dolgozzam a nélkül, hogy látnám az eredményt, vessem a magot a nélkül, hogy megérném a kalászba szökkenést, fáradhatatlanul műveljem a kemény és rossz földet és ne hagyjam magam sohasem leverni, végezzem holnap ugyanolyan szívvvel a mai napnak látszólag eredménytelen munkáját a nélkül, hogy nyugalmamat, Istenbe vetett bizalmamat és reá hagyatkozásomat elveszíteném. Ime, ez jellemzi *a nagy apostolokat*.

A világ üdvösségét sikertelen erőfeszítések munkálják.

Olvasmány: Fil. 1, 14—21.

PÉNTEK

A papi hivatal: keresetforrás

Tiszteletreméltó *de Solmini* acot XIII. Lajos francia király cahors-i püspökké akarta tenni. A király a püspökségben a pap részére jó jövedelmi forrást látott, míg a pap fontos

kötelességeket. Ezért mondotta a királynak: „Felség, ön nem *nekem* adott püspökséget, ön *engem* adott a püspökségnek.”

Ne tekintsem hivatásomat *mesterségnek*, hanem *apostolságnak*, ne lássak benne jövedelmi forrást, hanem a lelkek örök javát.

Nincs megtiltva, hogy a fenntartásomhoz illő és szükséges anyagi eszközöket megszerezsem. Azonban vigyázzak arra, hogy sohase lépjem túl a mértéket.

A jogos anyagi követelésekben se érezzék sohase az emberek, hogy a pénz embere vagyok, aki a szentmisét, a búcsút, a temetést, az esketést a befolyt jövedelem szerint értékeli.

Amikor plébániák között választok, nem annyira a jövedelmet, mint inkább a lelkek szükségét vegyem figyelembe, és minél nagyobb az utóbbi, annál készségesebben fogadjam el.

A bolognai képtárban van egy festmény Carracciótól, amely Szent Máté meghívását mutatja be. Máté a vámasztal előtt van, a zsidók pénzt akarnak nála váltani. Máté megfordul, hogy Jézusnak válaszoljon, de keze ösztönszerűleg az asztalon fekvő pénzre tapad... *Isten és a pénz.* A mozdulat ösztön-

szerű. *Javítsam ki az ösztönt a tiszta természetfölöttiséggel.*

Olvasmány: Fil. 3, 4—10.

SZOMBAT

Mit cselekedtél testvéreddel?

„Akiket nekem adtál, megőriztem neked, és egy sem veszett el közülük” — mondotta Urunk halála előtt.

A rám bízott nyájban különböző lelkek vannak.

Az első különbség: jó és rossz hívek.

A *rosszak*. Nem hozhatom vissza valamennyit, mégis mindegyik képezze gondoskodásom és imádságom tárgyát. Tegyek meg minden lehetőt közöttük, értük. Sohasem lehet tudni...

A *jók*. Igyekezem nemcsak megőrizni, hanem mindig jobbakká tenni őket. Vigyázok, hogy kitartók és állhatatosak legyenek a jóban. Ne hagyjam magam megállítani a kritikától.

Gazdagok és szegények.

A *gazdagokat* szeressem, ne hizelegjek nekik, ne féljek tőlük. A *szegényeket* szeressem még jobban, segítsem legjobb tehetségem szerint. Leginkább öbennük lássam Krisztust.

De Renty egy szegény ember lépcsőjén Vincenővérrel találkozik. „Kit keres itt, nővérem? — „Keresem Jézus Krisztust.” Hasonló hitem legyen.

Felnőttek és gyermekek. Emlékezzem, hogy a Mester az utóbbiak iránt volt előszeretettel.

Egészségesek és betegek. Az utóbbiakat mindenekfölött szeressem, bennük lássam a keresztfeszített Udvözítő szenvedő tagjait. Emlékezzem, mit kíván az egyházjog: *Sedula cura et effusa caritate... aegrotos adjuvare.* (Can. 468.)

Imádkozzam gyakran híveimért Jézus példája szerint és az ő szavaival: „Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, kiket nekem adtál.” (Jn. 17, 11.)

Olvasmány: Jn. 17, 11—12.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENNYOLCADIK VASÁRNAP

Remittuntur peccata

„Dentur idonei confessarii, ecce omnium christianorum plena reformatio” — mondotta V. Szent Pius pápa.

Confessarius idoneus vagyok-e? A lelkek tanítója, orvosa, atyja és vezetője vagyok-e a gyóntatószékben?

Hofbauer Szent Kelemen mondotta: „A szó-

széken leverik a diót, a gyóntatószékben összegyűjtik."

Ez áll különösképen azokra, akik missziót tartanak, de a plébánia állandó vezetőire is, a plébánosokra és káplánokra.

A szószéken *mindenkit* érintünk, a gyóntatószékben egy lelket külön, akinek a hozzá való és neki megfelelő tanítást adhatjuk.

Mindenekelőtt *buzgóság és készség a gyóntatásban*. Ez sokszor nehéz, fárasztó, egyhangú és unalmas... Annyi baj legyen. De egyike a legérdemszerzőbb és legtisztább szándékú lelkipásztori munkáknak, amely titokban megy végbe és amelyet természete szerint nem követ emberi dícséret és kitüntetés.

Legyünk *jók* a gyóntatószékben, különösen a gyermekekkel. Kerüljünk minden gorombaságot, türelmetlenséget, ingerültséget. Az ezekben hibázó papnak ezt mondhatja az Üdvözítő: „Péter, látszik, hogy nem haltál meg a kereszten gyónógyermekeidért.”

És azután használjam fel a hallott dolgokat, hogy *jobban emelkedjem Istenhez*. Így cselekedett az arsi plébános, aki ezeket írja:

„Istenem, mily kemény a bűnösökkel töltött idő! Mikor leszek már a szentekkel? Elszáradok a bánattól itt a földön, szomorú az én

lelkem mindhalálig. Füleim nem hallanak mást, mint fájdalmas dolgokat, melyektől szívem vérzik... Nincs a földön olyan szerencsétlen, mint a pap. Miben telik el az élete? Látja, mint bántják meg a jó Istent... Mindig olyan, mint Szent Péter Pilátus pretoriumában: mindig előtte van megvetett, meggyalázott Urunk... Ó, a bűnösök meg fogják ölni a bűnöst!" (Vianney: *Vie du curé d'Ars*. 172—173—185.)

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 21, 1—2.

HÉTFŐ

Cura te ipsum

„Kell, hogy a pap, miután papi munkáját az oltárnál és a szentségek kiszolgáltatásánál elvégezte, bizonyos értelemben ismét beolvadjon a világiak testébe.” (Ez P. de Condren és Olier gondolata.)

Huvelin abbé e gondolatot következőképen fejti ki:

„Nagyonis igaz ez a gondolat. Miután a pap azt gyakorolta, ami a joga és a kötelessége, miután a szentmisét bemutatta, a szentségeket kiszolgáltatta, az Isten ígését hirdette, szükséges, hogy visszamenjen a helyére, azaz, hogy ő is *mintegy hallgatóinak egyike legyen*.

Igy az a pap, aki például az evangéliumi magvetőről beszélt, menjen lélekben a hallgatóság közé és értelmezze magára a példabeszédet. Vizsgálja meg lelkét, hogy benne nem vész-e el a mag, akárcsak az útszélen, nem keményedik-e meg a lelke az ugyanazon dolgok gyakori ismétlése által úgy, hogy a magok már nem képesek benne kikelni, vagy a világias gondok tövisei nem fojtják-e el azokat? Miután a pap áldást adott az Oltáriszentséggel és kezét mintegy kölcsön adta az Úr Jézusnak, mert Szívének művét cselekedte, foglalja el azok között helyét, akiket megáldott és kérje Urunkat, hogy őt is áldja meg. Miután elvégezte a gyóntatást, olvadjon a meggyóntak testébe, boruljon térdre és mondja az Úrnak: Numquid ego sum, Domine?"

Olvasmány: Fil. 2, 12—17.

KEDD

Veszedelem a szánalomban

Megtörténhetik velem, — kétségtelenül meg fog történni — vagy talán már meg is történt velem, hogy gyónoim között találkozom olyan lélekkel, aki erős érzelmi meg rázkódtatáson, nagy csalódáson ment keresztül és azt feltárta előttem: egy özvegy, aki

korán elvesztette férjét, egy feleség, kit férje nem ért meg, egy leány, kit jegyese elhagyott stb.

A magam tehetsége szerint megadtam mindazt a *természettőlotti vigasztalást*, amit az eset megkívánt. Krisztus beszélt ajkamról, egyedül Ő.

De miért ne ébredjen bennem egy kis emberi szájalom? Isten nem kívánja, hogy hideg márványkövek legyünk. És talán a könnyek előtt elérzékenyültem. Egypár finom, de kissé gyengéd szó buggyant ki belőlem. Rosszul cselekedtem? Bizonytal nem. Különben is láttam, hogy jót tett az illetőnek.

Mindazonáltal vajjon szívem nem lágyult-e el kissé *túláságosan*?

Vajjon az az eset — egyébként bármily érdekes és fájdalmas legyen — nem foglalkoztatott-e engem kelleténél többet? Gondolatomban nem tértem-e rá gyakran vissza? Nem foglalkoztatta-e képzeletemet? Nem kerestem-e túlon túl az alkalmakat a vigasztalásra? Vajjon? ... Kérdezzem meg magamat minden nyugtalanság nélkül, de egyenesen és őszintén. Gyakran ott rejtőzködik a gonoszság szelleme, bizonyos pokoli *realizmus* férközhetik a legmennyeibb *poézis* szomszédságába és sár éktelenkedhetik a *legangyalibb* természet-

felettség közelében. A concupiscentia nem mítosz. Valóság. Tudjam ezt. Örködjem. Maradjak mindig pap.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 8.

SZERDA

Féltékenység

A buzgóságot nem szabad összetéveszteni a helytelen *túlbuzgósággal*. Túlbuzgóság lenne részemről, ha azt akarnám, hogy plébániámban *minden jó én általam* jöjjön létre. Ilyenkor megesisik, hogy az ember fél az *idegen szónok* jövetelétől, vagy kesereg azon, hogy ezt vagy azt az eredményt *mások* munkája hozta létre. Az ember nem kér *idegen gyónatót* az egyes ünnepekre, különösen húsvét-ra, mikor pedig különösen kívánatos lenne, hogy a hívek nagy szabadságot kapjanak gyónásuknak minden földi tekintettől mentes elvégzésére. Az ember szenved, mikor látja, hogy a plébániának egy híve másik paphoz fordul. Jót akarunk, de ezt a jót egyedül akarjuk megcselekedni.

Helytelen buzgóság az is, ha azt akarjuk, hogy minden eredmény csak *a plébánia kere-tében* jöjjön létre. Így nem tűrjük meg vagy legalábbis nem szívesen nézzük, hogy egy

szerzetesház vagy annak hitbuzgalmi egyesülete, harmadrendje teremjen gyümölcsöket.

Hamis buzgóság végül az is, ha *a plébánia láthatárán túl nem látunk*. Érzéketlenek vagyunk a Világegyház szükségletei, például a *missziók* iránt. Helytelenítjük és akadályokat gördítünk az elé, hogy egy hivatást érző ifjú szerzetesrendbe lépjen, akit inkább szemináriumba szánunk. Elveszítjük az általános és nagy katolikus érdekek látókörét. A fáktól nem látjuk az erdőt. *Haec facere, illa non omittere*.

Olvasmány: I Kor. 3, 3---10.

CSÜTÖRTÖK

Mogorva viselkedés

Faber, a híres angol oratoriánus ezeket írta egy papnak, aki soha senkivel és semmivel sem volt megelégedve: „Önnek egész életén át az volt a törekvése, hogy *mindenki ellen* legyen és hogy mindazok, akik maga fölött voltak, a különböző kollégiumok előjárói, püspökei maga ellen legyenek. Ez az izmaelita törekvés, amely legkevésbé nemes és szeretetreméltó, lép előtérbe az ön jellemében... Nem tudom ezt megmagyarázni egy papnál.”

Mennyire ellentétes ezzel a megjegyzéssel

egy jó lyoni asszony megállapítása plébániája káplánjáról: „Istenem, ha te is olyan jó vagy, mint Chevrier abbé, akkor nem fogok félni tőled, mikor ítélni fogsz engemet.”

Gyönyörű dolog ez! Mikor a pap *mosolygó szeretetreméltósága* az Isten jóságának gondolatát ébreszti fel!

Lehetnek enyhítő körülmények, idegesség, nagyfokú kimerülés, bágyadtság, kolerikus temperamentum, amelyek a rossz hangulat, a mogorvaság, a rideg modor hibáját részben mentik. Azonban milyen joggal éreztessem másokkal az én bajomat és gyengeségemet és csökkentsem örömüket és lendületüket?

Jó eszköz arra, hogy máshoz mindig szeretetreméltók legyünk, a következő: beszéljünk az illetővel őróla, saját magáról. *Duhamel* *La Possession du Monde* című könyvében ezeket írja: „Az emberek nagyrésze elhagyatottságban szenved; azért szenvednek, mivel senki-jük sincs és mindig visszautasítják őket. Nyujtsátok tehát ki kezeteket és ragadjátok meg a felebarát felétek nyújtott esengő kezét.

Gyakran sétáltam jóbaráttal, külföldivel, ellenféllel. Elkezdtem vele őróla, saját magáról beszélni. Azt mondtam neki: Őnben az az egyéni... Bizalmasan kezdtem vele beszélni őróla, és nem magamról. Érdeklődtem iránta,

de nem külső látszatból, hanem szívből. Beszélttem az ő erényeiről és hibáiról. Éreztem, hogy hálás volt irántam, mivel törődtem vele, sőt azért is, mivel hibáját előhoztam és kifogásoltam. Többé nem sietett el tőlem. Gyakran visszajött hozzám.”

Olvasmány: Mk. 9, 13—15.

PÉNTEK

„Szeretet nélkül...”

Mi vagyok *szeretet nélkül*? — kérdezte magától Szent Pál.

És én?

Nérei Szent Fülöp a következőket állapította meg:

„A keresztény világ nem nélkülözi sem a nagy tudósokat, sem az erényes embereket, sem a szép szertartásokat, sem a zarándoklatokat, sem a manifesztációkat. De sajnos, igen gyakran nélkülözi mindezeknek lényeges tulajdonságát, az *igazi szeretetet*, amelyet Krisztus gyújt ki a lelkekben.”

A baj gyógyítására csak két orvosságot tudok: az első, hogy beszéljünk szüntelenül *Jézus Krisztusról és az ő Szívének nagy szeretetéről*. A második, hogy *legyünk nagy szeretettel és jóakarattal* minden teremtmény

íránt, legyünk kedvesek hozzájuk és mutassunk irántuk mérték nélküli szeretetet. Ily módon több tiszteletet szerzünk Krisztusnak, mint hosszú prédikációval.

Sajnos, ha az ember Krisztus híveinek ellenkezését akarja kihívni, leggyakrabban nem kell mást tennie, mint két erényről beszélni nekik, amelyek egyébként lényeges erények, és ezek: a tisztaság és a felebaráti szeretet. Azonnal felhördülnek.

Most nem beszélünk a tisztaságról, hanem a szeretetről. Ha szavunk nyomán nem is kapjuk meg a kívánt eredményt, mutassuk meg legalább példánkkal, hogy mi az, amit kíván és amit feltételez a szeretet.

Claude Bernard abbé, ki a 17. században élt és kortársai csak a szegény papnak nevezték, egy alkalommal XIII. Lajos királynál volt kihallgatáson. A király kérde tőle, hogy mi a kívánsága, mire ő azt feleli: „Az, hogy tegyenek padokat a halálraítéltek szekérébe, amely őket a vesztőhelyre viszi, hogy le tudjanak ülni.”

Olvasmány: Fil. 2, 1–12.

Úgy vagyok, mint Szent Péter a Porta Speciosa előtt, *nem vagyok gazdag* és csak keveset adhatok.

Mégis *legyek bőkezű*. Kitűnő ez az én megszentülésemre és áldást hoz apostoli működésemre. Csakhogy öreg napjaimra... Na és? Isten gondoskodni fog rólam.

Páli Szent Vince mondja: „Legyünk boldogok, ha szegények lettünk, mivel szeretetet gyakoroltunk. És ha valaki közölünk arra jutna, hogy koldulnia kellene és szabad ég alatt aludnia, és valaki kérdezné tőle: te szegény pap, mi juttatott téged erre, mily boldogság lenne azt válaszolni: a szeretet!”

Fourier Szent Péter mattaincourt-i plébánoshoz húsvét ünnepén bekopogtatott egy átutazó katona és valami ennivalót kért. A párbeszéd a következőképen folyt le:

— Mit kívánsz, jó ember?

— Hát nemde máma van a húsvéli tojások napja?

— Nesze, itt van kettő.

— Hogy jól cselekedjen, féltucatot kellene adnia.

— Legyen! Itt van, egészítsd ki!

— Talán van egy darab kenyere is?

— Igazad van! Itt van egy cipó a kedved szerint!

Az eleinte félénk ember nekibátorodik:

— Mindezek után, azt hiszi, plébános úr, hogy húsvét napján egy pohár bor megártana?

— Éppenséggel nem.

És a Szent hoz egy kancsó bort. Mikor az élelmes katona elment, meghatottan mondta magában: „Kérem az Istent, hogy a vallás dicsőségére minden plébános olyan legyen, mint ez.”

Az alamizsnát lehet adni szeretet nélkül is, de semmi sem tart vissza, hogy magamtól ne menjek mások segítségére. Ha megtörténik velem az, hogy *rászedtek*, de az alamizsnát *a hit szellemével* adtam, akkor is nekem szól az Úr mondása: „Amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.” (Mt. 25, 40.) És ha anyagi eszközeim nem engedik, hogy sok alamizsnát osszak ki, tudjak adni egy mosolyt, egy *jó szót*, figyelmességet, kedvességet. Sokféleképpen lehet szamaritánusnak lenni és sebet bekötözni.

Olvasmány: II Kor. 8, 16-tól végig.

PÜNKÖSD UTÁNI TIZENKILENCEDIK VASÁRNAP

A menyegzői lakoma

A példabeszéd értelme a következő:

A király a mennyei Atya.

A Fiú az Egyházzal misztikus esküvő által egyesült Jézus Krisztus.

Az első meghívottak az esküvőre a zsidók. Ők azonban a meghívást megvetik. Sőt még többet tesznek, el akarják pusztítani a király követeit, az apostolokat. A király büntetésből hadsereget küld ellenük, — a római légiókat — amelyek megdöntik és porba sujtják hatalmukat.

A király követei első küldetésük után messze mennek és a jó hírt elviszik azokhoz, akik kezdetben nem tartoztak a kiváltságosakhoz: a pogányokhoz. És ezek tömegesen odasietnek a király lakomájához.

Az Egyház megalakult. Mindaz, aki a meghívást elfogadta, belépett a lakoma termébe. De hogy ott lehessen valaki, meg kell őriznie a „menyegzői ruhát”.

A rossz keresztényeket, akik azt gondolják, hogy résztvehetnek a királyi lakomán a kegyelem ruházata nélkül is, ki fogják onnan üzni.

És én, ki mindennap meg vagyok híva a

királyi lakomára, a *tiszták* ruhájába vagyok-e öltözve?

Föltételezzük, hogy igen... Ha nem,... gyorsan öltsem magamra...

Ha menyegzős ruhám megvan, örzöm-e annak teljes *üdeségét*, fényes csillogását? Vagy pedig hagyom, hogy a közönyösség pora szálljon rá?

Képes vagyok-e másokat az isteni lakomára vezetni, ha magam is alig vagyok arra méltó?

Gondoljak gyakran a felszenteléskor elhangzott szavakra: *Estote assumpti a carnalibus desideriis, a terrenis concupiscentiis; estote nitidi, mundi, puri, casti, sicut decet ministros Dei.*

Olvasmány: Mt. 22, 2—14; Lk. 14, 16—24.

HÉTFŐ

A rágalom

Szent Ágoston refektóriumának falára e verset íratta:

*Quisquis amat dictis absentum rodere vitam
Hanc mensam vetitam noverit esse sibi.*

A rágalomra alkalom nyílik a papi összejöveteleken. Ha jegyzőkönyvet vezetnének arról a beszélgetésről, ami a korona-gyűlések

után *papok között* folyik, nem mindig lehetne felfedezni benne a szeretet nyomát, de vajmi gyakran a megszólását, sőt a rágalomét.

Másik alkalom a rágalomra: a pap *láto-galása ennél vagy annál a hívőnél*. Az ember talán fesztelenül érzi magát és kissé szabad-jára engedi a szavát; azt hiszi, hogy teljes bizalommal nyilatkozhatik és nem tud vigyáz-ni nyelvére.

„Ó, miért nincs égő parazsam, — mondotta Szalézi Szent Ferenc — amely Izaiás száját megtisztította... Aki elvenné a világból a rágalmakat, az elvenné a bűnök nagyrészét.”

Tourville abbé egyik paptársának ezeket írta:

„Két dolgot ajánlok önnek: mindenkivel szemben *legyen aggályosságig titoktartó*. Semmi sem tud ennél több bizalmat ébreszteni a hívekben papjuk iránt, hogy teljes őszinteséggel járuljanak hozzá. A második dolog: *hasonló diszkréciót kívánjon másoktól*, akikkel beszél. Ime a két kis titok, amelyeket magára bízok és amelyekkel mindenkit magához vonz. Amily nagy haszna van e két titoknak, oly nagy kára van a velük ellen-

létes eljárásnak, amelynek gyakorlata, sajnos, nagyon el van terjedve."

Mindig *jót mondok* és *titoktartó* maradok.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 14.

KEDD

Időben visszavonulni

Amily vigasztaló és csodálatba ejtő, ha az ember egyes plébániákon és egyéb állomásokon gyenge szervezetű, beteges és mondhatni rokkant papokat lát dolgozni ifjúi erővel és buzgósággal, éppoly elszomorító látni a lelkipásztorkodás tengődését a plébániákon, ahol „a munkás” már nem tudja hivatását betölteni, csak görcsösen ragaszkodik állásához, de az igazi papi működésre már képtelen.

Ha ez azért lenne, mert hiányzik a munkaerő, és a hely megüresednék, ha az illető azt elhagyná, akkor még hagyján. De nem ez az eset áll előttünk. Lenne, aki betöltse a helyet, de a plébános *anyagi okokból*, haszonlesésből, titkos *hiúságból*, nem akar elmenni.

Helytelenek ezek az indítók. Van ezen kívül még egy indítóok: megtörténik, hogy ha az ember sokat dolgozott, elveszti a *pihenni ludás titkát*. Valamelyik regényíró szellemesen ír egy gyárosról, aki csak vásár-

nap érezte az öregséget és akit levert a pihe-
nés. Ismerős ez a téma: a földműves fájdalma,
kinek át kell adnia földjeit a fiának, a keres-
kedő keserősége, kinek le kell mondania üzle-
téről, a hivatalnok nyomasztó érzése, mikor
nyugdíjba kell mennie. Jól mondja Pascal:
„Igaza van a katonának és a földművesnek,
ki panaszkodik, hogy semmittevésre van kár-
hoztatva.”

*A szabadidő egyeseknek fárasztóbb, mint
a munka.*

Nem baj! Bármily kínos legyen is a tét-
lenség (feltételezzük, hogy valóban szüksé-
ges), tudjunk elmenni, otthagyni a helyünket
és átadni az irányítást másoknak. A plébáno-
sok elmozdíthatatlansága az Egyház kormány-
zatának nem kis akadálya. Ez teljes lemondást
kíván és feltételez a paptól.

Olvasmány: Jn. 1, 25—32.

SZERDA

Ébresszünk hívásokat!

A papok száma csökken. Franciaországban
minden évben négyszáz pap hal meg, kiket
nem pótol senki! Ez majdnem akkora szám,
mint egy közepes egyházmegye papságáé.

A hitetlenek ujjonganak, a keresztények

nagyrésze nem számol vele. Törődöm-e azzal, hogy *hivatásokat keressek, hogy új papokat adjak?*

Iskolásgyermekeim, főképen ministránsaim között igyekszem-e fölfedezni a hivatás csíráit? *Beszélek-e gyakran a papi hivatás nagyságáról és boldogságáról?* Jól kiválasztom-e ministránsaimat és alaposan kiképezem-e őket szerepükben, tökéletes viselkedést kívánok-e tőlük, mély tiszteletet keltek-e bennük ténykedésük iránt, amellyel legközelebb jutnak az oltárhoz? Igyekszem-e nekik *példát adni* öszszeszedett, komoly és áhítatos magatartással? A gyermekek a legnagyobb megfigyelők.

Igyekszem-e a *szülőket megnyerni* arra, hogy ne álljanak ellen gyermekük hivatásának, sőt igen nagy dicsőségnek tartsák, ha Isten azzal tünteti ki őket, hogy gyermekeik közül szolgát választ ki magának?

Keresek-e mecénásokat a jótékony lelkek között, kik adományaikkal a szegény sorsú hivatásos gyermekek tanulmányait elősegítik? Tudok-e magam is áldozatot hozni erre a célra?

Olvasmány: Mt. 10, 36.—38.

Plébániámban vagy a környéken esetleg előfordul, hogy a szentek *idegenszerű tisztelete* terjed el. Értjük ezalatt a szent személyiség *eredetét*, életének *csodálatosságát* (több legenda, mint történet) és a *különös módot*, ahogyan a hívek tisztelik.

Bizonyosság, történelmiség, észszerűség.

Legyen meg bennem és ápoljam híveimben is a szentek *igaz* tiszteletét és gyomláljam ki az inkább ártalmas, mint hasznos vadhajtságokat.

A hívek kiváltképen szeretik a csodás szenteket, a különös szenteket. Ezek foglalkoztatják képzeletüket. Magyarázzam meg híveimnek a szentek *igazi tiszteletét*, amely nem más, mint *életük követése*. Kis Szent Terézben, Szent Bernadette-ben sokan nem látnak mást, mint hatalmas közbenjárásukat Istennél. Bizonyos, hogy ez is valami. Innét a templomok, szobrok, meggyújtott gyertyák, litániák, körmenetek, zarándoklatok stb. De ennél több, ha megtanítom a híveket, hogy lépjenek kapcsolatba azoknak az életével, mélyedjenek bele *tanításukba, példájukba*.

Erre törekedjem és másokat is erre vezessek. Azokat az életrajzokat kedveljem előszeretettel, amelyekben *több a doktrinális rész*, amelyekben az Egyház nyilvános életében való *tevékenység* uralkodik, és több a *lényeges, követésre méltó elem*. Ezeket az életrajzokat terjesszem.

Olvasmány: Mindenszentek napjának himnusza: Placere Christe.

PÉNTEK

Dohányzás

A dohánygyedáruság Franciaországban 1931-ben 1,600 millió frank többletet mutatott az előző évhez képest. A statisztikai adatok szerint Seine megyében minden lakos évenként ezerkilencvenhét cigarettát szív el, és ebbe nincsenek beleszámítva azok, akik pipáznak vagy maguk sodorják a cigarettát.

Minden személyre körülbelül évi 160 frank kiadás esik.

A dohányosokhoz tartozom én is?

Szép elmélkedési anyag ez, mondhatná valaki.

De mégis elmélkedjünk erről *két okból*.

Panaszkodom, hogy anyagilag gyengén állok, hogy jövedelmem elég szűkös, hogy

könyvtáram kicsi. Nem lehetne-e értékesíteni az évi 100, 120, 150 frank vagy még nagyobb összeget?

Azután ez a kis részlet nem veti-e fel az *önmegtagadás* egész problémáját? Talán semminek látszik és mégis elsőrendű jelentősége van. Le tudom-e magamat győzni vagy nem? Éppen ebben a *kicsiny dologban* tudom-e magamat legyőzni? Ha igazán kicsiny dolog, megkezdhetném mindjárt. Nagy terveim és vágyaim vannak, nagylelkű elhatározásokra vagyok képes... és dohányzásomat nem tudnám feláldozni? Én szegény ember, meny nyire hasonlítok arra a személyre, akit egy regényíró így jellemzett: „*Odaadná az életét, de nem ezt a szelet bárányhúst.*” Így van ez.

De Isten bizonyára nem kívánja életemet. Ő inkább szeretné ezt a kicsinységet... évi száz frankomat, amely füstbe megy...

Jól van. A kérdést megoldom. Ma elkezdem... *És folytatni fogom.*

Olvasmány: 6. zsoltár.

SZOMBAT

Mária és hivatásom

Borgia Szent Ferenc, a Jézus Társasága egyik legelső generálisa mondotta fiainak:

„Nem nagyon számítanék annak az állhatatosságára, aki nem *Szűz Máriának* köszönhetné kiváltképen a hivatás kegyelmét.”

A szentnek igaza van. Mily nagyszerű helyet foglal el a Szent Szűz *hivatásom történetében!*

Nem ajánlott-e engem földi anyám égi Anyámnak? Minthogy oly nagylelkűen felajánlott engemet, a Szűzanya elfogadott... Kiválasztott, megtartott.

Emlékezzem *első buzgóságomra*, gyermekkorom vágyaira... Nincs abban Máriának szerepe?...

Első kísértéseim... az áldott Szűz oltalmazó keze... Első szentáldozásomkor neki szenteltem magamat.

Hogy örvendtem és mily büszke voltam, mikor *kongreganistája* lettem és képét keblemre tűzték! A Mária-ideál... a kongreganista élet kihatása... Az ő kegyhelyeire való *zarándoklásaim* felejthetetlen benyomásai...

Igen, van valami Máriától az én hivatásomban.

Egy alkalommal mondjak hálaadó szentmisét az ő tiszteletére.

Olvasmány: Jn. 19, 25--28.

A latin nyelv merész. Legalábbis ez a szava félelmetessé teszi a jelentését előttem. Ha nem is esem *túlzásba* az evésben és ivásban, ne tartozzam azokhoz a papokhoz sem, akiket *Nagy Szent Gergely* pápa így jellemez: „Szívesebben hallgatják a jó ebédre, mint a jó szentbeszédre szóló felhívást!”

A mai életkörülmények nem engedik, hogy nagy ebédeket rendezzünk. Annál jobb. Azonban ha nincs is gazdagon megterített asztal, mégis van még hely a *torkosság* bűne számára. Legyek mindig magamnak az ura. Gondoljak a szenteknek e tekintetben gyakorolt finomságára. *A mennyiségben* ne legyen, vagy legalábbis kevés önmegtagadás, kivéve a bőjti napokat. Az apostoli munka annyira kimerítheti erőmet, hogy le kell mondanom a mennyiségben való önmegtagadásról. (Azt máshol is gyakorolhatom, például a dohányzásnál.) Az étel *minőségében* annál inkább gyakorolhatok önmegtagadást. Fontos, hogy az elszakadás és lemondás szelleme legyen bennem.

A szentség hírében meghalt *P. Lyonnard* életrajzában olvassuk, hogy az Úr szemrehányást tett neki e tekintetben előforduló

apróbb hibáiért. Erre vonatkozólag így ír: „Különösen megjegyzem ezeket a dorgálásokat, amelyeket *az asztalnál előforduló érzékenység apróbb hibái* miatt kaptam. Bizonyos vagyok, hogy mivel e tekintetben kissé megfélekedtem magamról, nagyon kínos lelkiállapottal leszek megbüntetve.”

Olvasmány: Mk. 6, 30—33.

HÉTFŐ

Caritatem primam reliquisti

Az Úr megparancsolta Szent Jánosnak, mint az Apokalipszisben olvasható, hogy az efezusi püspöknek a következőket írja: „Ismerem cselekedeteidet és fáradozásodat és béketűréseidet.” Majd valamivel tovább így folytatja: „Sed habeo adversum te, quod caritatem tuam primam reliquisti. De van ellened valamim: az, hogy *első szeretetedet* elhagytad.” (Titk. jel. k. 2, 2.)

Valóban igaz, hogy nincs többé bennem az *egykori láng*. Nem beszélek itt arról az ifjúi és talán egy kissé önhitt lendületről, amely a szemináriumból kijövet tüzelt engemet és arra vitt, hogy szigorúan bíráltam az „öregeket” . . . „Erre nem voltak képesek.” „Nem volt bátorságuk . . .” „Ezt kellett volna megten-

niök." Ezeket mondtam azzal az egészen természetes önbizalommal: „Én meg fogom tenni." De nem erről van szó. Arról a *lelkes és bölcs lendületről* beszélek, amelynek alapja az apostoli buzgóság és az élő hit, és amely papi működésemet hivatásom *buzgó korszakában* hevítette. De szép lassan a környezet befolyása alá kerültem. Nem volt semmi rossz, de észrevétlenül eltávolodtam a nagyon jótól. Amilyen telhetetlen voltam egykor, olyan *könnyen megelégedett* vagyok most. Az apostoli vágyak és tervek, saját magam és a lelkek megszentelése szertefoszlottak vagy alig maradt meg belőlük valami vagy világias ambíciókká változtak. (Lila öv, címek.)

Vigyázz! Az Apokalipszis még azt is mondja: „Prima opera fac, tedd az előbbi cselekedeteket (térj vissza első buzgóságodra), mert különben fellepek ellened és elmozdítom gyertyatartódat helyéről." (2, 5.) *Hivatásom veszélyben* lehet, ha nem is halálveszélyben, de a süllyedés veszélyében. Jegyezzem meg ezt a két szót: *Primam caritatem, prima opera.*

Semmi visszaesés. Följebb, mindig följebb! Vissza az egykori lelkesedéshez! Még többet! Túlzárnalni!

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 18.

Szentség és jóakarat!

Néhány pap Párizsból felkereste Ruysbrököt, hogy tőle szentségre való irányítást nyerjen. A lelki vezér egyszerűen ezeket mondotta nekik: „Önök olyan mértékben szentek, amilyen mértékben *akarnak* szentté lenni.”

A papok nem értették meg szavait és méltatlankodva mondták környezetének: „Hogyan? Mi messziről jövünk ide, és ő tréfát űz velünk?”

Az atyát értesítették, ki azután így fejtette ki szavait: „Önök azt mondják, hogy mást vártak tőlem. Én azt mondtam, hogy önöknek olyan a szentségük, amilyennek akarják, vagyis *szentségük a jóakaratuk mértéke szerint igazodik*. Mélyedjenek el önmagukba, mérjék meg jóakaratukat, és megtudják szentségük mértékét.”

Amit Ruysbrök jóakaratnak nevez, az maga az egészen röviden vett akarat. Nem kell más, csak egy jó „*akarom*”, hogy nagy dolgokra határozzam el magamat. Ez mindennek a kiinduló pontja. Természetesen ez az egy „*akarom*” nem elég egyszersmindenkorra. Szükség van erre többször is. Ismételni kell azt minden alkalommal, amikor arra szükség

van, de az első és eredeti elhatározással kapcsolatban, amely az egész folyamatot megindította.

Jól induljak el és az egész út hosszában szilárd lépésben menjek, ez a jó módja, az egyetlen módja, hogy célhoz érjek; azután imádkozva kérjem az Urat: Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 19.

SZERDA

Lemondás és tökéletesség

Aquinói Szent Tamás „De perfectione vitae spiritualis” c. munkájában, miután figyelmeztet, hogy a tökéletesség lényegében véve a szeretet növekedésében áll, megjegyzi, hogy vele együtt kell haladnia a *teremtett dolgoktól való elszakadásnak*.

Bizonyosan kívánom a tökéletességet. De kívánom-e ugyanazzal a komolysággal és hévvel, és munkálom-e hatékonyan azt, ami a tökéletességnek *elengedhetetlen feltétele*: a lemondást?

Egy aszketikus író megmagyarázza, hogy mi különbözteti meg a *hibás szenteket az igazi szentektől*.

„Tanulmányozzuk a „hibás szentek” életét,

vagyis a kitűnő, buzgó, lelkes, jámbor és ájtatos papok, szerzetesek vagy egyszerű hívek életét, akik azonban nem voltak igazi „szentek”. Észre fogjuk venni, hogy *nem* a mélységesen benső élet hiányzott nekik, sem Isten és a lelkek élénk szeretete, *hanem a lemondás bizonyos foka, és az önmagukról való teljes megfélekedezés*, amely őket teljesen a bennük dolgozó Isten kezére adta volna, és amely viszont annyira megkap bennünket az igazi „szentek” életében. Istent szeretni, buzgólkodni, fáradozni, magát elemészteni a szolgálatban, mindezek a dolgok vonzzák a buzgó lelkeket, de *önmagának egészen meghalni*, a lélek csendes belsejében elvonulni és a kegyelem által elszakadni mindattól, ami nem Isten tiszta akarata és szolgálata, íme *a titkos áldozat*, amely előtt legtöbb lélek meghátrál, ez az a bizonyos pont, *a válaszút*, ahol a buzgó és a szent élet útjai elágaznak.”

Melyik kategóriába sorolhatom magamat? „Igazi szent” vagy „hibás szent” vagyok-e? Mindíg megmarad bennem a hiba?

Olvasmány: Mt. 7, 13—14; 26, 24—28.

CSÜTÖRTÖK

A tökéletesség és a papi társulatok

A plébánián működő pap, bármily gazdag legyen is lelkileg, érezni fogja, hogy *teljes* papi megszentülésének akadályai miatt ajánlatos igénybe vennie mindazokat az eszközöket, amelyek *papi életének nagylelkű kivirágzását* elősegítik.

Ezért mennek sokan hosszabb — hat, nyolc, tíz, harminc napos — *lelki gyakorlatokra*.

Ezért ébred sokakban a vágy, hogy saját jóakarataikat a szomszédok jóakaratával egybekapcsolják, hogy lehetőleg *közös életet* folytassanak, vagy ha nem lehet, legalább *papi egyesületekbe* tömörüljenek. Ilyenek az Unio Apostolica, az Eucharisztikus Papi Társulat stb.

A *személyes előrehaladás* szempontjából sokat jelentenek ezek a társulatok. A szabályzat, a közös szellem, az időszaki összejövetel, mások példája, a *correctio fraterna* üdvös hatást gyakorol.

Hasznosak ezek *a papi működésre is*. Az ember erősebb többekkel együtt, mint egyedül. A tagok hasznot merítenek egymás tapasztalataiból.

Az Egyház maga is buzdítja erre papjait.

A közös életről ezt írja a kódex: „Consuetudo vitae communis inter clericos laudanda est.” (Can. 134.) A papi társulatok számos approbációt nyertek.

Válasszam meg a nekem való társulatot.

Olvasmány: Mt. 18, 20.

PÉNTEK

A tökéletesség és az evangéliumi tanácsok

Aquinói Szent Tamás, miután megmutatja, hogy lemondás nélkül nincs tökéletesség, megjegyzi, hogy az *evangéliumi tanácsok*, melyek teljes lemondást feltételeznek, nagyban elősegítik a szeretet emelkedését.

Célszerű-e, hogy papi életemhez az evangéliumi tanácsokat is *hozzákapcsoljam*? Ez olyan kérdés, amit hivatalosan talán nem tesznek fel nekem, de saját magamnak feltehetem. Mások is feltették és *igenlőleg* oldották meg. Itt nem az a kérdés, hogy fogadalmat tegyek-e az evangéliumi tanácsok megtartására, hanem hogy ezeknek a tanácsoknak *szellemében* élek-e. Más e tanácsok megtartása, és más e tanácsok szellemében való élet. Mi tart vissza, hogy ne éljek e tanácsok szellemében? Nem kívánja-e minden, hogy átitas-

son engem a szegénység, a tisztaság és az engedelmesség szelleme? Nem ragaszkodom-e túlságosan a dolgokhoz, az emberekhez, nem tapadok túlságosan a saját énemhez?

Beszéljünk csak komolyan a tökéletességről. Ha látjuk a célra vezető eszközöket, azok között is a legjobbakat, és akarjuk is a célt, mi van ezek után még hátra?

Olvasmány: Mt. 5, 6; 7, 13—14; 24—28.

SZOMBAT

Krisztus személyes szeretete

Egy világi egyetemi tanár írja egyetemi tanártársainak:

„Az apostolnak be kell mutatnia és érinthetővé kell tennie a láthatatlan Lelket, a Szeretetet. Az emberek felismerik azt, hogy az apostol szereti-e Jézust.

Add meg nekünk, Istenem, hogy telve legyünk szeretetteddel. Hogy érezzék bennünk a lelket, amely veled egyesült életet él... amely nemcsak követi Krisztust, hanem lángolóan szereti is.

Add meg nekünk, Uram, hogy inkább érdeklődjünk Te irántad, mint országod iránt. Tudom jól, hogy bizonyos értelemben országod nem különbözik tőled, minthogy az misz-

tikus tested gyarapodása, de úgy nyilatkoztasd ki magad lelkünknek, mint szeretetének személyes tárgyát és célját.

...Hogy a lelkeket Krisztusnak megnyerjük, szükséges, hogy előbb nyerjük meg őket az ő *személyének*, és azután az ő *életének*. Ám hogyan fogjuk őket Jézusnak megnyerni, ha mi magunk nem mutatjuk meg szeretetünkkel, melyet iránta érzünk, hogy *Ő élő, valóságos, személyes Isten!*

Mily nehéz, Uram, terólad beszélni jámborkodás, képzelődés nélkül, erős szeretettel! Taníts meg minket erre az isteni beszédmódra, taníts meg minket tenmagadról beszélni, és ha a szavak hiányoznak, legalább érezzenek meg életünkben téged, lelkünk szerelmét." (Joseph Lotte naplójából.)

Olvasmány: 50. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONEGYEDIK VASÁRNAP

Redde quod debes

„Az élet estéjén *meg lesztek ítélve*, hogy mennyi volt bennetek a szeretet." Keresztes Szent János szavai mindenkire állnak, kiki akármilyen hivatást tölt be. Mennyivel több okból áll énrám, papra, kinek az a küldetésem,

hogy Isten *szeretetében* és Isten *szeretetéből* éljek, hogy magam körül szétárasszam az Isten szeretetét.

Jelenleg, ebben a pillanatban, ha életem folyása megállna és megítélnének a szeretetben, amellyel Isten iránt viseltetem, a szeretet foka, minősége, állhatatossága, előrehaladása *vagy hanyatlása* szerint, mit mondanék?

Ha egyetlen tekintettel végignézek életemen, milyennek értékelem azt?

Valóban *papi* életet éltem? Az Isten „felkentjének”, apostolának, az istenszeretet magvetőjének az életét? Én rászedhettem magamat, akarva vagy nem akarva megváltoztathattam véleményemet önmagamról, de nem tudtam megcsalni az Istent. Ő olyannak lát, *amilyen vagyok*. De milyen vagyok?

Ó, Istenem, ha nem lenne végtelen az irgalmasságod, valóban nem tudnám, hogy mivé legyek...

De minden bánatnál fontosabb az *elhatározás*. Uram, az én szeretetlen, szeretetben oly sivár multamat rábízom a te szeretetedre. Add meg nekem, hogy a mai naptól kezdve szeresselek téged. *Végre szeresselek* téged hazugság, visszaesés és fenntartás nélkül.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 52.

Lássam előre halálomat

Talán nem jön olyan hamar. Nem tudom biztosan. Mindenesetre *el fog jönni*.

Tehát *készüljek rá*.

Jean du Plessis az Ióni-tengeren 1915 május 4-én írta: „Istenem, tedd, hogy egész életemen át a síromra boruljak, mint a bölcsőre, ahová a halál mint második gyermeket fog helyezni és mindenkorra elhagyni.”

Készüljek rá *természetfölöttileg*, vagyis szent életet élve. Nem találtak fel jobb módot a szent halálra, mint a szent életet. A fa arra az oldalára esik, amelyre hajlik.

Gondoljak gyakran a halálra, az *én halálomra* — mindannyiszor, valahányszor temetés van plébániámon és gyászmisét mondok, valahányszor lefekszem aludni... Milyen lesz az én utolsó dormitióm...?

Készüljek rá *anyagilag*. Irjam meg végrendeletemet, utolsó akaratomat. Ez szükséges és bölcs dolog. Amikor ezt teszem, ne kérjek tanácsot mástól, mint az igazi szeretettől, az önzetlenség szellemétől. Mielőtt ingóságaimról rendelkezném, emlékezzem egy kitűnő pap következő szavára:

„... Nem akarom, hogy halálomkor árve-

rést tartsanak hagyatékom fölött. Nincs ennél botrányosabb dolog. Bútoraim legyenek a fiatal papoké. Az idős papok gondoljanak arra, hogy a fiatal papok, kik hosszú tanulmányi évek után szegényen jutnak egy falusi kis plébániára, és akiknek a lakbér ügyében küzdeniök kell a községi elöljárósággal, talán a legnagyobb örömmel fogadnának el valamilyen ingóságot, amit annyi öreg pap könnyen adományozhat azon a napon, amelyen az égi hajlékokba utazik."

Olvasmány: 31. zsoltár.

KEDD

Vive moriturus

Murillo sírján, a sevillai Santa Cruz-templomban a híres festő kívánsága szerint ez a két szó áll: Vive moriturus.

Egy régi flamand festő képe alatt temették el, amely Krisztust a keresztfán ábrázolja. A beteg Murillo gyakran ült a kép előtt és elmélkedett. Egyik nap a sekrestyés készült becsukni az ajtót és odaszólt hozzá: „Mit vár ott olyan sokáig?” — „Várom, hogy ezek a szent személyek befejezzék az Úr levételét a keresztről.”

Elmélkedjem gyakran azokról az annyiszor

hallott „végső dolgokról”. Semmi sem tanít meg úgy az életre, mint a halál gondolata. Aki sűrűn gondol a halálra, szükségszerűleg jól él. Mennyi alkalmam van arra, hogy a halálra gondoljak: a haldoklók, kiket ellátok, a temetések. Ne lássak ezekben pusztán adminisztratív dolgot. Papi funkcióm ne legyen hideg cselekedet. Szellem hassa azt át mindenkor. Másnak előkészítése a halálra vagy másnak a halála szolgáljon nekem *személyes előkészületül* az én halálomra, talán időelőtti halálomra.

Egy keresztény bölcselő írta: „Annyi ember él úgy, mintha sohasem kellene meghalnia, ami pedig csak ábránd; úgy kell cselekedni, mint aki már szinte halott, ez a valóság.”

Moriturus ez több, mint halálrakész, ez már halott — jam mortuus.

Olvasmány: 32. zsoltár.

SZERDA

Kétszer meghalni

Ez nem képtelenség.

Duns Scot sírjára írták: Semel sepultus, bis mortuus. Kétszeres halál előzte meg temetését.

Senki sem tudja ezt a gondolatot jobban megmagyarázni, mint P. Vieyra, a híres portugál szónok.

„A halál rettenetes? Miért? Annak, aki csak halálakor hal meg, igen. Az, aki halála előtt meghal, mosolyog a halál rettenetes voltán. Mit számít az nekem, hogy csak egy halál van, mikor megtehetem azt, hogy kettő legyen. A *halál után* nincs orvosság, de a *halál előtt* van. A halál határ, amelyen túl nem lehet lépni, de amelyen innen előre meg lehet halni... Semmi sem lesz egy csapásra remekmű, ugyanezt mondhatjuk még több okkal a legfontosabb dologról, a jó halálról... Gyakorlattal és szokással lehet valamit legjobban elsajátítani. Hogyan tanulja meg az ember a kovácsmesterséget? Kovácsolással. Így tanul meg az ember jól meghalni. Nemcsak azáltal, hogy róla elmélkedik, hanem meg is hal. Nekünk tehát meg kell halnunk, először azért, hogy kipróbáljuk, másodszor, hogy jól sikerüljön.”

És mi ez a „próbahalál”? Meghalni önmagának, ami nem más, mint az *elszakadás a földiektől*.

Roux abbé, oursbelille-i plébános halála előtt meghagyta, hogy temetésekor olvassák fel hívei előtt a következő sorokat:

„A halál nem fog meglepni, vártam azt mindennap. Az Isten és a halál meghitt gondolatában éltem. Ez a két gondolat megőrzött

az élet minden nehézségében és veszedelmében.”

Édes a halál annak, aki arra jól elkészül.
Olvasmány: 39. zsoltár.

CSÜTÖRTÖK

Címeim és halálom

Amikor az ember Bécsben meglátogatja a kapucinusok templomának kriptáját, amelyben a Habsburg-család uralkodói és hercegei vannak eltemetve, jobban megrendül, mint Saint-Denisben vagy a Westminster-apátságban. Itt jobban megkapja az embert a különbség a *régi nagyság* és a *csekélység* közt, ami a régi nagyságból *megmaradt*.

Az uralkodó temetésekor — amint azt utoljára 1916-ban I. Ferenc József temetésekor is megtették — a szertartásmester megütötte botjával a krypta ajtaját.

— Ki van itt? — kérdezte a kapucinus atya.

— I. Ferenc József, Ausztria császára, Magyarország apostoli királya stb.

— Nem ismerlek téged.

— Ausztria főhercege, Salzburg, Stájerország, Karintia és Krajna hercege, Erdély fejedelme . . .

- Nem ismerlek.
- Habsburg Ferenc József.
- Nem ismerlek.
- *Egy szegény bűnös.*
- Testvér, lépj be! — felelte a szerzetes.

Talán kissé romantikus, de mennyire ékes-szóló!

Amikor én is odaérkezem a sír ajtajához, és amikor a dicsőítő beszédben felsorolják címeimet, mi marad meg a végén? — Talán semmi más, mint ez: *szegény bűnös*. Jegyezzem meg jól, hogy a címek és a dicsérő jelzők (amiket kapok) nem érnek semmit. Egyedül tetteim számítanak: opera sequuntur. Hol van az én legnagyobb művem? Hol az én élet-szentségem?

Olvasmány: 28. zsoltár.

PÉNTEK

Sírfelirat

Amikor 1926-ban a Hyères-szigetén levő Porquerolles község plébánosa, Bozon abbé meghalt, a sziget lakói a következő feliratot vésették sírjára:

*Bozon József abbé,
ki harminc éven át mérték nélkül buzgólkodott
összes híveinek javán.*

A hálás porquerollesiak.

Bozon abbé misszionárius akart lenni, de súlyos családi kötelességei visszatartották Franciaországban. Mint plébános, a híveinek élő lelkipásztor mintaképe volt. A sziget halászlakói megszerették és ragaszkodtak buzgó, szivélyes, fáradhatatlan munkásságú papjukhoz, ki mindenben jó tanácsadójuk, szegénységben is gyámolítójuk, igazi atyjuk volt.

Erre a mintára vésett pap vagyok-e? Ha ma meghalnék, vajjon híveim dicsérnék-e jószágomat, szolgálatkészségemet, önmegtagadó életemet? ... Vagy talán nem egy örülne elköltözésemnek?

Kétségtelen, az emberek ítélete nem jelent nagy dolgot. Azonban ha a nép a papját dicséri, megvan annak az oka és alapja.

És Isten miképen szerkeszteni meg sírfeliratomat?

Olvasmány: Mk. 13, 32—37; Lk. 21, 34—37.

SZOMBAT

Szeretettől gyötörve

Egy huszonegy éves egyetemi hallgató 1908 augusztus 22-én egyik barátjának azt írta, hogy habozik megírni levelét: „Mert reggel és tegnap este nem gondoltam Krisztusomra, *sem nem gyötört az ő szeretete.*”

Mire jó másoknak Istenről beszélni, ha előzőleg az ember nincs tele Istennel! Pierre Poyet így gondolkozik: „Föltétlenül meg vagyok győződve arról, hogy ha jól akarunk beszélni a lelki életről, szükséges, hogy erről legmélyebb tapasztalatra tegyünk szert önmagunkban. Ez oly világos, hogy lesujt engem.”

Majd így ír: „A keresztény élet nem a teljes pihenés állapota. Nem szabadultunk meg minden tartozástól Istennél, amikor a minimális időt adtuk neki. Ő az egészet kéri. Ő mindegyikünknek megparancsolja, hogy *szen-tek* legyünk.”

És nekem mit kell mondanom? Ebben a papi méltóságomban, ebben a papi munkakörömben, amelyet Isten nekem adott? Megelégednék erő és lélek nélkül való értéktelen étellel?

Hallgassam még, mit mond Pierre Poyet: „Menjünk a tökéletesség felé a legtökéletesebb eszközökkel.” — „Ha egyszer elhatározást tettünk, meg kell azt tartani, *ha mindjárt beléhalunk is.*”

Igy kell szeretni. — És én?

Olvasmány: 8. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONKETTEDIK VASÁRNP

Si iniquitates

Si iniquitates. Ezek az Introitus első szavai. Hosszú papi életem alatt mily sokszor van alkalmam kimondani minden felnőtt temetésén!

Legtöbbször másokra alkalmazom. Alkalmaztam most *magamra*. Ha megvizsgálnám életemet ama szavak fényénél, amelyeket titokzatos kéz írt Baltazár király vendégei előtt a falra: *mane, tekel, laresz*. Megszámlált, megmért, megosztott.

Talán megrendítő beszédet is mondtam e három szóról . . . másoknak. Alkalmaztam most *magamra*!

„Tegyük fel, — mondja egy lelki író — hogy Isten minden vétek elkövetésekor egy érmet veretne, amelyre rávésetné vétke természetét, súlyát, idejét és körülményeit. Képzeld el egy üvegszekrényt, amelyben ezek az érmeik időrendi sorrendben sorakoznak, akár csak a pénzdarabok a múzeumban, azután ott van a pergamenek gyűjteménye, amelyek a mennyország Királyának bocsánatát, a földozásokat, bánataidat tartalmazzák. Kezedben van a múzeum kulcsa: menj be és nézz

körül! Ezek az érmek megmutatják minden művedet, kivétel nélkül...”

Bűneim litániájában ne felejtsek helyet adni *mulasztásaimnak*.

„Ó, mennyire szükségük lett volna a leleknek arra, *amit nekik adni kellett volna!*” Mekkora igazság van ebben a fájdalmas sóhajban! És mennyire reám alkalmazható ez! Hány lélek — talán igen sok — szenved ebben a pillanatban a miatt, hogy elmulasztottam nekik adni azt, amit adnom kellett volna!

Nem beszélek arról, amit elmulasztottam nekik adni egyes természetes képességeim hiánya miatt, amelyekről nem tehetek, hanem arról a mulasztásról beszélek, amelyet *tanulmányaim* (erkölcstan, dogmatika, aszketika stb.) elhanyagolása, *példaadásom* (oltárnál, munkakörömben) és *személyes megszentelődésem* (megszokott hivataloskodás és nem meggyőződéses, ifjúi szellem) hiánya miatt követtem el.

Csináljak mérleget. Minden zavar és túlzás nélkül. Minden félénkség nélkül. *Tárgyilagosan*. Ne kisebbítsek semmit. Mások mulasztása, amelyekért az én mulasztásom miatt vagyok felelős. Gyujtsak világosságot. Ebben az értelemben kérjem: ab occultis meis munda me. Vegyem szemügyre az eddig észre nem

vett felelősségeimet. Imádkozzam(ó, mennyire meg kell tennem) ezért a lélekért, meg azért, és amazért is . . . Van még idő, pótoljam azt, amit egykor elmulasztottam nekik adni.

Olvasmány: A hét bűnbánati zsoltár egyike.

HÉTFŐ

A pap és a tisztítóhely

Kell erre gondolni? Bizonytal: 1. hogy oda ne kerüljek, 2. hogy kiszabadítsam onnét az elhúnytak lelkeit, 3. hogy megtanítsam az élőket, hogyan kell azt elkerülni.

Oda ne kerüljek. Nem vagyok talán nagyon megalkuvó és belenyugvó természetű? „A tisztítóhelyre fogok kerülni, ez kikerülhetetlen.” Bámulatos könnyelműség. Alig tudok elviselni valami megpróbáltatást, egy kissé kínos betegséget, erkölcsi szenvedést, és elfogadom ezt a hosszú, rettenetes és az Istentől való elszakadásban, tűzben gyötrődő állapotot. A hitszellem, a komoly természetfölöttiség hiánya. A tisztítóhely oly messze van tőlem, oly üres és egy kissé mitológikus! Hozzam közelebb hozzám. Ha a pap nem nagyon vigyázatos, nem kockáztat-e meg hosszú ideig tartó tisztítóhelyet? Nagy felelőssége nem növelheti-e a szenvedések súlyát? A papi hivatás

nem tűr meg lustaságot, hanyagságot, különösen abban, ami az Oltáriszentséget illeti. Neumann Teréz életrajzában, melyet az általa megtért Gerlich ujságíró dott ki, olvassuk, hogy ő egy pap lelkéért szenvedett, aki a protestantizmus behozatala előtt Arzberg utolsó plébánosa volt. Neumann Teréz azt állítja, hogy purgatóriumának ideje elhúzód-
nék egészen mostanáig (több mint háromszáz évig) józansághiánya és hanyag misézése miatt.

A tisztítóhellyel való megalkuvás a mennyország utáni vágy hiányát mutatja. Az erősség hiányát az erényért, a tökéletességért vívott küzdelemben. A lelki élet, az összeszedettség hiányát. *A kegyelembe merítve éltem* és alig tartottam meg belőle valamit. Ezek okozzák a pap purgatóriumát.

Hogyan kerüljem el?

Éljem komolyan és teljesen papi életemet. Semmit sem felszínesen érinteni, ellenkezőleg, mindennek a mélyére hatolni.

Menjek *a szenvedő lelkek segítségére*. Ha az érettük mondott miséket nagyobb buzgósággal végezném, mennyit nyernének azokból ők is és én is! *Terjesszem a szenvedő lelkek tiszteletét* és az értük való buzgólkodást. A nehezen megértett búcsúkat hozzam tiszta

megvilágításba. Krisztus vérének értékét, az Egyház kincstárát ismertessem.

Olvasmány: A halottak officiumának I. nocturnusából vett lecke: Parce mihi Domine...

KEDD

Statura pusillus

Kistermetű, mint Zakeus.

Ő igen, semmi sem mutatja jobban a kicsinység gondolatát, mint én, mint az a képességem, amellyel megelégszem, *kis erőfeszítésekkel*, csak *kicsiny törekvéseim* vannak, gyenge *kis érzelmeim*, elmerülök az aprócseprő dolgokba, ezer kis ábrándlepkét kergetek.

Bennem minden *kicsiny*, kicsiny, kicsiny.

Egy szent szerzetes, P. Alexis Hanrion írja lelki naplójában:

„Statura pusillus erat. Istenem, ezért nem látlak téged. *Kis* szívem van, amely elvész és elmerül az *apró* gondokban. De mivel, ó jó Jézus, te bennem laksz, a te Szíved szívemben él, tágíts ki engem, hogy *nagy* legyek; és ha fára van szükségem, itt van a kereszt.”

Ha ilyen emberek is szemrehányást tesznek maguknak, hogy kicsinyek, mit mondjak én?

Lépjek ki ebből a kicsinységemből, ebből az alacsony hitszemléletemből. Gondoljak arra a döbbenetes *nagyságra, amely bennem van*, minthogy keresztségem óta a Magasságbeli lakik lelkem mélyén. Gondoljak *papi méltóságomra*. És ha „fára van szükségem”, hogy hivatásom teljes magasságában legyek, ott van különböző nagyságban: *a kereszt*.

Olvasmány: Mt. 18, 1—6; Lk. 19, 1—7.

SZERDA

Sentire cum Ecclesia

Loyolai Szent Ignácnak ez a kedves mondása nemcsak azt jelenti, hogy igyekezzem a *hitigazságokban* úgy gondolkozni, mint az Egyház, — ez az első értelme — hanem azt is, hogy törekedjem megbarátkozni és együttérezni az *Egyház imádságával*.

Az Egyháznak csak egy katekizmusa és egy istentisztelete van! Az elsőben bemutatja *tanítását*, a másodikban megmutatja *lelkét*.

Buzgó kedvelője vagyok-e a liturgiának? Szeretem-e átélni azokat a szertartásokat, amelyeket végzek? Bele tudok-e mélyedni azoknak a jelentőségébe és mély értelmébe?

Minden keresztény tartozik imádkozni, mert szükség van rá. De tartozik *közösen*

is imádkozni, mert társadalmi lény és példát kell adnia életével. Mivel egyet alkot Krisztussal és Krisztus misztikus testében egyesült testvéreivel, valahányszor a teljes Krisztus megújítja áldozatát és felajánlja imádságát az Isten dicsőségére és a világ üdvéért, tartozik egyesülni ezzel az áldozattal és imádsággal. Ime, az oka és szükségessége, hogy részt vegyünk a *liturgikus istentiszteleten*.

Magyarázzam meg híveimnek ezt az imádságot, amelyet csak nagyon kevéssé ismernek.

Magam pedig hatoljak be teljesen a liturgia szellemébe. „Az Egyház emberének” imádsága legyen mindenekelőtt az *Egyház imádsága*.

Olvasmány: I Tím. 6, 3—6; 20-tól végig.

CSÜTÖRTÖK

Az Egyház

Az Egyház nemcsak *szervezet*, hanem élő szerv. Nem alkot csupán *hierarchiát*, hanem élő *testet* is — Corpus Christi mysticum. Ha csak a tekintélyt, a tanítói hivatalt, a fegyelmi hatalmat — bármily fontos legyen is az — látom benne, ez azt jelenti, hogy csak a *külsőre* fordítok figyelmet. Az Egyház nem-

csak kancellária, hanem *élet*, az isteni élet folytonos keringése, a természetfölötti gazdagság közlekedése Krisztus és a tagok között, a Krisztusban ugyanazon hit, ugyanazon keresztség (azaz ugyanazon isteni életben való közös részesedés), ugyanazon kenyér által egyesült tagok között. Una fides, unum baptisma, unus panis.

Sokan, akik szem elől tévesztik az Egyháznak ezt a *belső* világát, félreértik az ő vezetését és parancsait. Szigorú rendőri hatóságot látnak ott, ahol anyai gondoskodás van, megtorló intézkedéseket, ahol a nyájnak lelki építésben tartásáról van szó, rendezkedő szellemet azokban a megnyilatkozásokban, ahol logikus szükség van az Egyház határozott és világos állásfoglalására a veszedelmes tanokkal és zavaros fogalmakkal szemben.

Mindent szeressek az Egyházban: *külső felépítését* (tekintély, hierarchia) éppúgy, mint az ő *belső életét*, különösen az ő Krisztusjegyesi voltát. Egyházi vagyok, legyek az teljesen és szeretettel.

Olvasmány: Titk. jel. k. 21, 2—5.

PÉNTEK

Clamavit

Szent Jeromos a papot a *lelkek vadászának* (venator animarum) nevezi, amivel kifejezi,

hogy milyennek kell lennie a papi buzgóságnak.

P. Aubry mondotta: „Nem tudom megérteni, hogy minden ember, aki a papi renddel az Egyháznak adta életét, nem éhezik és nem szomjazik azután, hogy habozás nélkül *belevesse magát az apostolkodásba* és meghódítsa a világot, vagyis dolgozzék az evangélium nagylelkű, ellenállhatatlan és bátor terjesztésén.”

Azután így beszél magáról: „Föl akarom magam emésztetni, egészen a vértanúságig, hogy a lelkekért feláldozzam magamat *az utolsó csepp véréig.*”

Valóban feláldozta magát a lelkekért. Miután Mandzsúriában Kuy-Tchéu vidékén lankadatlan hévvel dolgozott a pogányok megtérítésén, a nyomorban éhenhalt.

Nem vagyok arra kötelezve, hogy Kínában a pogányoknak hirdessem az evangéliumot és így mutassam ki nagylelkűségemet Isten iránt. Azon a területen, melyet a Család-anya, az Egyház reám bízott, hasonló hévvel dolgozhatom. Nem az teszi az embert apostollá, hogy kimegy a missziókba, hanem hogy a szentpáli lelket hordozza magában: *Impendam et superimpendar.*

Amikor a Szentírásban olvasom a próféták

hőstetteit, mennyi ösztönzést találok azokban! Nem annyira az a próféta, aki a *jövendőt hirdeti*, hanem aki *Isten nevében beszél*. Nekem ugyanaz a hivatásom. Legyen hozzájuk hasonló lelkem.

Olvasmány: II Kor. 12, 12—16.

SZOMBAT

Néptömegek

Az 1848. évi forradalom alkalmával, amikor a párizsi néptömeg fellázadt a kormány ellen, Ozanam ezeket írta paptestvérének:

„Ha tíz év óta nagyobb számú keresztény ember foglalkozott volna a munkásokkal, a jövőre nézve biztosabbak lennének, most minden reménységünk abban a csekélységben van, amit eddig tettek érdekükben. Kell hogy a plébánosok lemondjanak apró *polgári* plébániájukról, az elit nyájáról az óriási néptömegek miatt, amelyeket nem ismernek. Szükséges, hogy ne csak az ismerős hívekkel foglalkozzanak, hanem az *egész munkásszállyal* is. Ez a tömeg nem alamizsnát kíván. Szociális szentbeszédekkel, egyesületekkel, iránta érzett szeretettel és érte végzett munkával kell őt magunkhoz vonzani. Ettől sokkal jobban megindul, mint ahogy hinnők.”

Ha a papság jobban magáévá tette volna Ozanam tanácsát, elkerülhettük volna azt, amit XI. Pius pápa oly fájdalmasan fejez ki: „Az Egyház a 19. század folyamán elvesztette a munkásosztályt.”

Bizonyos, hogy lehetetlen egy bonyodalmas és rettenetes helyzetet, a munkásság aposztáziáját néhány szóval megítélni. Itt nem is az a célunk.

Hála a jó Istennek és a nagylelkű apostoloknak, *a pap és a munkás* ismét megtalálták és megismerték egymást. Otthonos vagyok-e — legalábbis eléggé — *a szociális és gazdasági kérdésekben*? Nem elég a jó szív, képzett, okos főre is szükség van. A keresztény munkásmozgalmakban egyes papok tévedéseikkel, túlzásaikkal, heveségükkel, az Egyház álláspontjának félremagyarázásával hibákat követtek el. Hogy jót tegyünk, ahhoz mindenekelőtt szükséges, hogy ne tegyünk rosszat.

Ha e tekintetben megvan a tudásom és helyes ítélőképeségem, párosul-e ezekkel a *buzgóságom*? A nélkül, hogy elhanyagolnám a kedvező életkörülmények között levőket, van-e gondom a sanyarú sorsban levő *munkáscsaládokra*? Nem okoz-e fájdalmat az ő szenvedésük? Segítségükre megyek-e anyagilag

és lelkiileg? Lelkipásztori gondjaimba veszem-e a munkásifjakat? Van-e ifjómunkás csoportom? Jól működik-e? Mit tegyek, hogy működése élénkebb legyen?

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 49.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONHARMADIK VASÁRNAP*

Vetus homo crucifixus

A világháború alatt a meaux-i egyházmegyében levő neufmouttiers-i templomból hadikórház lett. Oly sok sebesült volt, hogy nem maradt benne egy üres hely sem.

Behoztak egy súlyosan sebesült tisztet. Rá kellett őt fektetni az oltárra, hogy kloroform nélküli, sürgős, hosszú és fájdalmas operáció alá kerüljön.

Az őrnagy erősíteni igyekezett a sebesültet: „Barátom, legyen most bátor!” — „Az leszek; Ő ugyanezen a helyen én előttem feláldozta magát!”

A finomarcú, okoszemű ifjú katona nem ejtett ki egy jajszót sem, még legkisebb sóhajt sem.

Az operáció végeztével az orvos csodálattal adózott a sebesültnek hihetetlen energiá-

* Az erre a hétre eső elmélkedéseket vegyük Vízkereszt hatodik vasárnapjának hetéből.

jáért: „Bravó, kapitány. Maga csodálatos, emberfeletti volt.”

A tiszt tekintetével a tabernákulum Krisztusára mutatott és csak ennyit mondott: „Ő is!”

Nekem bizonyára nem kellett hasonló „operációt” végigszenvednem. Inkább apró tűszúrásokat, mint metsző kés vágásait, inkább láthatatlan, mint látható sebeket.

Mindenesetre sohase veszítsem el szem elől Krisztust, aki áldozatom oltára fölé emelkedik. Valahányszor valami nehézség, egy-egy kemény ütés lelki erőt kíván, gondoljak imádott Mesteremre, akinek — szemináriumai éveim kívánságára visszaemlékezve — áldozatos életet ajánlottam fel.

„Valaki ugyanezen a helyen én előttem feláldozta magát: . . . Ő!”

Igazi helyén van-e Ő nálam? Ő, azaz a keresztfeszített Jézus, az én szentmisém, az én oltárkeresztem üdvözítő Áldozata?

Crucifixus cum Jesu crucifixo.

Olvasmány: 1. zsoltár.

PÜNKÖSD UTÁNI HUSZONNEGYEDIK VASÁRNAP

Abominatio desolationis

Mi a pusztulás útálatossága? Ez a bűn a szent helyen, — in loco sancto — az erény

hanyatlása a nép vezetőiben, a nyáj pásztoraiban, azok szívének romlása, akik az oltárhoz lépnek.

Paphiány van, mondják. Sajnos, igaz, különösen egyes országokban és megyékben. De azok, akik papok, vajjon olyan papok-e, *ami-lyeneket Isten kíván?*

A hivatások ritkulnak. Azok, akik célhoz értek, mivé fejlődtek? Vajjon mindig *szent* az, aki célhoz jutott, vagy közepes, elégtelen ember?

A papok nincsenek sokan; de mégis többen vagyunk, mint a tizenkét apostol. Mennyiségben túlszárnyaljuk őket, de érünk-e annyit *minőségben?* Én, aki paptestvéreimet szigorúan megítélem, én mi vagyok? Vajjon közepszerűséggel nem működöm-e közre, hogy „a szent helyen” ez „a pusztulás útálatossága” megy végbe, amelyről a Mester undorral beszélt?

Hol van a szemináriumi időm tüze, amely akkor égett bennem? Hol vannak az *akkor tett feltételeim, szent ígéreteim*, amelyeket a székesegyház kövezetén végigborulva tettem, mialatt érettem a mindenszentek litániáját mondották? Olyan őszinte, olyan határozott voltam akkor. Fülembé súghatták volna akkor: „Várj néhány évet... Abominationem deso-

lationis in loco sancto. Ime, ezt fogja művelni a te felszentelésed."

Istenem! Istenem! Könyörülj rajtam! Mária, a papok Királynője, könyörögj érettem!

Olvasmány: Mt. 24, 1—32.

HÉTFŐ

Pokol

Vannak-e papok a pokolban? Isten titka. Lehet a papi méltóság magasságából az örök halál örvényébe esni? Borzalmas gondolat.

Ha van pap a pokolban, az ugyanúgy szenved, mint a többi kárhozottak; poena sensus, poena damni, bűnei, bűnössége szerint. Hihető-e, hogy vannak erkölcsi kínok, amelyeket csak ő ismer? A pap pokla nem az-e, hogy mindig előtte van a szeretet, különösen az *emberré lett Szeretet*, Jézus Krisztus, és tudja, hogy megvetette ezt a szeretetet?

Az emberek sokasága között őt választotta ki a Szeretet, őt halmozta el kegyeivel. Úgy látszott, hogy győzelme, hódítása mindörökre megmarad. Sajnos, a bűn lassan, lassan elcsábította. Először ellenállt, minden esés után felkelt, aztán a végén megadta magát. Az életében otthonos lett a *halálos bűn*, a nélkül, hogy a beléje oltott szeretet kitöröl-

hetetlen jelét elpusztíthatta volna; az örök élettel eljegyzett az örök halál martaléka lett. Szent Pál szavai beteljesednek: „Nescitis, quoniam corpora vestra membre sunt Christi? Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis.” (I Kor. 6, 15, 16.)

Egész idő alatt, míg ez élet folyt, a szeretet hosszantűrő volt. Panaszkodott. Sírt és visszahívta a hűtlent a lelkiismeretfurdalásokkal, a figyelmeztetésekkel, a bajokkal, hirtelen csapásokkal. Mindhiába.

A sátán szintén harcolt. Minden új véték, mindenegyes szentségtörés súlyosabbá tette a gonoszság, a büszkeség, az érzékiség által kovácsolt láncot. A legrosszabb kísértés, a kétségbeesés leselkedett e lélekre: „Nincs számomra bocsánat, én nagyon vétkeztem.”

A halál eljön. Kopog. A pap lelke az örökkévalóságban találja magát. Mily iszonyatos felébredés! Az ítélet már magában foglalja az Isten létének és tulajdonságainak bizonyos kinyilatkoztatását. Ha ez nem is színről-színre való látás, de mégis csak látás, *átható ismeret*, amely egészen megváltoztatja az isteni Lényről, az ő nagyságáról, szeretetéről alkotott nézetét. Ó, milyen lehet az *elkárhozott papnak* az isteni szeretet kinyilatkoztatása!

Ezt az isteni szeretetet elvesztette örökre. „Távozzál messze tőlem, én papom, aki arra kényszerítettél engem, hogy megátkozzalak téged. Távozzál az örök tűzre! Nem ismerlek téged, nem ismerlek többé!”

Az elkárhozott papnál minden kínhoz hozzájárul a meggyalázott isteni Szeretet örök víziója. Az *Atyáé*, akinek örökbefogadását elvetette, a *Szentléleké*, ki az isteni Ismeretlen és a lelkének édes vendége volt, de akit méltatlanul kiűzött. De különösen a *megtestesült Ige*, Jézus Krisztus szeretetének víziója lesz borzalmas, aki nemcsak Mestere, Udvozítóje akart lenni, hanem Barátja, lelkének Jegyese, Mindene . . .

Olvasmány: Lk. 13, 22—31.

KEDD

Az utolsó szentmise

Ha az ember Rómában meglátogatja a Santa Maria del Popolo templomot, megrendüléssel olvas a szentélyben egy feliratot, amely így szól: „*Itt mutatta be Luther az utolsó miséjét.*”

A szerencsétlen életének delén otthagytá papságát és lemondott arról, hogy valaha az oltárhoz lépjen.

Mekkora különbség van az „utolsó mise” között, amely fizikai erőnk elhagyása miatt következett el, és az „utolsó mise” között, amely erkölcsi ámulást, az *ígéreték megszegését* jelenti és azt, hogy az ember visszautasítja Isten legnagyobb ajándékát: a szentáldozat bemutatásának a jogát.

Imádkozom-e eléggé *állhatatosságomért*? Az én esetemben bizonytalanság van szó aposztáziáról, de különbség van papság és papság, pap és pap között. Nem volna talán hűtlenség az, ha csak harminchatod rendű pap lennék és siralmasan alatta állnék feladatomban?!

Imádkozom-e méginkább — az előbbi csak a kérdés negatív oldala volt — azért, hogy *szent pap* legyek? Olyan pap, akinek utolsó szentmiséje után ezt mondhatta az Úr: „Jöjj, hű és jó szolgám! Jöjj és folytasd örökké ott fenn a szentáldozat bemutatását! Menj be Urad örömébe!”

Perreyve abbé a pap haláláról így elmélkedik: „Ő megtestesült Ige, te kiváltképpen pap vagy, és minden papnak mintaképe. Ha életedben keresem azt a pillanatot, amelyben legszebben nyilvánult meg papi mivoltod, úgy látom, hogy az halálod pillanata volt...”

Az a halandó test, amelyet, ó Krisztus, megtestesülésed napján felvettél, sohasem volt

előtted más, mint áldozati tárgy... Uram, ez kell hogy legyen mindazoknak a teste, akik papságodban részesülnek."

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 59.

SZERDA

Bizalom

Nyomorúságos természetem mindig leránt a sárba. Úgy érzem, hogy minden erőlködésem hiábavaló.

Tehát *kétségbe kell esnem*? Hagyjak mindent menni? Mondjak le véglegesen arról, hogy *szent legyek*?

Nem! Nem! Még ha tízszer rosszabb lennék, akkor se hagyjam el magamat, helyezzem minden bizalmamat Istenbe, Szűz Máriába, papi rendem kegyelmébe, és vegyek újra bátorságot.

Egy gyóntató kérdi Labre Szent Benedektől: „Mit tenne, ha egy angyal az ön elítélésének hírét hozná?”

— *Bizalmam lenne* — válaszolta a legnagyobb nyugalommal.

Igen, bármi jöjjön, bizalom!

Tanuljak boldog de la Colombière bizalmából, amelyről végrendeletének következő sorai tanúskodnak:

„Elhatároztam, hogy

1. *annyira Istenre hagyatkozom*, ki bennem van és akiben vagyok, hogy nem nyugtalanodom sem külső, sem belső viselkedésem miatt, édesen karjaiban pihenek és nem félek sem a kísértéstől, sem csalódástól, sem jólétől, sem viszontagságtól, sem rossz hajlamaimtól, még bűneimtől sem. Remélem, hogy mindent végtelen jóságával és bölcseségével fog vezetni, úgyhogy minden sikerülni fog az ő dicsőségére.

2. *Nem akarom* sem azt, hogy szeressenek, sem azt, hogy bárki is támogasson; akarom, hogy Benne legyen atyám, anyám, testvéreim, barátaim és mindaz, aki gyengéd érzelmekkel van irántam. Úgy gondolom, hogy az ember nagyon jól érzi magát az ilyen biztos és édes menedékhelyen, és ott nem kell félnem sem emberektől, sem ördögtől, sem magamtól, sem haláltól, csak Isten tűrjön meg engem, és én nagyon boldog vagyok."

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 57.

CSÜTÖRTÖK

Teljes önatadás

„Ha egyszer minden visszavonás nélkül teljesen odaadtuk magunkat, egész életünk átváltozott... Az ember panaszkodik az élet

miatt, hogy az élet kemény, csúnya, kicsinyes. — Ó, mily szép az élet, amikor úgy bontakozik ki, mint a *bizalom és szeretet himnusza*."

Tanulság számomra. Egy világi ember mondotta ezeket a szavakat, Joseph Lotte, a katolikus egyetemi tanárok folyóiratának alapítója.

És most előre!

„Uram, én magamat birtoklom, hogy mindent neked adhassak:

Én mindent neked adok, hogy Tégedet bírjalak."

Igy beszélt Istenhez Maurice Desfontaines, az Issy-i szeminárium növendéke, aki az 1930. évben halt meg.

Mindent odaadni. Menjek önmagam végső határáig.

Bizonyos napokon nehéz lesz. De nem baj. A szükséges okosság fenntartása mellett ne féljek tőle.

Perreyve abbé egyik este betegtől jövet egészen izzadtan érkezett haza. „*On kimeríti magát*”, mondták neki. A csodálatos apostol így válaszolt: „Milyen pap az, aki nem meríti ki magát?”

Minden igazi apostol így beszél. Közülük az egyik legnagyobb, Páli Szent Vince ezeket a még keményebb szavakat mondotta: „Nem

szégyenletes-e, ha egy pap arra törekszik, hogy *ágyban haljon meg?*"

Ha ilyen kijelentéseket hallok, mit gondoljak magamról?

Olvasmány: Lk. 9, 62.

PÉNTEK

Nincs középút

„A pap részére úgyszólván nincs középút: ha nincs épülésre, megbotránkoztat; *ha nem éltet, halált hoz*; ha egész viselkedésével nem sugallja a jámborságot, felhatalmaz a bűnre.” (Massillon.)

Szolgáljon ez nekem örökös ösztönzésül.

Sohase felejtsem el: *mint pap* fogok üdvözülni vagy *mint pap* fogok elkárhozni.

Felelősségem mérhetetlen!

Nazianzi Szent Gergely mondja a papról: „*Vitium est . . . non esse optimum.*” A tridenti zsinat újra felveti ezt a gondolatot: A papban még a könnyű hibák is igen nagyoknak látszanak. Nagy Szent Gergely megjegyzi: „*Tot occidimus, quot ad mortem ire . . . tepidi . . . videmus.*”

Ezek a szavak nem túlzottak. Mennyire felrázzák lanyhaságomat!

Munkára fel!

Munkáljam először az én személyes megszentülésemet, azután dolgozzam híveim megszentelésén.

Ha nem vagyok hű küldetésemhez, mennyi kár éri a világot! „Pensate quanta sit ista dignitas (sacerdotum), habere in cordis hospitio adventum Domini.” (Nagy Szent Gergely.)

Tőlem függ az Úr eljövetele.

Olvasmány: Krisztus követése I. k. 25, 1—5.

SZOMBAT

A világ vége

Allítólag a Fidzsi-szigetek lakói a legműveletlenebbek. A sziget közepén fekszik Be-mana városa. A világot ábrázoló térkép érkezett a misszió iskolájába. A gyermekek tágra nyílt szemmel nézték, hogyan gördül le a térkép egy ujjnyomásra és hogyan gördül vissza. Az egyik gyermek ezt látva, kérdi a misszionáriustól: „Ugye atyám, így megy végbe *a világ vége*? A jó Isten ujjával megnyom egy gombot és minden visszafordul oda, ahonnan jött.”

A kis fidzsi gyerek okosan beszélt.

Természetesen leegyszerűsítve beszélt, de milyen pontos és helyes gondolata volt az Isten mindenhatóságáról és a világ semmiségéről.

Egyszersmindenkorra helyezzem a *teremtett dolgot* az igazi helyére. Nem tudom, hogy mikor jön el a világ vége? Mit számít az nekem! Az egyetlen dolog, ami nekem számít: mikor lesz a világ vége *az én számomra*? Mikor jön el a pillanat, amikor elhagyom ezt a látszólagos és sallangokkal díszített világot, ahol harminc, negyven, ötven, hetven évig kellett játszani a szerepemet? Vagy még inkább egyetlen dolog, ami számít: *Hogyan* fogom elhagyni a világot, milyen művekkel a kezemben — *opera eorum sequuntur illos*?

Függetlenítsem magamat mindinkább attól, ami elmúlik...

E világnak az élete nem önmagáért van, másért: a fő- és lényeges dologért. Lássak világosan és tisztán.

Olvasmány: Krisztus követése III. k. 58.

IV. EGYES SZENTEK ÜNNEPEI

DECEMBER 3.

Xavéri Szent Ferenc

I. Xavéri Szent Ferenc keze.

1925-ben, India apostola szenttéavatásának háromszáz éves jubileuma alkalmával a római Gesù-templom a Szent legértékesebb csodátevő ereklýjét, épségben maradt kezét ideiglenesen átengedte tisztelet céljából több városnak. Így körülhordozták azt Spanyolországban és Franciaországban is.

A kristályon keresztül teljesen épségben lehetett látni a nagy apostol kezét. Az ember élő kéznek vélhette. A tényérnek még a színe is megmaradt.

Xavér keze! Kéz, mely csodálatos magokat, kegyelmeket, áldásokat, jótéteményeket *szórt*, amely lángoló leveleket *írt* Európába; kéz, amely egy millió pogányt *keresztelt* meg, amely a kereszt jelével, isteni erővel *lecsendesítette* a viharokat, betegeket *gyógyított*, halottakat *feltámasztott*.

II. Az én kezeim.

Ártatlan és tiszta kezek? Ó, igen. Ezt val-

lom minden reggel a szentmisében: Lavabo inter innocentes manus meas.

Könyörület és adományokat osztogató kezek?

„Ezüstöm, aranyom nincsen, — mondotta Szent Péter a Porta Speciosa koldusának — de amim van, neked adom.”

Apostoli kezek, keresztségi folyamat, Eucharisztia-adományozás, szentkenet kezei.

Második Xavéri Ferenc kezei.

DECEMBER 8.

Immaculata Conceptio

I. Máriát *egyedülálló magasságba* emeli két dolog:

Először az a tény, hogy *létezésének már az első pillanatában a megszentelő kegyelemmel* volt felruházva. Amikor mi a világra jövünk, nem vagyunk isteniek, Ádám és Éva bukása miatt meg vagyunk fosztva a természetfeletti élettől. Kegyelmet hordozó szertartásra van szükség, hogy isteni állapotba kerüljünk, hogy belépjen hozzánk a Szentháromság. A Szent Szűz létezésének hajnalától kezdve Istenhordozó.

Másodsorban míg hozzánk az isteni élet a keresztségben csak határolt mértékben, az Istentől megállapított arányban jön, Máriába

kezdettől fogva királyi *teljességgel* ömlik. Olier egyenesen azt mondja, hogy Mária ettől a pillanattól kezdve több kegyelmet bírt, mint az összes szentek együttvéve.

II. Az én isteni életem Mária isteni életéhez hasonlít, amennyiben ugyanolyan *természetű*, ha nincs is ugyanazon a *fokon*: részesedés az Atya, az Ige és a Lélek életében.

Máriához hasonlóan nekem is kötelességem *szeplőtelen életet* élni. „Vedd e fehér ruhát — mondták a kereszteléskor nekem — és őrizd meg szeplőtelenül az Isten ítélőszékéig!”

DECEMBER 21.

Szent Tamás apostol

P. Faber egyik levelében szépen mutatja be azt az ellentétet, amelyet ennek az ünnepnek a *karácsonyi ünnepségek* mellé helyezése kifejez.

„Betlehem eltűnik: úgy érezzük, mintha a nagybőjt nagy kegyelmi időszakán mentünk volna keresztül, mintha húsvét illata, a feltámadt élet visszhangja jönne felénk abban a pillanatban, amikor éppen jászolt akarunk készíteni szívünkben és templomainkban.

Én Uram, és én Istenem...

Milyen tisztelettel kellett ezután lennie

az *öt szent* seb iránt, és mennyire szerethette őt a Szűzanya! Könnyen elképzelem, hogy meg kívánta csókolni ezeket az apostolkezeket, amelyeket oly gyengéden hívott meg az Úr, hogy vizsgálják meg áldott sebeit."

Krisztus *jászola* nem rejtheti el Krisztus *keresztjét*. Utánozzam az ősoket, akik képeiken Urunknak keresztalakú bölcsőt adtak. Vajjon Mária nem sejtette-e a Kálváriát, mikor a jászolban fekvő Jézust szemlélte?

Az elfogadás, mely őt anyává tette, nem volt-e megvilágosított és tudatos elfogadás? Ha nem is tudott minden részletet, de tudta a lényegét.

Semmi sem tart tehát vissza, hogy ne úgy cselekedjem, mint ő, és a születés fáján túl ne lássam a halál fáját.

Tegyem magamévá Faber kedves gondolatát: Mária *meg kívánta csókolni az apostolkezeket*, amelyek megvizsgálták Krisztus sebeit.

Emlékezzem vissza, mint csókolták meg onyéim felszentelésem után kezeimet.

Tamás csak egyszer érintette Krisztus sebeit. Én mindennap érintem Krisztust. Ha Mária leszállna az égből, *megcsókolná kezeimet*.

Aprószentek

Péguy az Aprószenteket a kis Jézus „karsársainak” nevezi. Ugyanazon korúak, ugyanazon fajból valók voltak, és az Úr kiszemelte őket, hogy pálmát lengető kíséretét képezzék.

Sokáig elgondolkozhatom ezen a történelmi rettenetes gyermekmészárláson.

Vannak más ártatlanok is, kiket nem lehet vértanúknak nevezni, de akik szintén *áldozatok*, a szülők önzésének áldozatai.

Ezek azok a kicsinyek, kik világra jöhetnek volna, és kellett is volna a világra jönniök, de útjukat állották: *„Te nem fogsz élni.”* Egy gyermekért, ki a világra jön, kettő nem jön a világra. Mekkora *hekatomba!* És *mennyi bűnt* jelent ez!

Legenda meséli, hogy december 28-án az aprószentek betlehemi sírjaiból egy légió kis fehér lélek repül Heródes sírjához és ott énekel. A tirannus felkel sírjából és elfut. A kicsinyek üldözőbe veszik. Heródes igyekszik eltűnni az erdőben, de ők megtalálják ott is. A tengerre száll, követik. Hirtelen egy házra mutat és azt mondja: *„Nézzetek oda, ott egy asszony, aki szintén oly gonosz, mint én.”* És látják, amint egy kis lélek elröpül, egy gyer-

mek lelke, kit bűnös anyja nem engedett a világra születni.

Imádkozni fogok plébániám minden tűzhe-lyéért, a házastársi kötelesség lelkiismeretes teljesítéséért. Az ünnepekkor, különösen a húsvéti időben idegen gyóntatót hívok, hogy megkönnyítsem azoknak a bűnöknek bevallá-sát, amelyeket nekem nem vallának be.

JANUÁR 25.

Szent Pál megtérése

Faber írja:

„Nem kellett volna-e megfulladnom a könnyektől ma az oltárnál? Ily nagy és pate-tikus mise! És ez a mai különös breviárium!

Semmi esdeklés az irgalmassághoz, semmi kétely, semmi félelem. A *kis* ember, aki alakra is kicsiny volt, azt kiáltja, amit soha egy te-remtmény sem mondott: Scio cui credidi, et certus sum, quia potens est depositum meum servare in illum diem justus iudex. (II Tim. 1, 12.) Nem ismerek még egy szentet, aki ilyen viselkedést mert volna tanúsítani Isten előtt. De mennyire megerősíti ez a merészség az isteni kegyelmet!

Mikor Ananiás ingadozik, mekkora nagy-sággal mondja neki Jézus: „*Csak menj, mert*

kiválasztott edényem ő nekem!" (Ap. csel. 9, 15.)

A nagy apostoli szívnek ez a harsonakiáltása: *„Az ő malasztja bennem nem volt sikertelen.”* (I Kor. 15, 10.) Melyik szent mert valaha is ilyen szavakat kiejteni?

De vannak Szent Pálnak más hihetetlen szavai is. *„Jó harcot harcoltam, a pályafutást bevégeztem, a hitet megtartottam, készen vár már reám az igazság koronája.”* (II Tim. 4, 7.)

Nincs sehol ehhez hasonló, csak Jóbnál.

Ez a kedves Szent Pál mindig nagy és termékeny Istenért, mindig erőszakos Istenért, mindig telve van Istennel, mindig ég Jézusért, szentbeszédeiben, társalgásában, írásaiban. Isten, Isten, mindig Isten, *„a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja”*.

Mi lesz az, ha látni fogom ezt a nagy Apostolt, ha átkarolom az egykor római utak porától fehér lábait, ha látom egykor beteg és könnyes, de most az isteni lényeket szemtől-szembe szemlélő szemeit, és ha hallhatom az ékesszólás mennydörgéseiben is szelíd szavát és mondhatom: Valóban ez az a gyengéd öregember, ez az a gyengéd vagy inkább fiatal, szüzi szív, amely a Filemonhoz írt bájos levélben kitárul?

Szent Pál jellemét utánoznom kell.”

Szalézi Szent Ferenc

A genfi püspök sok és értékes tanítása között hallgassam, mint tanít meg *az Isten jelenlétében* való életre.

„Mindenki ismeri ezt az igazságot, de nem mindenki *törődik* azzal, hogy azt magára alkalmazza. A vakok, mivel nem látják a jelenlevő fejedelmet, nem viselkednek tiszteltudóan, mikor a fejedelem jelenlétéről értesülnek. Ennek az az oka, hogy nem látnak és könnyen *elfelejtik*, hogy *ő jelen van*, és róla megfélelkezve még könnyebben elvesztik a tiszteletet és hódolatot. Sajnos, mi nem látjuk Istent, ki jelen van, pedig a hit figyelmeztet minket az ő jelenlétére, de mivel nem látjuk Őt szemeinkkel, igen gyakran megfélelkezünk róla és úgy viselkedünk, mintha Isten távol lenne tőlünk.”

Szalézi Ferenc nem tesz különbséget Isten jelenléte között, amely lehet: az ő mindenütt való jelenléte isteni végtelenségénél fogva, az ő különös jelenléte a kegyelem állapotában lévő lélekben, az oltáriszentségi jelenléte. Válasszam ki azt a jelenlétet, amely leginkább van segítségemre.

Szalézi Szent Ferenc az előbb említett

sorokban egy világi személyhez szól. (Philothea II. 2.) Mennyivel inkább kell nekem, papnak arra ügyelnem, hogy Isten jelenlétében és Isten jelenlétéből éljek.

Ma különös gondot fogok erre fordítani; igyekszem bizonyos időközökben megállni, hogy magamba szálljak.

Add meg nekem, ó Istenem, hogy nagy-lelkűen törekedjem téged gyakran megtalálni és ezáltal lassan hozzászokjam ahhoz, hogy téged mindenben megtaláljalak és Szent Ignác tanácsát kövessem: „ut ego integre recognoscens, possim in omnibus amare”.

FEBRUÁR 2.

Simeon

Az evangélium elmondja, hogy Simeon *várta* Izrael váltságát. Tudta, hogy nem fog előbb meghalni, míg a Messiást meg nem látja. Egész élete nem volt más, mint vágyódás a fájdalommal és örömmel remélt „később” után.

Ez a legnagyobb kegyelem, amit Isten a léleknek adhat: *a kívánság kegyelme*; az az érzés, hogy nincs meg neki mindaz, ami kell, hogy hiányzik neki valami, ami oly kíváncs, ami betöltené vágyát. Azok, akik meg-

elégedettek, akiket az üresség, a hiány nem gyötör, akik nem érzik valaminek a szükségét, nem igényelnek nagyobb és különb valóságot, mint amit jelenleg birtokolnak, azok a legszerencsétlenebbek.

Emberi szempontból talán a duskálódó élet selyemgubójába vannak bezárva, amely kielégti őket. És éppen ezért semmi szomjúságuk sincs a szabadulásra. Mennyire idevág Krisztus szava: Boldogok, kik éheznek és szomjúhoznak, akik, mivel nincs nekik, kívánnak, vágyódnak, mohók. Vajjon nem ez a boldog éhség és szomjúság forrása minden *megtérésnek*, minden *tökéletesedésnek*, minden *emelkedésnek*?

Simeon a lélek, amely vár. „Minden keresztény — Bauman szavai szerint — lélek, amely vár.” Gyötör-e engem mérhetetlen vágy, természetesen lelki vágy? Redemptio-nem Israel... Az a lélek vagyok-e, amelyik vár?

Vir desideriorum volt Jób. Jób, Simeon és a pap... a *szomjazók*. Semmi sem tesz oly nagyvá, mint a vágy. Alakítsak magamból olyan lelket, amely szüntelenül szárnyal a mindig sugárzóbb és tökéletesebb megváltás után.

Aquinói Szent Tamás

Sertillanges dominikánus atya mondja róla: „Ő az *ellentmondásnak* volt a barátja, hogy az *állításnak* biztos lovagja legyen.”

Mit jelent ez? — Mielőtt Aquinói Tamás határozott véleményt alkotott magának egy kérdésről, szorgosan *végigvizsgálta a kérdést*, hogy a legcsekélyebb szempont se maradjon árnyékban. „A hamis rendszerek csak azért hamisak, mert elhanyagolták a valóság figyelembevételét.” Minden kérdés taglalásánál tegyük magunk elé e mondást: *dicitur, quod non*, és elkerüljük az *egyoldalúságot*. Tudjuk felfedezni az ellenfél szempontjában az *igazság részecskéjét*, mely benne rejtőzködik. Maga Aquinói Szent Tamás mondja: „Mindaz, ami igaz, bárki is mondja, a Szentlélektől származik.” Ne legyek a priori ellenség az ellenfél állításával szemben — hacsak biztos nem vagyok rosszhiszeműségében — és még akkor is... Talán van az ő tanításában valami keresnivaló anyag, ami tehát gazdagítja tudásomat. „Vizsgáljatok meg mindent — írja Szent Pál — és ami jó, azt tartsátok meg.”

Miben áll a tévedés? — „Abban a hibában, hogy az ember nem lát mindent” — jegyzi

meg szellemesen Pascal. Igyekezzünk *az ellenfél segítségét is igénybe véve* megértő és vendégszerető szellemet kialakítani magunkban, és nem szűk, zárkózott szellemet. „Az ember mindig nyer azoknak a kapcsolatával, akik mélységesen tévednek”, feltéve, hogy az ember kialakult szellemmel rendelkezik.

Törekedjünk nem annyira az ellenféllel szembe, mint inkább *melléje* helyezkedni, bizonytal nem azért, hogy nézetét elfogadjuk, — feltételezve, hogy rossz — hanem hogy segítsünk rajta és megjavítsuk nézetét, mi pedig még jobban meggyőződünk a mi nézetünk helyességéről.

MÁRCIUS 19.

Szent József

A „homályos” szent példaképe.

Életének homálya. Nem szükséges azt bizonyítani. Bár Szent József „nemcsak nemzetének volt az első nemes embere (nézzük genealógiáját), hanem az egész világnak is első nemese” (Lacordaire), még sincs az övé-nél ismeretlenebb élet.

A tanulság: az ember nagy szent lehet és teljesen ismeretlen lehet a világban. Egyedül az a fontos, hogy mi vagyok Isten előtt.

Tiszteletének homálya. A katakombákban semmi célzás Szent Józsefre. A középkor, mely oly figyelmes volt Isten szolgáinak dicsőítésében, úgylátszik, nem ismerte. A hymnológiák és euchológiák nem tartalmaznak semmi dicsőítő éneket róla. Szent Bernátra, Gersonra, Sziénai Szent Bernardinra és Nagy Szent Terézre kell várni. 1400-ban Jézus nevelőatyjának még nincs ünnepe. VIII. Orbán pápának köszönhetjük azt, ki a 18. században hozta be. A 17. században Bossuet két dicsőítő beszédet mond róla, amilyent még senki sem mondott, és azután újra csend támad.

Igazán IX. Pius pápa magasztalja fel Szent Józsefet, mikor 1870 december 8-án a *katolikus Egyház védőszentjének* proklamálja. Ugyanez a pápa a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának kihirdetése emlékére képet festetett, amelyen a Szentháromság szeretettel hajol a Szent Szűz fölé. A pápa végignézi a készülő kép kontúrvonalait, és kérdi: „Hol van Szent József?” — Ott a kép alján. — „Ő nincs a helyén, ide helyezi őt” — mondotta a pápa és ujjával a kép közepére mutatott.

Előtérben van-e Szent József tisztelete *ájtatosságaimban*? Igyekszem-e azt terjeszteni *híveim körében*?

Nagy kísértés az, ha *idő előtt akarunk cselekedni*. Szomjazunk apostoli működés után, ezerszámra akarjuk megnyerni a lelkeket, és elfelejtjük, hogy magunkat a szükséges útravalóval ellássuk, mielőtt útnak indulnánk és hódítani kezdenénk.

Szent Benedek nem álmodozott működéséről, ő egyedül Istené kívánt lenni. Nagy Szent Gergely így jellemzi őt: ő az Isten embere volt. Az ő vágya az volt, hogy magát mindinkább megőrizze Istennek, és lemondjon az emberek között való tevékenységről.

Istené lenni.

Oly ritka dolog ez: annyira Istené volt, hogy mikor a világ felfedezte, ő Istenhez fut és kéri, hogy hasson a világra. Kényszerítik, hogy egy monostor előjárója legyen és azt megreformálja. Nemsokára tanítványaival megalapítja Monte-Cassinót.

Mivel egészen Istené, könnyen cselekedhetik, Isten hatalmát közli vele. Az ördög meglöki a falat, amely agyonnyom egy testvért. Hozzá sietnek; imádságban találják, és mert — amint a történetíró mondja — Isten embere, feltámasztja a halottat. Mikor az

ördög ráül egy nagy kőre, úgyhogy a testvérek nem tudják azt felemelni, az Isten emberéhez sietnek, és neki elég egy keresztjel, hogy a kötőmeg felszabaduljon. Egy sarló beleesik a tóba, és az ő szavára feljön a víz felszínére; egy gyermek, Placid, belefullad, ő kihúzza, és az jár a vízen.

Alkalmazzam hivatásomra. Tudjam meg, hogy először *lenni* kell, és aztán *cselekedni*, először Isten emberének kell lenni, és Isten én általam cselekedni fog.

MÁRCIUS 25.

Annuntiatio

Isten elküldi angyalát, hogy kérdezze meg Máriát, elfogadja-e a megváltásban való közreműködést, mégpedig azon a fájdalmas módon, hogy egy keresztrefeszítettnek az anyja legyen.

Ismerjem meg Mária válaszából a *nagy-lelkűség értékét*, amellyel az isteni ajánlatokkal szemben viseltetett.

Ha Mária nem fogadja el az ajánlatot, mi történik? Ha a „Fiat” nem hangzik el, az Üdvözítő nem születhetik meg, és a világ meg lesz fosztva az isteni élettől. Mária elfogadja: Ecce. Ime, itt vagyok. Fiat. Kerül, amibe

kerül, nem hátrálok meg. A megtestesülés végbemegy. Üdvözítőnk és üdvösségünk van. Az emberiség újra isteni életet élhet, miként azt Isten kezdettől fogva kívánta. *Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus.*

Botticellinek van egy érdekes festménye, amely Máriát egy tintatartóval ábrázolja. Jézus szemeit Anyjára szegezve belemártja a tollat és beleegyezését várja, hogy ír hasson. Mária beleegyezésére van szüksége, hogy földi létének üdvözítő lapját megírja.

Ki tudja, hogy az Istentől felajánlott ennek vagy annak a feladatnak *elfogadása* mily *páratlan következménnyel* járt? Ennek a hívemnek az üdvössége volt talán hozzákapcsolva ahhoz a nagylelkűséghez, amelyet ma Isten kívánt tőlem.

Az *Ecce* embere leszek-e vagy tagadó választ fogok adni és félrevonulok?

ÁPRILIS 17.

Szent József oltalma

Tudjuk, hogy IX. Pius pápa jelentette ki Szent Józsefet az egész Egyház védőszentjének. XIII. Leo pápa buzgón kérte a kereszténységet, hogy helyezkedjék oltalmába. Még csak perugiai érsek volt, mikor 280 püspökkel

ő is aláírta a postulatumot, amellyel a pápát kérték, hogy Szent Józsefnek különös tiszteletet rendeljen el. Mikor pápa lett, megemlékezett arról a kérvényről, amit a vatikáni zsinaton aláírt és 1899 augusztus 14-én kelt gyönyörű levelében megadja Jézus nevelő-atyjának mindazt a dicsőséget, amelyet megérdemel.

X. Pius pápa 1909-ben Dom Wyart, a trapisták általános főnöke és Mgr. Marie, coutances-i püspök kérésére felelve, tekintélyével megerősíti a Ritus-kongregáció dekrétumát, amely bevezeti Szent József litániáját.

Ha valamikor, úgy ma valóban tisztelni kell őt. A *zaj* korában ő a *csend* mintaképe, a fékezetlen *agitáció* korában: a mozdulatlan *imádság* embere; a *külsőségek* korában ő a mély *lelki élet* embere; a szabadság és a *láadások* korában ő az *engedelmesség* embere; a *családok szétbomlásának* korában ő az *atyai buzgóság*, a *hitvesi hűség* és *figyelmesség* mintaképe; abban a korban, amelyben az ideiglenes értékek számítanak, ő az *igazi értékek* embere.

Legyen ő ezekben az én mintaképem és legyen ő az én pátrónusom.

Róla mondja a breviárium: *nemo ad eam accessit, qui non melior abierit.*

Mily nagyszerű dicséret! Sugározom ki annyira a szeretetet, hogy mindazok, akik hozzám közelednek, *vonzalmat érezzenek*, nem én irántam, hanem Az iránt, aki maga a szeretet.

Urunk megtanította a Szentet, hogy miképpen kell a felebarátot szeretni. A következőképpen magyarázta meg neki ezt a mondást: „Amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtétek.” (Mt. 25, 40.) „Te nem tehetsz nekem semmi szolgálót, de *segítségére mehetsz felebarátodnak*. Te nem adhatsz nekem önzetlen szeretetet, mert nem tudsz úgy szeretni engem, hogy meg ne jutalmazalak érte, de én téged felebarátod mellé helyeztelek, hogy megtehesd neki azt, amit nem tehetsz meg irántam: hogy *önzetlenül szeresd őt* a nélkül, hogy tőle valamilyen választ vagy hasznót várnál. Én akkor azt, amit neki cselekedtél, úgy tekintem, mintha nekem tetted volna. Nemde szeretnéd tudni, hogy miképpen fejezd ki nekem háládat? Nincs jobb módja, mint hogy légy

jó felebarátodhoz, minden felebarátodhoz, miképen én is jó vagyok hozzád, szeresd őt ugyanazzal a szeretettel, amellyel tégedet szeretlek és őt szeretem."

Vegyem figyelembe a Szentnek az *összeszedettség*re vonatkozó tanácsát:

„Őn tudja, hogy Isten nem található a világ hiúságaiban és a vigadozásokban — írja egy világias nőnek. — Mikor az Udvozító elveszett, Mária nem találhatta meg Őt barátai és rokonai között, de megtalálta őt a *templomban*. Ime a szabály.

Isten nem található a világi szórakozásokban. Amikor Istent elvesztettük a bűnnel, milyen módon találjuk meg Őt? A következőképen: csatlakozzunk Máriához, és vele keressük Őt, mialatt keserűen megbánjuk, hogy a teremtmény kedvéért bűnt követtünk el. El kell menni a templomba, ott van Ő. Teljék el tehát szíve bánattal és menjen *lelkének templomába*: ott ismeri föl önmagát és Isten jóságát, aki Az, aki van."

MÁRIA HAVA

Valaki Mária szeretetét a negyedik teológiai erénynek mondta. Május havában itt az alkalom, hogy ezt az erényt különösképen gyakoroljam.

Bizonyos, hogy a virágok havának Szűz Mária tiszteletére való szentelése a *liturgián kívül* eső dolog. Lehet-e ez ok arra, hogy elítéljük? Éppenséggel nem. Az Egyház mindig támogatta azokat az áhítatformákat, amelyek bár nem voltak liturgikusak, mégis megfeleltek a katolikus lélek kívánalmainak és áhítatának. A védelmezés zászlója alatt vigyázni kell, hogy el ne szegényítsük áhítatgyakorlatainkat.

Ez a tisztelet eléggé újkeletű. P. Lalomia jezsuita a 18. század közepetáján Róma ifjúságát összegyűjtötte május hó minden estéjén és vele a Boldogságos Szűz tiszteletére ajtatósságot végeztetett, hogy ezáltal megóvja a fiatalokat a kicsapongásoktól. Ez volt az elindulás. Az ifjúság, főképen a diákság felelt a hívásra, sőt gyermekek és felnőtt személyek is odajöttek. Nemsokára a szép szokás faluról-falura, városról-városra, országról-országra terjedt és meghódította az egész kereszténységet, amely május minden estéjén leborul Mária oltára előtt.

Minthogy én ebben a hónapban híveimtől több buzgóságot és áhítatgyakorlataikban bizonyos többletet kérek, kérdezzem meg magamtól, hogy miképen akarom a Szűzanyát ebben az időben tisztelni? Nagylelkűen és pontosan határozzam meg azt a gyakorlatot, amit végezni akarok, és a módot, a szellemet, ahogy végezni akarom. Nem annyira a mennyiséget, mint inkább a minőséget veszem tekintetbe.

MÁJUS 27.

Nérel Szent Fülöp

Ez volt az ő sajátmaga készítette kedvenc litániája:

— Uram, mikor szeretlek téged fiúi szeretettel?

— Jézusom, *ne bízzál* bennem!

— Kereslek és nem talállak téged: jöjj hozzám, Jézusom!

— *Nem ismerlek még téged, Jézusom, mert nem kereslek.*

— Ha ismernélek téged, magamat is ismerném, ó Jézusom!

— Áldott Úrnőm, add meg a kegyelmet, hogy mindig megemlékezzem szűzességedről!

— Sohasem szerettelek, és *nagyon akarnálak szeretni*, Jézusom.

— Szeretni akarnálak, Jézusom, de nem találom az utat.

— Ha a világ minden javát megtettem volna, tettem volna-e valamit, ami számít, Jézusom?

— Vágd szét béklyóimat, ha bírni akarsz engemet, Jézus!

— Tedd meg azt a kegyelmet, Jézusom, hogy ne félelemből szeresselek, hanem *szeretetből!*

— „Az Ige testté lőn”, hogy minket megszabadítson a testtől.

— Jesu, sis mihi Jesus!

JÚNIUS 21.

Szent Alajos

A fiatal jezsuita tanulóról, kiről azt hitték, hogy elfáradt a túlzott összeszedettségű gyakorlattól, ezeket mondja a breviárium: Jussus mentem a divinis rebus tantisper avertere, occurrentem sibi ubique Deum irritato conatu fugiebat, vagyis akármit tett, önmaga ellenére is örökké jelen találta Istent.

Mekkora különbség Gonzága Alajos és én közöttem! Neki arra kellett törekednie, hogy

„elűzze” Istent, nekem erőt kell kifejtenem, — mekkora erőt! — hogy megtaláljam Istent. Őt minden ösztönszerűleg vitte a természetfeletti gondolatok felé, engem minden ösztönszerűleg visz a teremtmények felé. Ő csak a láthatatlan világnak élt, én elmerültem az érzéki világban.

Gonzága Alajos csak fiatal tanuló volt, én érett és meglett ember, talán már öreg vándor vagyok. Bizonyos, hogy ő különös kegyelmet kapott, de nekem nem kellene-e kihasználnom *korom* és régóta megszerzett *szokásaim* előnyét?

Hallgassak hát végre a szentek tanácsaira és példájára.

„Menj a templomba, ó lélekben adoráló! De hallgass ide, milyen templomba kell menned? Isten lélek és (templomainkban való jelenlétének sérelme nélkül) a lelkekben állítja fel lakását. Ezért szedd össze gondolataidat, és érzéseidtől visszavonulva, menj be figyelmesen és összeszedetten ebbe a térszedbe, ahol Isten imádást akar, és amelyre! Ő jelenlétével meg akar szentelni.” (Bossuet.)

Keresztelő Szent János (I)

Nagy Szent Leó Sacramentariumában található ez a szép prefáció, amelyet egykor Keresztelő Szent János ünnepén — tekintettel a Messiás és hírnöke születése közötti kapcsolatra — *a három szentmise* egyikében énekeltek. (Régente ezt az ünnepet „nyári karácsony”-nak nevezték.)

„Valóban méltó, ó mindenható Isten, hogy téged dicsérjünk ezen az ünnepélyes napon, amelyen Szent János felkelt.

Ő, aki már *születése előtt* felfogta az Úr Anyjának a szavát, és aki az anyai méhbe bezárva prófétai rezzenéssel üdvözölte a világ Üdvözítőjének eljövételét.

Ő, aki *fogantatásával* véget vetett anyja meddőségének, és születésével feloldotta atyja nyelvét.

Ő az egyedüli a *próféták között*, aki bemutatta azt, akit hirdetett, mint a világ Megváltóját.

És hogy a víznek megszentelő és megtisztító ereje legyen, *megszentelte a Jordán hullámain*, midőn megmosta benne magát a keresztség szerzőjét.”

Keresztelő Szent János egész történetének rövid összefoglalása.

Vegyem sorjába az egyes pontokat. Már *anyja* méhében meg van szentelve Mária jelenlététől.

A *születésekor* végbement csodálatos dolgok.

Minden Krisztus-hirdető között neki van a legszebb szerepe: a többiek próféták, ő *előfutár*.

Végül és legfőképen azt a méltóságot nyerte, hogy ő lett a *keresztelő*.

Mgr. Harscounet chartres-i püspök írta: „Szent János tiszteletének hanyatlása összeesik a keresztény szellem hanyatlásával. Ápoljuk az előfutár tiszteletét magunkban és másokban. Senki sincs nálánál jobban arra képesítve, hogy szüntelenül előkészítse Jézus Krisztus jövetelét.

JÚNIUS 25.

Keresztelő Szent János (II)

Az ő tiszteletét maga Krisztus hozta be. Nem mondotta-e a világ Udvözítője egyik napon az előfutárról, hogy „ő az emberek fiainak legnagyobbika”? Jézus elsőnek jelen-

tette ki *János szentségét*, miképen János elsőnek hirdette *Jézus istenségét*.

Melyek azok az okok, amelyek révén Keresztelő János az emberek fiainak legnagyobbika?

Ő az a gyermek, akinek a születését, miként Mesterének születését, Gábrriel főangyal hozta hírül.

Ő a megszentelő kegyelem hírnöke anyja méhétől kezdve.

Ő a Mindenható küldötte, aki Isten Bárányát megmutatja a világnak.

Ő az angyali személyiség, aki az Örökkévaló képe előtt jár.

Ő a megbízott ember, aki a Megváltó Krisztust megkereszteli.

Ő az utolsó és legnagyobb próféta, akit szintén megjövendöltek a próféták.

Ez az oka annak, hogy az Egyház, amely sohasem ünnepli a földre születést, hanem csupán az égbe születést, Keresztelő Szent Jánosnak *földre születését ünnepli*, és születésének azt a nevet adja, amelyet ezenkívül kizárólag Szűz Mária és Jézus születésének ad: Nativitas.

Péter, szeretsz-e engem?

Mielőtt az Úr Jézus az ő bárányait az első pásztorra, az első pápára bízta volna, annak *vizsgát* kellett letennie. Milyen tárgyból? — Jézus háromszor is levizsgáztatta Szent Pétert a *szeretetéről*.

— Péter! Annyian vannak, akik nem szeretnek engem. Te szeretsz engem?

— Uram, Uram, te mindent tudsz, te tudod jól, hogy szeretlek téged. Miért teszed fel nekem ezt a kérdést? Nem látod, mily nehezemre esik rá felelni? Téged szeretni? Engedd, hogy azt mondjam neked: te nem eléggé számolsz azzal, hogy megszomorítasz.

Te azt kívánod tőlem, hogy szeresselek. De hiszen ez *minden álmom*. Hogy téged szeresselek, Jézusom, minden pillanatban, ebben a pillanatban jobban, mint az előző pillanatban és így tovább az örökkévalóságon keresztül. De *mivel* szeresselek téged?... Az én szívemmel? Lehet-e a Szeretetet azzal a szívvel szeretni, amely az enyém? Istent szeretni a teremtmény szívével! A határtalan Szeretetet *határolt* szeretettel szeretni, a Mindent *semmivel* szeretni! Te jól tudod, hogy lehetetlen kérsz. Azt mondhatnók, bocsáss meg,

de Te azt hiszed, hogy nagy az ember szíve. Neked könnyű, neked végtelen képességed van, hogy szeress. De nekünk nincs semmink. Ha csak hozzákezdünk, máris képtelenek vagyunk.

Amikor az ember saját szívére néz, nincs kétsége, hogy szeret Téged. És amikor benned látja a te Szívedet, lehetetlen szeretetnek nevezni azt, ami az ember szívében van.

— Add nekem egész Szívedet! Ez elég lesz ahhoz, hogy szeressem a Szeretetet.

JÚNIUS 30.

Szent Pál

A római Sancta Maria in via Latina-templom Martialis házára van építve, aki Szent Pál őre volt a fogságban.

Három különböző nagyságú szoba, egy oszlop, amelyhez az őr foglyát kötözte, a forrás, melynek vizével az Apostol őret megkeresztelte.

Itt *fogadta* két éven át Szent Pál mindazokat, akik hozzá jöttek, és *hirdette* nekik Isten országát, oktatta őket Jézus Krisztus tanítására, teljes bizalommal, tilalom nélkül. Itt *írta leveleit* a filippiekhez, efezusiakhoz,

zsidókhoz, Timóteus második levelét és a Filemon-levelet.

Itt tartózkodott egyideig Szent Péter és Szent Lukács. (I Kol. 4, 14.) Ugyancsak az efezusi Oneziforusz, „aki nem restelte viselni az Apostol láncát”. (II Tim. 1, 16.)

Itt volt a kolosszai Epefrasz, az ő fogolytársa. (Filem. 23.) Itt jártak „a császár házából valók”. (Fil. 4, 22.)

Itt volt főképen Onezimusz, a menekült rabszolga, akit az Apostol a keresztségben új életre szült és csodaszép levéllel küldött vissza gazdájához, és annak testvéri szeretetébe ajánlott. Filemon visszaküldte Onezimust, hogy az apostoloknak szolgáljon a börtönben. A szolgából később püspök lett Macedóniában.

Bezárva is mire nem volt képes az *Apostol buzgósága*. És én, kinek buzgósága szabadon szárnyalhat, össze merném-e hasonlítani az én tevékenységemet az Apostol tevékenységével? Kétségkívül a kegyelmek is, meg az állapot is különbözők. De piruljak el a nagyon nagy távolságtól. Nem vagyok *nagyon hamar megelégedett?*

Szent Lukács elmondja, hogy Szűz Mária körülbelül három hónapig maradt Erzsébetnél. Bizonyára megvárta Keresztelő János születését és utána is ott maradt néhány napig, valószínűleg a gyermek körülmetéléséig . . .

Ha így van, miért nem lehetne ezt képeken megörökíteni? Le Jeune oratoriánus atya úgy képzei el Szűz Máriát, amint Szent Jánost karjaira veszi, szűzi ölében simogatja és gyengéden csókolgatja. „Talán a Szűz — mondta az atya — többször hordozgatta, elaltatta, ringatta, és ezzel mintegy előre begyakorolta magát, hogy ugyanazt nemsokára Jézusával is megtegye. Így Szent János mindenben és mindenütt előfutára, és mondhatjuk, szállás-csinálója volt Jézusnak. Megmutatta és elkészítette neki a szállást nemcsak az emberek szívében, hanem szent Anyjának, a szeplőtelen Máriának karjaiban és ölében is. Keresztelő János és a kisded Jézus óta képletes értelemben mennyien részesültek *Mária két karjának* anyai édességében!

Helyezzem magamat ismét Mária hathatós szűzi oltalma alá. Boruljak gyermekileg pap-ságom kincsével az ő szívére. Mutassa meg

bennem megszentelő hatalmát... Adjon nekem *előfutár-lelket, próféta-lelket, szent-lelket.*

JULIUS 2.

Magnificat

Szent Ambrus a Szent Szűznek a *Szentírás tökéletes ismeretét* tulajdonítja, és Szent Anzelm úgy gondolja, hogy ő ismerte az ősi héber nyelvet, a paradicsom nyelvét, amely nyelven Isten a törvénytáblákra írta a tíz-parancsolatot.

Valószínű, hogy Mária a templomban való hosszú tartózkodása alatt tanulmányozta Izrael nagy prófétáit és megbarátkozott a héber lírai költészet remekműveivel. Bizonyosabb, hogy a Szentlélek *az isteni sugallat szellőjét* küldötte hozzá, amellyel lelke mint tavaszi csicseregő madár, halhatatlan háláéneket dalolt Szent Erzsébet előtt a Magasságbelinek.

Bármiképen volt is, mennyi költészet van ebben a néhány versszakban, és — ami még értékesebb — a Mária-történetnek és személyeknek szóló gyakorlati tanácsoknak mily remek összoglalata: az *Isten tisztelete*, dicsőítése, Magnificat, azaz nagyobbá akarja

tenni az Urat; az *alázatosság* értéke: respexit humilitatem, dimisit potentes; a *vágy* kitáguló hatalma: esurientes implevit bonis; olyan lény, aki szomjazik, akit mérhetetlen ambíciók hajtának, aki folytonosan nagyobb és teljesebb szentség után törekszik; az *isteni irgalmasság* csodálatos kiterjedése: misericordia eius a progenie in progenies; recordatus misericordiae suae...

Válasszam ki egyik vagy másik gondolatát és elmélkedjem róla, tegyem a Magnificat-ot kedvenc röpmámmá.

JULIUS 19.

Páli Szent Vince

„Mindent Istenben és Istent mindenben látni, ez volt az ő programja és szokása. Ő keresztülhatolt azon a *nagy titkon*, hogy Isten nem csupán az *égben* van végeszaksadatlanul, hanem *közöttünk* és mellettünk a földön, hogy minden Őt tartalmazza, Őt zárja, Őt rejti magában. Ő fel tudta fedezni Istent az emberben, *minden* emberben, még az igazakon kívül is, a legalantasabb és a legméltatlanabb emberekben is. A szerencsétlen és tisztátalan előtt elfelejtette a nyomort, a tisztátalanságot és csak a nem ismert és elvesz-

tett ártatlanságra és nagyságra emlékezett. Visszahelyezte őt abba az állapotba, amelyben maradnia kellett volna; felemelte őt Istenben, akinek kitörölhetetlen és nagyobbodó képét látta, amely megsemmisítette és felváltotta az előző képet. Az illető elolvadt. Tehát Vincének minden érthető és könnyű volt. Ez az árokba esett, ez a szegény, tisztátalan és visszataszító, ez a bűnös nő, ez a kegyelem gyermek, ez a bandita... Isten! Isten! Ő bennük vagy egészen közel van hozzájuk. Érinti őket, bírja őket vagy *bírni fogja* őket ma este, most rövidesen. Sőt különösen ilyeneknél van az Isten lakása. „Bajukon és a sáron keresztül Őt látom, Őt érintem. Őket összegyűjtve és szeretve Őt üdvözlöm, Őt szeretem, Őt tisztellem. Sebeiket kötözve, az Ő sebeit csókolom.”

Igy beszél egy világi, az akadémikus Lavendan. A szeretet szentjének *tökéletes megértése*.

„A nagy titok... Isten nem csupán az égben van... Ő minden emberben van, még a legalantasabbakban is... Ő bennük van... Ő bírja őket (ha ténylegesen a kegyelem állapotában vannak) vagy *bírni fogja* őket ma este, most rövidesen” (mihelyt bánatot ébresztenek).

Elmélkedjem e szép szöveg mellett a Szent Máté evangéliumában levő utolsó ítélet szavairól: „Éheztem és ennem adtatok... Amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem...”

Ez az utolsó ítélet napja a *szeretet igazi ünnepe lesz*, amelyen a Szeretet személyesen fog elnökölni. A szegényeknek és azoknak az ünnepe lesz, akik Szent Vincéhez hasonlóan a hit által felismerik a szegényekben Krisztust.

JÚLIUS 31.

Loyolai Szent Ignác

Loyolai Ignác, a pampelonai katona, a kegyelemtől megragadva rájön arra, hogy *élete nincs rendezve*. Elhatározza, hogy magányba vonul, a manrézai barlangba és azon elmélkedik, hogy milyennek kell lennie az ember, a keresztény ember életének. Amikor később tapasztalatait összesűriti Lelkigyakorlatainak kis könyvében, ezt a címet adja neki: *Exercitia spiritualia, ut homo... ordinet vitam suam*.

Rendet tartani annyit jelent, mint minden dolgot az *ő viszonylagos fontossága* szerint kezelni, vagyis ne tulajdonítsunk értéket annak, aminek nincs semmi értéke, és ne

tulajdonítsunk nagy értéket annak, aminek csak kis értéke van. Ritka képesség ez.

Igyekeztem megvalósítani ezt a rendet. Kezdem az *anyagi* renden, amely a tökéletes tisztaságban, pontosságban, okos elrendezésben áll (íróasztalom, irodám tisztasága, irataim, miseintencióim, anyakönyveim pontossága stb.) és jussak el a szellemi és erkölcsi dolgok rendjéig.

A *szellemi* dolgokban legyen metódusom, kidolgozott tervem. Ez jellemezze teológiai továbbképzésemet, lelki olvasmányaimat. Kerüljem az értékes pillanatok elfecsérlését. Semmi összevisszaság, hanem világos célkitűzés és rend.

Legyen rend az *erkölcsi* világban. Szabályozzam szokásaimat, képességeimet, törekvéseimet. Inkább kitartó energia, mint fel-felbukkanó hangulatok kergetése. A rend maga a teljes szépség (*tranquillitas ordinis*), maga a teljes termékenység, maga a teljes szentség.

Lelkiismeretvizsgálás. Elhatározások.

AUGUSZTUS 2.

Liguori Szent Alfonz

A Szent az egyházi ruha és a hajkorona felvétele után még kinn a világban a következő életszabályokat tűzte maga elé:

1. Mindenkor a szent papok társaságát fogom keresni, hogy példájukon épüljek.

2. Mindennap legalább egy órát *elmélkedem*.

3. Szorgalmasan látogatom a legméltóságosabb *Oltáriszentséget*.

4. Szent papok *életrajzát olvasom*, hogy bennük példaképeket találjak.

5. Különös tiszteletet gyakorlok Szűz Mária, a papság Királynője és Anyja iránt.

6. Semmi olyant nem teszek, ami legcsekélyebb mértékben ártana a papság jóhírnevének; *épülésre leszek különösen a templomban*.

7. Mindenki iránt *tisztelettel* leszek, minden bizalmasságot kerülök.

8. *Engedelmeskedem* az előljáróknak, akár csak magának Istennek.

9. Mindig *szerény* leszek, semmi érzékenykedés, semmi követelődzés.

10. Mindenkiel *békében élek*.

11. Legalább *minden héten* gyónok.

12. *Menekülök mindattól, ami rossz; gyakorlom magam mindabban, ami jó.*

Midőn három év múlva, 1726 december 21-én pappá szentelték, még jobban felfogta azt a hasonlíthatatlan méltóságot, amelybe jutott, és ezen elhatározásokat teszi:

1. Pap vagyok, méltóságom az angyaloké fölött van; *angyalian tiszta életet* kell élnem, erre kell törekednem minden eszközzel.

2. Isten engedelmeskedik szavamnak, annál nyomósabb okom van, hogy az ő akaratának, a kegyelemnek és előjáróimnak *engedelmeskedjem.*

3. Nem kereshetek mást, mint *Isten dicsőségét, megszentelésemet és felebarátom üdvét.* Ebben kell buzgólkodnom, ha szükséges, életem árán is.

AUGUSZTUS 4.

Szent Domonkos

A prédikátorok rendjének alapítóját a lelkek két osztálya érdekelte különösen: *rendtestvéreinek* lelke, akiknek minden örömben és szenvedésében osztozkodott, — „minden bajukat együttérzésének belső szentélyében hordozta”, írja első életrajzírója, Jordanus — továbbá az *eretnekek* lelke. Nem

elégedett meg azzal, hogy egész nap apostoli munkát végzett, hanem egész éjjeleken át hosszú szemlélődő órák alatt sírt és zokogott Isten előtt és százszor is ismételte e kiáltást: „*Mi lesz a bűnösökkel?*”

Engem is kell hogy a lelkek két osztálya érdekeljen:

— *Híveim*, a hű nyáj, azok, kik templomba járnak, szentségekhez járulnak, iskolásgyermekeim, mindazok, kiket irányítottam, és akik megemlékeznek Istenről... Szenteljem meg magamat, hogy őket is megszenteljem... Pro eis sanctifico meipsum.

— *A bűnösök*, az egész világ bűnösei (micsoda megszámlálhatatlan tömeg), de különösen plébániám bűnösei, közömbösei, azok, akiknek lelki élete nincs rendezve vagy akik régen nem végezték el húsvéti gyónásukat... Ha szentebb lennék, vajjon akkor is ilyen nyomorultak lennének? „*Mi lesz velük... mi lesz később, örökké ezekkel a bűnösökkel?*”

Prédikáljak, mint Szent Domonkos, *savammal*, de kiváltképen *példámmal*, szent életemmel.

AUGUSZTUS 9.

Az arsi plébános

Megkérdeztek egy Arsba zárandokolt embert, hogy látta-e Vianney plébánost? „Igen, felelte, *láttam az Istent egy emberben.*” Mily szép válasz és mennyire emlékeztet Perreyve imájára: „Uram, *engem látva Téged ismerjenek fel!*”

Mennyi elmélkednivaló vonás van e szent életrajzában! Legyen ez egyik kedvenc olvasmányom.

Két vonás életéből, amely mély *alázatosságát* és a *szentmise alatt való magatartását* jellemezte:

A Szent egy papról beszél: „Volt benne valami a fecskéből és a sasból.” — „És magában mi van, plébános úr?” — „Ó, mi van énbennem? Hogy az arsi plébánost megformálják, ahhoz fel kell használni egy ludat, egy pulykát és egy rákot.”

Valaki, aki Vianney szentmiséjén jelen volt, a következőket mondja:

A szentély leckeoldali stallumában ültem, mialatt ő a szentáldozatot bemutatta. Életének ebben az időszakában szemei kissé karikásak voltak. Megtörtént, hogy a legyek valóságos kört alkottak szemhéja körül és

vérét szívták. Erősen odafigyeltem és nem vettem le tekintetemet egy pillanatra sem a misézőről. Az egész szentmise alatt sem kezével, sem fejével legcsekélyebb mozdulatot sem tett, hogy megszabaduljon e tolakodóktól és elkerülje ezt a szenvedést. Micsoda ember! Micsoda istentisztelet!

AUGUSZTUS 15.

Assumptio

Hisszük, hogy Szűz Mária Urunk mennybemenetele után még sokáig maradt a földön. Vannak, akik huszonhárom évről beszélnek, ami mennybevételét körülbelül hetvenkettedik évére tenné.

Lehetséges, — bizonyosan nem tudni — hogy Mária testét Getszemániba vitték, és kövel elzárt sírba helyezték, mint Jézus testét.

Tiszteljem e szent testet, bárhol is helyezték el. Caro enim Jesu, caro Mariae — mondja Szent Ágoston. Ebből a szüzi testből képződött Jézus.

Miért halt meg Mária? Miért kellett neki a bűn után járó büntetést elviselni, aki sohasem vétkezett?

Bizonyosan, mert Isten így akarta. De meg lehet magyarázni a következő okokkal is:

— Jézus meghalt; Máriának *hasonlítania* kellett hozzá ebben;

— a halál alkalom a legnagyobb *áldozatra*;

— mily *vigasztalás* számunkra életünk végén, ha arra gondolunk, hogy Mária is viselte sorsunkat.

Az apostolok természetfölöttileg értesítve jelen voltak Szűz Mária halálánál. Egyedül Tamás volt távol. Mikor harmadnapra megérkezett, felnyitották neki a sírt. A test eltűnt. Semmi kétely az apostolok lelkében: a test felvitetett az égbe. Ez az Egyház általános meggyőződése.

Ha illet is, hogy Mária elszenvedje a halált, miért kellett volna azért testének a szétbomlás és enyészet zsákmányává lennie?

Milyen fogadtatást rendezett Urunk Anyjának ott fenn, melyik helyet adta neki, ha nem a mellette lévő? „Non fas est alibi te esse, quam ubi est, quod a te genitum est.” (Szent Ágoston.)

AUGUSZTUS 20.

Szent Bernát

A szerzetes, a kereszteshadjáratok szónoka, Mária tisztelője.

A Szent egykori tanítványát, IV. Jenő

pápát De Consideratione című levelében buzdítja, hogy hivatásának elfoglaltságában is maradjon az *imádság embere*.

„Légy az Egyház élén, hogy *szolgáld*, és nem, hogy *urald!*”

Szolgáljam plébániámat, és ne használjam fel arra, hogy meggazdagodjam vagy „beérkezett” legyek.

Másik tanítás: a szegények szeretete fontosabb, mint a templomok túlságba vitt gazdagsága és pompája.

„Ó hiúságok hiúsága! Ó több, mint hiúság, ostobaság! Az Egyház ragyog templomaiban, és mindent nélkülöz szegényeiben. Köveit arannyal övezi, és gyermekeit mezítelenül hagyja. A szűkölködők pénzével elbájolják a gazdagok tekintetét. A kíváncsiak megtalálják azt, amivel kíváncsiságukat kielégíthetik, és a szerencsétleneknek nincs miből élniök.”

Ez nem volt nála kultúrátlanság, sem a művészet, különösen az Istent dicsérő egyházművészet elvetése. De úgy találta, hogy *akkor* túlzásba mentek. — Alkalmazzam ezt *óvatosan és bölcsen*.

A Szentnek van egy esete, amelynek tanulsága nem időszerűtlen a mai korban. Az egyik cisztercita szerzetes a Rajna vidékén a helyett, hogy a kereszteshadba katonákat toborozna,

harcot indít a zsidók ellen. A püspökök kénytelenek megvédeni őket, és Bernát eljön, hogy szintén megvédje őket a nép dühétől.

„Menjetez Sionra és védjétek meg ott Krisztus sírját, de ne Izrael fiait bántalmazátok.”

SZEPTEMBER 8.

Nativitas Beatae Mariae Virginis

Ezt az ünnepet körülbelül *tizenkét század óta* tartják meg az Egyházban. *Eredete* bizonytalan. Egyesek azt állítják, hogy egy remete minden évben szeptember 8-án mennyei éneket hallott. Könörgött, hogy megismerje a titok értelmét. Azt a választ kapta, hogy ez Mária születésnapja, amelyet az ég megünnepel, és illő, hogy a föld is megünnepelje. A remete a pápához megy és kieszközli az ünnepet. XIV. Benedek pápa mondja el e részleteket.

Számunkra most nem fontos a történelmi eredet. Nem ismereteket akarunk szerezni, hanem *szemlélődni*. Nyissam ki szememet, és nézzem ezt a gyermeket a bölcsőben, Máriát, kitől az Üdvözítő fog születni.

„Az asszony megrontja lejedet”, mondotta az Úr az ördögnek a bűnbeesés napján. Ime,

itt van az, aki az emberi nem ellenségét a földre fogja teríteni. Kicsoda? Ez a csecsemő? Nem látni ebben semmi erőt, amivel felvehető né a harcot a félelmetes ellenséggel szemben!

És mégis ez az igazság.

Évától Máriáig sok személyiség emelkedett ki, akikről azt gondolhatták az emberek, hogy meghozza az emberiség üdvét. De nem. Várni kellett egészen *eddig a bölcsőig*. Csak itt lesz található az ördög legyőzője.

„Az asszony által a bűn” — mondja Szent Ágoston.

Az elemek fölszabadulnak — íme a víz-özön. Eltörölheti az embert, de nem a bűnt.

Izsák, egy magtalannak fia és nem egy szüzé, megérdemli, hogy a kereszt előképét hordozza; sőt áldozattá is lesz, de áldozata semmiképen sem tudja a bűnt eltörölni.

Mózes kiszabadította népét a fogságból, de nem az eredeti bűnből.

Hol a menekvés? — *Ad feminam causa revertitur*. Az úgy visszakerül az asszonyhoz. Az eredetet megdönti az eredet, a bűn eredetét Krisztus eredete...

Őrzőangyalok

Fournet Szent András egy napon beállít egy házba, ahol az asszony éppen szobát sepert. A Szent, miután üdvözölte az asszonyt, kérdi tőle:

— Leányom, *mire gondol munkája közben?*

— Nem gondolok semmire, atyám.

— Rosszul teszi. *A jó Istenre kell gondolnia* és mondani kell neki: Istenem, tisztítsd meg szívemet minden bűntől, amint én kitisztítom ezt a szobát. Mikor tüzet gyújt, mondja: Uram, gyujtsd meg így szívemben szent szereteted tüztét.

Mikor a lépcsőkön lakásába felmegy, gondoljon a Kálváriára vagy az égre és mondja: Add meg nekem a kegyelmet, ó Istenem, hogy felmenjek az égbe, mint most felmegyek a lépcsőkön.

— Kivel volt akkor, mikor beléptem?

— Egyedül voltam, atyám.

— Nem, leányom, maga az *őrzőangyalával* volt; ne feledkezzék meg az ő jelenlétéről, és köszönje meg neki gyakran oltalmát...

Saurez az őrzőangyalok hat működését sorolja fel: 1. Eltávolítják a testünket és lelkünket fenyegető veszélyeket. 2. Felbuzdíta-

nak és vezetnek minket, hogy a jót megtegyük és a rosszat elkerüljük. 3. Elnyomják az ördögöket, csökkentik kísértéseik súlyát, valamint az általuk sugalmazott rossz gondolatoknak és bűnalkalmaknak sokaságát. 4. Imáinkat bemutatják Istennek. 5. Imádkoznak érettünk. 6. Megjavítanak és megbüntetnek minket, mikor az üdvös számunkra.

A breviárium Szent Bernát szavaival tanít az őrzőangyalok tiszteletére: Reverentiam pro praesentia, devotionem pro benevolentia, fiduciam pro custodia.

OKTÓBER 3.

Kis Szent Teréz

Az egyszerűség erényének mintaképe.

Az alázatosságban van bizonyos visszatérés a tárgyról önmagunkra, hogy mérlegeljünk a mi valódi és pontos értékünket.

Az egyszerűségben van valami *tisztább* és tökéletesebb; az egyszerű lélek nem gondol egyáltalán önmagára, *egyenesen* cselekszik és nem veszi figyelembe a méltóságot vagy méltatlanságot; megy azért, mert a menés természetes dolog, beszél, mert beszélni, mégpedig így beszélni természetes dolog. Megvan benne minden bátorság a nélkül, hogy sej-

tené, és nem jön zavarba semmiféle nagyságtól. (Teréz XIII. Leo pápával, a jó Istennel a legteljesebb egyszerűséggel beszél.) Nem azért, mert nem ismeri a távolságot vagy merész lenne egészen az illetlenségig. Önkénytelenül ott van a helyén, de minden hely az övé, és senkinek a közelsége nem félemlíti meg. Ott, ahová az alázatosság csak lassan és nagy körültekintéssel és engedéllyel jutna el, az egyszerűség *nyíltan* és őszintén helyezkedik el, sőt kedvessé teszi magát ezzel a nyíltszívűséggel.

Az egyszerűség egészen természetesen magába foglalja a *gyermeki lelkiületet*. Nyugalommal és csodálkozás nélkül tárgyal a föld hatalmasságaival és fogadja az ég bizalmas közléseit.

Kis Szent Teréz erényességének másik és ehhez hasonló titka: az önmagával való számolás teljes hiánya. Azt mondotta:

„Nem, én nem vagyok szent; sohasem tettem a szentek cselekedeteit; én egészen *kis lélek* vagyok, akit Isten elhalmozott kegyelmeivel. Hároméves korom óta *semmit sem tagadtam meg Istentől.*”

És én?

Asszisi Szent Ferenc

„A legnagyobb átalakulást, melyet a világ Kálvária óta látott, Asszisi szegénye valósította meg.” (Renan.)

Szent Ferenc élete sok tanulságot rejt magában. Egyben mintaleckét adott: Asszisi Szent Ferenc mindennél inkább a *Poverello*, a szegénység úrnőjének szenvedélyes barátja és jegyese.

Már egy idő óta csökkent nála a világ javai és dolgai után való vágy. Egyik nap hallja a szentmise evangéliumának szavait, melyeket mi százszor is hallottunk, de elsiklottunk mellettük:

„*Ne legyen aranyotok, se ezüstötök, se pénzetek övetekben, se táskátok az útra, se két köntöstök, se sarutok, se bototok.*” (Mt. 10, 9.) Azonnal eldobja erszényét, amelybe alamizsnát gyűjtött, volt neki egy botja, azt is elvetette, hasonlóképen lábbelijét, tunikáját és köpönyegét.

Szegénysége *teljes és gyökeres* volt.

Micsoda példa!

Kétségkívül tőlem nem kívánnak ilyen tényleges szegénységet. De van-e elégséges lelki szegénységem, vagyis igazi lelki elsza-

adás a földi javaktól? Bár a tisztán *lelki* elszakadáson kívül bizonyos mértékben *valóságos földi* elszakadásomnak is kell lennie . . . A szegénység, a földi dolgoktól való elszakadás a „legevangéliumibb” erény, vagyis amelyet az evangélium mindenekfölött hirdet, amelyet az Egyház a szerzetesi fogadalmak között az első helyre állít, amelyet a világ legkevésbé enged meg és amelynek térítő ereje a legnagyobb.

Az a pap, aki „gyönyörűen be van bútorozva”, kevés befolyást tud gyakorolni a tömegre. Még a gazdagok is szeretik, ha a *pap szegény*, vagy ha véletlenül gazdag, de szegényen él.

OKTÓBER 15.

Nagy Szent Teréz

A Szent tanácsai.

„Az *elmélkedéshez* nincs szükség testi erőre, hanem szeretetre és készségre.”

„Az *elmélkedésnek* nagy hasznára van, ha hozzászokunk a *magányhoz*.”

„Egy tekintet Krisztusra és a lélek *összeszedett* lesz.”

„Néha a sok könyvvel elveszítjük az áhítatot, amely annyira fontos nekünk.”

„Ha a jó Jézus a világban járna, a betegeket ruhájának egyetlen érintésével meggyógyítaná. Miért kételkedünk hát akkor, hogy az Úr csodákat tesz velünk, és megadja mindazt, amit tőle kérünk, mikor *bennünk*, minálunk van?”

„Mily nagy veszteség, mekkora baj, ha sokra értékeljük azt, *ami semmi!*”

„Jó időtöltés az, ha meggondoljuk és megértjük, hogy a világ emberei milyen vakon használják fel *idejüket*.”

„Ha az ember arra gondolna, hogy minden óra *az utolsó*, mennyire kihasználná azt?”

„Az *alázatosság* nem abban áll, hogy nem fogadjuk el a kegyelmet, amit a Király nekünk ad, hanem hogy elfogadjuk azzal a gondolat-tal, hogy mennyire meghalad az minket, és örvendünk neki.”

„Ezer élet sem elég arra, hogy megértsük, mennyire megérdemli az Úr, hogy törődjünk vele.”

„Ó Istenem, hány lelket pusztíthatott el az ördög ezzel a kérdéssel: „*mit fognak mondani az emberek?*”

Alacoque Szent Margit

Négyéves korában arra kötelezte magát, hogy mindig azt választja, ami *a legkedvesebb Istennek.*

Később a küzdelmek és családja ellenkezése ellenére belép a vizitációs apácák közé. És ott kezdettől fogva soha nem lankadó *nagy-lelkűség* jellemzi. Alkalomadtán *hősies gyakorlatokat* végez. (Például, mikor ápolónő volt, le akarta győzni undorodását és megitta azt a vizet, amellyel egy sebet kimosott.) Ezeknél is nehezebb dolgot cselekedett: *örökké figyelmes hűséget* gyakorolt.

És hirtelen megjelenik neki Jézus, és e jelenések többször megismétlődnek. Ismerem a Szent Szív közléseit és kéréseit. Eleinte aggodalmaskodik, tétovázik, majd segítségére jön boldog de la Colombière. Hitének és reményének diadala. A Szent Szív-tisztelet hatalmas elterjedése neki köszönhető.

Ő mondotta: „Az, aki egyszer szemeivel látta Krisztust, nem felejtheti el ezt a tekintetet.”

Rátekintettem-e én Krisztusra? Természetfeletti látomásaim nem voltak, ellenben szok-

tam-e tekintetemet figyelmes *elmélkedésben* Krisztusra szegezni?

És milyen az én *hűségem*? Bizonyos, hogy a *hűség* nem érdemli ki az ingyenes kegyelme-
ket, látomásokat, jelenségeket, de ez nem
is lényeges. De vajjon *hűségem fogékony-e* a
mélységes kegyelmek vételére, amelyeket
Isten sohasem von meg a buzgó papoktól?

Ó Szent Margit, aki oly közel jutottál a
Szent Szívhez, eszközöld ki nekem az *elmél-
kedés szellemét* és a *hűség iránt való égő
vágyat!*

NOVEMBER 1.

Mindenszentek

„A Mindenszentek ünnepe bizonyos érte-
lemben nagyobb ünnepnek tűnik fel előttem,
mint a húsvét vagy Urunk mennybemenetele
ünnepe, mert a mai titok Urunkat *teljessé*
teszi. Jézus mint Vezér nem tökéletes, sem
nem befejezett, ha nem egyesült az ő összes
tagjaival, a szentekkel.” (Olier.)

Az Egyház ádvent óta, azaz tizenegy hó-
napon át Jézust mint *isteni Vezért* ünnepelte.
A liturgikus év utolsó hónapjában, november-
ben *Krisztus tagjait* ünnepli; mégpedig a meg-
dicsőült tagokat, kik az égben vannak, Min-

denszentek ünnepén, a szenvedő tagokat Halottak napján, a küzdő tagokat a dedikáció ünnepén.

Oliernek igaza van. Nagyobb ünnep az, ha a Főt és a tagokat egyszerre ünnepeljük, mint ha a Főt egyedül ünnepeljük.

Vigyem közel híveimhez a „többszámú” Krisztus gyönyörű gondolatát és valóságát, Krisztusnak egy és sokszoros személyiségét, amely *Jézusból, Mária Fiából, az Atya Gyermekeiből és mindannyiunkból, az ő szent tagjaiból áll.* A hívek inkább Krisztus fizikai testének tiszteletét gyakorolják és kevésbé Krisztus misztikus testének tiszteletét. November havában itt a jó alkalom, hogy híveimet ebbe a tanba bevezessem.

Alexandriai Szent Cirill írja: „Ez az isteni terv: a mi egyesülésünk Istennel, vagyis *Isten mivelünk és mi valamennyien együttvéve csak egyet* alkossunk.”

NOVEMBER 8.

A szentek ereklýél

Egy időben az amerikai lapok azt a különös hírt hozták, hogy az Egyesült Államok postahivatalai az elégetett holttestek hamvait elfogadják „*minta érték nélkül*” jelzett cso-

magokban, és így azoknak szállítása minimális postatarifát igényel.

Mennyire igaz, hogy az a kevés hamu csak minta érték nélkül. És az Egyház mégis ellenzi a halottégetést. Két különös okot lehet felhozni. Az egyik, hogy a test a *halhatatlan lélek* befogadó hüvelyé, és nem illő azt durva eszközökkel felosztatni. A másik ok, hogy talán az a test egy *szentnek* volt a teste, és ezen esetben az Egyház azt tisztelettel övezi.

Semmiség. Nagyság.

Semmiség ez a por, mely porrá válik.

Nagy dolog az, hogy ez a földi maradvány, akárcsak a lélek, örök dicsőségre van hivatva és talán arra van fenntartva a földben, hogy ereklje legyen.

Vessem meg testemet. *Tiszteljem* testemet. *Dedicatio*.

Isten feltette a kérdést Dávidnak: „Numquid aedificabis mihi domum ad habitandum?” (Kir. II. k. 7, 5.) Mivel felelt ő?

Óriási mennyiségű aranyat, ezüstöt és rezet kezdett gyűjteni, amelynek értéke 2400 millió tallér volt. Az izraeliták csodálkoztak, talán zúgolódtak is. A király így szólt: „Ime, én szegénységemben elkészítettem az Úr házához a költséget, százezer talentum aranyat és ezerszer ezer talentum ezüstöt, a réz pedig

és a vas megmérhetetlen; mert sokasága a számot meghaladja." (Krón. I. 22, 14.) „A munka pedig nagy, mert nem embernek, hanem Istennek készíttetik lakóhely." (Krón. I. 29, 1.)

A fizikai templom *előkép* volt.

Mi az előkép által jelképezett *valóság*?

Krisztus misztikus teste, és benne a Fő, az isteni szegletkő, Krisztus és mi valamenynyien e test mint hatalmas templom élő kövei.

Szent Péter apostol mondja: „Járuljatok hozzá, mint élő kőhöz, kit az emberek elvetettek ugyan, de az Isten kiválasztott és megtisztelt; és ti, mint élő kövek, épüljete rajta lelki házzá . . . Azért áll az Írásban: Ime, kiválasztott, értékes főszegletkövet teszek Sionban, és aki abban hisz, nem fog megszégyenülni . . . Ti pedig választott nemzetség, szent nemzet vagytok." (I Pét. 2, 4—6. 9.)

Gondoljak arra a kettős templomra, amelyet az Egyház a templomszentelés évfordulóján ünnepel:

arra a templomra, melyet *Jézus* és a kegyelemben élő összes hívek képeznek;

arra a templomra, amelyet *lelkem* jelent és amelyben Isten lakik, ha a kegyelem állapotában vagyok.

Kereszties Szent János

„Azok az emberek, akik *lázás tevékenységükben* azt képzelik, hogy szónoklataikkal és más külső műveikkel meg tudják mozgatni a világot, gondolkozzanak egy kissé. Könnyen rájönnek arra, hogy sokkal hasznosabbak lennének az Egyháznak és kedvesebbek az Úr-nak, — nem is beszélve a jó példáról, amit maguk körül adnának — *ha fele idejüket az imádságra fordítanák*. Ebben az esetben egyetlen munkájukban sokkal kevesebb fáradsággal nagyobb jót művelnének, mint ezer más munkájukban együttvéve, amelyekbe egész életüket beleölték. Az imádság kiérdemelné számukra azt a kegyelmet és megszerezné azokat a lelki erőket, amelyek e gyümölcsök megszerzésére szükségesek. E nélkül csak nagy zajt csapnak. Munkájuk akárcsak az üllőre hulló kalapácsütés zaja, mely a környékben visszhangzik. Munkájuk eredménye *valamivel több, mint semmi*, gyakran egyáltalán *semmi*, sőt *rossz*.” (Ker. Szent János.)

„Mit akarnál vagy mit keresnél *magadon kívül*, ó lelkem, mikor megvan a gazdagságod, gyönyörűséged, jó módod, nyugalmad, országod, vagyis a szeretett Kedvesed, kívánságaid

és keresésed tárgya? Örvendezz és ujjongj vele vigassággal *benső magányodban*, mivel oly közel van hozzád. Ott szeresd Őt, kívánd Őt, ne keresd Őt magadon kívül, az csak szórakozottá tesz és hiába fáraszt téged, és nem fogsz sem biztonságosabban, sem könnyebben, sem bensőbben örvideni benne.

Tehát bátorság, ó szép lélek! Te tudod már, hogy Kedvesed, aki után kívánczol, *szívedben* rejtőzködik. Törekedj benne maradni, vele elrejtve, és ott öleld Őt át kitörő szeretettel." (Ker. Szent János.)

Louise-Marguerite Claret anyja, aki különös megvilágítást kapott arra nézve, hogy mit kíván Isten a paptól, és aki a papoknak Jézus szeretetében való elmélyülésre papi egyesületet alapított, a következő sorokat írta:

„Tegnap, mikor rátekintettem a papi erényekről szóló füzetre, úgy látszott, hogy halatlan büszkeség volt tőlem, féregtől, hogy a papok erényeiről írtam, kik az én atyáim, mestereim; undor fogott el önmagamtól és megsemmisülve borultam le Jézus lábai elé.

Míg ott voltam, egy édes gondolat támadt bennem, amely igen jó érzéssel töltött meg. Úgy láttam, hogy atyám halász volt, és éppen készült horgászni a lelkek között, amikor lehajolt és a sárból felszedett egy kis férget és a horogra illesztette. Ez a kis féreg én voltam... Ez arra szolgál, hogy odavonja a halakat, de magában véve nem ér semmit. Nos, ez a gondolat békével, nyugalommal, édességgel töltött el.”

Ezeket a szavakat mondjuk mi is.

•

Utolsó szó:

Szükséges volt, hogy minden elmélkedés *rövid* legyen. Az elmélkedés nem olvasás. Minden elmélkedési anyagot a minimumra csökkentettünk, kerültünk minden tudományos oktatást, az egyes dolgoknak szélesebb mederben való kifejtését.

Mindegyik elmélkedésnek *meggyőző* erejűnek kellett lennie, vagyis hogy képes legyen személyes megfontolást és imádságot előidézni. Hogy sikerült-e, arról minden pap maga tanúskodhatik. Ha igen, Gloria Deo in excelsis!

Kettős törekvésünk volt:

1. Felidéztük a pap számára legfontosabb *dogmatikai igazságokat*.

2. Felhívtuk a papok figyelmét leglényegesebb *kötelelességeikre*.

A *tárgymutató* összegyűjti a különböző helyeken tárgyalt igazságokat és erényeket, és módot ad arra, hogy azokról bármikor elmélkedjünk.

Abban az esetben, ha anyagunk nem lenne eléggé sugalmazó, vagy ha abba a gondolatba mélyebben akarunk belemerülni, vegyünk elő az elmélkedés alján ajánlott könyvet és olvassuk el a benne jelzett részt.

T Á R G Y M U T A T Ó.

Aggályok 436.

Alázatosság 101, 104, 134, 136, 137, 194, 200, 245,
426, 433, 447, 448, 507, 526.

Atyaisten 176, 381, 405.

Bánat 479, 552.

Betestesülés {Incorporatio} Jézus Krisztusba 35,
36, 39, 148, 164, 188, 241, 253, 255.

Béke 243.

Bizalom 144, 183, 295, 347, 503, 542, 556, 570.

Breviárium 202, 419, 478.

Buzgóság 82, 83, 86, 87, 89, 109, 110, 158, 179,
185, 200, 204, 211, 214, 215, 220, 248, 250, 260,
263, 292, 300, 358, 361, 362, 364, 367, 368, 403,
422, 438, 440, 464, 466, 511.

Család 456.

Csend 42, 417.

Egyház 557, 558.

Elmélkedés 30, 101, 181, 182, 202, 222, 223, 310,
355, 370, 371, 409, 417, 485, 486, 489.

Evangelium 384, 386, 387.

Felelősség 119, 194.

Gondviselés 145.

Gyermekek 208, 272, 274, 527.

Halál 106, 162, 173, 174, 240, 544, 545, 548, 549.

Hála 455.

Hit 98, 353.

Isten fölsége 324, 327, 352.

**Istenítés 18, 23, 24, 31, 33, 42, 47, 50, 148, 151,
154, 157, 304, 306, 311, 313, 315, 318.**

**Jézus Krisztus 50, 55, 68, 69, 71, 124, 165, 177,
224, 298, 344, 383, 393, 395, 398, 541.**

Jézus Krisztus kínszerződése 218, 230, 237, 238.

Jóság 263, 264, 267.

Keresztség 24, 148, 155, 157, 161, 164, 316.

Krisztus követése 421.

Lelkiismeretvizsgálás 121.

Lemondás 48, 60, 146, 171, 231.

Liturgia 476.

Lanyhaság 534, 536.

**Mária 26, 42, 45, 47, 52, 53, 55, 79, 94, 129, 226,
233, 454, 531, 577, 590, 595, 605, 606, 615, 618.**

Megértés 302, 424, 429, 430, 445.

Mennyeország 299, 329.

Mértékletesség 530, 533.

Mise 333, 335, 337, 338, 341, 343, 349, 450, 568.

Munka 373, 375, 376.

Nagylelkűség 73, 95, 97, 204, 237, 563, 570.

Oltáriszentség 332, 350.

Öröm 31, 39, 331.

Önátadás 43, 571.

**Önzetlenség 90, 123, 130, 178, 193, 468, 469, 473,
508.**

Ördög 198.

**Összeszedettség 39, 75, 181, 186, 223, 229, 315, 319,
353, 417, 482, 483, 489, 493.**

Papi méltóság 98, 116, 119, 139, 140, 235, 241, 247, 248, 450, 451.

Paptársak 458.

Papi társulatok 539.

Pokol 207, 566.

Prédikáció 408, 409, 411, 412.

Példaadás 119, 140, 333.

Sajtó 361.

Szentháromság 316, 318, 326.

Szentség 58, 75, 78, 79, 85, 112, 117, 127, 133, 142, 191, 220, 227, 251, 252, 253, 255, 256, 270, 353, 357, 390, 430, 432, 441, 442, 491, 497, 500, 501, 536, 537, 550, 559, 573.

Szentlélek 313, 315, 318, 319, 321, 322.

Szeretet 110, 427, 517, 519, 521, 524, 561.

Szomorúság 92, 434.

Tanulmány 380, 384, 398, 399, 401.

Tisztaság 286, 287, 514.

Tisztítóhely 554.

Titoktartás 283, 294.

Vezetés (lelki) 275, 277, 279, 281, 284, 511.

Vigasztalás (lelki) 497.

Világ 40.

T A R T A L O M J E G Y Z É K.

Bevezetés — — — — —	5
Gyakorlati tanácsok — — — — —	9
Előszó a magyar kiadáshoz — — — — —	13

I. ADVENTTŐL ÖTVENEDVASÁRNAPIG

Advent első vasárnapja. „Fel, itt az óra!” 16. — Hétfő. Adventus. 18. — Kedd. Adveniat regnum tuum. 19. — Szerda. „Si scires.” 20. — Csütörtök. Élő jászol. 22. — Péntek. „Ecce venio.” 23. — Szombat. Szent Ambrus megkereszteli Agostont. 24.

Advent második vasárnapja. Radix Jesse. 18. — Hétfő. Advent értelme. 28. — Kedd. Conversatio in coelis. 30. — Szerda. Sohasem egyedül. 31. — Csütörtök. „Medius vestrum.” 33. — Péntek. Christus facti sumus. 35. — Szombat. Betestesülés Jézus Krisztusba. 36.

Advent harmadik vasárnapja. Gaudete... in Christo Jesu. 39. — Hétfő. A világ. 40. — Kedd. „In deserto.” 42. — Szerda. Ecce ancilla. 43. — Csütörtök. A Miasszonyunk várakozása. 45. — Péntek. Unde hoc mihi? 47. — Szombat. Parate viam Domini. 48.

Advent negyedik vasárnapja. Vocabitur Emmanuel. 50. — Hétfő. Porta coeli. 52. — Karácsony vigiliája. Mária a jászolnál. 53. — December 25. Karácsony. 55. — December 26. Transeamus et

videamus. 56. — December 27. „... Quem diligebat.” 58. — December 28. Aprószentek. Formam servi. 60. — Karácsony utáni vasárnap. Mirantes. 61. — December 30. Év vége. 62. — December 31. Életem estéje. 64. — Újév. Apparuit. 66. — Január 2. Jézus neve. 68. — Január 3. Datus est nobis. 69. — Január 4. Dominus vobiscum. 71. — Vízkereszt vigiliája. Vidimus, venimus. 73. — Január 6. Vízkereszt. 75. — Január 7. Hogyan kövessem a csillagot? 76. — Január 8. Arany, tömjén, mirha. 78. — Január 9. A Gyermekek és Anyja. 79. — Január 10. Az Egyház egyetemessége. 81. — Január 11. Az irgalmas szamaritánus. 82.

Vízkereszt utáni első vasárnap. A Szentcsalád. 83. — Vízkereszt nyolcada. Erat in desertis. 85. — Kedd. Missziós apostolkodás. 86. — Szerda. A lehetetlenség Mestere. 87. — Csütörtök. Száz mérföld. 89. — Péntek. Segregatus in evangelium. 90. — Szombat. A világ szomorúsága. 92.

Vízkereszt utáni második vasárnap. Deficiente vino. 94. — Hétfő. Megszokottság az áhítatban. 95. — Kedd. Életem célja. 97. — Szerda. Isten szeret engem. 98. — Csütörtök. Invisibilem tamquam videns. 100. — Péntek. Dolgok, amelyek nem láthatók. 101. — Szombat. Sedebitis iudicantes. 102.

Vízkereszt utáni harmadik vasárnap. Non sum dignus. 104. — Hétfő. Holnap. 106. — Kedd. Utat tévesztve. 107. — Szerda. Mindenkinél a szolgálatára. 109. — Csütörtök. A bűnösök szeretete. 110. — Péntek. Viszonylagos tökéletesség. 112. — Szombat. A játék. 113.

Vízkereszt utáni negyedik vasárnap. Plenitudo

legis. 115. — Hétfő. Igazán Istennek adva. 116. — Kedd. Kezdem magammal. 117. — Szerda. Kicsinyek megbotránkoztatása. 119. — Csütörtök. „Cogitavi vias meas.” 121. — Péntek. A föld súlya. 123. — Szombat. Vos dixi amicos. 124.

Vízkereszt utáni ötödik vasárnap. Hymnus et canticis. 126. — Hétfő. Az állapotbeli kötelesség tökéletes teljesítése. 127. — Kedd. Mater admirabilis. 129. — Szerda. A kényelem. 130. — Csütörtök. Megzöldült talár. 132. — Péntek. Introibo. 133 — Szombat. Ha minden kő... 134.

Vízkereszt utáni hatodik vasárnap. Scientes electionem vestram. 136. — Hétfő. Homo Dei. 138. — Kedd. Angyal és pap. 139. — Szerda. Épületesség. 140. — Csütörtök. Adhaerere Deo. 142. — Péntek. Egy keveset. 144. — Szombat. A Gondviselés. 145.

Hetvenedvasárnap. „Test testvérem.” 146. — Hétfő. Liturgikus szemlélet. 148. — Kedd. Az ismeretlen természetfölöttiség (I). 149. — Szerda. Az ismeretlen természetfölöttiség (II). 151. — Csütörtök. Kinyilatkoztatni a természetfölöttit. 154. — Péntek. A keresztség forrása. 155. — Szombat. A keresztség csodái (I). 157.

Hatvanadvasárnap. A magvető. 158. — Hétfő. A keresztség csodái (II). 159. — Kedd. A keresztség a halál szentsége. 161. — Szerda. Hátra van, hogy meghaljak. 162. — Csütörtök. A halál élete. 164. — Péntek. Mihi vivere Christus. 165. — Szombat. Sensum Christi. 166.

II. NAGYBŐJT ÉS HÚSVÉT

Ötvenedvasárnap. Ut videam! 168. — Hétfő. Mindennapi szenvedés. 169. — Kedd. Negyvenórai szentségimádás. 171. — Hamvazószerda. Memento homo. 173. — Csütörtök. Morieris tu. 174. — Péntek. Filii Patris. 176. — Szombat. Phantasma est. 177.

Nagybőjt első vasárnapja. Tamquam nihil habentes. 178. — Hétfő. Visitat pastor gregem. 179. — Kedd. Domus orationis. 181. — Szerda. Sinai. 182. — Csütörtök. Magna fides. 183. — Péntek. Hominem non habeo. 185. — Szombat. Sine intermissione. 186.

Nagybőjt második vasárnapja. Krisztust keresztülsugározni. 188. — Hétfő. Vide desolationem. 190. — Kedd. Dicunt, non faciunt. 191. — Szerda. Dic ut sedeant. 193. — Csütörtök. Scrutans cor. 194. — Péntek. Az irigyelt József. 195. — Szombat. Dissipavit substantiam. 196.

Nagybőjt harmadik vasárnapja. Ejiciens Daemonium. 198. — Hétfő. Cura te ipsum. 200. — Kedd. Quaecumque alligaveritis. 201. — Szerda. Labiis me honorat. 202. — Csütörtök. Evangelizare. 204. — Péntek. Date nobis aquam. 205. — Szombat. Amplius noli peccare. 207.

Nagybőjt negyedik vasárnapja. Kenyérszaporítás. 208. — Hétfő. Ejecit de templo. 210. — Kedd. Multiplicabo semen. 211. — Szerda. Cor novum. 212. — Csütörtök. Naim. 214. — Péntek. Vivit filius. 215. — Szombat. Secundum carnem judicatis. 217.

Feketevasárnap. A lefödött kereszt. 218. — Hétfő. Megrostált kereszténység. 220. — Kedd. Expecta

Dominum. 222. — Szerda. Dominus Deus vester. 223. — Csütörtök. Dilexit multum. 224. — Péntek. Mária a Kálvárián. 226. — Szombat. Si exaltatus. 227.

Virágvasárnap. Venit tibi mansuetus. 229. — Hétfő. Corpus dedi percutientibus. 230. — Kedd. Immolatus est Christus. 231. — Szerda. Mária a Passió alatt. 233. — Nagycsütörtök. A papok ünnepe. 235. — Nagypéntek. A kereszt. 237. — Nagyszombat. Consepulti cum Christo. 238.

Húsvétvasárnap. Jézus a halál ura. 240. — Húsvét-hétfő. Az áldozat embere. 241. — Kedd. Őrizzük a békét. 243. — Szerda. Együttműködés. 245. — Csütörtök. Ne érints engem. 247. — Péntek. Menjetek — tanítsatok! 248. — Szombat. Mária Magdolna. 250.

Fehérvasárnap. Quasimodo. 251. — Hétfő. Mintha Krisztus lennék. 252. — Kedd. Alter Christus (I.) 253. — Szerda. Alter Christus (II). 255. — Csütörtök. Alter Christus (III). 256. — Péntek. Az első Isten. 257. — Szombat. A tökéletesség épülete. 258.

Húsvét utáni második vasárnap. Bonus pastor. 260. — Hétfő. Oves meas. 261. — Kedd. A jóság. 263. — Szerda. Isten jósága. 264. — Csütörtök. Rangsorozat a buzgóságban. 265. — Péntek. Szeressem korunkat. 267. — Szombat. Irányítsam korunkat. 269.

Húsvét utáni harmadik vasárnap. Tisztítsuk meg magunkat minden szennytől. 270. — Hétfő. Apostolkodás a gyermekek körében. 272. — Kedd. Hitoktatásom. 274. — Szerda. Lelki vezetés (I). 275. — Csütörtök. Lelki vezetés (II). 277. —

Péntek. Lelki vezetés (III). 279. — Szombat. Lelki vezetés (IV). 281.

Húsvét utáni negyedik vasárnap. Tardus ad loquendum. 283. — Hétfő. Nők lelki vezetése. 284. — Kedd. Üvegház. 286. — Szerda. Bölcs óvatosság. 287. — Csütörtök. Mindent Istenért. 288. — Péntek. Titkos szenvedés. 290. — Szombat. Apostolkodás az áldozattal. 291.

Húsvét utáni ötödik vasárnap. Factores verbi. 292. — Hétfő. „Refrenans linguam.” 294. — Kedd. „Petite!” 295. — Szerda. Pati... gloriam. 296. — Áldozócsütörtök. Ascensio. 298. — Péntek. Az ég. 299. — Szombat. „Abban az időben óriások voltak.” 300.

Áldozócsütörtök nyolcadának vasárnapja. Értsem meg az üldözőket. 302. — Hétfő. Az itteni ég. 304. — Kedd. Inchoatio gloriae, gratia. 306. — Szerda. A két ég. 308. — Csütörtök. Perseverantes in oratione. 310. — Péntek. A belső élet. 311. — Szombat. Paraclitum dabit. 313.

III. PÜNKÖSDTŐL ÚRJÖVETIG

Pünkösdvasárnap. Testimonium reddit. 315. — Pünkösdhétfő. Jussit eo baptizari. 316. — Kedd. Accipiebant Spiritum. 318. — Szerda. A csendes „Lélek”. 319. — Csütörtök. Scientiam habet vocis. 321. — Péntek. Spiritus fortitudinis. 322. — Szombat. Az Isten fölsége. 324.

Vasárnap. A Szentháromság. 326. — Hétfő. „Én vagyok Jehova, a te Istened.” 327. — Kedd. In coelis. 329. — Szerda. A keresztény öröm. 331. — Csütörtök. Úrnap. 332. — Péntek.

- „... Quod tractatis.” 333. — Szombat. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” 335.
- Úrnap nyolcadának vasárnapja.** Szentmisém. 337. — Hétfő. Sacerdos suae victimae. 338. — Kedd. A pap a saját szentmiséjének áldozata. 339. — Szerda. Szentmisére való előkészület. 341. — Csütörtök. Az én szentmisém (I). 343. — Péntek. A Szent Szív. 344. — Szombat. Az én szentmisém (II). 346.
- Pümkösd utáni harmadik vasárnap.** Nonaginta novem. 347. — Hétfő. Szentmisém után. 349. — Kedd. Szentséglátogatás. 350. — Szerda. Viselkedésem a templomban. 352. — Csütörtök. „Épületes hit.” 353. — Péntek. Tristis est anima mea. 355. — Szombat. Pusztul a hit. 357.
- Pümkösd utáni negyedik vasárnap.** Ecclesia militans. 358. — Hétfő. Tunyaság. 359. — Kedd. Sajtóapostolkodás. 361. — Szerda. Erős buzgóság. 362. — Csütörtök. Bölcs buzgóság. 364. — Péntek. Okos buzgóság. 367. — Szombat. Alkalmazott buzgóság. 368.
- Pümkösd utáni ötödik vasárnap.** Bonus odor. 370. — Hétfő. Deus in adiutorium... 371. — Kedd. Munkátlanság. 373. — Szerda. Dolgozószobám. 375. — Csütörtök. Módszer a munkában. 376. — Péntek. Tanácsok. 378. — Szombat. Komoly teológia. 380.
- Pümkösd utáni hatodik vasárnap.** A jó Isten. 381. — Hétfő. Mindent Jézus Krisztusra összpontosítani. 383. — Kedd. Az evangélium. 384. — Szerda. Az evangélium folytonos időszerűsége (I). 386. — Csütörtök. Az evangélium folytonos időszerűsége (II). 387. — Péntek. Állandó üdesség. 389. — Szombat. Szeretet szeretetért. 390.

Pünkösöd utáni hetedik vasárnap. Vestimentis ovium. 392. — Hétfő. Jézus, a Vezér. 393. — Kedd. A túlságosan követelő Krisztus. 395. — Szerda. A nagyon kegyes Jézus. 397. — Csütörtök. A Szentírás. 398. — Péntek. A Szentírás tanulmányozása. 399. — Szombat. Hogyan tanulmányozzuk a Szentírást? 401.

Pünkösöd utáni nyolcadik vasárnap. Hűtlen sáfár. 403. — Hétfő. Az Atya tisztelete. 405. — Kedd. Repleti sunt Spiritu Sancto. 406. — Szerda. Szentbeszédem. 408. — Csütörtök. A szentbeszéd az elmélkedés szirtje lehet. 409. — Péntek. Hogyan beszéljünk Krisztusról? 411. — Szombat. „Jól szeressünk, hogy jól beszéljünk.“ 412.

Pünkösöd utáni kilencedik vasárnap. Lacrimatus est. 414. — Hétfő. „... És Jézus sírt.“ 415. — Kedd. A csend ára. 417. — Szerda. Requiescite. 419. — Csütörtök. A Krisztus követése könyve. 421. — Péntek. A mécs, amely még füstölög. 422. — Szombat. Megértő lélek. 424.

Pünkösöd utáni tizedik vasárnap. Phariseus stans. 426. — Hétfő. Szeretet szeretet nélkül. 427. — Kedd. Konkoly és jó mag. 429. — Szerda. Ellenfelek. 430. — Csütörtök. Megszokottság. 432. — Péntek. Szavaim. 433. — Szombat. Quare tristis es? Spera. 434.

Pünkösöd utáni tizenegyedik vasárnap. Effeta. 435. — Hétfő. Aggályok. 436. — Kedd. Felelősség (I). 438. — Szerda. Felelősség (II). 440. — Csütörtök. Gondosság a kis dolgokban. 441. — Péntek. A pappászentelés emléke. 442. — Szombat. Lelkesedés. 444.

Pünkösöd utáni tizenkettedik vasárnap. Az irgalmas

szamaritánus. 445. — Hétfő. Alázatosság (I). 447. — Kedd. Alázatosság (II). 448. — Szerda. A papi hatalom. 450. — Csütörtök. A papi „jelleg”. 451. — Péntek. „Az ő nevén.” 452. — Szombat. Mária, az én Anyám. 454.

Pümkösd utáni tizenharmadik vasárnap. Novem ubi sunt? 455. — Hétfő. Rokonaim. 456. — Kedd. Érintkezés paptestvéreimmal. 458. — Szerda. Püspököm. 460. — Csütörtök. Akik segítségemre vannak. 462. — Péntek. Zelus animarum. 464. — Szombat. Bátran szembenézni a sikertelenséggel. 466.

Pümkösd utáni tizennegyedik vasárnap. Mammonae. 468. — Hétfő. Nil solliciti sitis (I). 469. — Kedd. Kényelmes élet. 471. — Szerda. Nil solliciti sitis (II). 473. — Csütörtök. „Okosan” imádkozzunk. 474. — Péntek. A liturgia. 476. — Szombat. Breviáriumom. 478.

Pümkösd utáni tizenötödik vasárnap. Naim. 479. — Hétfő. A liturgikus szellem. 481. — Kedd. Elmélkedjem. 482. — Szerda. Nemo est, qui recogitet corde. 483. — Csütörtök. Az elmélkedés elhagyása. 485. — Péntek. Személyes elmélkedés. 486. — Szombat. Kitartás az elmélkedésben. 488.

Pümkösd utáni tizenhatodik vasárnap. In interiori hominem. 489. — Hétfő. Gyenge eredmény. 491. — Kedd. Kapcsolat a belsővel. 493. — Szerda. Isten gondolatában. 495. — Csütörtök. Lelki vigasztalások. 497. — Péntek. Hűség a kegyelemhez. 498. — Szombat. Százezer világ. 500.

Pümkösd utáni tizenhetedik vasárnap. Vocatione qua vocati estis. 501. — Hétfő. Szerencsétlen

idők. 503. — Kedd. Égi tűz. 504. — Szerda. A pap és a mai kor. 506. — Csütörtök. Megtisztulok munkám által. 507. — Péntek. A papi hivatal: keresetforrás. 508. — Szombat. Mit cselekedtél testvéreiddel? 510.

Pünkösd utáni tizennyolcadik vasárnap. Remittuntur peccata. 511. — Hétfő. Cura te ipsum. 513. — Kedd. Veszedelem a szájalomban. 514. — Szerda. Féltékenység. 516. — Csütörtök. Mogorva viselkedés. 517. — Péntek. „Szeretet nélkül...” 519. — Szombat. Az alamizsna. 521.

Pünkösd utáni tizenkilencedik vasárnap. A menyegzői lakoma. 523. — Hétfő. A rágalom. 524. — Kedd. Időben visszavonulni. 526. — Szerda. Ébresszünk hivatásokat. 527. — Csütörtök. A szentek. 529. — Péntek. Dohányzás. 530. — Szombat. Mária és hivatásom. 531.

Pünkösd utáni huszadik vasárnap. Gula. 533. — Hétfő. Caritatem primam reliquisti. 534. — Kedd. Szentség és jóakarati! 536. — Szerda. Lemondás és tökéletesség. 537. — Csütörtök. A tökéletesség és a papi társulatok. 539. — Péntek. A tökéletesség és az evangéliumi tanácsok. 540. — Szombat. Krisztus személyes szeretete. 541.

Pünkösd utáni huszonegyedik vasárnap. Redde quod debes. 542. — Hétfő. Lássam előre halálomat. 544. — Kedd. Vive moriturus. 545. — Szerda. Kétszer meghalni. 546. — Csütörtök. Címeim és halálom. 548. — Péntek. Sírfelirat. 549. — Szombat. Szeretettől gyötörve. 550.

Pünkösd utáni huszonkettedik vasárnap. Si iniquitates. 552. — Hétfő. A pap és a tisztítóhely.

554. — Kedd. Statura pusillus. 556. — Szerda. Sentire cum Ecclesia. 557. — Csütörtök. Az Egyház. 558. — Péntek. Clamavit. 559. — Szombat. Néptömegek. 561.

Pünkösd utáni huszonharmadik vasárnap. Vetus homo crucifixus. 563.

Pünkösd utáni huszonnegyedik vasárnap. Abominatio desolationis. 564. — Hétfő. Pokol. 566. — Kedd. Az utolsó szentmise. 568. — Szerda. Bizalom. 570. — Csütörtök. Teljes önátadás. 571. — Péntek. Nincs középút. 573. — Szombat. A világ vége. 574.

IV. EGYES SZENTEK ÜNNEPEI

December 3. Xavéri Szent Ferenc. 576. — December 8. Immaculata Conceptio. 577. — December 21. Szent Tamás apostol. 578. — December 28. Aprószentek. 580. — Január 25. Szent Pál megtérése. 581. — Január 29. Szalézi Szent Ferenc. 583. — Február 2. Simeon. 584. — Március 7. Aquinói Szent Tamás. 586. — Március 19. Szent József. 587. — Március 21. Szent Benedek. 589. — Március 25. Annuntiatio. 590. — Április 17. Szent József oltalma. 591. — Április 30. Sziénai Szent Katalin. 593. — Mária hava. 595. — Május 27. Nérei Szent Fülöp. 596. — Június 21. Szent Alajos. 597. — Június 24. Keresztelő Szent János (I). 599. — Június 25. Keresztelő Szent János (II). 600. — Június 29. Péter, szeretsz engem? 602. — Június 30. Szent Pál. 603. — Július 1. Visitatio. 605. — Július 2. Magnificat. 606. — Július 19. Páli Szent Vince. 607. — Július 31. Loyolai

Szent Ignác. 609. — Augusztus 2. Liguori Szent
 Alfonz. 611. — Augusztus 4. Szent Domonkos.
 612. — Augusztus 9. Az arsi plébános. 614. —
 Augusztus 15. Assumptio. 615. — Augusztus 20.
 Szent Bernát. 616. — Szeptember 8. Nativitas
 Beatae Mariae Virginis. 618. — Október 2.
 Őrzőangyalok. 620. — Október 3. Kis Szent
 Teréz. 621. — Október 4. Assisi Szent Ferenc.
 623. — Október 15. Nagy Szent Teréz. 624. —
 Október 17. Alacoque Szent Margit. 626. —
 November 1. Mindenszentek. 627. — Novem-
 ber 6. A szentek ereklyéi. 628. — November 24.
 Keresztes Szent János. 631.

Zárószó — — — — — — — — — 633

KISALAKÚ VALLASOS SOROZAT:

Angehrn Tivadar S. J.: **Imádkoztassuk betegeinket.**

Tömegterjesztésre alkalmas imák és fohások betegek részére. Rövid gyónási és áldozási, a haldoklóknál végzendő fohásokkal stb., a szent kenet előtti és utáni remekszép egyházi imákat tartalmaz. Különösen klinikák és kórházak figyelmébe ajánljuk. Ára — — — —.20 P

P. Biró Ferenc S. J.: **Menjetek Józsefhez!** Első részében Szent Józsefet mint hűséges mennyei pártfogónkat mutatja be, másik részében több szép imát tartalmaz Szent Józsefhez. Ára —.50 pengő.

Charles—Gálffy S. J.: **Isten közelében.** III. kiadás. Három jól kezelhető kis kötetben újra megjelentek P. Charles utólérhetetlen szép stílusban megírt elmélkedései. XI. Pius pápa annyira értékelte ezt a művet, hogy hűgának nászajándékul adta. A három kötet csakis együtt kapható. Három kötet ára — — — — 10.— P

Csávossy Elemér S. J.: **Kis elmélkedések.** A kilenc szeretetszolgálatról ad rövid elmélkedéseket. Ára — — — — — — — —.26 P

— **Szent Ignác-kilenced.** Valójában Szent Ignác szellemének rendkívül értékes, tömör, gyakorlati vonatkozású összefoglalása — kitűnően tagolt elmélkedésekben. Az egész lelki élet kérdéseit, lényegét átfogó kis remekmű. Ára — — — — — — — —.60 P

— **Szent József tökéletes tisztelete.** Gyakorlati kilenced Szent József tökéletes tiszteletének

- elsajátítására és tiszteletének jellege. Tartalmazza a Szent József-litániát s különféle imákat. Csinos kartonkötésben — — — —.50 P
- **Az újjászületés szentsége.** Az első és legszükségesebb szentséget, a keresztséget ismerteti behatóan ez a könyv. A függelékben pedig imákat közöl a keresztség szentségével kapcsolatosan. Ára kartonkötésben — — — —.80 P
- **Énekeljetek az Úrnak...** Rövid elmélkedések az Énekek éneke szentírási részekhez kapcsolva. Különböző tárgyakat költői lendülettel von bele a lelki életbe. Ára kartonkötésben — — — —.50 P
- Cser László S. J.: **Jelenvalók és örökkévalók.** A kínai misszionárius remek szép elmélkedései. Ára — — — —.2.20 P
- Dr. Czapik Gyula érsek: **Könyörülj rajtuk, Uram!** 30 elmélkedésen kívül szentmiséket és minden szükséges imát hoz megholtjainkért. Imádkozzuk, mert az imánál hasznosabb ajándékot nem juttathatunk szeretteinknek! Ára füzve 2.— P
- **Novéna Jézus szent Szívéhez.** A leghíresebb német novénának magyar átdolgozása. Elmélkedések, imák. Ára — — — —.60 P
- Dombi Márk S. O. Cist.: **Isten szeretetéről** —.80 P
- Endrődy László S. J.: **Az Úr Jézus keresztútján.** Két keresztutat tartalmaz. Az egyik Boldog Suso Henrik, a középkor nagy misztikusának keresztútja, a másik P. Endrődyé. Mindkettő képekkel van ellátva. Ára — — — —.60 P

- **Útmutatás a tökéletes életre.** Keresztes Szent János értékes kis művét dolgozta át a közkedvelt szerző. A lelki életre törekvők elsőrangú útbaigazítója találnak benne. Ára — —.30 P
- Gallus Tibor S. J.: **Szent József lelke.** Szolid, a lelki életre nevelő könyv. A szentírási alapon marad, érdekes meglátásokban mutatja be a szerző a rejtett, szerény, de nagyméltóságú Szentet. Mindenki haszonnal forgathatja. Ára kartonkötésben — — — — —.140 P
- Gyenis András S. J.: **Egyszerűség ösvénye.** Kis Szent Teréz életútja. A Szent erényeiről közlő szép fejezeteket ez a kis zsebalakú könyv. Ára — — — — —.150 P
- Jacobs: **Az Isten áldjon meg!** Apostoli munka, mely a káromkodás ellensúlyozására készült. Kioktatja a szülőket, hogyan áldják meg gyermekeiket stb. Sok megható, életből vett példát sorakoztat fel. Ára — — — — —.30 P
- P. Jámbor László S. J.: **Örök igazságok.** II. kiadás. Igen alkalmas kis könyv. Egész missziós anyagot ölel fel. Szó van benne mindarról, amit a szent misszió alkalmával a hívek szívébe vésnek. Sok példa világítja meg az igazságokat. Tömegterjesztésre alkalmas. Ára — — — — —.50 P
- **Igaz katolikus vagy-e?** II. kiadás. A vasárnap megszenteléséről szól, a péntek megtartásáról, húsvéti kötelezettségről. Szövegezése egyszerű, lelket megfogó. Rendkívül elterjedt és igen keresett füzet s azért megjelenését magas helyekről is igen sürgették. Ára — — —.40 P
- László Ferenc S. J.: **Jézus Szívének iskolájában.** 31 elmélkedés Jézus Szívéről; ugyanannyi erénygyakorlat. Rövidek, megkapók és gyakor-

latiasak, párbeszédes alakban írt elmélkedések. Június hóra különösen alkalmasak. II. kiadás. Ara kartonkötésben — — — — —.70 P

- Liguori Szent Alfonz: **Örök igazságok és az imádság.** Olaszból fordította dr. Dombi Márk. Elmélkedés a hét minden napjára. Az utolsó dolgokról és a legmindennapibb foglalkozásról, az imáról ad világos és jó gondolatokat. Ara —.30 P
- **Megégyezés Isten akaratával.** Olaszból fordította dr. Dombi Márk S. O. Cist. A híres szent írónak gyakorlati munkája. Lelki olvasmánynak kitűnő. Főleg aggályos lelkek részére. Ara —.60 pengő.
- Müller Lajos S. J.: **Apostolkodás a haldoklók megsegítésére.** A másvallású haldoklók lelke megmentése ügyében írt értékes mű. Ara —.60 P
- **Boldogasszony Anyánk.** Szűz Máriáról szóló katolikus tan világos és érdekes kifejtése, megmagyarázása és a magyarok Mária-tiszteletének megokolása. Világos és érdekes. Ara — —.80 P
- **Ima és hivatás.** A hivatás nagy kérdéseiről, annak természetfelettségéről, megszerzésének eszközéről, az imáról. Rendkívül értékes. Apostoli, főleg a fiatalság körében való terjesztésre. Ara — — — — —.40 P
- **Jertek, imádjuk...** Eucharisztikus novénának szánt kisalakú és kisebb terjedelmű (129 oldal) munkája valóságos műremekbe foglalása az Eucharisztia tanának. Ara — — — 1.20 P
- **Sponsa Christi.** A szüzességről, tiszta életről szól P. Müller értékes munkája. Ismerteti az Egyház álláspontját és tanítását és kifejti művében ez erénynek szépségét. Ara — 1.50 P

- Omerovich Tamás S. J.: **Jöj, Uram Jézus!** Aldozási gondolatok. Ára — — — — —.80 P
- Pezenhoffer: **Elmélkedések Jézus Krisztus életéről** 5 kis kötetben. Ára — — — — — 7.20 P
- P. Plus Raoul S. J.: **Élet Istennel** Remekszép, lelket felemelő gondolatok. Ára — — 1.50 P
- Az egész sorozat ára portóval együtt, kartonkötésben — — — — — 44.— P**

